1.

1588

1° Januarii: Domaganie się żołnierzy u W. Hetmana, aby ich przeciwko nieprzyjacielowi wysłał. 186 f. 8

2° Januarii: Deliberacya o biskupstwo Łuckie. 186 f. 8

3° Januarii. Sessya, na której obradzono (o pomieszkaniu króla, o wykonaniu przysięgi, i o innych rzeczach. 186 f. 9.

5° Januarii: Domaganie się Posłów, u króla, aby wojsku za nieprzyjacielem pójść rozkazał 186 f. 11.

——— List Stanisława Kierskiego do Marszałka koronnego w którym donosi mu o wkroczeniu wojsk austryackich w okolice krakowa. 186 f. 13.

7° Januar. List królowej z Warszawy do P. marszałka, w którym ukazuje swoje ukontentowanie z odprawionej koronacyi etc. etc. 186 f. 12.

——— List króla Zygmunta III do cesarza Chrześciańskiego z krakowa pisany donoszący o obraniu i koronowaniu siebie królem polskim. 186 f. 34.

7° Januarii. Sessya, na której Hetman wyłuszczył przyczyny, dla których za Arcyxiążęciem Maxymilianem z wojskiem udać się nie można 186 f. 14

8° Januarii. Mowy P. Marszałka kor. miane w radzie w różnych przedmiotach a mianowicie że Papież nigdy coś szczególnego dla Polski nie uczynił — że Rzplta rzadko nadgradzała usłudze dla niej od wielu zacnych osób czynione 186 f. 22

9° Jan. Oznajmienie P. Podskarbiego o pojmaniu dwóch fałszerców monety o potrzebie postawienia

zamkow pogranicznych w stanie obronnym – o wysyłacie wojska – wzmianka o Zamojskim. 186 f. 25

——— List P. Marszałka Kor. do P. Podlaskiego w ktorym 6. punktow do roztrząsnienia Krolowi i Kanclerzowi sciągających się do wojny z Arcyxięciem Maxymilianem, podaje. 186. f. 27.

11° Januarii. Mowy P. Wojewody Trockiego i innych do stanu rycerskiego sciągające się – i odpowiedzi na nie przez p. Kanclerza imieniem krola dane. 186. f. 29

12° Januarii. List Arcyxięcia Maxymiliana do Nuncyusza. Papież pozwala na traktowanie pokoju etc. 186 f. 52.

13° Januarii. List P. Piotra Opalinskiego do P. Marszałka Kor. o zjezdzie wielkopolanow w Srzedzie – o przybyciu Zborowskiego Kasztelana gnieznienskiego. etc 186 f. 49

——— Sessya o żądaniach Litwy – Deputacya względem pokoju z Moskwą – Wyjazd Zamojskiego, gniew i pożegnanie jego z Krolem. – etc. 186. f. 51.

14° Januarii. Opalinski Marszałek Kor. rożni Podlaskiego z Zamojskim. Pokoj z Moskwą nie do myśli krola – Tytuł dziedziczny Litwy. 186 f. 56.

15° Januarii List Prokopa Sieniawskiego do P. Marszałka Kor. o zjezdzie Lwowskim z Lwowa pisany. 186 f. 48

16° Januarii List P. Podkomorzego poznansk: do p. marszałka Kor. o zjezdzie srzemskim – o pojednaniu się Opalinskiego Marszałka ze Zborowskim – etc. 186 f. 53.

19° Januarii Assekuracya dana Zamojskiemu ktora

nia Opalinskiego Mar. kor. z Podkomorzym. 186 f. 61.

23° Januarii. List Hetmana kor. do krola – o porazce Samuela Stanickiego – o uchodzeniu Arcyxiącia z Wieluna na Szlązk – o zdrimignaniu Zamojskiego 186 f. 56.

24° Januarii. Expedycya Byczynska, czyli zniesienie wojsk Arcyxięcia Maxymiliana i wzięcie go samego w niewolę. 185 f. 50

——— Kondycye Arcyxięciu Maxymilianowi od Zamojskiego podane. Czynność Zamojskiego po zwycięstwie. 186 f. 75.

25° Jan. List Hetmana do krola – w ktorym donosi o pobiciu i wzięciu w niewolę arcyxięcia pod Byczyną 186 f. 57.

1588 List Jana Zamojskiego Het. i Kanclerza Koronnego do krola z pod Byczyny pisany. 226 f. 650.

1588 List Jana Zamojskiego z pod Byczyny do Senatu o zwiedzionej bitwie A° 1588. 25. Januar. 168 f. 369.

30° Januar. Trudność co do nagrody Zamojskiemu – Relacya postow od wojska o zwycięstwie 186 f. 74.

31° Januar. List kanclerza do marszałka, w ktorym mu dziękuje za poparcie siebie na sejmie – donosi o niesforności żołnierza i rabunku Byczyny – 186 f. 63.

——— Informacya ktorą Opalinski marszałek dał sędziemu poznanskiemu dla pogodzenia się z Zamojskim – etc. 186 f. 78

1588. Stanislai Rescii Epistola ad pontificem Maxim: de capto Maximiliano circa Byczynam. 168 f. 352.

1588. Opisane potrzeby pod Byczyną 226 f. 643.

1588. Petri Skarga concio in arce Craco: coram rege habita post obtentam victoriam de Germanis et captae Maximiliano apud Byczynam. 168 f. 178.

1588. Poszkodzenie na Szlązku czasu porażki Arcy: Maxymiliana pod Byczyną. 168. f. 352

1588. Relacya P. Cicklinskiego o poddaniu się Maxymiliana — Zamojski rządzi skromny tryumf — Nagroda dla Zamojskiego — Testament Stefana Batorego — Opalinski Exekutorem. 186 f. 58.

1° Februar. Wjazd Krolowej do Krakowa. 186 f. 82.

——— List x. arcybiskupa gniezn: — do marszałka kor. — w ktorym gani że Zamojski z więzniami Krakow minął — donosi także o niebezpieczenstwie na Rusi od Tas, i o pogrzebie Stefana Krola. 186 f. 64

3° Februar. List p. marszałka kor. do p. kanclerza za kaszte: gniezn: 186 f: 83.

4° Februar. Przybycie Arcyxię: Maxymiliana do Jędrzejowa — Ludzkość Zamojskiego 186 f. 84.

5° Februar. List Biskupa Wrocławskiego, do kanclerza, w ktorym na rabunki wojska pol: w Szlązku uskarza się 186. f. 87

6° Februar. List P. Proinskiego do Marszałka kor: o uwolnienie siebie z więzienia 186 f. 88.

7° Februar. Odpis p. Marszałka na list p. Proinskiego, w ktorym donosił o swem uwolnieniu się z więzienia. 186 f. 88.

——— List sędziego poznanskiego: do

marszałka kor: w którym opisuje łagodność Zamojskiego etc. 186 f. 89

18º Februar: List cesarski do Maxymiliana o traktowaniu o wolność Maxymiliana 186 f. 90.

——— List kanclerza do marszałka kor. Zamojskiego — o względach dla Maxymiliana. 186 f. 92.

22º Februar: List x. arcybiskupa do kanclerza o niekontentowaniu Nunciusza z powodzenia Rzeczypospolitej. 186 f. 68.

23º Februar: Bytność Opalinskiego marszałka w Zamościu — Zamojskiego Expensa dla Rzeplitej — Mowy Opalinskiego z Zamojskim. 186 f. 71.

24º Februar: Konferencye Opalinskiego z Zamojskim w Zamosciu. 186 f. 94.

25º Februarii List P. marszałka kor. do p. Podlaskiego, w którym przeciw Zamojskiemu pisze. 186 f. 97.

——— Kopia listu królewskiego do Elektorow S.R. Rzym: pisanego. 186 f. 98.

——— List p. podkanclerzego do marszałka kor. w prywatnym interessie 186 f. 103.

28º Februarii Odjazd marszałka koronn: z Zamościa — Ludzkość Zamojskiego — etc. 186 f. 104.

1º Martii: List x. biskupa wrocławskiego do kanclerza względem zawieszenia broni 186 f. 144.

——— List P. Hetmana kor: do x. arcybiskupa w którym sejm radzi 186 f. 113.

6º Martii List Marszałka kor. do p. Podlaskiego w którym oświadcza, że Krol nie jest przychylny Zborowskiemu. 186 f. 116.

7º Martii: List królewski na Krajedztwo Piotro-

wi Opalinskiemu synowi Marszałka kor. dany 186 f. 119

9° Martii List Marszałka Kor. do p. Podlaskiego o którym za P. gnieznienskim instancyą wnosi. 186 f. 108

——— List marszałka kor. do Krola w którym za p. gnieznienskim instancyą wnosi. 186 f. 106.

——— Obwieszczenie hetmanskie o wojsku tatarskim z Zamoscia 186 f. 125.

15° Martii Kondycye zawieszenia broni uczynione w Zamosciu 186 f. 145.

——— List odpowiedni kanclerza, x. biskupowi wrocławskiemu na doniesienie o zawieszeniu broni. 186 f. 145.

23° Martii: List podkanclerzego do marszałka Kor. o porwach rebelizantow – o inkursyi Tatarow – etc. 186 f. 124.

26° Martii: List p. Podlaskiego do p. marszałka Kor. względem więzniow austryackich, nie nawisci żołnierzy do krola. – etc. 186 f. 127.

25° Martii: List Krola do p. marszałka kor. o kasztel. gnieznienskim. 186 f. 126.

27° Martii: List wojewody Podlaskiego do kasztelana Podlaskiego o związkach Lesniowolskiego z Zamojskim – nieukontentowanie Zamojskiego. – etc. 186 f. 130

——— List Krola Zygmunta do p. marszałka Kor. względem zwołania sejmu. – etc. 186 f. 132.

28° Martii: Odpowiedz marszałka Koron: krolowi w ktorej oswiadcza isz się w ~~[illegible]~~ szczerze przyłoży do złożenia sejmu 186 f. 137.

29º Marca. List p. Podlaskiego do p. marszałka kor. o Kasztelanie gniezn. i swoich niechęciach z Zborowskim 186 f. 138

30º Marca. List Krola do marszałka Koron. o zawieszenia broni z Cesarzem 186 f. 143.

1º Aprili. Poselstwo marszałka kor. do biskupa wrocław. skiego w osobie Jakuba Brzezinskiego suffr. poznanskiego uczynione w przedmiocie traktowania o pokoj z Cesarzem. 186 f. 146

7º April. Odpowiedz na poselstwo marszałka przez suffrag. poznanskiego od biskupa wrocławski. dana. 186 f. 150

——— List Grabowieckiego do p. marszałka kor. o inkursyi Tatarow — o sprawach Tatarskich - etc. 186 f. 154

8º Apri. List x. Gałczynskiego do p. marszałka kor. o chorobie krola — o Rebelizantach — o wpadnieniu Tatarow na Ruś - etc. 186 f. 155.

11º Apr. List marszałka kor. do biskupa przemyslskiego o prywatnych Interessach. 186 f. 158.

12º Apr. List Dudzickiego do marszałka kor. zyczące marszałkowi szczęsliwego pojednania się z panem gnieznienskim. 186 f. 158.

——— List Andrzeja Zborowskiego do Jana Zborowskiego kaszt. gnieznie. z Krasnego stawu pisany — o niechęciach i interessach prywatnych wzajemnych - etc. 186 f. 160.

15º Apr. List x. Grabowieckiego do marszałka kor. o przybyciu Posłow pruskich o przygotowaniu Zamoyskiego hetmana na wypędzenie Tatarow — o Rebelizantach o kazaniach luterskich. 186 f. 167.

21º April. List starosty Kom[illegible]skiego do marszał-

ka kor. o przemocy Zamojskiego i niektorych intrygach. 186 f. 169.
24° Aprili: List krola do marszałka kor. o starostwie Konin=
skim w przedmiocie przemocy Zamojskiego 186 f. 172.
——— List z kartką staro: Konińskiego do marszał.
kor. — w ktorym uskarza się, że mu marszałkost=
wa nie dają — że Zamojski jest przychylny panu
Gmeznienskiemu w więzieniu będącemu 186 f. 172
——— List p. podkanclerzego do p. marszałka
kor. w interesie prywatnym. 186 f. 173.
——— List cesarza tureckiego do krola pol:
winszujący mu dostojnosci krolew: chwali posła
Zamojskiego do siebie przysłanego że Maxymiliana
mężnie pokonał. 186. f. 174.
29° Aprili List sekretarza margrabi brand księcia
pruskiego do marszałk. kor. w ktorym exkuzuje
się z przychylnosci Maxymiliana, i że nie zjedzie
osobiscie na kor. 186 f. 177.
30° Aprili. List Skrzetuskiego do p. marszałka kor. o
bytnosci swojej u kurfirszta brandeburskiego w Ber=
linie i o innych nowinach sciągających się do
wojny z Maxymilianem 186 f. 180
2° Maij. List p. Batorego Wody Siedmiogrodzkiego do
p. Marszałka kor. o postach na pogrzeb Stefana.
186 f. 186.
5° Maj List od Skrzetuskiego do p. marszałka kor.
z poselstwa drezdenskiego — o Tatarach — o srodk
kach do pokoju z Maxymilianem — o bitwie By=
czynskiej — etc. 186 f. 186.
7° Maj List Papieżki do krola pol: względem arcy=

xięcia Maxymiliana 186 f. 192.

20ᵒ Maj: List z kartą arcybiskupa gnieznienskiego do marszałka kor: przeciwko uciemiężeniom przez wojsko polskie sobie uczynionym. 186. f. 194

——— List Syxtusa V. papieża do krola pol: wstawiający się za uwolnieniem Maxymiliana. 186 f. 201.

——— List p. podskarbiego nadwornego do marszałka kor: o pogrzebie Stefana króla 186 f. 203.

——— Terminata p. marszałka kor: w Krakowie ktory na pogrzeb krola tam był przyjechał — o intrygach dworu. Napisy na trumnie krolewskiej. etc. 186 f. 204.

24 Maji List x. Piotrowskiego do krola względem stanu Inflant z Dyamentu pisany. 186 f. 208

25ᵒ Maj: List p. Piotrowskiego do marszałka kor. o Inflantach. - etc. 186 f. 208.

——— Breve papieża do arcybiskupa gnieznienskiego względem uwolnienia arcyxięcia Maxymilana 186 f. 265.

——— Breve papieża do marszałka kor: 186 f. 267.

7ᵒ Juny: List do kanclerza od marszałka kor: o kasztelanie gnieznienskim. 186 f. 216.

26ᵒ Juny List krola pol: do papieża — w ktorym mu donosi iż uwolnienie maxymiliana dla tego zwlekać jest przymuszonym, poniewaz go cesarz krolem uznać nie chce 186 f. 218

29ᵒ Juny Odpowiedz krola na list arcybiskupa gniez: o Predykantach królewny pisany. 186 f. 223.

3º Julij: List marszałka kor. do krola: O bojaźni swej względem wojny od cesarza. 186 f. 223

——— List marszałka kor. do marszałka nadwor: względem dworu zmarłego krola Stefana 186 f. 224.

4º Julij List p. Podluskiego do marszałka kor. o nowinach wojennych — o stanie dworu — o liscie arcybiskupa gnieznienskiego względem Predykantow etc. 186 f. 227.

6º Julij List x. Grabowieckiego do marszałka kor. o popełnione świętokradztwo w kosciele p. Maryi na Piaskach - etc. 186 f. 229.

9º Julij. List x. Reszki do marszałka kor o trudnosciach Zygmunta w Rzymie. 186 f. 231.

13º Julij List marszałka kor. do marszałka nadwor przeciw Zamojskiemu. 186 f. 232.

18º Julij List krola do marszałka kor. o legacie papiezkim. 186 f. 232.

17º Julij List krola Szwedzkiego do panow rad koronnych, w ktorym im za obranie swego syna krolem polskim dziękuje i ich przychylności poleca. 186 f. 308

24. Julij Odpowiedz marszałka kor. na list krolewski względem legata papiezkiego. 186 f. 233.

5º Augu: List krola do marszałka kor. względem nalegania papieża o zrobienie pokoju z Austryą. 186 f. 258

——— List x. biskupa chełmskiego do marszałka kor. w przedmiocie pokoju z Austryą. 186. f. 259.

——— Indukcye z domem Rakuskim 186 f. 260.

——— List starosty Czerkaskiego do p.

marszałka kor. w którym donosi; że kozacy zaporow-
scy do Turcyi wpadli, a z tąd obawia się jakiego
niebezpieczeństwa z strony Turcyi dla Polski. 186 f. 262.

——— List Kardynała Albertrandini do
marszałka kor. wzywającey go do Krakowa. 186 f. 266.

9º Augs. Skargi Zamojskiego ze sejmu po zwycięst-
wie Byczyńskim nie złożono — że źle szafowane
są pieniądze poborowe — etc. 186 f. 292.

——— List Kardynała Albertrandini do Arcy-
biskupa gnieznien: wzywający go do Krakowa etc. 186 f. 264.

14º Augus. List marszałka kor. do marsz: nadwor-
nego o redukcyi dworu swego i ekspensie. 186 f. 267.

21º Augus. List podkanclerzego do p. marszałka kor:
negocyacya za arcyksięciem Maksymilianem. 186 f. 268.

22º Augus: List Króla do marszałka kor. o nomi-
nacyi posłów do papieża. 186 f. 269.

23º Augs. Zamojskiego myśli o województwie Kra-
kowskim: — etc. 186. f. 294.

——— List marszałka kor. do marszałka nad:
o zamyśle z powinowacenia się z Zborowskim. 186 f. 270.

[illegible]

1588 1590 Augus. List P. Podtskiego do p. marszałka kor.
o interessie z powinowacenia się z Zborowskim. 186 f. 273.

1588. List marszałka kor. do podkomorzego poz-
nańskiego w którym oświadcza co dla pojednania
Zborowskich uczynił. — etc. 186 f. 55.

27ᵒ Augst. List p. podkanclerzego do p. marszałka kor. względem negocyacyj o arcyxięciu — i o porazce Turków przez kozaków Zaporowskich. 186 f. 271.

28ᵒ August. List marszałka nadwornego do marszałka kor. o kłotni z starostą krakowskim, — o niedostatkach przy dworze królewskim. 186 f. 272

30ᵒ August. List króla do marszałka kor: aby się miał w pogotowiu do drogi. 186 f. 273.

4ᵒ Septembris Odpowiedz marszałka kor. p. Podlaskiemu, by zaniechał swatbin z Zborowską. 186 f. 275

7 Septemb. List króla do marszałka koro: w przedmiocie Traktatów o arcyksiężcia. 186 f. 278

13ᵒ Septemb. List marszałka nadwornego do marszałka koro: w którym donosi, jakoby Zamojski chciał wojewodę jakiegoś za 80. tysięcy z niewoli wypuscić. 186 f. 279.

22ᵒ Septemb. List marszałka nadworne do marszałka koroi o chęci Zamojskiego widzenia się z Królem. etc. 186 f. 279.

26ᵒ Septemb. List króla do marszałka kor. względem Traktatów o arcyksiężcia 186 f. 280

ult. Septemb. List marszałka kor: do marszałka nadwor. o niechęci swojej ku Zamojskiemu. etc 186 f. 281.

2ᵒ Octob. List króla do marszałka kor. Traktaty o arcyksiężciu Maxymiliana 186 f. 289.

3ᵃ Octob. List wojewody Wołoskiego do senatorów zapewniające ich o swojej ku nim przyjazni. 186 f. 370.

3a Octbr. List wojewody wołoskiego do marszałka koro: zapewniająca cy o swojej przyjaźni. 186 f. 369.

3a Octobr. List marszałka kor. do marszałka nadwornego że jedzie na komissyą pokoj z cesarzem zawrzeć mającą — wzmianka o Zamojskim. 186 f. 290

5a Octobr. List p. Padlaskiego do marszałka kor. w ktorym donosi o ziejździe Piotrkowskim, — wzmiankuje o Zamojskim 186. f. 290.

7a Octobr. List marszałka kor. do marszałka nadwor. — Przeciw Zamojskiemu iż Zborowskim sprzyjał. 186 f. 294.

15a Octob. Obrady w Piotrkowie względem zawarcia pokoju z cesarzem — Mowy i listy roznych senatorow. Punkta pokoju od krola do roztrząsania komissyi podane. etc. etc. 186. f. 310–351.

22a Octob. List x. arcybiskupa gnieznien: do marszałka kor., w ktorym mu donosi iż dwa listy pisał do krolowej, względem małżenstwa krola. 186 f. 354

24a Octob. Odpowiedz krolowej na dwa listy od x arcybiskupa gnieznien: do niej pisane względem zamęscia i odjazdu krola. 186 f. 354.

2a Novebr. List marszałka nadwor. do marszałka kor. w ktorym się uskarza na krolową, że na niego często u krola się żali — gdzie i o Zamojskim z nienawiścią wspomina. 186. f. 358

18a Novbr. List marszałka nadwor. do marszałka kor. w ktorym okazuje swą ku Zamojskiemu nie-

nawise — oraz że król rozkazał dać województwo Krakowskie hetmanowi. 186 f. 361.

18a Nobr: List pana Podlaskiego do p. marszałka kor. że król Zolkiewskiemu hetmanstwo polne ofiarował — etc. 186 f. 365.

23a Nobr List kardynała Albertrandini do marszałka kor: z Olkusza pisany 186. f. 368.

2 Nobra List kardynała Albertrandini do marszałka kor. z Olkusza datowany — o prywatnych Interessach. 186 f. 357.

2 Decembr. Odpowiedz krola i senatorow na list wojewody Wołoskiego w którym ich o swojej ku nim przyjazni zapewniał 186 f. 372.

3a Decembr: List marszałka nadwo: do marsz: kor. w którym mu donosi o niechęciach ku Rzpltej Panow Litewskich 186 f. 374.

5ta Decembr: List krola polskiego do cesarza Tureckiego potwierdzający między niemi zawartą przyjazń 186 f. 373.

= 1588 Pozew od krola na p: gnieznienskiego 186 f. 111

1588 Sprawa Instygatora krola Jmci przeciw Krzysztofowi Zborowskiemu. 168 f. 568.

1588 Pensio Andrea Stradomski Thesaurarii supremi — per 200 fl annue. 183 f. 68.

1588 Pensio Stephani Heranth Tubicini S. R. M. 40 flr. annue ex Theloneo Cracov: assignata. 183 f. 69.

1588 Pensio annua 100 flor polon: Nobili Vespasiano Silniczki Cubiculario S: R M. e

vectibus Cracov. Assignata. 183 f. 70/2

1588 Pensio annua mille flor. monetae et numeri in Regno usitati G^so Joanne Firnali ex Theloneo Cracoviae assignata 183 f. 71

1588 Pensio pro nobili Paulo Dressner ex Theloneo Camerae Cracov. per 50 fl. annue assignata 183 f. 72.

1588 Privilegium pro Nobili Bartholomeo Groicki super summam Marc. 40 stipendii annui a Sigismundo III R. P. datum 183 f. 72/2

1588 Pensio Jakobo de Fratricz tormentorum librandorum magistro ex Thelloneo Cracov. per 40 fl. annue assignata. 183 f. 74.

1588 Mandatum Sigismundi III reg. po. ad G^rum Joannem Dulski Castellanum Culmensem de solutione pensionis annuae Jacobo de Fratricz tormentor. librandor. magistro. 183 f. 74/2

1588 Pensio annua pro And. Kolakowski Tubicino S. R. M. ad extrema usque ipsius vitae tempora ex Thesauro regio assig. 183 f. 75/2

—— Assignatio pensionis pro generoso Joanne Golichowski Dapifero S. R. M. per 300 fl. — 183 f. 76/2

—— Nobili Andreae Stradomski Assignatio pensionis annuae per 200 fl. ex Theloneo Cracov. 183 f. 77/2

—— Mandat do Urzędników Krosnianskich względem wybierania cła podług dawnego zwyczaju ~~[illegible]~~ 183 f. 78

—— Uniwersał aby niebroniono pisarzom celnym przemyśly pobierać podług dawnego zwyczaju. 183 f. 78/2

— Uwiadomienie Jana Dulskiego podskarbiego kor. o zobowiązaniu Sebastyana Montelupiego kupca Krakowskiego, wypłacenia miesięcznie Stanisławowi Reszce opatowi Jędrzejowskiemu, wysłanemu od króla do Rzymu po 200. fpl. 183 f. 78/2

— Libertas D[o] Joanni Casimiri Comitis Palatini Rheni, pro educend: 50. (boum) sine ulla solutione: Thellon: data. 183 f. 79

— Mandatum ad Administratores Thelon: emissum, ut a 50 bobus D[i] Joanni Casimiri Comitis Palat: Rheni nullam persolutio: thelon: exigere audeant. 183 f. 80.

— Pensio annua Nobili Joanni Dzrzynski secret: Reg: ex Thello: Cracov. f 300. fpl. assignata. 183 f. 80/2

— M[us] Joanni Dulski Castellano Culmensi supremo regni Thesaurario mandat ut assignatam pensionem G[o] Andreo Firlei de Dambrowicza Palatini di Cracov: p. 200. fpl persolvat 183 f. 82

— Summarius omnium in genere tam antiquarum quam novarum Inscriptionum, graniciorum tam ratione fundi quam etiam variar: controversiar: & A[o] 1580. conscriptus per S. P. 60 f. 2.

— List marszałka kor. do króla w którym oświadcza że Zamojski Sambora żąda — Expensa Zamojskiego etc. 186 f. 94

— Karta od p. Podlaskiego Leśniowolskiego do p. marszałka kor: względem zatar-

gu o Podkomorstwo z Tęczynskim, kasztel: woj: — Zamoy-
skiego zimnosć względem Lesniowolskiego — etc 186 f. 51.
— List Przyjemskiego do marszałka kor: o zjez-
dzie w Kaliszu, z kąd pospolite ruszenie ruszyło
na pomoc Zamojskiemu — ale o zwycięstwie już
było słychać. 186 f. 60.
— List krola do cesarza Tureckiego — Odpis
na list Sułtana do senatorow stosując się
do danych mu wiadomosci przez Internuncy-
uszow Jana Zamojskiego Sekret: z Gdanska i Fre-
dra z Ułanowa. etc. 186 f. 62.
— List krola do cesarza tureckiego o elekcyi
swojej z Gdanska przez Jana Zamojskiego posłany.
186 f. 65.
— List odpowiedny cesarza tureckiego na
doniesienie krola o elekcyi swojej 186 f. 66.
— Sejmowe Rezolucye o arcyksięcia i wię-
zieniu jego. 186 f. 67.
— Połączenie Jnflant z Litwą 186 f. 73.
— Żądania rozne Zamojskiego do krola. 186 f. 82.
— Narzekanie Prymasa na influencye Podkor: 186 f. 82.
— Utwierdzenie konfederacyi od Ewangelikow podanej 186 f. 16.
— Postępki i exekucya od Ewangelikow poda
nej i utwierdzonej konfederacyi 186 f. 16.
— Punkta przeciw utwierdzeniu konfederacyi
od Anti-Romanistow podane 186 f. 18.
— Wstawienie się Kanclerza za Ferensbachem 186 f. 22
— Karta przez p. marszałka kor: napisana
szwedzkim P.P. Turobeltowi i Costebanderowi przes:

łana, zawierająca w sobie akt obrania Zygmunta III królem polskim, i nienawiście jego ku Zamojskiemu. 186 f. 35

1588 Kondycye od Stanów W. X. Lit. królowi polskiemu Zygmuntowi III ku utwierdzeniu i naprawieniu na koronacyi podane. 186 f. 39.

1588 List arcybiskupa gnieznienskiego do królowej o Predykantach królewny. 186 f. 223.

1588 Partykuły listów Wojewody Podlaskiego do kasztelana Podlaskiego o Zamojskim 186 f. 292.

— Wskazanie arcyksięcia Maxymiliana do p. kanclerza przez swych konsyliarzów. 186 f. 295.

— Odpowiedź kanclerza względem wskazania arcyksięcia maksymiliana jego konsyliarzom dana. 186 f. 300.

— Artykuły które względem pacyfikacyi ułożone były, gdy kardynał Albertrandini w tym przedmiocie był do Polski przybył. 186 f. 307.

— Kopia listu x. arcybiskupa gnieznienskiego do królowej względem małżeństwa króla pisanego. 186. f. 351.

— Kopia listu x. arcybiskupa gnieznienskiego do królowej o błędach króla pisanego 186 f. 352.

— Odpowiedź marszałka kor. na list marszałka nadw. w którym się na królowej niełaskę użalał. 186 f. 358.

— List kanclerza do króla względem Komissyi pokój czyniącej etc. 186 f. 368.

1588 Instrukcya Janowi Zamojskiemu sekr. krol. Gońcowi do Turek dana. 186 f. 120

— List marszałka kor. do krola w ktorym za p. Gnieznienskim się wstawia 186 f. 115.

— List x. arcybiskupa gnieznienskiego do marszałka koro. w ktorym o sprzyjaniu Zamojskiego Maximilianowi wzmiankuje — 186 f. 114

— Fragment listu kanclerza o nadgrodę 186 f. 114

— Karta z listu p. Grabowieckiego do marszał. kor. o Podkomorstwie o namowieniu krola, zeby jadał mięso etc. 186 f. 142.

— Część listu Sobockiego do p. marszałka kor. o kredycie kobiet u Dworu. 186 f. 129.

— List x. arcybiskupa gniezni. do krola w przedmiocie przyśpieszenia pokoju z Cesarzem. 186 f. 194.

— Kondycye do komissyi Rakuskiej względem zawarcia pokoju 186 f. 198.

1589.

28a Januar. Copia praerogatarum induciarum per Comissarios Caesareos 350 ~~305~~ f. 16.

9a Martii. Transactio Będzinensis 350 f. 15.

— Septem. Dyaryusz z pod Byczyny 226 f. 653–667.

13a Octbr. Authentico sotto la data di 13. Octb. 1589. con quale i Sri Franciscani Conventuali di Cracovia concedono alla nazione Italiana la Capella prima della de gl' Hengheri. 223 f. 252.

— List Alexego Wodki r. 1589. 78 f. 11.

— Konstytucye sejmu walnego warszawskiego r. 1589. 78 f. 7.

1589 Mowa księcia Krzysztofa Radziwiłła hetmana polnego W. X. Li. w Izbie Poselskiej miana, gdy mu Krol Zygmunt III ręki dać nie chciał 196 f. 86.

— Assignatio pensionis annuae pro Mgo. Nicolao Firlei de Dambrowicza 183 f. 76.

— Privilegium super 600 fl annuae pensionis Gso Christophoro Stojewski Tertio Regi datum — 183 f. 81

— Mo Joanni Dulski Castellano Culmensi regniq. Thesaurario mandatur ut assignatam pensionem Gso Christophoro Stojowski pr. 600 fl persolvat 183 f. 81/2

— Traktat zawarty między posłami Cesarza rzymskiego i Krola Zygmunta III mocą ktorego arcyksiąże Maksymilian wszelkich praw do Korony Polskiej zrzeka się 185 f. 99.

— Recess arcyksięcia Maxymiliana od tytułu Krola polskiego 185 f. 104.

— Przysięga arcyxięcia Maxymiliana przy recessie tytułu Krola polskiego 185 f. 105.

— Uniwersał Zygmunta III, w ktorym oznajmuje, iż za ważne usługi w Rzeczypospolitej Krzysztofa Monwida Dorohostajskiego stolnikiem W. X. L. mianował. 185 f. 64

— Modus Electionis spisany na sejmie warszawskim 185 f. 75

— Transactio inter Comissarios sacralissimi Caesaris Rudolphi et serenissimi regis Poloniae Sigismundi Tertii pro redimendo Maximiliano

archiduce Austriae facta 185 f. 68.

1589 Instructio exigendi Theolonii per regem Sigismundum III civitati Craco: concessi: 349 f. 101. 108. 113. 117.

— Literae Plazae Thomae cantoris Vislicensis ratione Cromeri 16. 9bris 1589. 168 f. 37.

— Postulata Synodi Gnesnensis Sixto 5to P[ontifi]ci Max. per Vincentium de Sene Propositum Lascensem et Internuncium ad S. Sanctitatem ab eadem Synodo designatum exhibenda. 228 f. 64.

1590.

18o Febru: Interpretatio Latina literarum Excelsissimarum potentissimi et invictissimi Monarchae Sultani Murat Han, ad Serenissimum et Sapientissimum regem Sigismundum III de non tenenda pace. 185 f. 83.

— Assignatio Pensionis annue ex Theloneo Craco. pro Tubicino S. R. M. Alber. Milowanski 183 f. 84

— Assignatio pensionis ex Theloneo Cracov. pro Nobili Andr. Kolakowski Tubicini Reg: 183 f. 83/2

— Informatio a Sigismundo III Reg. Pol. Administratoribus Theloncor: Camerarumque finitimar: Notario data; quo modo plumbi et litargirii metalla ex finibus regni efferendae et asportandae sunt 183 f. 83.

— Decretum Sigismundi III inter Consules et Scabinos Cracov 248 f. 366.

— Scriptum Capitule Varmien: respectu exigendae pecuniae ab Andrea Przychwa convertendo in pios usus. 168 f. 506.

1591.

1591. Libertas a Sigismundo III reg. polo: Duci Bavariae D: Joan: Casimiro Comiti Palatino Rheni, ad coemptionem ducentorum boum in regno Pol: data. 183 f. 89/2

— Libertas a sale nitro Joanni Hassel a Sigismundo III Rg: Pl. ad annos decem data 183 f. 89

— Uniwersał względem zimowanych wołow i przysięga ktora wyprowadzający woły za granicę czynić powinny 183 f. 87/2

— Mandatum Sigismundi III reg: pol: ne sub hyernatium boum nomine, alios quam qui intra tempus praescriptum pelluntur, atq exactione Theloneï pelli permittant. 183 f. 86/2

— Oznajmienie Mikołaja Zebrzydowskiego, wojewody Lubelskiego, iż swoj jurgelt dał Hieronimowi Strzałce vicesgerentowi krakowskiemu 183 f. 86/2

1592.

1592 { Formularze styli Magdeburgensis
Formularze citationum variarum
Scripta per Joannem Kargowski 71. quarto

— Prawa o Zrzizeni zemske Knizectwi Tieszenskeho 62. quo

— Copia listu P. Lorenza Justimontego do sługi swego — względem straży bydła 183 f. 92.

— Mandatum a Sigismundo III Gno Petro

Opalinski Capitaneo Naklensi datum ut in oppido Naklensi Cameram Tcoloneriam instituat. 183 f. 92½

1592 Testamentum Mathiae a Proszowice custodis Scarbimerien. 168 f. 503.

— Visitatio Monasterii S. Brigittae et ejusdem status, per Rdssm Comitem Rozrażen Epum. Vladeslaviens: suscepta, atq. ex actibus Episcopalibus fideliter excerpta 228 f. 60

1593.

1593 Constitutiones regni Sueciae 185 f. 93.

9a Februar: Wyjazd krola pol: Zygmunta III z zwłokami krola Jana Szwedzkiego ojca swego do Upsala. 185 f. 91

— Wyjazd krola Zygmunta III do Szwecyi 185 f. 91

26. April. Litterae responsoriae ad Turcarum Imperatorem a senatoribus Varsoviae congregatis, in absentia regis Sigismundi III qui tunc in Suecia fuerat 185. f. 85.

— Konstytucye sejmu walnego Warszawskiego Rku 1593. 78 f. 8

— Promptuarium Statutorum omnium et constitutionum regni poloniae per Paulum Szczerbice conscriptum 1593. et compendium Decretorum regalium per Joannem Łaczynski conscriptum 1594. Mscr. 73 f.

1594.

1594 List cara Theodora — do krola Zygmunta

III po rossyjsku pisany 185 f. 88

26a Aprilis Literae a Senatoribus Varsaviae congregatis, ad sacram Caesaream majestatem in absentia regis Sigismundi III. 185 f. 87.

6a Octbr: List króla Zygmunta III do Jana Krasickiego, by ile bydz może na przeciw Tatarom wysłał swej strony dorywczego żołnierza. CXCIX f. 82

1595 1595 Konstytucya sejmu walnego Krakowskiego r. 1595. 78 f. 9.

~~1595.~~

1595 List z roku 1595. zawierający doniesienia wypadków publicznych tego czasu 168 f. 639/2

— Consilium Cardinalis Hosii ac Persuasorie de Congrega: regni pol: cum Christianis contra Turcas. 198 f. 7.

1596.

1596 Consilium Cardinalis Stanislai Hosii ab persuasoriae de concregatione regni poloniae contra Turcas 199 f. 337.

1597.

1597 Ewangelie po słowiansku pruskie z r. 1597. 37 f. 109.

— Catalogus 1us 2us et 3us Colleg. Pultovicen: S. J. 1597. et Collegii Vilnen: S. J. 96 f. 11.

— Catalogus primus et 2dus Colll. Brunsberg. 96 f. 2

— Catalogus Rer. Collegii Brunsberg. — 1597. 96 f. 9.

1598.

13° Aprilis. Upewnienie krola Zygmunta III dane Rzpltej: że powróci ze Szwecyi do korony Polskiej 185 f. 106

26° July: Odpowiedz Arcyxiężcia Maxymiliana Krolowi Zygmuntowi III względem czynionych pretensyj do korony polskiej 185 f. 106.

1598 Konstytucye sejmu walnego warszawskie r. 1598. 78 f. 10

— List cara moskiewskiego do miasta Gdanskiego 7° Septembris 7106. Mscr. 43 f. 9½

1599.

Acta Capitulorum Prov. Poloniae ab A^o^ 1552 — ad A^m^ 1599. inclusive 31 quarto

1600.

Panegyris Erasmo Kretkowski a Luca Janocki dicata. 89. 4° 242.

1601.

23° Septem: Literae diffidentiae Illsmi Dni Joannis Zamojscii de Zamosc Regni Poloniae Cancellarii grlis Exercituum ducis p. Trebicen ad Carolum Sudermaniae ducem. 226 f. 641

1601 Litera magistratus Vislicen de Rdo Dno Jacobo Vagrinio Scholastico Vislicen: 168 f. 515

— List krola Perskiego Schach Abbaka do krola JMc Zygmunta III pisany, w którym mu swoją ofiaruje przyjazn — z odpowiedzią krola Polskiego. 221 f. 37.

1601 Epistola Joannis Regis Ungariae ad Clementem VIII pro sublevando anathemate 240 f. 284

14° Martii Epistola Joannis Zamojski Supr. Cancell. ad Clementem VIII qua disvadet connubium Sigismundi III cum Austriaca. 240 f. 286.

18° Julij Epistola ad Rudolphum II Imperatorem romanum in negotio ducis in Ostrogi castell. Cracovia. 240 f. 344.

1602.

1602 Binae literae Joannis Zamojski exercituum polonicorum Imperatoris ad Carolum Sudermaniae ducem caeterosq. Suecos Livoniam invadentes, missae 305 f. 645.

— Mandatum Sigismundi III ut Petro Waligorski equie et currus ubique suppeditarentur 1° Febr. 1602. 168 f. 486.

20° Junij Epistola Caroli Sudermanii Ducis Sueco: ad Sigismundum III reg. Pol. – cum Responsione. 240 f. 337.

10° Octobr. List krola perskiego do krola Zygmunta III z oswiadczeniem przyjazni – Przysyłce i odpowiedz Zygmunta. 199 f. 56.

1603.

1603-1612 Regestrum continens proventus et redditus civitatis Bieciae; eorundemque in necessarios Reipbl. usus dispensationem A° 1603 – incep=

tum, ad Am 1612. 195 f. Mscr.

1603 Staroząpustny w Krakowie starożenski Synod o X. Fogelwedrze Proboszczu miechowskim. 168 f. 302

5o Martii: List Jana Zamojskiego Kanclerza i hetmana koron: do Karola Sudermanskiego, w Interessach szwedzkich 197 f. 47 1/2

1603 Epistola regis Angliae ad regem Poloniae de obitu Elisabethae 185 f. 108

1603 Mowa do krola przy witaniu posłow na sejmie. 207 f. 51.

1604.

1604 Nowiny 168 f. 687 1/2

— Querellae Excusationis cum protestatione Regni Ungariae praessertim partium Superior. coram DEO ex orbe Christiano. 168 f. 619

— Mowa JP. Szczęsnego Kryskiego Wojewodzica Mazowieckiego na pogrzebie JMc. xiędza Tarnowskiego Arcybiskupa gnieznienskiego w Łowiczu. 207 f. 330

— Zbior listow w tymże roku pisanych w rożnych duchownych materyach. 240 f. 300-307.

1605.

1605 Invitatio Consulum Craco: ad nuptias Sigismundi III 111 f. 302

— Copia dispensationis contrahendi matrimonii cum Constantia Austriaca Sigismundi III per Pficem concessae. 197 f. 38

14º Martii. Copia literarum Joannis Zamojski ad Clementem VIII in nuptiali negotio 197 f. 37.

5º Septemb. List przyjacielski Dymitra Cara do Krola polskiego 199 f. 172.

1605. Dymitra udającego się za cara moskiewskiego smierć. 221 f. 70

2º Janua: Upominki Carowej Jejmości Marynie Jerzego Mniszcha Wdy Sandomirskiego córce, a zaręczonej z Demitrem mniemanym Carem z Moskwy przysłane z specyfikacyą 221 f. 73.

1605 List Jana Zamojskiego Hetmana do Papieża pisany o odniesionych zwycięstwach nad nieprzyjacioły Rzplitej 240 f. 87/2

1606.

9º Februa: Instrukcya od krola na Sejmik powiatowy dana. 208 f. 117.

28ª Czerwca Listu kopia od krola Zygmunta III pisanego do Starosty Lelowskiego z roznemi zaleceniami. Z odpowiedzią Tejż. 314 f. 53-58

17º Maja Instrukcya na sejmik Proszowski Xdzu Stanisławowi Sułowskiemu kanonik: krako: Sekretarzowi krol: Posłowi na tenże sejmik dana od krola w Warszawie. 314 f. 31

1606 Uniwersał z Sejmiku Proszowskiego 314 f. 37

— Protestacya Województwa. Krakow: Poznan:

i Łęczyckiego przeciwko Sejmikom Proszowskim 314 f. 38

1606 Kopia listu od marszałka Kor. Myszkowskiego pisanego do Andrzeja Szafrańca Starosty Lelowskiego o skończonym sejmie Proszowskim z Odpowiedzią 314 f. 42..

— Vota różnych województw podane na sejmiku Proszowskim. 314 f. 45

— Rokosz za Zygmunta III 111 f. $\frac{205}{2}$ do 271

— Uniwersat krola Zygmunta III z Wiślicy dany do konfederacyi Sandomirskiej, aby bezprawnemi postępkami Rzplitej nie mieszali, ale sejmu spokojnie rozszedłszy się czekali 198 f. 22

— Instrukcya od Szlachty pod Wiślicą zebranej do Rokoszu Sandomirskiego, aby od gwałtownosci wstrzymując się czekali obopolnej ugody. 198 f. 20

— Odpowiedz postom szlachty pod Wiślicą zgromadzonej z koła rokoszowego pod Sandomierzem. 198 f. 119

— Instrukcya krola do rokoszu pod Sandomierzem zebranego przez x. biskupa Kujawskiego i Podkanc: 198 f. 12.

— Instrukcya postom do krola JMci na zjeździe Lubelskim dana 198 f. 5

— Ustanowienia na zjeździe Lubelskim względem rokoszu dla utrzymania swobod szlacheckich podniesi się mającego 198 f. 1.

1606 Dzieje rokoszańskie 226 f. 668.
— Punkta z listu Nicolao de Mele kapitana tak rzeczonego, o różnych zamieszkach w Rossyi 196 f. 152
4. Septem: Opis różnych przypadków postom polskim w Moskwie zdarzonych. 196 f. 142
— Przybycie postów polskich do Jarosławia i różne zmiany w Rossyi. 196 f. 138.
26. Aug: Wyjazd polskich postów z Moskwy do Jarosławia 196 f. 137.
11° July Koronacya nowego cara kniazia Wasyla Iwanowicza Szujskiego. 196 f. 130
29° Maja Obranie nowego cara kniazia Wasyla Iwanowicza Szujskiego. 196. f. 130
11° Marca Epistola Scipionis cardinalis ad regem Poloniae qua se ipsius benevolentiae recommendat 199 f. 81.
27° Maja Liczba pobitych w Moskwie na weselu nieszczęsnym ojszusta Dymitra Polaków z wyrażeniem ich nazwisk etc. 221 f. 73.
18° Maja Koronacya carowej 196 f. 124
12° Maj Wyjazd carowej do Moskwy 196 f. 118
— Artykuły wiślickie przez króla uczynione i potwierdzone. 168 f. 674½
1606 Artykuły rokoszowe pod Sendomirzem ukonane 168 f. 676
— O rokoszu nieporządnym 168 f. 666.
— Kopia listu od Belzebuba do Ewangielików 168 f. 650.
— Passio Sigismundi III Reg. Pol. 168 f. 648
— Artykuły przez senatory w Wiślicy postanowione i przez króla podpisane. 168 f. 644½

1606 Respons z pod Wislicza dany Rospianskiemu i Wendenskiemu Kasztelanowi do Rokoszanow d. 3. 7br 1606. 168 f. 640/2

—— Artykuły od Rokoszan z Sendomirza 168 f. 639.

—— Urazy R. P. podane JKMci przez posły ziazdu Lubelskiego 3. Junii 1606. 168 f. 636.

—— Uniwersał Zygmunta III na Sejmiki 168 f. 632

—— Literae Stephani principis Transylvaniae Electi regis Hungariae respectu Zborowior. 168 f. 362/2

—— Deklaracya pisma wojewody krak. w Szczycy podanego 9o Aprili. 168 f. 625

—— Zwoływanie na rokosz 168 f. 512

—— Uniwersał rokoszowy 197. f. 92

4a Junij Exorbitacya przez wwdę krako. Zebrzydowskiego na zjazd Lubelski pro die 4o Junij do koła rycerskiego podane. 197 f. 59

1606 Stan spraw moskiewskich od Mikołaja Olesnickiego Kasztelana Małogoskiego i Alexandra Korwina Gąsiewskiego starosty wilenskiego Postow Krolewskich spisany i do kancellaryi krolewskiej podany. 199 f. 177.

—— Rokosz pod Sendomirzem, czyli akta na zieździe generalnym Rokoszowym na Polu pod Pokrzywnicą blisko wsi Solniczan — według uchwały zjazdu Lubelskiego na d. 6. Aug. 1606. złożonego. 114 · Miscell. fol. 29

—— Votum JP. Zamojskiego hetmana i Kanclerza kor. in pleno senatu do Krola miane. 322 f. 135/2

1606 Vita Joannis Zamojski per Reinholdum Hei-
densteiniam 1606. 128 f. 191.

——— List od Dymitra mniemanego cara moskiew-
skiego do Krola Zygmunta III pisany o wstąpieniu
swem na tron. 221 f. 70.

26 Septemb: Artykuły rokoszowe krolowi podane 199 f. 416

4a Octob: Uniwersał Mikołaja Zebrzydowskiego Wojewod.
Krak: i Janusza Radziwiłła Podczaszego W. X. Lit.
obwiesz czający swoj powrot do posłuszenstwa kro-
lowi i kzplty. 225 f. 312

28a Octob: Kopia odpowiedzi Wdy krakow. Mikołaja
Zebrzydowskiego, Marszałkowi koron: Zygmuntowi
Myszkowskiemu na pismo jego w ktorym go
naocznie szkaluje 197 f. 18/2

w Nowakowskim?

1607.

1607. Declaratio et definitio quid sit Dominium
absolutum. 199 f. 372

18. Julij Uniwersał krola Zygmunta III o niedoczy-
tym sejmie Proszowskim. 314 f. 263.

Legacya z Proszowic od Szlachty Wdztwa
Krakow: do Krola. 314 f. 263.

Jnwentarz skarbu koron: Babinskiego r. 1607.
60 f. pg 244

4a Maj. Jnstrukcya posłom od koła rokoszowego
do posłow ziemskich kor: i Wo Xtwa Litew. w
Warszawie pod tenczas będących z obozu pod
Wąchockiem 261 f. 188

5

17

10ª Aprili: List Rokoszanow do Zolnierzow litewskich wzywający ich do obrony wolności. 261 f. 241

— Województwy Krako: mowa na rokoszu pod Lierszkiem 16 Juny 1607. i punkta ułożone nazajutrz tej mowy. 168 f. 659

— Literae ad Canonicum Vislicen. Chotelski. 168 f. 658

— Przepis listu Mikołaja Olesnickiego Kasztelana małogoskiego z Moskwy do Krola — 9. 8. Aug. 168 f. 680

— Przemowa k. Jmci na Seimie walnym warszawskim 13. Juny 1607. 168 f. 662

— Nowiny o porazce Rokoszanskiej 168 f. 659 ½

— Roziem między Wwdą Krakow. Zebrzydowskim a Marszałkiem kor. 168 f. 655

— Odprawa posłow moskiewskich 168 f. 654

— List od cara moskiewskiego do rotmistrzow litewskich wrzeczach wojennych dnia 12. Julij 1607. z. pisany. 168 f. 652

— Pisanie biskupow z Synodu Piotrkowskiego do koła rycerskiego — i respons 168 f. 628

— Uniwersał Janusza Radziwiłła na Elekcyą inneyo Krola z pod Lublina. 197. f 26.

1ª Julij Instrukcya z koła Rokoszowego z pod Sieciechowa dana posłom do Senato: kor. i W. X. Lit. w Warszawie pod ten czas będących 199. f 353.

30 Junij Dyariusz rokoszu z pod Warki 199 f. 352

— Czyny rokoszan z jazdu Lubelskiego 199 f. 357.

1607 Sprawy niektore Rokoszowe 199 f. 349

— Wiadomosci rokoszu pod Sendomirzem zebranego 199 f. 359.

14º Februa: List od obywatelow Wojewodztw Wielkopolskich do obywatelow Wojewodw Kor. i W. X. Li: na rokosz pisany 200 f. 256/2

20º Februarii List p. Krakowskiego xaia Ostrowskiego do Krola pisany o uwagach nad roznemi przez senatorow w roznych materyach podanych radami — z Odpowie: Krola — 314 f. 253

1608 Mowy do Krola z Odpowiedzmi przy roznych okolicznosciach. 314 f. 265

— Simonis Simonidae Ode dual Thomae Zamoscio et Gregorio Zamoscio. 53. 4º 211

— Vita Simonis Simonidae episq carmina 53. 4º 223.

— Odpowiedz Krola Wwdzie Krakow: przez Arcybiskupa Lwowskiego, ze swe ku niemu uraz zy w niepamięc puszcza. 198 f. 46

— Przedmowa Wwdy Krakow: do Senatorow w ktorej swe posluszenstwo ku Krolowi i chęc uspokojenia ojczyzny oswiadcza. 198 f. 45

— Przedmowa do Krola od Wwdy Krakowskiego w ktorej po rozejsciu rokoszu Sandomirskiego o łaskę dla siebie prosi. 198 f. 45

— Mowa zięcia Zbarawskiego Koniuszego koron: ktorą miał do Krola przyjechawszy z Turek. 196 f. 175

1º Aug. Kopia listu posłow polskich do Obywa=
teli pols: w niewoli rossyjskiey będącejch, w kto=
rym donoszą o zawarciu z Moskwą pokoju na 4.
lata, i że głowniejsza kondycyja jest uwolnienia
ich z niewoli 196 f. 171.

1608 Powodzenie na Wołogdzie owych Polakow ktor=
zy z Jarostawia samze wyjechali 196 f. 168.

— Wyjazd Polakow pozostałych w Jarostawiu z
tamtąd do Wołogdy 196 f. 167.

8º Juny Kopia listu P. W. do Polakow w niewoli będących 196 f. 161

9 Februarii Punkta z listu Komorowskiego, o roznych odmia=
nach i wojnie domowej z przyczyny Dymitra Szuj=
skiego cara 196 f. 160

1608.

1º Januarii Kondycyja niewoli posłow polskich, tu=
dzież gdzie roznych zamieszan w Rossyi 196 f. 158

1608 List wojewody krakow: do wojewody Łęczy=
ckiego i hetmana Poznanskiego o przyjęciu kondycyj
od krola podanych 168 f. 669.

— Joannes Krasicki dalieus Sacr: Reg. Mis.
assignat Autores filiis ac filiabus suis 199 f. 79

29º Janu: Instructio data a rege Sigis: III Joanni
Kuczborski Scholastico Gnes: ad Pontif Paulum V
240 f. 340.

6. Juny Przemowa Wojewody krakows: do krola w
Krakowie na konwokacyj i rozne odpowiedzi na te 200 f. 257/2

1609

15º Octobr: List krola do Stanisława Zołkiewskiego

hetmana i Kanclerza Kor. pisany względem zagrażają-
cych niebespieczenstw z przyczyny powstałych w
Krolestwie Czeskim rozruchow. 208 f. 164/2

1609 Excerpt konstytucyj ex volumine legum zebranych
dotyczących się ordynacyj Ostrogskiej 316 f. 36/2

— Projekt ad pacta conventa – cum adjunctis
desideriis 316 f. 64

— List od Alexandra Zborowskiego do PodKancl.
Kor. z Moskwy pisany o dobrym z Interessow wojen-
nych powodzeniu 208 f. 82

— Odpowiedz Kryskiego podkanclerzego Kor. na
list Zborowskiego z Moskwy pisanego z doniesie-
niem dobrego w interessach wojennych powodzeniu.
208 f. 84

26° Decemb. List Bobka do hetmana z obozu z pod
Smoleńska w ktorym rozne prywatne i publiczne
nowiny donosi 261 f. 221

1609 Uniwersał poborowy na sejmie warszawskim
r. 1609. uchwalony 198 f. 77

— Konstytucye sejmu walnego warszawskiego
w r. 1609. 198 f. 51

— Nowiny z Turek o Cesarzu tureckim i wy-
prawie stu tysięcy wojska – i z warszawskiego
sejmu 168 f. 663.

16° Maja Responsum regis Sigismundi III Joanni
de Siecin Krasicki, datum quo ipsi praefectura San-
domiriensis attribuatur 199 f. 81.

1609 Dziękowanie za małą pieczęć Krolowi
Jmci od P. Kryskiego na sejmie 207 f. 44

1609. 13 Junii Epistola Joannis de Siecin Krasicki aulici ad Sigis-
mundum Vladislaum qua suplicat ut ipsi praefectura Sandomi-
riensis datur 199 f. 81.

1609 Constitutio regni a. Dni 1609. 152 Mscr. fol.

1610

27o Augusti. Traktat między hetmanem kor. i Bojarami moskiewskiemi pod Moskwą. 240 f. 248

1610 Poselstwo od wojska złotowanego Imperatorowego do Krola pod Smolensk 207 f. 54

— Xenium Apolonis Petro Tylicki Epo. Craco. oblatum. 89. 4o. p. 1.

— Doniesienie z Wilna o pobiciu Moskalow, o oblężeniu Smolenska i wzięciu moskwy miasta oraz o strasznym pożarze który wielką część Wilna 12 July w perzynę obrócił 198 f. 49

— Listy Jana Płazy i Macieja B. a.... do Krzysztofa Wiśnickiego 168 f. 688

2a Decembr. Pacta Turcica per Petrum Ozga de Ozsa capitaneum Trembowlensem oratorem, renovata et per Ofinowski Nuncium ad Portem missa 202 f. p. 1.

1611 Doniesienie o tryumfie z wzięcia Smolenska 168 f. 87/12

1611.

1611 Expeditio regis in Moscoviam et ad obsiden: Smolenscum 1611. 167 f. 10

— Constitutio regni Ao. Dni 1611. sub titulo Powiat Pillinski 152 Mscr. in fol

— Propozycya krola przez JP. Szczęsnego Kryskiego podkanc: kor. po odwitaniu p. p. na sejmie 207 f. 56

— Listy Adama Wichtowskiego do Stanisźewskiego. 168 f. 690

1611 Przysięga Jana Zygmunta Xcia Pruskiego którą Królowi JMci oddawał w Warszawie 1611. nim Chorągiew otrzymał — i mowy przy tej okazyi 111 f. 318

1612.

1612 Dyaryusz czyli opisanie konfederacyi wojska stołecznego z wszelkiemi szczegołami tego dzieła 200 Mscr. f. p. 5/2

— List Cieklinskiego do Syna swego naówczas marszałka konfederacyi wojsko Zborowskiego w którym go do cnot oyczystych zagrzewa. 208 f. 78/2

— Obductio violentiae ad Ecclesiam Bernardinor. Cracovi facta. 198 f. 55

— Polonententchia albo Polskiego królestwa szczęscie, a potem tegoż szczęscia szwankowanie w r. 1612 i 1613. — opisane przez Andrzeja Lubienieckiego 110 Mscr in fol

1613.

1613 Tractanda in Comitiis Varsovien: 1613. 1614. et 1615. 163 f. 13.

1613-1614 Instrukcye poselstwom z strony koła generalnego wojska stołecznego na sejm walny warszawski i odpowiedzi tymże od króla i senatu — w sprawach rycerskich 200 f. p. 76/2 - 89/2

1613 Instrukcya na sejm warszawski PP. posłom Andrze: Bramickiemu, Połkownikowi Stanisławowi

ni Dobrzyńskiemu Deputatowi, od wojska Smoleńskiego w Bydgoszczy dana 207 f. 67.

1613 Oddawanie pieczęci wielkiej przez marszałka Koron: Myszkowskiego JP. Kryskiemu Podkanclerzemu Kor. na sejmie walnym warszawskim. 207 f. 34

21 Septemb: List kasztelana Sendomirskiego do Mikołaja Oleśnickiego kasztelana Radomskiego w sprawach ojczyzny. 200 f. 202/2

— List P. Chotkiewicza hetmana W. X. Lit. do Krola Zygmunta III z strony kończenia i poparcia wojny moskiewskiej. 207 f. 195

— Gratulacya JP. Kryskiego Krolowi Jmci z nowo narodzonego syna. 207 f. 39.

— Mowa Xcia Janusza Radziwiłła Podczaszego W. X. Lit. — przy konkluzyi sejmu warszawskiego przed krolem w senacie miana 314 f. pi

1614.

1614 Respons P. P. Postom Wwdztwa Sandomirskiego od Krola z Skazowania postany przez JP. Kryskiego Kancleri Kor: względem przyśpieszenia sejmu dla układu roznych rozrządzeń. 207 f. 39

1614–1700 Annalium urbis Leopoliensis Tomus extravaganeus continens revolutiones in regno, praesertim in provinciis Russiae casus et eventus varios ab Ao 1614 ad Am 1700. Authore Joanne Josephowicz per Valerianum Gruszczyński

in novum exemplar reproductum et ordinatum. A: 1769. 124 Mscr in fol.

1614 List cesarza tureckiego do Zygmunta III 14. Apri: 1614. 111 f. 326/2

21a Lipca. Kopia listu krola Zygmunta III do Stanisława Lubomirskiego, Starosty Sendomirskiego z strony Lisowczykow 199 f. 384

1614 Odprawa postow Orszanskich przez Szczęsnego Kryskiego kanclerza kor: 208 f. 111/2

1615

1615 Oblata kontraktu Podawcow kosciola w Markowej Porębie z Ministrem x. Augustynem. 317 f. 150

— Mowa na sejmiku Sredzkim Stanisława Pierzchlinskiego podkomorzego poznanskiego. 24 f. 125

— Mowa Jmc Referendarza Koronnego Marszałka na ten czas koła polskiego, przy witaniu postow na sejmie warszawskim. 207 f. 87.

— Przymierze obopolnej przyjazni między cesarzem Maciejem i Zygmuntem Krolem oraz ich Panstwami zawarte 198 Mscr in fol pg. —

— Respons na poselstwo obywatelow wdz: Podol: żalujących się na spustoszenie od Tatarow dany od Krola przez p. kanclerz 207 f. 44

— Gravamina Nobilitatis in convocatione regiomontana DD. Regentibus exhibita — Sequuntur quia allegata Literae Electoris Brandeburgens: Joannis

Sigismundi Rescripta regis pol. Sigismundi III Extractum ex actis perpetuis inter Polonos et Borussos initis et jam reassumtis; scripta in causa Heningii Barchmannis cum senatu et censoribus Criphoviae nis &. &. 141 Mscr. in fol

26. Octobr. List Xcia Zbaraskiego kasztelana Krakow. do Paca – z odpowiedzią, w prywatnym, osobę Paca tyczącym się interessie. 197 f. 102

1615 Monita privata Soc. Jes. 44. 4º p. 243

1616.

1616 Rozkaz Zygmunta III miasteczku Subudy dany względem oddawania dziesięcin do scholasteryi Krakowskiej 198 Mscr in fol

— Propozycya sejmu Kor. Warszawskiego Kryskiego Kanclerza Kor. 314 f. 5.

1617.

1617 De confirmatione constitutionum Synodalium S. Metropolitanae Gnesn. Ecclesiae quae in quatuor libris studio et opera Stanislai Karnkowski collectae fuerunt Tractatus, cum resolutionibus certorum dubiorum quae in ejusdem statutis contineri asseruntur. 21 in 4º

— List Wawrzenca Gębickiego Arcybiskupa Gnieznienskiego do Krolewicza Władysława, życząc mu szczęśliwej podróży do Moskwy. 208 f. 75

1617. Odpowiedź krolewicza Władysława na list arcybiskupa gnieznienskiego w ktorym mu życzył szczęśliwej do Moskwy podróży. 208 f. 78.

1618.

1618 Respons od Rzpltej: krolestwa czeskiego Zygmuntowi III gdy ich przez list swoj napominał o zdradę i rebellią przeciw cesarzowi Ferdynandowi II 111 f. 335

— Kopia listu cesarza tureckiego do krola Zygmunta III pisanego w ktorym grozi zniszczeniem Polski 221 f. 42

26º Jenÿ Kopia listu cesarza tureckiego do krola Zygmunta III w ktorym mu wyrzuca niedotrzymanie zawartego pokoju — i gotowość swoą do wojny oznajmuje 199 f. 220

1618 Ordinatio Mfici Janusii Ducis in Ostrog Tribunali Lublinensi porrecta ad Acta. 261 f. 471

— Summarius quartae anni 1618. 60 Mscr fol 243

1619

96 Novebr: Deliberacye wydane od Krola Zygmunta III o rebellii czechow przeciw cesarzowi Ferdynandowi IImu — Z odpowiedzią Ossolinskiego Wdy Sendomirskiego 240 f. 78.

Octbr: Korespondencyonalne listy Krola Zygmunta

III względem rebelij Czechow przeciwko Cesarzowi Ferdynandowi II 240 f. 80

1619 List Xcia Zbaraskiego Kasztelana krakows: do jednego ex Patribus Societatis w Interessie publicznym pisany 226 f. 1065.

— List Karola Chodkiewicza Wody Wilenskiego hetmana W. X. Lit. do krola Zygmunta III w sprawach Rzpltej pisany. 226 f. 1067.

— List od Wojewody Sendomirskiego do krola o wojnie mostkiewskiej 199 f. 57.

2° Decemb: Pacta Turcica per Petrum Ozga de Ossa Capitaneum Trembowlensem oratorem renovata est per Ossinowski Nuncium ad Portam missa. 201 Mss f. 51.

1619 Respons Xcia Zbaraskiego Kasztelana krakowskiego wielkiemu rządy który przyjeżdzał od krola Zygmunta III summę 100,000. ff na drogę litewską pożyczać, ukazując mu bespieczną assekuracye z najpierwszych podatkow. 226 f. 1056

7° Marca Oddawanie małej pieczęci podkanclerzego W. Kx. królowi 296 f. 39

1620.

1620 Chronika z węgierskiego języka na polski przetłomaczona w Przemyslu przepisana. 6. Mss fol pag 297

— Opisanie zbrodni Piekarskiego na Zygmuncie III popełnionej 111 f. 309

— Komissya generalna krola polskiego Zyg-

munta III na rewidowanie Żup wieliczkich i na odebranie ich z rąk Xdza Jana Fridrichowskiego kanonika krakow: i Krzysztofa Grochowskiego Burgrabiego krakow: 203 Mser in fol.

15ª Nobbr: Dyaryusz sejmowy dwuniedzielny 314 f. 61.

5ª Decemb: Oddawanie pieczęci i buławy wielkiej kor: J. K. M. po śmierci wielko świętej pamięci Stanisława Zołkiewskiego kanclerza i het. W. w Warszawie na sejmie przez Tomasza Zamojskiego woje kijowskiego 199 f. 296.

1620 Oddawanie pieczęci i buławy W. K: po śmierci Stanisława Zołkiewskiego. 60 f. 316.

— Nagrobek Stanisława Zołkiewskiego 197 f. 103/2

— List Xiążęcia Zbaraskiego kaszt: krakowskiego do Xdza Biskupa krak: zaraz po tem jako Pan Lew Podkanclerzy lit: Wda wilenski, został hetmanem wielkim wielkiego Xstwa lit: pisany 226 f. 4.

— List Xiążęcia Zbaraskiego Koniuszego kor: do xdza biskupa krakowsk: pisany o przyjętych na siebie urzędach i o niektórych politycznych rzeczach. 226 f. 5.

— Listy Xiążęcia Zbaraskiego kaszt: krako: do Xdza biskupa krakow: pisany de eligendo Successore na królestwa polskie po Zygmuncie III. 226 f. 8.

1621.

9º Januar: Regestrum Contributionum publicarum in conventione generali Varsav: laudatar: per Gsum Przdola Dzierzek Judicem Castrensem et Exactorem

Palatinatus Lublinens. 1621. expeditarum. 205 Mscr. fol.

1621 Mowa JP. Krajczego Koro: na pogrzebie Żolkiewskiego Kanclerz: i hetm: koron. ktorego ciało z pobojowiska na Cecorze do Zolkwi przywieziono. 207 f. 320

— Witanie Krola Zygmunta III na sejmie walnym warszawskim przez Ossolinskiego Marszałka Izby Poselskiej. 207 f. 172.

1621-1634) Mowy aktom pogrzebowym służące 196 f: 52. Mscr. in fol.

— Dyaryusz wojny tureckiej krotko zebrany początek i progress tej wojny. 200 f. 90-129.

— List Zborowskiego Starosty Horodelskiego do Lamparta Sieraków Kiego pisany podczas pospolitego ruszenia do Turek 226 f. 481.

— Dyaryusz wojny tureckiej pod Chocimem za panowania Zygmunta III i Hetmana Stanisł. Lubomirskiego roku 1621. 47 Mscr. in fol.

— Dyaryusz wojny tureckiej pod Chocimem jej początek i postęp od 3: Augusta aż do 3° 8br 198 Mscr in fol. p. 101.

— Tranzakcya czyli Dyariusz Chocimskiej expedycyi 226 f. 485

— Dyaryusz Transakcyi lwowskiej podczas pospolitego ruszenia. 226 f. 478.

— Pakta z cesarzem tureckim sułtanem Osmanem. 226 f. 508.

— Delata przez rotmistrzow pod honorem i sumieniem podana hetmanowi i Komissarzom Towarzystwa, ktorzy z obozu pod Chocimem pod nawalnosć turecką pouciekali i przeto w Kamieńcu z wojska wytrąbieni i do publikacyi sejmowej odesłani dnia 22. 8br 200 f. 129.

22 Septem: List Jakoba Sobieskiego do X. Zbaraskiego Koniuszego Kor. z obozu pod Chocimem 240 f. 135/2

— Pakta podawane od cesarza tureckiego królowi Zygmunt: III^mu oraz różne w tej mierze zaszłe korrespondencye listowne i poselskie 202 f. 7–94.

— Literae Sigismundi III regis Pol: ad regem Galiarum de expeditione turcica. 200 f. 414/2

— Literae Gregorii XV ad regem Sigismundum III de victoria Turcarum 240 f. 77.

— Historia zabicia Cesarza tureckiego sułtana Osmana 226 f. 513.

1622.

1622 Cathalogus Episcopor. Cracoviensium et Chotinensis belli libri tres Msc. 17 in 4°.

28. Maja List z Konstantynopola od Sulistowskiego podczaszego kor: i hetmana polnego o zabiciu cesarza tureckiego Osmana pisany 221 f. 106.

1622 List Lubomirskiego podczaszego kor: i hetmana poln: od Szuliszowskiego Gońca z Konstantynopola o zabiciu Osmana cesarza tureckiego donoszący 199 f. 381.

— Relacya poselstwa wielkiego do Turcyi Xięcia Krzysztofa Zbaraskiego w formacie Dyaryusza opisana i do Króla podana 200 Mscr in fol. 271/2 – 312.

— Relacya Poselstwa X. Krzysztofa Zbaraskiego Koniuszego Kor: którą czynił wróciwszy się z

Konstantynopola — w Warszawie przed Krolem 314 f. 73.

1622 Relacya rządow tureckiej monarchij od Xcia Zbarazskiego Koniuszego kor: gdy był Postem wielkim do cesarza tureckiego Sułtana Osmana 226 f. 522.

16° Augus: Kopia listu od Xcia Krzysztofa Zbarazkiego Koniusze: kor: do Krolewicza Władysława z Konskiej — woli pisanego rozne mu dając w nim rady zachowania się w sprawach jego teraznieyszych 314 f. 69

16° Novemb: Mowa JO° Sobieskiego na pogrzebie JJP. Chodkiewicza Wdy wilenskiego hetmana W. X. Lit. w Ostrogu miana 207. f. 344

— Przemowa na pogrzebie sławney pamięci Wdy Wilenskiego hetmana Wiel: W: X. Lit: w Ostrogu przez Sobieskiego. Wodę Lubelskiego odprawiona 200 f. 416/2

6° Februar: Epistolae a rege ad Imperat: romanor: in diversis publicis negotiis scriptae. 240 f. 38.

12° Marca Kopia listu od Leona Sapiehy Kancl: W. X: Lit: do Jozefa Kuncewicza Arcybiskupa Połockiego ratione Unii pisanego. 334 f. 67.

1622 Votum Xcia Krzysztofa Radziwiłła w Minsku. 314 f. 3.

— Zawieszenie broni między Polską i Szwecyą do ostatniego kwietnia 1623. 201 f. 110

20° Julij. Traktaty Inflantskie między Polską a Szwecyą zaszłe 196 f. 249

— Tranzakcya z Gustawem Krolem Szwedzkim 196 f. 253

— Komissya polecona Hieronimowi Wołowiczo:

wi Gothardowi Tyszenhausenowi i innym azebym na 7. lat ozawieszeni broni ze Szwedami traktowali i by Szwedzi Moskalow przeciw Polszcze niepodzegali 201 f. 100

1623.

Relacya Legacyi Xcia Zbaraskiego koniuszego kor: gdy był postem wielkim do Mustafy cesarza tureckiego Krolowi Zygmuntowi III czynione. 226 f. 547.

1623 Relacya poselstwa Xcia koniuszego kor: przed Krolem powrociwszy z Tureczyzny. 196 f. 187.

— Pacta przez Krzysztofa Xcia ze Zbaraza koniuszego kor: od cesarza tureckiego przyniesione ktore się w pewnych artykułach z dawnemi nie zgadzały, a przez krola nie były przyjęte. 201 f. 6.

— List od Mustafa cesarza tureckiego do Krola polsk: przez Xcia Zbaraskiego razem z Paktami od tegoż cesarza przywieziony. 201 f. 12.

13. Februari List od Oratora Krola Francuzkiego Tomasza Roe Posłannika u Porty Ottomanskiej w ktorym uzala się przed krolem Zygmunt: III na Krzysztofa Serebkowicza; iż tenze wyjezdzająca z Konstantynopolą nie zrobił mu odwiedzin. Na ktory otrzymał od Krola zaspakajającą go odpowiedź 202 f. 475.

1623 Umowy listowne względem potwierdzenia zawartego pokoju i wzajemnego przyjazni związku,

między cesarzem tureckim a krolem Polskim. 200 f. 311/2
<u>1623</u> Wotum kaszt: krakow: Zbaraskiego na sejmie w tymże roku odprawionym 206 f. 1
— Votum JW. Krakowskiego na Sejmik Proszowski posłane 207. f. 10
— Scholasticae lectiones conscriptae ab Adamo Rzonka Stud: Syntaxeos Mscr. 20 in 8vo.
<u>29° Maja</u> Mowa na pogrzebie JW. Starosty Hrubieszowskiego w Żołkwi 207 f. 323.
<u>1623</u> Komissya do traktowania ze Szwedami o przedłużenie rozejmu 201 f. 110
— Komissya od stanow Rzpltej na zawarcie jednorocznego rozejmu ze Szwedami bez dopominania się o zwrócenie zabranych miast 201 f. 111
<u>13 Aprilis</u> Rewersał pakt tureckich przez Szrebkowicza przyniesionych a przez Krzysztofa Kieleżewskiego sekret: krolew: do Porty posłanych ktorym obowiązane są obopolne między Turcyą i Polską obowiązki wedlug Paktow przez Szrebkiewicza przystanych 201 f. 42.

1624.

Symbola Judicum Lithuaniae 185 f. 112.
<u>1624</u> List posła francuzkiego u Porty Ottomanskiey z zażaleniem na Szrebkiewicza Posła krolewskiego, że go przed wyjazdem swoim z Konstantynopola podług zwyczaju nie odwiedził 201 f. 318.

4° Aprilis Odpowiedz na list posta francuzkiego u porty ottomanskiej; że co Serebkiewicz Ormian z niewiadomości wykroczył, to Kielczewski poseł koronny krolewski naprawi 201 f. 319.

——— List krola polsk. do Amurada cesarza tureckiego postany do Kielczewskiego względem poskromienia Tatarow, — względem powrocenia więzniow i szkody 201 f. 87.

——— List do Wezyra W. od W. kanclerza kor: względem poskromienia Tatarow — względem powrocenia więzniow i szkody. etc. 201 f. 89.

14° Octobris. List od kanclerza kor: od Gurga Mechmet Kajmakana przez Grodzickiego postany, ktorym niesprawiedliwe i surowe obejscie się z Kielczewskim postem pols: przekłada i o poprawę takowego nalega, jakotez o niepodobienstwie zmniejszenia i poskromienia kozakow uwiadamia, poki Tatarzy Polskę najezdzać będą 201 f. 56.

cf Niemcewicz T. V

30° Junij List krola do cesarza tureckiego uskarzając się na kantemira Beglerbeka Oczakowskiego i Tatarow do Polski wpadnienie oraz o wypędzenie ich za Dniepr domaga się 201 f. 53.

27° Octob. Odpowiedz krola Zygmunta Szachin Gierejowi Sułtanowi Gałdze na doniesienie Jego o szczęśliwym powrocie z Persyj i pogodzeniu

się z Hanem państwa krymskiego 200 f. 297.

20a 8bra List Żołnierza jednego do dawnego towarzysza swego do obozu, o odprawie posła Szachingierejowego 200 f. 278

23a Octob: List od króla Perskiego do króla Zygmunta wstawiający się o przyjaźń dla brata swego rycerskiego mistrza 200 f. 378/2

7a Febrŭa: List od Urbana VIII papieża do króla z oświadczeniem radości z odniesionych nad Turkami i Tatarami zwycięstw przez Remigiusza Koniecpolskiego posłannika Krol: do papieża 201 f. 286.

1624 Skrypt na sejmik Opatowski z strony obrony. 200 f. 403/2

16a Marca List Xcia Krzysztofa Zbarazkiego na sejmik Opatowski względem obrony od Tatarów — wojny Inflantskiej 200 f. 399/2

7a Febrŭa: Relatio solennis congressus 240 f. 320-332.

26. Novemb: Instrukcya na sejmiki powiatowe sejm poprzedzające w R. 1624. które przypadały dnia 26. listopada, a sejm 7a. stycznia 1625. roku 202 f. 507-532

1624 Nominationes ad diversos Episcopatus 202 f. 321-340

21. Novemb: Dziękowanie za urząd podkanclerski Xdza Jakuba Zadzika Bpa Chełmskiego 240 f. 187.

6a Martii Privilegium Fundationis Colegii Patrum Societatis Jesu Rawae 202 f. 495

31a Maj Kopia listu wojewody bełzkiego do Xdza se=

kretarza wiel: koron: o ojcach Jezuitach 200 f. 396.

1624 Variae literae ad diversos in diversis materiis non magni momenti 202 f. 390–409.

13 Juny List Kardynała do Torres z uwiadomieniem że zleconé sobie przez postannika królewskiego interessu będzie u J.S. papieża najgorliwiej wspierał. 201 f. 288

15. Februar: List do króla od kardynała de Torres z uwiadomieniem że papież 60. tysięcy Z.R. przez króla hiszpańskiego J.K. Mci wypłacić zezwolił. 201 f. 288.

1624 Odpowiedź króla do Kardynała de Torres, w której mu za pożyczone wsparcie pieniężne dziękuje i niezwłoczne wypłacenie tychże pieniędzy uprasza. 201. f. 289.

1624 Odpowiedź królowi od kardynała Berbelina że powierzone sobie przez Postannika królewskiego interessa będzie promowował 201 f. 291.

— Litera ad de 223. f. 21.

11. Maja List Urbana VIII Papieża do króla w którym chwali surowość przeciw zabójcom Biskupa Płockiego. 201 f. 292.

1624 Zaświadczenie o pierwszej tonzurze, którą xże Karol Ferdynand od Kanclerza otrzymał. 201 f. 200

— List do Kardynała de Torres ażeby sprawę J.K.M. syna Karola Ferdynanda względem dostąpienia Koadjutorstwa i prałatury Wrocławskiej

u J. S. powagą swą wspierał. 201 f. 195.

28. Junij List do Kardynała Berboryna ażeby J. K. M. syna Karola Ferdynanda względem dostąpienia Koadjutorstwa i praeposituy Wrocławskiej u J. S. powagą swoją wspierał. 201 f. 196.

1624 List arcyksięcia Karola do Ludwika Rudolfiego Praeposita Wrocławskiego, że ustąpiwszy synowi jego Karolowi Ferdynandowi Praepositury Wrocławskiej otrzyma od Papieża inne równoważne beneficium 201 f. 194.

— List od króla do papieża, aby Ludwikowi Rudolfiemu pozwolił Praeposituræ Wrocławską na osobę Xcia Karola Ferdynanda złożyć a inną w Rzymie lub gdzie we Włoszech mu naznaczył. 201 f. 193.

— List od króla do ~~króla~~ papieża ażeby przyjęcia Xcia Karola na Koadjutorstwo Wrocławskie z następstwem na biskupstwo potwierdził, i względem 20to letniego wieku i innych przeszkód dał dyspensę. 201 f. 191.

30. Julij List do kapituły wrocławskiej od J. K. Mci że królewicz Karol Ferdynand od papieża względem 20° letniego wieku dyspensę otrzymał 201 f. ~~192~~ 201.

1624 List od króla do Gebauera Archidiakona Wrocławskiego, ażeby sprawę królewicza Karola Ferdynanda względem przyjęcia na Coadjutorstwo promował. 201 f. 197.

1624. 3. Februar. List od jakiegoś Kardynała do Króla z oświadczeniem swojego ku Królowi przywiązania 201 f. 292.

1624 ~~dblr~~ List do kapituły wrocławskiej od Królewicza Karola Ferdynanda, dziękując jej za przyjęcie siebie na koadjutorstwo wrocławskie 201 f. 196.

1624 List do kanclerza cezkiego od J. K. Mci dziękując za promowowanie interessu względem Coadjutorstwa wrocławskiego dla syna swego Karola Ferdynanda. 201 f. 197.

— List do Hrabiego de Stalendorf z podziękowaniem za promowowanie J. K. Mci interessu względem Coadjutorstwa Wrocławskiego dla syna swego Karola Ferdynanda. 201 f. 198.

— List do cesarza od Krola Zygmunta w którym mu donosi, że on artykuły Kapituły wrocławskiej względem wyniesienia Karola Ferdynanda na Biskupstwo wrocławskie uznaje 201 f. 187.

— List Krola pol: do Arcyxięcia Karola uwiadamiając go o pisanym do Ludwika Rudalskiego liście, względem ustąpienia praeposituary Wrocławskiej dla Xcia Karola Ferdynanda. 201 f. 186.

— List do Arcyxięcia Karola od Krola Zygmunta dziękując mu za starania o wyniesienie syna swego na biskupstwo wrocławskie i uwiadamia go o kaucyi ktorą za nim stawia, oraz o pisanych do Papieża listach względem dispensacyi co do wieku i innych przeszkod. 201 f. 185

— List Krola Zygmunta do Arcyxięcia Karola

dziękując mu za wyniesienie syna swego Ferdynanda na Biskupa Wrocławskiego 201 f. 179.

1624 Deklaracya Krola na artykuły od Kapituły Wrocławskiej względem przyjęcia na Koadjutorstwo następstwem przesztem na Biskupstwo Wrocławskie przez arcyxięcia Karola podane. 201 f. 188.

— Asekuracya Krola Zygmunta Kapitule Wrocławskiej dana, że wyniesienie Xięcia Ferdynanda na Biskupstwo wrocławskie, żaden inny Xże, nie będzie rościł prawa do tameczrnego biskupstwa — ani też Probostwa Polakom rozdawane będą. 201 f. 183.

— List Krola do Kapituły wrocławskiej aby się Krzynowi J.K. Mci a Biskupowi Wrocławskiemu przychylną pokazywała. 201 f. 180.

7º Juny List do arcyxięcia Karola od kanclerza Kori dziękujące mu za przyjęcie wnuka do dworu Arcyxiążecego 201 f. 201

3º Januar. List od Krola do Cesarza aby miedź cesarskiemi znakami znaczona, i do Polski wprowadzana cesarzowi była powrocona. 201 f. 334.

31º Januar. List od Krola do cesarza by miedź cesarskiemi znaczona znakami i do Polski wprowadzona zatrzymaną była. 201 f. 334

20º Marca List od Krolowej do cesarza brata swego z oświadczeniem wzajemnego affektu i uczynionej

względem cesarskich interessow instancyi. 201 f. 351.

22° Januar: List kredencyonalny Postom cesarza Jmci Ferdynanda II u Krola i stanow Rzplitej. 201 f. 341.

1624 Listowne i poselskie między cesarzem rzymskim a krolem polskim i innemi sąsiedniemi xiążęty pertraktowane układy, względem wzmocnienia dawnych paktow i wszelkich wspolnych związkow przyjacielstwa etc – etc 202. f. 411–460.

— Uniwersały do wojska Lisowczykow po powrocie ich od cesarza rzymskiego – wedle ktorych były im dane przepisy zachowywania się na granicy Korony i w Koronie, – oraz instrukcya dentowania swych praw. etc – 202 f. 463–472.

= 8° Octob. List od stanow Slaskich do krola aby raczył rozbojnicze kupy, ktore na Slazku wielkie szkody poczynili, od dalszych gwałtownosci wstrzymać. 201 f. 362.

= 24 Aprilis List cesarza do krola za Lisowczanami, ktorzy na Slązk zbiegli porobiwszy wielkie w Polszcze szkody – by im karę darowano. 201 f. 358.

24 8 Maja. Odpowiedz krola Cesarzowi że kara Lisowianom na Sejmie ustanowiona, przez sejm tylko zniesiona bydź może – o co się starać będzie 201 f. 359.

9° Maja List od Arcyxiążęcia Karola do krola za Lisowianami o darowanie im kary za szkody w Polszcze popełnione. 201 f. 361.

1624. 20: Febr: Odpowiedz na list szwedzkich senatorow od polskich – z zyczeniem azeby traktowanie o pokoj do 2 miesiąca Augusta było odłozone etc. 201 f. 137.
1624. Odpowiedz Krola Gdanszczanom że repressalia od Gustawa przedsiewzięcia nie ma zadnego sposobu odwrocić. 201 f. 305.
1624. Odpowiedz Krola Arcyxiięciu Karolowi, że o darowanie kary Inflantom na przyszłym sejmie starać się będzie. 201 f. 363.
1624. List od cesarza do krola względem uregulowania granic między Szlązkiem i Polską 201 f. 341.
1624. Instrukcya cesarska dana Gasparowi Horwat de Wegla i Piotrowi Gebauer postom do Krola o rektyfikacyą granic między Węgrami i Szlązkiem i Polską. 201 f. 342.
1624. 4. Maja. Odpowiedz postom cesarskim od Krola, że im na punkta od cesarza dane względem sprostowania granic od węgrow Szlazka i polski będzie się starał robić ułatwienia. 201 f. 347.
1624. 20. mai: Odpowiedz krola cesarzowi że posłowie Gaspary Horwat i Piotr Gebauer powinność swoją w sprostowaniu granicy między węgrami Szlązkiem i Polską dopełnili 201 f. 346.
1624. 11. Maja List cesarza do krola dziękując za starannosć o żądane rozgraniczenie między Szlązkiem i Polską. 201 f. 346.

1624. 10. Apr. List od Gdanszczanow do krola o przygotowaniu Szwedow na wojnę, o repressaliach włożonych na Gdansk, i o oświadczeniu swej do obrony portu gotowości 201 f. 304.

1624. 4. May Literae a regentibus Prussiae ad S. R. Mtem — quibus attestantur Fabianum de Lendorff. His sequitur responsio. 202. f. 390.

1624. 29. Apr. List do krola od regentow pruskich o żądanej odmianie bicia monety pruskiej z prozbą, azeby w handlu z krolestwem polskim kursowała. 201 f. 321.

1624. 29. Aprilis Literae a regentibus Prussiae ad S. R. Mtem ratione monetae. His sequitur responsio 202 f. 385.

1624. 26. Mar. Ekskuza Botema Professora Teologii w Krolewcu, że nic powadze i dostojnosci krolewskiej nie ubliżył w swojej mowie jak go obwiniano. 201. f. 337.

1624. 14. April. Do Wielebnego Radgiela Kapelana Krolewskiego, azeby obiecane Klaudiuszowi Montewerdemu, solarium 1000. # na 200. fl zmniejszył podług mianego na to rozkazu 201 f. 319.

1624. 24. 8bris List do Krola Angielskiego azeby Jana Babtystę Gramarego w wykupowaniu niewolników chrzescianskich od Turkow wspierać raczył. 201 f. 331.

1624. 24. 8bris List do Gdańszczanow, azeby Jana Babtistę Gramarego wspierali w wykupywaniu niewolnikow chrzescianskich od Turkow. 201 f. 330.

1624. 20 Febr. List od Krolewczanow, że dla powietrza w tamtych stronach grassującego, zakazali do dworu Krolewskiego appellować 201 f. 335.

1624. 24. Januar. Puncta conventionis inter Sae Caesareae Mtis Comitem de Kersenberg et inter Supmum regni cancellarium adjunctosq. sibi a S. R. Mte deputatos Episcopos Cracoviensem Luceoriensem Kijoviensem et Camenecensem — et Culmensem Castellanum atq. Vice cancellarium regni 242 f. 108.

1624. 17 Janua. List od krola do Teodora Trivulcyusza Ocia Imper. rzymsk. z oswiadczeniem ukontentowania za deklarowaną przysługę (: lecz nie wyrażoną jaką :). 201 f. 327.

1624. 15. maja. Odpowiedz elektora Brandeburskiego Krolowi że porty pruskie i nadbrzeża morskie przeciw napaści Szwedzkiej żołnierzem opatrzył. 201 f. 301

1624. 22. Aprilis List krola do Elektora Brandeburgskiego, azeby Pruskich portow i krain od napaści Szwedow strzegł. 201 f. 300

1624. 20. Aprilis. List do Elektora Brandeburgskiego od krola, azeby pruskie porty od napasci Szwedow bronił. 201 f. 307.

1624. Do regentow pruskich od krola ukaz, azeby

kwartę od Elektora należąca Jir, Szlacheckiemu wydali. 201 f. 332

1624. Odpowiedź Króla z powinszowaniem Elektorowi Brandeburgskiemu na doniesienie jego że mu Elektorowa syna przysztego wazalla polskiego powiła. 201 f. 321

1624. 29. Julij List od Elektora Brandeburgskiego do króla z uwiadomieniem, że mu Elektorowa syna przysztego wazalla polskiego powiła. 201. f. 320.

1624. 29. Julij Literae ab electore Brandeburgico ad S. R. Mtem de nova prole. His sequitur responsio regis. 202 f. 383–385.

1624. List króla do arcyxiężcia Karola przez Gaspara Gebauera dany z oświadczeniem wzajemnego efektu. 201 f. 353.

1624. 23. Julij Odpowiedź kanclerza W. Kor. na list regentow Pruskich względem sprawy Brunarda 201 f. 324.

1624. List od regentow pruskich do Kanclerza W. Kor: względem sprawy Brunarda 201 f. 324.

1624. Odpowiedź Króla na list Gasparego Zlorwala o doniesionym pokoju między cesarzem i xięciem Transylvanii 201 f. 357.

1624. List do Króla od Krolewczanow, z doniesieniem iż to jest rzecz umyslona azeby niejaki Walros miał tam żołnierzow werbować. 201 f. 336.

1624. 9. Julii. Literae a regentibus Prussiae ad Cancellariam regni in causa testamentaria Viduae Brunardi scriptae. His sequitur responsio. 202 f. 388

1624. 29. Maja Odpowiedz Kanclerza W. Kor. na list regentow pruskich, azeby Lendersao o zabojstwo obwiniony przed sąd krola stawił się. 201 f. 326.

1624. 4. Maja List regentow pruskich do Kanclerza W. Kor. w sprawie Lendersao o zabojstwo obwinionego 201 f. 325.

1624. 20 Aug. List do krola od cesarza wstawiający się za Egidem Kalinowskim o promocyą wojskową. 201 f. 337.

~~1624. 20 Aug. List do krola od cesarza wstawia= jącego się~~

1624. List do Gdanszczanow, azeby Farenbahiemu Xiia Siedmiogrodzkiego Gabora Wysłancowi, nie pozwalali tam zbierać zołnierzow 201 f. 329.

1624. Uniwersał do Gdanszczanow urzędow grodzkich i wszystkich w obec — względem imania Farensbacha i pomocnikow jego, ktorzy w koronie skrycie rozne wojenne rynsztunki zbierają dla Bethlem Gabora. 202 f. 473–475.

1624. Uniwersał i listy krolewskie do roznych cywilnych i wojskowych urzędnikow, azeby czym prędzej, do odparcia następującego z Tatary i Turki Bethlem Gabora w granice krolestwa gotowili się. 202 f. 484–495.

1624. List Gasparego Horwata do krola donoszący, ...

o oświadczeniu swoim krolewskiego affektu cesarzowi i o pokoju z Xciem Bethlenem. 201 f. 356.

1624. (14º Maji) Literae ad S. R. M. a Bethlem Gabor principe Transylvaniae quibus denunciat, eum nonnullos ex officialibus suis bellicis eo cum mandato ablegasse, ut in partibus Sacri Romani Imperii militem scriberent. — His sequitur responsio. 202 f. 378–380.

1624. 23. maja. Odpowiedz od regentow pruskich do Krola, ze w porcie Litawskim okręty przeciw Szwedom uzbrajaja. 201 f. 309.

1624. List krola do regentow azeby porty pruskie od Szwedow strzegli. 201 f. 308

1624. Odpowiedz do Krola Xcia Bogusławskiego Pomorskiego, ze Szwedzi przez Pomorze ani przechadzili ani w nim rekrutowali, a gdyby co podobnego zaczac chcieli ze jest gotow do odporu. 201 f. 299.

1624. 24. Aprilis List krola do Xcia Pomorskiego by Szwedom w swoim kraju ani rekrutowania ani przechodu niepozwalał. 201 f. 298

1624. 31. Maja Odpowiedz krola Xciu Kurlandyi ze od niego i Prowincyi Kurlandyi tylko tyle wymaga, by się od niebespieczenstw wojny jak mozna zastawiać, ze pienięznej pomocy dać nie moze. etc. 201 f. 295.

1624. 13. maja List Xcia Kurlandyi do krola, w ktorym prosi o wsparcie pienięzne na opatrzenie zam-

kow i fortec pogranicznych przeciw Szwedom, i na wielkie od Szwedow tamecznego kraju spustoszenie się żali 201 f. 293.

1624. List od Krola do Xcia Kurlandyj by przeciw Szwedom miasta i zamki załogami opatrzył o obywatelow do wzięcia broni wezwał. 201 f. 297.

1624. W roznych Krolewicza Władysława tyczących się przedmiotach do roznych Potentatow i Xiążąt od Krola Zygmunta III i Krolowej żony jego pisane listy przez tegoż Krolewicza Władysława w podroż do obcych odjeżdzającego krajow. 201 f. 237.

1624. Wyprawa Krolewicza Władysława w podróż do obcych krajow. 201 f. 237.

1624. Expeditio Ser[mi] Princi: Vladislai ad exteras nationes euntis 202 f. 281-314.

1624. Odpowiedz Krola Kardynałowi Barbarynie z podziękowaniem za starannosć około wsparcia pieniężnego u Stolicy Apostolskiej na wojnę Szwedzką. 201 f. 291.

1624. Odpowiedz Krola na list Papieża w ktorym mu dziękuje za wsparcie pieniężne na wojnę Inflantska przeciw Szwedom. 201 f. 287.

1624. List Kardynała Berberyna do Krola w ktorym życzy dobrego końca z wojną Szwedzką. 201 f. 290.

1624. Zbiór roznych listow i odpowiedzi we względzie wojny Szwedzkiej pisanych do Krola Zygmunta III i do innych wysokich urzędnikow Krolestwa. 202 f. 341-377.

1624. Relacya Kommissyi Inflantskiej ze Szwedami

odprawionej przez Tyszkiewicza wwdę Mścisławskiego do króla podana. 202 f. 187 – 210.

1624. 24. 8bris Odpowiedź senatorów polskich na list senatorów szwedzkich że tytułu cudzego używanie i postępki Szwedów są przeszkodą pokoju, do którego równo Szwedzi iak Polacy są skłonnemi. 201 f. 126

1624. 17 Aug. List senatorów szwedzkich do senatorów polskich o skłonności Gustawa króla szwedzkiego do pokoju byle Polacy zgodne punkta podali. 201 f. 123.

1624. 2. Aug. List konsyliarzów szwedzkich do senatorów Rzpltej wyrażający przyczyny daremnego już kilkakroć o zawieszenie broni traktowania — oraz domagający się dokładniejszych ze strony Rzpltej do traktowania punktów. 201 f. 120.

1624. 8. maja Punkta do zawieszenia broni ze strony szwedzkiej podane 1o że ma pokój trwać do 1o Juny 1625. według dawnego stylu 2o wypowiedzenie wojny stanie się dwoma miesiącami wprzód etc. 201 f. 127.

1624. 8. maja list od konsyliarzów szwedzkich do senatorów Rzpltej pisany w którym kładą trudności zawarcia rozejmu, i ostatni termin naznaczają. 201 f. 120.

1624. 8. Maja Punkta ze strony polskiej do zawieszenia broni ze Szwedami, ważniejszy punkt zwrócenie jeńców 201 f. 131.

1624. Summaryusz sentencyi senatorów pols. przez

pisanie do krola przyniesionych z strony niebezpieczenstwa od Gustawa na Jnflanty, Prussy i Litwę przypadającego. 201 f. 311.

1624. List od krola do Senatorow z uwiadomieniem ich o wielkości niebezpieczenstwa ze strony Gustawa ktory nietylko Jnflandyą ale i Litwę Prussy i Gdansk zawojować myśli. 201 f. 310.

1624. Uniwersał do Szlachty kurlandzkiej aby się uzbroiła, miasta załogami opatrzyła i na każde krola zawołanie gotowa była. 201 f. 315.

1624. 4o Junii List do Szlachty Piltenskiej od krola by się uzbroiła, i na każde krola zawołanie gotowa była 201 f. 315.

1624. 20. Apr. List krola do Elblązanow by port i miasto swoje od napaści Szwedow w obronnym stanie trzymali 201 f. 306.

1624. 24. kwiet. List krola do Wojewodow pruskich z strony złożenia sejmiku. 202 f. 556.

1624. 24. aprilis Universał na sejmik do Prus 202 f. 555.

1624. 30. maja Jnstrukcya na sejmik generalny Grudziącki dnia 30. maja 1624. r. przypadający. 202 f 588-563.

1624. Listy do krola angielskiego i jego oratora przy porcie Ottomanskiej z oświadczeniem dzięk[i]ow za przychylne wspieranie interessow rzeczypospolitej polskiej. 202 f. 438.

1624. 20. 7bris Jnstructio Gr. Petro Szyszkowski

S. R. M. aulico et ad Illm. D. Electorem Brandeburgicum Nuncio, Varsaviae data 202 f. 547-552.

1624. 17. 7bris Instructiones Gross. Samueli Targowski S. R. M. Secretario et ad Illsm Principem Transilvaniae Gabrielem Bethlem Nuncio Varsaviae datae. 202 f. 539.

1624. 6. Junij List do Radhaptena, w ktorym mu Kanclerz dziękuje za przywiązanie ku jego urzędowi, i prosi by z arcyxiążęciem mogł do Hiszpanii jechać. 201 f. 202.

1625. Febru. Instructiones Mgfco Maximiliano Przerembski Castellano Siradiensi Referendario regni Capitaneo Vishiens. Mosciear: et ad Serm. Roma: Imperatorem S. R. Mtis oratori Varsaviae datae. 202 f. 569-582.

1625. List J. K. M. Pana Zygmunta III do cesarza rzymsk: żeby po zejściu arcyxiążęcia Karola biskupa wrocławskiego chciał to biskupstwo według dawniejszej ugody krolewiczowi Karolowi Ferdynandowi konferować, na co już papież i kapituła wrocławska zezwoliła. 201 f. 208

1625. 21. Febr. Instrukcya Wieleb: Tobiaszowi Małachowskiemu Scholastykowi Płockiemu i sekretarzowi Krol: Sędziemu Zygmuntowi Opackiemu podkomorzemu Warszaws: posłańcom do kapituły wrocławskiej dana; względem obrania krolewicza Karola

Ferdynanda na biskupa wrocławskiego 201 f. 212.

1625. Expeditio Coadjutoriae ad Episcopatum Vratislaviensem Smi Principis Dni Caroli Ferdinandi Sacrae Regiae Mtis filii quartogeniti 202 f. 213-277.

1625. List Krolewicza Karola Ferdynanda do Kapituły wrocławskiej, azeby przy Elekcyi nowego biskupa na niego wzgląd miała. 201 f. 222

1625. 10. Febr. List do Kapituły wrocławskiej azeby po smierci arcyxięcia Karola biskupa tameczneygo na to biskupstwo Krolewicza Karola Ferdynanda według przeszłoroczney ugody wybrali 201 f. 210.

1625. 21. Febr. List krola do Kapituły wrocławskiej przez Posłanników oddany, azeby względem biskupstwa dla krolewicza Karola Ferdynanda przyrzeczenia ~~dotr~~ swego dotrzymała 201 f. 217.

1625. List krola do Archidyakona wrocławskiego azeby przy obieraniu na tameczneygo biskupa, wzgląd miał na Krolewicza Karola Ferdynanda 201 f. 223.

1625. List od Krolowey do Archidyakona wrocławskiego, azeby jako przedtem do koadjutorstwa, ~~tak~~ ~~i teraz do koadjutorstwa~~, tak i teraz do biskupstwa krolewiczowi Karolowi Ferdynandowi dopomagał. 201 f. 225.

1625. List do niektorych kanonikow wrocławskich

aby następstwo królewicza Karola Ferdynanda
na Biskupstwo tameczne swoją powagą wspierali.
201 f. 219.
1625. 20. mar: List do xięcia Brzegskiego, ażeby
swoją powagą do obrania królewicza Karola Fer-
dynanda na biskupa wrocławskiego domagał.
201 f. 221.
1625. List do xięcia Oleśnickiego od króla by do
obrania królewicza Karola Ferdynanda na biskupa
wrocławskiego powagą swoją u kapituły wroc-
ławskiej wspierał. 201 f. 230.
1625. 20. mar: List do xięcia Lignickiego, aże-
by swoją powagą do obrania królewicza Karola
Ferdynanda na biskupa wrocławskiego dopomagał.
201 f. 220.
1625. List do jakiegoś xięcia ażeby Postannikowi
Opackiemu dopomagał względem następstwa
królewicza Karola Ferdynanda na biskupstwo
wrocławskie. 201 f. 219.
1625. List króla do kardynała de Torres ażeby
okazany większej kapituły wrocławskiej ku obra-
niu królewicza Karola Ferdynanda na biskupa
wrocławskiego powagą swoją pomyślny nadał obrót
201 f. 228
1625. List od króla do cesarza względem Inwesty-
tury królewicza Karola Ferdynanda na biskupstwo
Wrocławskie. 201 f. 234.
1625. List od króla do Nuncyusza papiezkiego

by względem inwestytury obranego na biskupstwo Krolewicza u cesarza swego dokładał starania. 201 f. 233.

1625. 1. Aprilis List do Barona de Dohna posłannika cesarskiego do kapituły, azeby na obranie Krolewicza Karola Ferdynanda na biskupa wrocławskiego nalegał według rozkazu cesarskiego. 201 f. 225.

1625. List Krola do Barona de Dohna poruczający jego przychylności posłannikow kapituły wrocławskiej do cesarza odchodzących w Interessie Krolewicza obranego biskupem wrocławskim. 201 f. 233.

1625. April List Krola do cesarza dziękując mu za starannosć Jego o biskupstwo wrocławskie dla Krolewicza Karola Ferdynanda przez swojego posłannika Barona de Dohna. 201 f. 226.

1625. List do Barona de Dohna od Krola z oświadczeniem podziękowania za zręcznie prowadzony interess przy obraniu Krolewicza Karola Ferdynanda na biskupa wrocławskiego. 201 f. 232.

1625. 2da maj List Krola Zygmi III do Barona de Dohna z wyrażeniem wdzięczności za dobre kierowanie interessow wrocławskich 202. f. 598.

1625. List Krola Zygmunta III do Nuncyusza przy cesarzu rzymskim będącego — w interessie Kapituły wrocławskiej. 202 f. 585.

1625. 11. marca Listy krola Zygmu: III do kanclerza i podkanclerza czeskiego z prozbą, azeby w interessie kapituły wrocławskiej byli pomocnemi 202 f. 586–588.

1625. Listy krola Zygmunta III do roznych znacznych osob w interessie kapituły wrocławskiej. 202 f. 588–594.

1625. Literae consolatoriae a rege Sigismdi III ad serenum Imperatorem romano: — et ipsius filium post obitum archiducis Caroli. 202. f. 582–585.

1625. 29. Martii Listy donoszace o smierci Arcyxięcia Karola. 202 f. 601.

1625. Listy krola Zygmta III do cesarza rzymskiego i jego zony z wynurzeniem ucznej przyjazni. 202 f. 594.

1625. List krola Zygmta III do cesarza rzymskiego o sprostowanie granicy węgierskiej. 202 f. 596.

1625. Mowa Jakuba Sobieskiego kraj: koro: na powitanie krola imieniem izby poselskiej na walnym sejmie warszawskim. 196 f. 90.

1625. 11. Xr. Kopia listu od xcia Krzysztofa Zbarazkiego koniuszego kor. pisanego do xcia prymasa, w ktorym mu się z swemi ku majestatowi krol: mianemi żalami wynurza. 314 f. 119

1625. 6. 9br Kommissija kozacka. 208.

1625. Listy z strony cesarza tureckiego do krola

polskiego i innych wysokich urzędników i senatorów Królestwa, oraz odpowiedzie na też, pod czas sejmu warszawskiego, dążące do potwierdzenia wiecznego pokoju 200 f. 354 – 378/2

1625. 3. Marca List od Mechmet Giraja Hana Tatarskiego do króla posłany przez Sefer Gazibega przedniejszego Beya Tatarskiego na sejm warszawski 200 f. 350/2

1625. 4. 8br Literae cancelarii regni Suéciae ad campiductorem magni ducatus Lithvaniae de variis postulatibus a Repłca Polona 200 f. 385/2

1625. 16. 8br Literae Alexii Oxenstiernae regni Sueciae senatoris et Cancellarii Judicis provincialis Norlandiarum et Lapponiae Liberi Baronis de Kmith Dni in Tihol et Tydon Equitis Aurati ad Comissarios regni polo: de tractanda pace. 200 f. 412/2

1625. List szwedzkich senatorów do polskich azeby daremnie Zygmunta Króla swego pretensyi nie wspierali, — i na pierwszego czerwca 1625. do traktowania o pokoj komisarzów zestali. etc. 201 f. 135.

1625. List króla Zygmtu III do Xięcia Kurlandy względem bronienia twierdzy tamecznych przed nastepującym wojskiem nieprzyjacielskim Gustawa. 202 f. 599

1625. Commissiones Livoniae, Instructiones, Plenipotentiae Induciae, aliaq scripta ad Provinciam

Livonicam pertinentes. 202 f. 113–159.

1625. List króla Zygmunta III do Kapitana Derpatskiego względem utrzymania tameczneyo zamku w stanie obronnym. 202 f. 600.

1625. Decretum Sigismundi III respectu bonorum Żywiec aliorumq. a S. Reginali Mtte Constantia Regina Poloniae natu Archiduce Austriae Chph. Czarnecki concessor. 242. f. 274.

1625. Listy króla Zygmunta III do Elektora Bawarskiego i Arcyxięcia Leopolda, w których smutek swój wyraża, z przyczyny śmierci Infantki króla Szwedzk. Xiężnic. Anny. 202 f. 597.

1625. Żałobna Kamena na zeście z tego świata Anny królewny Szwedzkiej — przez Wawrzynca Chlebowskiego 17. f. pg. 2.

1625. 16. Xb. Mowa na pogrzebie JW. Żółkiewskiej kanclerzyny koronnej w Żółkwi. 207. f. 324.

1625. Series Consulum Craco: ab Ano 1625. 119. f. pg.

1626. Annales Anonymi de regno Poloniae ab anno 1575. ad annum usq. 1626. 236 f. 218–234.

1626. 1. maja. List Rzewuskiego Wwdy Podlaskiego hetmana pol. kor. do Murztafy Baszy Chocimskiego pisanego z obozu z Lubomla. 259. f. p. 9.

1626. Odpowiedź X. Karolowi Sudermańs. od obywateli miasta Rygi iż wierni Krolowe swemu i nie zachwiani w zaprzysiężeniu tejże wierności — miasta poddać dobrowolnie nie mogą 199 f. 14.

1626. List do Karola X. Sudermańskiego od hetmana Kor: względem podania Kondycyi do pokoju — z załączeniem do tego listu należącej ceduły 199 f. 14.

1626. List do X. Friderika Marchiona względem postępu wojny Inflantskiej, od wodza jakiegoś na czele jednego oddziału wojska polskiego 199 f. 16.

1626. List od N. do Xięcia Brzozowickiego donoszący o wojnie Inflantskiej. 199 f. 16.

1626. List Krola do Inflantczyków względem przedsiebierzących krokow do odparcia Nieprzyjaciela Karola wodza Suderman. 199 f. 14.

1626. 21. Januar: Kopia listu marszałka Litews: do Pontusa Hetmana Szwedzkiego o wygnaniu z obozu 199 f. 413.

1626. 7. 7bris Discursus Curlandiae et Semigaliae Ducis Legati pro ineunda cum Suecis neutralitate in praesentia S. R. M. et Consiliariorum regni pro tunc caeteri suae Majestatis adhaerentium in castris ad Mgeum 200 f. 407/2

1626. Justificatio conditionum neutralitatis inter Illmum Curlandiae ducem et Suecum ea consensu regio initae 200 f. 411/2.

1626. Pacta neutralitatis inter Suecum et Curlandiae ducem. 200 f. 410.

1626. Diaryusz albo summa spraw i dzieł woyska Kwarcianeyo w Prusiech na usłudze Krola będącego przeciwko Gustawowi X. Sudermanskiemu 199 f. 21.

1626. 27. Januar. Propozycya na seymie walnym warszawskim przez Stanisława Lubienskiego Bp. Łuckiego czyniona. 240 f. 197/2

1626. 28. 9bra Mowa Biskupa Przemyslskiego Kanclerza w. kor. przy zgodzie panow litewskich miane. 258 f. 6/2

1626. Witanie Krola Zygmunta III przez Sobieskiego Marszałka poselskiego. 207 f. 174.

1626. 27. Januar. Powitanie Krola od posłow na seymie. 208 f. 15.

1626. 27. Januar. Witanie Krola na seymie przez Sobieskiego starosty krasnostawskiego marszałka poselskiego. 200 f. 279.

1626. Mowa marszałka poselskiego przy postulatach na seymie walnym warszawskim 240 f. 201/2

1626. Mowa do P. P. Senatorow Sobieskiego marszałka poselskiego in colloquio privato w Senacie, w niebytnosci Krola 199 f. 228

1626. Mowa Sobieskiego starosty Krasnostawskiego na seymie do Krola Zygmunta za Krolewiczem Władysławem. 200 f. 383.

1626. Mowa Sobieskiego starosty Krasnostawskiego marszałka poselskiego do Krola Zygmunta z podzi

latami na sejmie

1626. 11 Febr. Przemowa Jakuba Sobieskiego marszał-ka poselskiego przy exorbitancyi na sejmie warszaws-kim. 199 f. 306

1626. Witanie krola od postow przez Marcina Żegoc-kiego sędziego wschowskiego marszałka koła posel-skiego na Sejmie Torunskim dwuniedzielnym. 199 f. 414

1626. Obmowa koła poselskiego z strony Praktyk przez Marcina Żegockiego marszałka poselskiego w Toruniu do krola podana. 199 f. 415.

1626. 25. Februar. Mowa do krola na sejmie przez postow od wojska miana. 208 f. 4.

1626. Rożne mowy z tego roku. 240 f. 189 - 197.

1627.

List xięcia Zbaraskiego do wdowy krakowskiego z strony sukcessora na Krolestwo polskie. 207. f. 199.

1627. Gratulatio S. R. M. novi anni nec non 40mi anni Imperii inchoati nomine Senatorum per Stanis-laum Lubienski Epum Lucoviensem Varsaviae fac-ta. 240 f. 203/2

1627. Mowa Jp. Krajczego koronnego Sobieskiego na pogrzebie xięcia Zbaraskiego koniuszego koron-nego w Krakowie miana 207. f. 314.

1627 2. Apr: List Kossakowskiego rotmistrza do bis-

Xapa Kulmskiego w ktorym mu donosi o cudownym zjawisku. 208 f. 23.

1627. 16. Apr. List od N. do wielebnego Walentego Sześcela Provincjała Jezuitow z doniesieniem o cudownem zjawisku 208 f. 23.

1627. 10. marca. Kopia listu od Dzierzka z Konstantynopola do Hetmana pisanego z doniesieniami roznych politycznych zajść w Panstwie Tureckim oraz z swoich czynnosci zdaje rachunek. 208 f. 23/2

1627. List pana Latarskiego do Krola względem oddania za trzy lata należącego upominku 208 f. 42

1627. 4. martii Litterae ad regem pol: ab Ordinibus et statibus foederatorum in Belgio Provinciarum quibus illum ad pacem commovebant. 199. f. 43.

1627. 1. Julij Legatio ad regem Sigismundum III ab ordinibus et statibus foederatorum in Belgio Provinciarum Varsav: expedita 199 f. 41.

1627. Data responsa a sacra regia Mte iis Legatis qui ab ordinibus et statibus Belgicis ad tractandam pacem missi erant. 199 f. 45.

1627. 4. maja. List od stanow Holenderskich do krola i senatorow z prozbą by wysłanych w poselstwie z przedstawionemi roznemi dla odwrocenia od nich szwedzkiej wojny i przywrocenia publiz-

nego pokoju łaskawie wysłuchać i pomyślny skutek sprawić raczył 208 f. 34.

1627. 6. July Poselstwo Holenderskie do króla z przedstawieniem różnych oblig 208 f. 27/2

1627. Variae tractatus cum statibus Hollandiae per Legationes paractae 200 f. 386/2 - 391

1627. 5. marca List Ferdynanda cesarza do króla względem niepokojów z strony księcia Sudermanii 208 f. 18/2

1627. 20. Maja Dwa Listy od Elektora Brandeburgskiego do króla względem układów pokoju z nieprzyjacielem Gustawem. 208 f. 26/2

1627. 13. Julij List od Elektora Brandeburgskiego do króla w którym uteskuje na ponoszenia uciemiężeń przez wojnę szwedzką — oraz nastaje na zawarcie pokoju z nieprzyjacielem Szwedem 208 f. 38.

1627. List Gustawa do Bethlem Gabora Xiążęcia Siedmiogrodzkiego aby Tatarów do najazdu Polski pobudził, z którą mu wojna w Inflantach niepomyślnie powodzi się. 199 f. 19.

1627. 6. 8bra List od księcia Siedmiogrodzkiego Gabora do króla w Interessie wojny szwedzkiej pisany — z oświadczeniem ~~wojny~~ szczerej przyjaźni. 208 f. 37.

1627. 21. martii. Literae ducis Fridlandiae ad regem de subsidio contra Gustavi copias. 208 f. 19.

1627. 20. Januar: List od Senatorow W. X. Lit: do Wodzy Łęczyckiego, o niedostatku wszelkich potrzeb dla wojska w Inflanciech wojnę prowadzącego i niepomyslnym z tejże przyczyny powodzeniu. Na który list i odpowiedz następuje. 209. f. 417.

1627. 12. marca Kopia uniwersału krolewskiego dla odparcia nieprzyjaciela z Meklenburga. 209 f. 421.

1627. 1. apri Kapitulacya Szwedow z Koniecpolskim – o czem do krola pisze 209 f. 19.

1627. 2. Apr: Regestr. dział szwedzkich w Pucku zostawionych 208 f. 20.

1627. 15. Apri Kapitulacya między Koniecpolskim a Szwedami w Wieluniu zawarta. 208 f. 21.

1627. 20. maja. List Gdańszczanow do hetmana W. Kor: z doniesienie o stanie siły szwedzkiej na morzu 208 f. 25.

1627. 22. maja. Kopia listu hetmana W. Kor: do kanclerza Kor: z obozu pod Brzoznem z odpowiedzią na doniesienia jego /: kanclerza :/ o ukrainskich Kozakach —— 208 f. 25/2

1627. 22. maja. Kopia listu hetmana W. Kor: do

Krola z obozu pod Brzeznem pisanego — z doniesieniem swego wojska 208 f. 26.

1627. 30ª Maj Literae ad Seram Rgm Mtem a Principe Henrico Friderico de Nassau ut Legatos ejus ad tractandam pacem missos, benigne exaudire vellet — 199. f. 44.

1627. 14. Junij Relatio cladis Danici Exercitus. 208 f. 29.

1627. 3. Julij List od hetmana W. Kor. z obozu pod Gniewem do xiędza biskupa Chełmińskiego, w ktorym donosi o poruszeniach swego wojska przeciw nieprzyjacielskiej potędze. 208 f. 29/2

~~1627. 3. Julij List od hetmana W. Kor: z obozu pod Gniewem do xiędza Biskupa Chełmińskiego.~~

1627. 19. 8ᵇ List do Vicekanclerza Kor. od Szymona de Beaumont z Gdanska pisany w ktorym przedstawia rozne do pokoju z Gustawem ułatwiające srodki 208 f. 32/2

1627. Kondycye podane po porażeniu wojska Sudermanskiego przez ~~z~~ hetmana polskiego. 199 f. 18.

1627. Kondycye przy ktorych Gustaw przymierze z Polską umawiać ma. 199 f. 20.

1627. Uberior declaratio inter regs Poloniae et Sueciae quorundam legum seu conditionum

ad inducias longioris temporis ineundas propositarum. 208 f. 40

1627 Prozba koła poselskiego do Krola Zygmunta III przez Marszałka swego na sejmie Warszawskim za krolewiczem Władysławem czyniona. 199 f. 412.

1627. 14. 8br Propozycya na sejmie walnym warszawskim przez JP. xdza podkanclerzego względem srodkow, jakiemiby przemoznego nieprzyjaciela oddalić było mozna. 208 f. 31/2

1628.

1628. Mowa Xiązęcia Krzysztofa Radziwiłła hetm: polnego W. X. Lit: przy przyznaniu laski xiązęcia Januszowi Synowi swemu do cudzych krajow się wybierającemu na Trybunale wileńskim czyniona — z odpowiedzią xcia Janusza Radziwiłła. 226 f. 67.

1628. Wiersze do Xiązęcia Janusza Radziwiłła przez nieznajomego podane 226 f. 69.

1628. Mowa xcia Krzysztofa Radziwiłła het. polnego Litt: na sejmiku w Nowogrodku przed sejmem trzyniedzielnym warszawskim miana 314 f. 11.

1628. Mowa Krzysztofa Radziwiłła hetm: W. X. Litw: na sejmiku miana 240 f. 244.

41

1628. Deliberacye na sejm i rózne Expedycye sejmików. 206 f. 6.

1628. 9. Julij. Dziękowanie Tomasza Zamojskiego wwdy kijowskiego Krolowi za pieczęć mnieyszą. 208 f. 52.

1628. Dziękowanie krolowi na sejmie od Tomasza Zamojskiego podkanclerzego kor. za pieczęc mnieysza. 199 f. 302.

1628. Propozycya na sejmie imieniem krola przez xdza Jakuba Zadzika Biskupa Chełmińskiego, Podkanclerzego kor: uczyniona — względem zawarcia pokoju z Szwedami. 206 f. 8.

1628. 18. Lipca. Odpowiedz krola z sejmu walnego warszawskiego postom wojska Inflantskiego dana, w ktorej oświadczając ukontentowanie z tamecznego rycerstwa, zachęca go do trwałej przychylnosci ku ojczyznie i obronę jej poleca. 206 f. 5.

1628. 26. lutego. Odpowiedz krola dana posłowi wojska Inflantskiego, iż powolnosć tę ktorą wojsko Inflantskie przy oddaniu wiernego poddanstwa oświadcza, wdzięcznie przyjmuje. 206 f. 10½

1628. Instrukcya dana Komissarzom do wojska Inflantskiego na sejmie walnym warszawskim w miesiącu Auguscie t. r. odprawionym. 206 f. 9½

1628. 16. maja. Deklaracya wojska całego krolew-
skiego w kole generalnym przy hetmanie będą-
cym pod Grudziądzem 208 f. 48.
1628. List x. Prymasa do Xcia Starosty spis-
kiego z okoliczności skarbu kor. pisany 259 f. 11
1628. 13. 9br List x. Prymasa od Podskarbiego
W. X. Lit. z okazyi regimentarstwa pisany 259 f. 10.
1628. Letera al ministro del Re' cattolico. 223 f. 21
1628. Reinharda Lorichiusza o wychowaniu czło-
wieka przetłozonego. Mscr. in fol. pag 1. – VI
1628. 19. Juny Oddawanie JP. Margrabianki
de la Grange d'Arquian rodzonej siostry kro-
lowej JMci Maryi Kazimiry, JMci Panu Janowi
Wielopolskiemu podkancler: kor: przez JP. Jabło-
nowskiego wwdę Ruskiego hetmana polnego
kor. z mianą tej okoliczności mowa. 210 f. 3.
1628. – 1634 Index Epistol: Stanislai Lubienski
Epi Ploc: ab Ano 1628. ad Am 1634. 157. fol. Mscr.
1628. 75. Listow Stanisława Lubienskiego biskupa
płockiego pisane po łacinie i po polsku do roz-
nych osob oraz innych osob pisane do Lubien-
skiego mianowicie do krola 8., od Zygmunta III
do Lubienskiego 5., od Konstancyi krolowej
do kanc: kor. 1., do hetmana 1. do wojewody

[left margin:] fałszywie 1698

sandomirskiego 1., do starosty sieradzkiego 1. do województwy wileńskiej 1., ad Sieracouium 1., i do innej szlachty; ad Nuntium Apostolicum 7. odpowiedzi tegoż 2., ad Cardinalem de Torres 5., responsów tegoż 4. ad Franciscum Viridi 5. responsum ejusdem 1. ad Episcopum Holandicum responsione 1. z Rzymu 1. do xięży i.t. d. biskupowi, do Jenerała Jezuitów, do rektora Jezuitów płockich, do archidyjakona płockiego 2., ad Comitem Swarcenberg 1. ad Sophiam Dulska abatissam Torunensem 1. ad Thorunenses 1. ad Burgrabium ducis Prussiae, Epistola Frederici ducis Livoniae, ad nepotem suum Lubienski i.t.d. Epistola Urbani VIII ad Lubienski 1.

157 fol 1-171.

1629. 84. Listy do i od Stanisława Łubieńskiego polskie i łacinskie do rożnych osob mianowicie: do Krola 15, od Zygmunta III 1. do królowej 1., do podkanclerzego 4. do marszałka 1. do hetmana 1. do Tomasza Zamojskiego 1. do wojewody lubelskiego 1. do wojewo. mazow: 1, do wojew. malborskiego 1, do starosty bobrownickiego 1, do starosty mirskiego 1, do pana Bieleckiego 1, do cześnikowej gostynskiej 1, od pana Krejca i respons 1. do Rakoczego 1. ad principem 1, Georgii Guilielmi 3 responsiones ad eundem 5. ad electorem brandeburgicum 1. Epistolae Guiliel-

mi ~~2~~ cum responsiones, ad Abrahamum Bzovium 1, ad p. Valentinum 1. capitulo plocensi 1, do arcybiskupa 2, ad episcopum gnesnensem 1, ad Lipski episcopum Uladis-laviensem 1, ad nuncium Apost. 7. responsum nuncii 1, ad Cardinalem de Torres 2, responsiones ejusdem 2, ad Cardinalem S. Crucium 1. epistola Cardinalis 1, ad Pon-tificem 1, D Lampagnano 1, ad Ciriolam 2, responsio-nes ejusdem 4, do krola od Ciriola 1, ad Tiberium Lan-cellotto 1, epistola Aemilii episcopi Camerinensis mar-quesi 1, i do innych osób 157 f. 1-171.

1629. Rezolucya i odprawa od Wenetow dana pos-łowi krola francuzkiego, kiedy się przyczyniał za Jezuitami, by ich do Wenecyi znowu przyjęło. 240 f. 8.

1629. Kopia listu xcia Zbarazkiego p. Krakows-kiego pisanego do Jezuity jakiegoś o dekrecie ktory ich zakon otrzymał w Rzymie przeciw Akademikom z strony Collegium w Krakowie. 314 f. 232.

1629. Taryffa poborow. 279 f. 62.

1629. Podymne według konstytucyi 305 f. 447.

1629. Stephanoma Palladium virtuti et meri-tis Gabrielis Ochocki per Alber. Strazyk concin-natum 89. in 4º p. 2.

1629. 24. Febr. Mowa przy oddawaniu pieczęci

Xdza Nominata gnieznienskiego w Warszawie miana

1629. 28. febr. Zdanie Krola na sejmie walnym 347 f. 67/2
w Grodnie przez Xdza Tarnowskiego czytane ser-
monis arbitriis 347. f. 68.

1629. 28. maja. List ~~do~~ Krola do Trybunalistow
azeby sprawy Lesniczego Białowiezkiego przez
kasztelana trockiego onemuz intentowanej, nie
sądzili 206 f. 16.

1629. Ukaz do kasztelana trockiego w sprawie
Leśniczego Białowiezskiego 206 f. 16/2

1629. Ukaz do urzędu ziemskiego Brzeskiego
w sprawie Lesniczego Białowiezskiego 206 f. 16/2

1629. Odpowiedź Krola do wwody Brzeskiego z stro-
ny popisu Wojewodztwa Brzeskiego 206 f. 17.

1629. 31. maja. Ukaz do wojewody trockiego azeby
się na synod Lwowski stawił. 206 f. 16/2

1629. 7a Xbr. Wypis z ksiąg Grodzkich Zamku
Luckiego, protestacyi przeciw obywatelom wojewodz-
twa wołynskiego 199 f. 96.

1629. 21. julij. Kopia listu krola Zygmunta III
pisanego do Stanisława Lubomirskiego, Sendo-
mirskiego do Starosty z strony Lisowczykow. 221 f. 18 =

1629. 20. marca. List z warszawy datowany do
posła moskiewskiego względem dalszego za-

warcia przymierza z narodem moskiewskim 20b f. 12/2
1629. 11. marca. Listy roznych względem zapłaty zaległej dla wojska Inflantskiego, i utrzymania tegoż wojska w dopełnieniu służby żołnierskiej 20b f. 11/2
1629. 2. marca Instrukcya od krola dana przez znaczonym do wojska Inflantskiego posłom podlug ktorej starać się powinni wojsko przywieść do cierpliwego oczekiwania zaległej im płacy, i utrzymania go w spokoju i posłuszenstwie. 20b f. 11.
1629. 5. maja. Instrukcya od krola dana Jaroszowi Piaseckiemu Pisarzowi pol. W. X. Lit. staroście Gieranońskiemu z strony postępku w spisowaniu i płaceniu wojsku Inflantskiemu 20b f. 15.
1629. 11. maja. List krola do hetmana W. X. Lit. względem zapłaty wojsku inflantskiemu. 20b f. 15/2
1629. List krola do podskarbiego azeby się z pieniędzmi do wojska inflantskiego pospieszał. 20b f. 16.
1629. 5. maja. List krola do pisarza pol. azeby na czas naznaczony dla zapłaty wojsku i spisania tego do obozu zjechał. 20b f. 15/2
1629. List krola do Komissarza azeby na czas do wypłacenia wojsku Inflantskiemu naznaczony, do hetmana stawił się. 20b f. 15/2
1629. 5. maja Odpowiedź Krolewska do Wwody

wilenskiego i względem niemożności zapłacenia te-
raz wojsku Inflantskiemu. 208 f. 17/2

1629. Ukaz Krolewski do Dworzanina jakiegoś
ażeby dla odparcia ze wszech stron następującego
nieprzyjaciela, z pocztem posiłkowym stawił się. 208 f. 17/2

1629. 22. marca. List do wojewody Wilenskiego Het-
mana wojska Inflantskiego by i nadal z tąż sa-
mą gorliwością żołnierza w posłuszeństwie utrzy-
mywał i nie omieszkiwał — etc 208 f. 13.

1629. 12. Apr. List do podskarbiego W. X. Lit. ażeby
W. Hetmanowi W. X. Lit. dział polnych, kul, pro-
chu, oraz i pieniądzy na szpiegów ze skarbu do-
dawał. 208 f. 14/2

1629. 1. X. List do krola od Xcia Niemieckiego
z Halberstadtu podczas wojny pruskiej — względem
jej wypadkow 199 f. 17.

1629. List Zawadzkiego do księdza Kanclerza
Kor: z obozu pod nową wsią pisany, w ktorym
donosi o otrzymaném nad Szwedami zwycięstwie. 208 f. 58.

1629. 28. Junij List od hetmana do krola z pod
nowej wsi na pobojowisku pisany, w ktorym do-
nosi o korzyściach na Szwedzkich wojskach od-
niesionych 208 f. 57.

1629. Kopia listu hetmana do krola z dnia d-to
29. Junij z pod Nowej wsi na pobojowisku pod-

czas potrzeby z nieprzyjacielem Kor. Gustawem.
[illegible] 6 f. 202/2

1629. 23. Aug: List P.P. Komissarzow do krola z
Obozu pod Gronfeldem pisany w przedmiocie trak-
tatow 208 f. 59.

1629. 28. Augl: List Gdanszczan do krola w kto-
rym upraszaja, by przy zawarciu pokoju ze Szwe-
dami do zupełnego ustępu z ich ziem nieprzy-
jaciela przywiodł etc 208 f. 61/2

1629. 4. 7br Listy Xię: Kanclerza Kor. do krola
z obozu pod Batowem pisane względem trud-
nosci przyjęcia od nieprzyjaciela Szweda poda-
nych do zawarcia pokoju Kondycyi 208 f. 62/2

1629. 26: Septemb: Conditiones induciarum in-
ter pol: et Suec: reges quae in campa ad villam
Altmarkt actae sunt. 208 f. 65.

1629. 26. Septem: Formula Ratificationis cum
et ~~sen~~ sine ingressione quae cum Suecis per-
agebatur 208 f. 68.

1629. Descriptio tractatuum cum commissariis
Sueticis. 261 f. 33.

1629. 11. 8br Copia listu Wojewody Ruskiego z
obozu pod Brodami nad wyściem do krola pi-
sanego, w którym o wpadnieniu Sułtana Gałgi
z Kantymirem do Panstw Rzpltej y wypędze-
niu tychże przez wojska polskie. 208 f. 68.

1629. 11. 8^bris Kopia listu Chmielnickiego z pod Horozanki do Podkanclerzego Ko: pisanego względem nieprzyjaciół do państw Rzpltej wpadnięcia i ich wypędzenia. 208 f. 70.

1629. Relacya przez Chmielnickiego uczyniona względem wyprawy przeciwko Dewlet Gierejowi Soltanowi Gałdze. 208 f. 70/2

1629. Relacya o pobiciu wojska pod Machmet murzy kommendą wyszłego w granice Rzpltej. 208 f. 56.

1630

1630.

–16 Listow Stanisława Łubieńskiego bisk. płock. Tajemskich i polskich 3 odpowiedziami do różnych osób: do Króla 5 od Króla 1 do Królewicza 1 do Kanclerza 1 do podkanclerza 2 do biskupa krak. 1. do starosty Łomżyńskiego 1 do pani Skiwskiej 1, do [illegible] Buthlera Obersztа 1. a Cardinali S. Crucio cum responsione 1.

CLVII fol.

47

5)

49

1595

Zygmunt 3ci z Łaski Bożej Król Polski W. X. Litewskie Ruskie Pruskie.

Wszem w obec i każdemu z osobna którego kolwiek stanu dosto„jeństwa Ludziom, do których wiadomości ten list nasz przyjdzie oprzejmie a wiernie nam miłym poddanym naszym Łaskę naszę królewską oprzejmie a wiernie nam mili. Mając my to za jedną największą i za przednią naszę powinność w siebie abyśmy tego, który nas też tak uczcił i królewskiej tak wysokiej stolicy posadził, lubo on okrom naszej posługi wieczno sławnym jest, i będzie nieprzestannie, wszelką ludzką możnością cześć i chwałę Boskiego Tego Majestatu pomnażać i wywyższać z każdym czasem usiłowali. Mając i za największą pociechę naszę, abyś„my ze wszystkiemi nam wiernymi a miłymi poddanymi naszy„mi w jednej powszechnej Cerkwi pod jednym prawdziwym sto„licy Apostolskiej Rzymskiej Pasterzem, a jednemi usty, i jednem sercem, tak, jako on sam wyznawan i wielbion być chce, czynić też i odprawować zgodnie w świętej jedności kato„lickiej mogli. Rozumiejąc na koniec że też i dla za„trzymania zgody, jedności a miłości spólnej między jednej a spólnej Rzeczypospolitej Narody, jako też i do zachowania

całości jej pragnąć i życzyć tego i starać się o to, ja-
ko o najwyższe i o spólne wszech dobro, iedl rzeiż po-
winności Chrześcijańskiej. Przetoż czyniliśmy staranie i
czynić nie przestawamy z tejże chęci i życzliwości ku
wiernym a miłym poddanym naszym, którzy się od tej je-
dności powszechnego Kościoła byli oniesli. Ale nie więcej je-
dno jako władzę Królewskiej w tej Rzeczypltey się godzi,
jako powołaniu naszemu życ się może, jako zwierzchności
od Boga a obrony wiary świętej przystoi: i nie inszym żadnym
sposobem i nie inaczej jedno jako łaskawy ojciec dziatki swe
w dobrej woli a miłości garnąc zwykł do ich własnego dobrego.
W czem że on że sam jako miłosierny a wszechmocny Bóg
raczył z osobliwej łaski a opatrzności swej świętej na ten
czas te chęci a winszowanie nasze, nam wielką pociechą
pobłogosławić, powróceniem się z Sekty Greckiej Pasterzow
i z nie małą częścią ludu im powierzonego do jedności
tegoż Kościoła powszechnego pod zwierzchność Stolicę Apo-
stolsko-Rzymskiej: zdało się nam też tę pociechę naszę
wszem w obec wiernym poddanym naszym oznajmić;
tak tym którzy z tejże są jedności jednego powszechnego

Kościoła, aby z nami z tego Kraiu swych powrócenia ucieszy„
li się i dziękowali Panu Bogu, tak też i tym, którzy
jeszcze pozostali, aby też za powodem z Pasterzów swo„
ich iduż uczynili, a wesele to nasze napełnili, patrzą
i uważając to u siebie, że ich nie do nowin żadnych, ale
do oney jedności przodkow swiętych, do Katedry Piotra
Swiętego, ktorą starsze i swięci wszyscy Religii Grec„
kiej Doktorowie za przedniąz Mistrzynią Kościoła Chry„
stusowego wyznawali, i posłuszni jej zawsze byli, któ„
rej też Cesarz i Patriarcha Carogrodzcy za pradziadów
naszych na Soborze Florentskiej przyznali, pokłon także
i posłuszeństwo oddali. ce jako tam na ten czas na
fundamencie wiary Chrześciańskiey we Florencij się
zjednoczywszy, ceremonie i obrządki zwykłe Greckiego
Kościoła były, od Stolicy Apostolskiej uchwałą zebrane
pomienianego im zachowane, tak i teraz przystępując
do tejże jedności Wielebny Metropolita Kijowski z inszy„
mi Władykami swymi też sobie za utwierdzeniem
naszem zawarowali y aby w całe wszystkie ;

Ceremonie w obrządku starodawne cerkiewne im były zachowa-
ne, z tym bracią swą dwu Episkopów Włodzimirskiego i Łuc-
kiego ku Ojcu świętemu do Rzymu wysłali. Co że otrzyma-
ją nie wątpić niepotrzeba, gdyż tychże ceremonij i Obrządku
wszyscy Grecy, którzy są w jedności z nami kościoła i wsa-
mym Rzymie wolnie używają. To jednak dla tego się na-
pomina, aby tej sprawy kto inaczej niewiadomym będąc nie
podawał. A tak świętego i zbawiennego dzieła niedobrym
rzeczy wyrozumieniem, niezatrudniał. Czego acz się nie obawia-
my mając skromności i powolności do dobrego wszech wiernych
a miłych nam poddanych naszych, jednak i tym pismem
na przestrogę wszech w obec napominamy. Życząc uprzej-
mie wszym z jedności wiary wspólnej zgody i miłości i
wszego błogosławieństwa od Pana Boga. Dan w Krako-
wie dnia 24. Miesiąca Września Roku Pańskiego
1595 /. MDXCV./ panowania królestw naszych polskie-
go ósmego Szwedzkiego

Sigismundus Rex.

8 51

I.

1599-1670 List Wawrzyńca Goślickiego bisk. przemysl. do Stanisl. Żółkiew-
skiego kasztelana lwowskiego. –

Miłościwy Panie Lwowski!

Uprzeime chęci y służby swe pasterskie pilnie W. M.
polecıwszy. W they sprawie Zakonników Lwowskich wielieby
thrzeba W. M. pisacz y oznaymicz czo sie z obu stron dzieie,
y dlia czego mnie *non negligenter* przisthoi na the sprawy
pathrzic. Posthawił mie Pan Bóg *in speculo dioecesis huius*,
czi tho mniszy *speculatorem* one *non agnoscunt* zapomniawszy
conscientiei swoiei, kthora obwiezali ordinowys *in suscipiendo*
charactere ordinis, aby iem *obedientes* byli, zapomnieli *Canones*
sacros, a nawięczei *Tridentinos*, w kthorych iesth opisana do-
brze ich przeciwko Biskupom powinność. Na Generała się odzy-
wacz, kthory bendącz thu i w Lublinie Capitułę maiącz nie
uczynił decrethu o thei *divisiei* kosciołowi Bożemu y Rzeczy Po-
spolithey barzo szkodliwey, ani iei wspomniawszy, po cichu
uczynił w Hiszpaniei the divisią, nie wspominam therazs
yako niesłusznie y gwoli przeklethei ambiciei niekthórych
Inskich mnichów, czo obaczywszy senat duchowny na Congrega-
ciei warszewskiei przy Cardinale Caietanie oponowali się the-
mu wszithczi y do oycza swiętego napisali, aby the nie
pobożna divisią cassował i ociecz swięthy thak uczynił.
Mowił czi tham czoś *in contrarium* Jego Msć Xiądz Arcy
Biskup Lwowski, alie tho tham mieiscza nie miało, y napo-
minan był Jego Mcz aby *scismata in Ecclesia Dei* nie szerzy.

thowatt. Miastho thego otho Jego Mść suo sententie et opini-
oni szuka presidia et auxilia, non ab Ecclesia sed a seculo,
spisuiancz do Regesthru iakiegoss imiona ludzi zaiżnych ya-
ko tho wiem pewnie. Jeśli tho dobrze czyni Jego Mść abo yesli
tho wedlie prawa y Boga on sam y adherentowie Jego Mść
czynią Deus et tempus indicabit. Theraz po uthraizoney cau-
sie dzwigaią sie sublenatia yakas, w kthorey ani judex no-
minatus, yedno Notarius Auditoris, czego w Rzymskiei Copistry
za Julius (?) dosstanie, kthemu nie presentowano they subla-
tiei Executorom iey, kthorych napisano cztereih Ahie officiala-
towi Lwowskiemu tho jesth powsi (?) adhorenki od kthorego
wzieli thess Absolutia czisz Lwowianie In summa uthczin-
szy uszy W. M. szalbierstwe pełno w thei ich wszithkiei
sprawie kthore ia widzonisz, a kthemu deirethoyca swien-
thego przed oczyma maionisz. Consens wszithkiei pieczi Bi-
skupow Polskich y Ruskich oproiz Jego Mści Xiedza Arcy-
Biskupa Lwowskiego powazaiczie y z thak swiethei y zgo-
dney tupy sie nie wythaczaiąnisz, musze z drugiemi Causam
Ecclesia Dei tueri (?) et scismatibus contravenire. A zwłas-
cza w swoiei Dioecesiei w kthorey o tho dzi mniszy thakie
despekty y conspiratie czynią. Jednak rozumiei tham W. M.
de equanimitate mea isz nihil temere faciam ne scandalis ma-
joribus locus sit. Nie długo czekać jako sie tho skończy
Et interim raiz thesz W. M. in promovenda ista causa con-
scientia swoie pomiarkowai. Do kthorego sie łaski pilnie
a pilnie zaliczam s Przemysla 2. January 1599.

Maiąnez u siebye wsposzanowanyu pisanie W.M. uczinie wsistko czoby yedno obrazyć nyemogło cziczty y honoru mego. bende iesz infimitatem thych sismatików lyeczić lenitivis non corrosivis medicamentis. Jednak na konfessią i Absolucią za te adhorentia przi zaklethych odsilam W.M. ad consistorium casus principales habentem.

Upszeymy y dawny spszyia y s.

Wawrzyniecz Goslicky
Biskup Przemyslsky
Jei Msczi pany matzonice swey prosze zalyćcz W.M. posłuszne służbi ii modlythwy moie.

II.

List Stanisl. Zołkiewskiego, kaszt. lwow. do Ojca Antoniego, Prowincyjała zakonu Dominikanów na Rusi.

Rend Pater!

Zaleciwszy służby swe w łaskę WMl.

Wyrozumiałem z pisania WMl. że tha roznicza kthora WMl. zachodziła z bracią WMl. iest iusz rozstrzygniona z czego Pan Bóg niechay będzie pochwalon, niech pan bog z miłosierdzia swego chwałę y częsć z imienia swego S. pomnażać raczy. Do sługi Podstarosciego swego Rubieszowskiego pisze ten list, żeby w sprawach WMl. wedle thego iakoby potrzeba ukazowała. S strony żołnierow tamtych, ktorzy po te czasy bawili się koło Lwowa żem w tey mierze rady niemogł dacz WMl. odległoscią y zabawy moye, ktore thu dla służby Rplej na sobie ponoszą sprawowały tho, pewienem jednak o bacznosci WMl. że WMl. czasom iakie pan Bóg na Rplą przepuszcza wyrozumiewacz raczysz y sztem się tasże y modli.

stwom WMl. zależam z obozu nad Ozyninem die ult.a Julii 1600.

Wasz życzliwy przyj. gotow służyć

Stan. Żółkiewski Cast. L. Het. Co.

III.

List Hyppacyusza Pocieja Arcybiskupa i Metrop. Kijowsk. do duchowieństwa swej dyceczyi.

Aczkolwiek człowiekowi dobremu y cnotliwemu na zaoczne cału.mnia złych ludzi sprawować się nie przystoi bo takiy ludzie są nie inaczey jako owi pieskowie, co za płotem poszczekawszy trochę wnet się skryią, ktemu y owa stara przypowieść zei. drie się do tego „Dum tu recte vivis, ne cures verba malorum, i pismo mówi: ne respondeas stulto secundum stultitiam ejus, y gdzieby to szło o priwatną osobą moją, pusił bym to mimo się, bo wiedzą Bóg i ludzie y urodzenie moie zacne y postempki moie uczciwe i stan moy iakom z młodości moiey nosił na sobie urzendy wielkie i zacne, zem też był przyszedł et ad senatoriam dignitatem, Nie schluby to mowię widzi pan Bóg ale dla tego bym był takim za ia. kiego mię źli ludzie udawaią nigdybym był takich dostoino. sci niedostąpił, s ktorei oto dostoinosci senatorskiei i na stan Biskupi invitus, potem i na arcybiskupi wstąpiłem, czego mi ci nieprzyiaciele moi poswiadczą. A to są zaiste nie ludzkie ale samego pana Boga sprawy, ktory pasterze do kościoła swego posyła. Noszęc tedy teraz na sobie publicam personam a będąc pasterzem kościoła Bożego Religiey Ruskiey w tym państwie Jego Kr. Mści przedniey.

szym, iż ni o sumnienie, iż ni o powinność pasterstwa
mojego idzie, że mię ludzie niewierni inaczej aniżeli jest
udawają, a ktemu niepokątnie ale iż publice a co większa
na kazaniach, rad nierad muszę na tę jawną calumnią o
sobie sprawę dać, nie gwoli szczekaczom, ale dla wiadomości
ludzi, chrześciańskich owieczek prawdziwych pana Chrystu-
sowych gdzie też i koziełkowie moi niech się przysłucha-
ją, którzy przeciwko mnie pasterzowi swemu a radszey prze-
ciw temu, który mię posłał wierzgają. Doszło mię zapew-
nie wiedzieć, iż we Lwowie w bracskiej cerkwi pop niejа-
ki czy sam z siebie, czyli będzie od kogo nauczony, śmiał to
twierdzić, jakobym ja miał bydź Heretikiem, a potym Ari-
aninem, potym per gradus z przed piekła do piekła postem
pójść miał być y żydem, y iakobym się miał zaprzeć
imienia, pana i Boga mojego Jezusa Christusa, a drudzy
twierdzą iakobym się miał dać i obrzezować, y iakoby
mię aż Patriarcha Hieremiasz miał nawrócić, co w praw-
dzie nieyiekto się panowie Rosianie obaczyli, wszak ma-
ją taki canon w swoich prawidłach, któryby się zaprzał
pana Christusa, że takowy niemoże być Biskupem choć-
aby się y nawrócił. Obaczcież moi mili chrześcianie, jeśli
to nie jawna calumnia, kiedy mnie na stan Biskupi
invitum ciągnęli, za najlepszego chrześcianina być rozu-
mieli, a potym długo mnie za takiego udawali, cobym
ich własnemi listami pokazał, jako mię tam pod niebio-
sa wywyższali. A teraz kiedym oddał posłuszeństwo

summo Pontifici vicario Christi idąc za Antecessorami moimi; dopiero mię aż do piekła strącili. Prawda jest znam się do tego y wyznawam, tez grzech moi na się, iżem czas niemały był Ewangelikiem; bom się w młodości moiej w takiej szkole użył, a potem i panu takiemu, gdzie Herezia gniazdo swoje miała, czas nie mały służył. Ale że bym Arianinem albo Nowochrzczeńcem kiedy być miał, to nigdy niebyło, y owszem Ariańska y nowokrzczeńska nauka, ta mię i od Ewangelickiey odegnała, i tak że wróciłem się do swey starożytney wiary Ruskiey, w ktoreiem się z dziada s pradziada y z oyca był urodził, mało nie dwadzieścia lath przedtym, niże- lim został Duchownym, Nie tak jako tez plotka powiada, iakoby mię miał Heremiiasz Patryarcha, ktory niedawno był u nas nawrocić; Ale żebym miał kiedy do sprosnego y przeklen- tego żydowstwa udawać się a pana i Boga mojego Jezusa Chri- stusa abnegare, to z łaski Bożey i w pomyszleniu moim nigdy niebyło. Samego syna Bożego pana i Boga moiego wzywam sobie na swiadectwo, i tym się przeklinam, byłoli to kiedy w po- myśleniu moim; Niechże się mnie pan moy zaprzy przed ojcem swoim, kiedy przyjdzie sądzic żywych i umarłych. A tak Reve- rendissimi Patres, Prelati kościoła S. Katolickiego, cujus cunque status vel ordinis fratres in Chto Charissimi do was się uciekam o ratunek, poniewaz miedzy swemi kożiełkami mieysca dla prawdy Bożey niemam, bo y Chrystus pan mówi, nemo propheta ingratus, nisi in patria sua. Mocać to tam Cathedra, na ktorey Apostata Lwowski siedzi, zapomniawszy że był y iest suffraganem metropolita Kiowskiego, ale i ten tam chocia ich przeklentey schyzmy nasladuie, nieoskurat

miedzy nimi bo go niesłuchaią. Rohalyniec tam Patriarchą y Doc-
torem co on rozkaze to popi na kazaniach baią, i ta calumnia,
ich z tegoz zrzódła wyniknęła, bo mu to nie nowina szczypać lu-
dzi uczciwych y słowy y pismem, czego ia mam znaczny Auten-
tik, oczymem y do iego Msci Xiędza Arcybiskupa sławney pamię-
ci zeszłego pisał, iako mię tea wzgardzony w liście swym uczcił.
Com . . . . mu się pierwsze przepiektło wcieni y
powt . . . . nieleda nauka z tego tam . . . . . . mentiri,
Ale niedziw . . . . Mediatorstwo i tą nową Herezią
w druk wydali, czego się teraz prą, a coz za dziw ze tak
o ludziach mowią. Niechze tedy kazdy wie namię izem iest i
teraz synem swientey orientalney Cerkwie, ale nie takiey iaky
teraz są Turko-Grekowie i Scyzmatikowie, ktorzy syna Boze-
go Oycu nierownym czynią, odeymuiąc mu spirationem spiri-
tus sancti, ścieląc Aryanom drogę do większego bluznierstwa,
a nie takim ktorzy miasto vicaria Chrystusowego słuchać mu-
szą za iawnym skaraniem Bozym Machometa plugawego, ale
nasladuię owych swientych Patryarchow orientalnych, Athanasiu-
sza, Chryzostoma, Cyrilla y innych, ktorzy zwierzchność summi
Pontificis nad sobą znali, y iedność z kosciołem Catholickim
Rzymskim mocnie trzymali, nasladuię y Antecessora mego Isido-
ra Metropolity kiiowskiego, ktory in Concilio Florentino obedien-
tiam pro se et succesoribus suis summo Pontifici oddał. Trzy-
mam się mocnie we wszystkich artykułach synodu swientego
powszechnego Florentskiego, trzymam się y Ceremoniy wszyst-
kich swientey orientalney Cerkwie in absolvendis officiis
divinis et sanctorum Sacramentorum, secundum traditionem

sanctorum patrum Graecorum, excepto maledicto schismate. Jak wierzę tak y drugich z powinności mey Pastyrskiey nauczam, y w tym żywota mego dokonać pana Boga proszę y swoiey miłey.... wiernie życzę.

Archiepus Metro. Kiov.
Manuppria.

IV.

List Hyppacyusza Pocieja Arcybisk. i Metrop. Kijow. do Oyca Antoniego sw. Teolog. Dokt. Prowincyała zakonu kaznodziejskiego w Przemyślu.

Admodum Rende pater Provincialis, frater in Christo Charissime!

Żeś mię WMl. pisaniem swoim y pocieszył y nawiedził za osobliwy znak miłości Braterskiey to u siebie poczytuiąc WMl. wielce dziękuię. Wiedząc też o tym iż WMl. do Rzymu masz wolą iachać, Wierniebym sobie tego życzył abym się ante discessum z tych kraiów mógł z WMl. widzieć i w niektórych rzeczach pilnych namówić, ale iż podobno do tego przyść nie może, posyłam WMl. list ad Illmm. Cardinalem Baronium, który tak rozumiem u niego będzie wdzięczny, y WMl. nie zawadzi, Władyka Lwowski apostata, nie dziw że się przy tey jedności S. bo iż był zaczął non sincero corde, ani dla chwały Bożey, ale wieciey dla priwaty swoiey iż nasi byli cięży patryarchowie za Bractwo Lwowskie, czego y sami Bracistkowie Lwowscy poswiadczą, nawet y sam Jegomość Xiądz Arcybiskup Lwowski mógłby to powiedzieć, iż Władyka Lwowski przyieżdżał do iego Ml.

do Dunaiewa prosząc, y s płaczem upadaiąc do nóg, aby go z nie-
woli patriarchów Constantynopolskich wyzwolił, obiecuiąc być
pod posłuszeństwem papieża Rzymsk. ale ieśli kto tak śmiały,
czego obmawia; Niektremu raczey poradzą aby Władykę Łuckiego
porwał oto, który iest gotów evidentissimis testimoniis po-
kazać, że nie kto inszy, iedno on naprzód tey iedności był zaczął
y patriarchów odstąpił, Teraz lepak Apostazyia iego dobrze
mu się płaci na tym świecie; bo wszyscy niemal z Mitropo-
lity i ze wszystkich Władyctw, którzy są in unione, udali się
do niego; Mógłby iuż Wielaki z włosów chłopskich robić, co ich
tak wiele strzyże na Popowstwo, ale precz y z pożytkiem swo-
im; temu się tylko dziwuię, iż będąc synodem wyklęty y od
J. K. Mł. Uniwersałem obwołany, że iuż Biskupem nie iest,
a śmie przedzie nietylko w Diecezyey swoiey ale i w cudzych
sprawy Duchowne odprawiać i sierp swoy bezbożny w cudze
żniwo zapuszczać; czego mu ia iuż daley cierpieć nie będę
bo mam do niego dwoie prawo, Pierwsza że iest sługą i na-
miestnikiem Metropolita Kiowskiego, bo nie na swey ale na
mitropoley stolicy siedzi, Druga są zapisy przodków iego, w
skarbie Metropolim, w których znaią się być sługami y na-
miestnikami Metropolita Kiowskiego, któremu i dań niemałą
pożytków Ruskich kraiów dawali, y ledwie to dopiero czwar-
ty Władyka Lwowski, ciem antea nie był tam Władyka nigdy,
iedno Metropolitowa Jurisdicia na wszystkę iego Diecezyą ścią-
gała się. J pewienem tego, iż nie długo ten niezbożny człowiek
będzie na cudzym kokoszył, gdyż y w Rzymie iuż wiedzą o
tym y była agitowana ta Causa, y J. K. M. iest na tym

tylkoby popzeć tey causy trzeba, ponieważ przodkowie iego zdradzi„
li pana swego Metropolita, i podkupili się wyłamawszy się
z namiestnictwa uprosiwszy sobie Władztwo nowe Lwowskie,
które przedtym nigdy niebywało, ale to zawdy była iako Halicz
tak y Lwow i Kamieniec Diecezya Metropolitowa, Tom dla
tego do WMl wypisał, abyś WMl wiedział iakie Responsa da„
wać temu tam Bałwanowi i fautorowi iego, y to nie mnieyszą
yż wszyscy Władykowie a Metropolita Kiiowienski dependent y od
niego sakrą swoią przyimować powinni, co et summus Ponti„
fex perpetuis temporibus stwierdził, Otoż chociaby ten Luzan„
nin starzeć y do smierci zostać natym, wierzże WMl temu
że drugiego ponim Lwow niedoczeka, bo nie będzie tak głu„
pi Metropolita Kiiowski ktorykolwiek tego doczeka aby
miał in preiudicium jurisdictionis suæ Władykę tam stawić,
a zwłaszcza maiąc takie dokumenta, że on nie mógł być
absolutus Episcopus tylko iako sługa Metropoli. To wszy„
stko WMl na pamięć maiąc może y z iego WMl Xiędzem Car„
dinałem Baroniuszem iako protectorem naszych Ruskich
kraiów rozmówić, Gdyż y ia bylebym trochę tych trudnosci swo„
ich uprzątnął, tedy się niezaniecham zawinąć po tey spra„
wie, A za tez pan Bóg y insze przeszkody uprzątnie, które
nam do dobrego rzędu drogę zawaliły, Congregacia ich o któ„
rey mi WMl pisać raczysz i mnie iest suspecta, wszakże
ia namniey niedbam oto, boby y tu nie na skąpego trafił,
gdziby ktorego oczym Diabeł przyniosł, iednak a co wiedzieć
azali się nieobaczą, iakoż iuż by się dawno sktonilibyły panowie

catholicy niedopuszczali im tak bardzo wierzgać, począł ci
był nie źle pan starosta Przemyski z swoim, ale niewiem
przecz osłabiał y blisko iuż do tego było, że się iuż chciał
pokłonić; ale pospolita przypowieść – Dopuść złodzieiowi się-
dła na palec, przybędzie mu ięzyka na piędź; Nieszczęście
moie, że się w tamte Ruskie kraie do ich Mł. panow Catho-
likow zawinąć niemogę, pokazałbym ia taką drogę, żebyście
dalej nie brykali, a mniemam że też co na mnie należy,
ponieważem iest Metropolitanem totius Russiæ ritus Græ-
ci, Przytym proszę abyście WMł. nam pomagali verbo et
opere tey swientey iedności promowować, a ludziom oczy za-
mydlone odwierać, aby poznali upor swoy, ponieważ yako
mam pewną wiadomość od senatora wielkiego że y sami
Patryarchowie szukaią tey zgody y Xiądz Legatt co do mnie
pisał o Cyrillu WMł. przepis tego posyłam, ale podobno
by y Patryarchowie do iedności s. przystąpili, tedyby podo-
bno owieczki ich albo koziołkowie na to niepozwolili, bo
ten syzmatycki narod ma w sobie nieiakąś innatam per-
tinaciam, czego przykład mamy z Florentskiego synodu, ale
teraz azaliby im niewola dokuczała, kiedyby iedno chcieli swego
Greka Bessariona Dogmatikę czytać, ieszcze się niewłasnie Pro-
roctwo iego nad tym nieszczęsnym narodem wypełniło, Daley
niechcę WMł. pisaniem moim zabawiać, proszę abyś mie
WMł w łasce y w miłości swey Braterskiey chowiąc w mo-
dlitwach s. swoich przepominać nie raczył. Datum Władimi-
rie d. 14. January Ao 1601. Waszey Mł. wszego dobra –

Życzliwy brat y sługa WMM. Hypatius Pociey Dei et Aplicae Sedis gratia Archieppus Metropolita Kiovien. Epus. Wladimirien.
Ręką własną.

V.

List króla polsk. Michała pisany do magistratu Lwowskiego.

Michał z Bożey łaski król Polski Wielki Xiąże Litewski, Ruski, Pruski, Mazowiecki, Zmudzki, Inflantski, Kijowski, Wołyn. Smol. Siewierski y Czernichowski.

Nobiles et Sples Fideliter Nobis dilecti. Jako wszyscy Poddani do łaski y Protekcyey naszey wolny maią przystęp, tak y Pospolstwo miasta Lwowa teyże Naszey doznawa dobrotliwości; y na suplikę ich y prozbę pokorną chętnie Naszą wyświadczaiąc clementiam, żądamy w tym wiern. W.W. y po nich to mieć chcemy, na przyszły seym z poszrodka wier. W.W. nie wyprawuycie innego Internuntium, tylko szlachetnemu Adamowi Tomickiemu Rayce i Collegze swemu, który sam iusz w Warszawie zostawa, poruczcie, aby imieniem WW. na tym stawał placu: y cokolwiek mu zlecicie, aby on sam podług intentiey WW. Interessa wszytkie accommodował; a to z tey przyczyny, że Pospolstwo tak częstymi Expensami aggrawat, y teraznieysza calamitas temporum nie potemu, aby mogli na takie wystarczyć koszty. sprawi to wszystko dextre szlachetny Tomicki, y kto inszy niech się sam nietrudzi, ani stąd niech niebędzie okazyia sumptus supflui. Uczynicie to W.W. dla łaski Naszey, którym dobrego od P. Boga życzemy zdrowia.

Dan w Warszawie dnia XXVIII Mca Augusta Roku Pańskiego MDCLXXo Panowania naszego r. II.

Michael Rex.

VI.

List króla polskiego Jana Kazimierza do O. Jozafata przeora klasztoru Karmelitów bosych we Lwowie.-

Joannes Casimirus Dei gratia Rex Poloniæ Magnus Dux Lithuaniæ, Russiæ, Prussiæ, Masoviæ, Samogitiæ, Livoniæ, Smolensciæ, Czerniechoviæq. Nec non Suecorum Gottorum Vandalorumq. hæreditarius Rex.

Religiose Fidelis Nobis dilecte. Wzięliśmy wiadomość, że W: Wść znaleźli w Glinianach zakopane od Rakoczego działa: o które Nam W: Wść supplikowały, aby z łaski Naszey Klasztorowi Karmelitów bosych Lwowskich nadane były. Przeto My zgadzaiąc się prośbie W. Wść dajemy te działa pomienionemu Klasztorowi, tak iednak aby zawsze na obronę klasztoru tego tam zostawały. Życzemy zatym W. Wść dobrego od Pana Boga zdrowia. Dat. in Castris ad Cracoviam. die XVIIIe Mensis Augusti Anno Domini MDCLVII° Regnorum Nostrorum Poloniæ IX° Sueciæ vero X° Anno.

Joannes Casimirus Rex.

VII.

List Stanisława Żółkiewskiego kasztelana lwowskiego do O. Antoniego prowincyjała zakonu Dominikanów na Rusi.

Re Pater

Jako ia skazdey miary rad się w.m. y ordini w.m. zachowam tak pewienem że tesz prozba moja za panem Tępionem

ktory zdawna dobsze mi sie zachowaie, y w wielu rzeczach potrzebnych sluzy mi wazna u w.m. będzie. isz Winowayca iego który go w niemaley summie uszkodził uciekł sie do klasztoru w.m. żeby sie pod plasczem w.m. nie ukrywał, a zebyscie w.m. do tego rzeczy wiedli, jakoby Pan Tupio do swego przyść mógł. Jakosz rozumiem że w.m. niezechcecie tey inwidiey nosić na sobie, żeby sie pod protectią w.m. mieli ustawiać takowi którzi frivole ludzi szkodzą, O co y proszę w.m. W.mći sie zatem y wszystkiey braciey łasce y modlitwom zalecam. W Zołkwi 17 Julii 1604.

Wm. życzliwy przyi
gotów służyć
Stan. Zolkiewski
Cast. L. Het. Coz.

A iesliby sie niechciał usprawiedliwić, proszę w.m. żebyscie go w.m. w klasztorze nieprzechowywali. Ut s.

VIII.

List Stanisława Grochowskiego Arcybiskupa lwowskiego do Starszych narodu Ormianskiego we Lwowie.

Miłościwy Panowie

Starałem się apilnie u Króla Jego Mści, abyscie WM mogli odnieść satisfactią od Władyki, y żeby wam były przywrócone kościoły, które on wziął, y insze rzeczy, Krol Jego Mść Pan nasz miłościwy nato iest, tylko iakiemby sposobem to mogło bydz, rozmawiał się otem z Jego Mścią X. Kanclerzem, nalepszy się ten znalazł, że na ten czas do Effectu /

postulata WM przywiodą się, kiedy sam Król Jegomści sam
przyiedzie Absolute każe wziąć kościoły, y wąm oddać. Proś„
cie WM tedy Pana Boga, aby tam do WM szczęśliwie przyie„
chał 13 Septemb. z Warszawy ma wyiechać. Jegomść X. Can„
clerz obiecał WM do tego szczerze pomoc, y nie niewątpię, że
WM rzetelną consolatią za przyjazdem Króla Jegomści od„
niesiecie. P.P. Kollegowie WM nie niewinni, pilno się ba„
rzo starali, żeby z czem dobrem do WM wrócili się, ale quod
differtur non aufertur tylko WM będzie cierpliwi do
przyjazdu Jego Królewskiej mści, sat cito, si bene. Pisałbym za y teras do Jego Król. Mści y do Jegomści X. Cancerza,
ale nadaremniebym to uczynił, bo zaszła ta conclusia,
że kiedy tam sąm będzie, w tych pretensiach WM każe sa„
tisfactią uczynić, vixta illud dict, et facta sunt. A przy„
tym się łasce WM oddaię W Sieciechowie d 4. Septemb.
Anno 1634.

W[...] Życzliwy P[...]
y Sługa
Stan. z Grochowic Grochowski
[...] Lwowski.

IX.

List Adama Chazanowskiego Marszałka W.K. do Mi„
chała Jerzego Czartoryskiego Starosty krzemienieckiego.

Oświecone Xiążę Mściwy Panie Starosto krzemieniecki
A Moi wielki Mściwy Panie i Szwagrze

Dziś szósty niemal godziny ktoro mię doszło pisanie W.X.M.
de data 22 Mai, strony dziesięciu tysięcy złotych, z Jego Mści y

Panem Chorążym Nowogrodzkim Młodszym Jegomości Pana Kijow,,
skiego zniosłem się, który mi list oddał od WXMM. z niebardzo daw,,
ną datą, w którym jest deklaratia WXMM. że się iuż WXMM. solu,,
cyą tych dziesięciu tysięcy Złotych od JMPana Kijowskiego ode,,
mnie przekazanych aquietować raczysz: Jakoż żadnego w tym
zatrudnienia WXMM. obawiać się niepotrzeba; bośmy tu iuż z
JMści Panem Chorążym Nowogrodzkim modum sufficientis Cau,,
tionis znaleźli ratione certarum conditionum, które mnie JMP.
Kijowski wyda originalem submissionem suam powinien adim,,
plere, y że dziesięć tysięcy Złotych odemnie przekazane, pew,,
nie na blisko przyszły S. Jan bez żadney zwłoki y trudności
WXMM realiter odda; a ia Jego Mści z summy Principalney ich
dług kontraktu z Jego Mścią postanowionego kwitować będę po,,
winien. Interim tedy WXMM. quit in personam meam z tych
dziesięciu tysięcy Złotych przez WXMM. zeznany odesłać mi
będziesz raczył. Które zaś drugiey rady dziesięciu tysięcy Zło,,
tych; dla tak ciężkich moich na teraźnieyszy przypadaiących tru,,
dności, ieślibym niemógł się WXMM. na terminie uiścić, wiel,,
ce proszę aby WXMM. do krótkiego czasu cierpliwym bydź
raczył. A ia nie tylko ochotnie y prętko WXMM. ten dług
zapłacić iestem gotów, ale y takowe poczekanie usłużeniem
moim w każdych okazyach WXMM. zawdzięczać powinien
będę. Zatym się łasce WXMM. Mego Mgo Pana z po,,
wolnemi służbami moiemi pilno oddaię. Z Warszawy

28 May 1647

W X Mści a Mojego wielce Mściwego Pana

powolny Szwagier y sługa

Adam Kazanowski Mstk.

Xiężnie Jey Mści, Małżonka moia iako pny Mscy Paniey y Bratowey niskj swoy oddaie pokłon zemną pospołu.

X.

List Elżbiety Słuszczanki do Jerzego Czartoryskiego staro, sty krzemienieckiego.

Oświecżone Xiąże Wielmożny Mościwy panie starosto krzemieniecki Moy wielce Mći panie

Jurem ia data declaratia moie Wasey Xiążęcy Mości przez pierszego posłańca, zicząc sobie tego abim iako naiprę, dziei dług ten zniesc mogła, Ale ze casi takie naszły, piety isz prawy z intrat naszich mało czo pozitku mamy czego się i waszy Xiążęcy Mci rozumiem dorsacie, A dotego ze Jchmości opiekunowie moi takze y krewni przesz wlewkę prawa zaciągnęła zadnego długu płacić my nie zieza czo podawszi pod rosrodek Waszey Xiążęcy Mości prosze abisz cierpliwien racił bić a na ten czas popolnosci usług mo ich pilno oddainc. Łascze sie Wasey Xiążęcy Mo zalecżam.

Wrastowin 1. 7bris An. 1659.

Waszey Xiążęcy Mości Mego JW Pana

Życzliwa przyiaciółka y służić rada

E. Słusziżanka Kazanowska WM Ez

XI.

List Wojciecha Baranowskiego biskupa płockiego do O. Antoniego przeora klasztoru Dominikanów w Płocku.

Venerabilis ac Religiose fr. Salutem

Xiądz Suchodolski w niektorych rzeczach z wmcią ode mnie będzie mówił, kaiż mu wmsc dać wewszytkiem wiarę, a niewymawiać mi się wmć zkego wizytm wmc na ten czas używam, Z tem się modlitwam wmci zalecam w Pułtowsku 13 Martii Anno 1593

R. V. amicissimus

Alb. Episcop. Plocensis.

XII.

List Jana Dymitra Solikowskiego Arcybiskupa lwowskiego do O. Antonina w Przemyślu prowincyjała zakonu dominikanów na Rusi.

Reverende ac Religiose Pater

Agnosco me accepisse exemplum literarum Illustrissimi Dni Cardinalis Baronii, nunc e tertia patris Reverendi et R. D. Officialis intelligo historiam totam, sed video ex nihilo nihilum factum esse, et finem non video, omnibus contra vos, et pro nobis nemine stante, Rogo, orate Deum ut me, et vos, ab ista tam forti tentatione eripiat. Illustrissimo Dno Archiepo.

Sed omnibus Dnis Epis solus resistere non possum. Et Vestri antistites licet viri optimi, et Commissarius Dnus Generalis nihil effecerunt, Ludimur ergo, quia quod serio agendum est, aliter agitur. Habebam literas a Patre Generali, respondi licet ad varias verum, non omnia, et Reverendissimum Malaspinam. Sed nihil fiet, verba nobis dantur. Nescio quid scripti mihi dari debeam ad Baronium. Si quid adhuc expedit, potest illum scribi, et sigillari apud P. Officialem, Subscriptionem alicuius imitabitur, si quid aberrabit, nihil mirum sed sum in dies senior. Bene valeat R. P. Vra. Rigę 13. Augusti 1599.

R. V. P. in dno Amicus
amantissimus
Joannes Demetrius Solikowski
Dei gratia Archeppus Leopol.
mu pp

XIII.

List Sebastyjana Petrycego do O. Antonina prowincyjała Zakonu Dominikanów na Rusi we Lwowie.

Reverende Pater S. P.

Wyrozumiałem sam ze Ledzie dimisio aż obscure przez tylko klasztorow do Lwowa maią przyładzić. Ten Commissarius był u Krola Jego Mści z Xiędzem Biskupem

naszim proszącz go nomine Pontificiis summi, aby mogł exe-
quowat decretum. Pisał zasz do X. Przemyskiego, gdzie
ma byda capitula, i do X. Arcibiskupa nasz Pan, aby uni-
onem urgerent. Widziałem te listy. Tom z Bastiana i
z inszych zrozumiał. Jest barzo Pater ten Commissarius
skrity. X. Biskup Pan moy niewie quid sciam portet, radby
dimisiis, Patres Cracovienses teraz weselszi. Deo
commendandum reliqua, et agendum pro bono Ecclesiae et
Religionis. Orationibus Vestris me diligentissime com-
mendo. Cracoviae die Junii 26. Anno 1602.

Sive sic, sive ita fiat, ego Vr
Dr Sebastianus Petricius

Rokosz pod Sendomirzem złożony pro die 6. Augusti A. D. 1606. za powodem W.^o JMci P. Mikołaja Zebrzydowskiego Wojew. Krak. dla gwałtu praw i zaciągania na absolutum dominium przez zawieranie sejmu poborem i dla praktyk rakuskich. Koło było pod Łokrzywnicą dla wielkości ludzi zgromadzonych ze wszystkiej Korony i W. X. L. i dla wojsk Pańskich i Rzeczypospolitej (Rękopisu prof. Mich. Wiśniewskiego w Krakowie fol. kart. 173)

Przyczyną rokoszu sandomirskiego mienił Zebrzydowski: Skarby potracone – Szkoda z wyjazdu Króla do Szwecyi – Ściągnienie wojny inflantskiej przez wyjazd Króla do Szwecyi – Zniesienie wojska kwarcianego – Stracenie Multan i Siedmiogrodu dla powinowactwa rakusk. – Nieprzyjęcie poddaństwa Tatarów – Zaciągnienie Prus i obiecanie w małżeństwo Królewny szwedzkiej Brandenburczykowi – Konferowanie obwodu Piltyńskiego bez pozwolenia Rzplitej Księciu Kurlandzkiemu – Staranie się o Elekcyją Królewicza – Pobory znaczne – 140000 dusz chrześciańskich stracenie podczas drugiego wesela Królewskiego.

Na rokoszu tym było do 30000 in armis

d. 10 Augusti Sługa Zebrzydowskiego ~~[illegible]~~ Łysakowski skarży, że wojsko kwarciane zniszczyło majętność jego Wiewiórkę

„P. Stadnicki: „Trzeba żebyście się WM zgodzili jeśli z armatą mamy „przyjechać albo nie; to mi się jednak zda, abyśmy to do kilku dni „do większej kupy ludzi zatrzymali, tam o tym mówić będziemy."

d. 11 Augusti. Zgodzono się słuchać relacyj poselstwa lubelskiego i posłów królewskich

d. 12 Aug: Pisano do hetmana polnego względem prowadzenia wojsk kwarcianych do Króla, oraz instrukcyję do żołnierzy kwarcianych z którą posełają, Piotr Łaszcz wniósł postanowienie kar na absentes. Zebrzydowski się uraził że mu jeden szlachcic powiedział iż senatorowie nie należą do konsultacyi.

d. 13 Aug: Czytano instrukcyję posłów od Króla X. Piotra Tylickiego bisk. kujaw. i podkanclerzego [Stanisława Mińskiego]: W niej Król mówi że wierny swym przodkom Jagiełłom bierze Boga na świadectwo iż ma szczęśliwe serce dla narodu i skarży się na niewdzięczność.(a) Czytano respons na poselstwo lubelskie. – Skuski skarży się na p. podlaskiego że dwa powiaty na Podlasiu oprimował podjudzając innych na nię [i inne protestacyje przeciw różne rozruchy]. Na to odpowiedział Stadnicki Stanisław z Łańcuta (który tylko jeden z Stadnickich był na rokoszu), „Obeszło mię to co dolega .... szwank podjąć miały". Gdy Stadnicki mówił dać rok senatorom na poniedziałek ozwał się Tenczyński pan Wiślicki: „Cóż im uczynicie wsadzicie ich w niecki?" i zaraz odszedł, Mikołaj Jordan zawołał krzycząc jeśli Tęczyński do winy pozywa i chciał resztę winnych senatorów wymieniać, lecz wstrzymał go Stadnicki odłożywszy rzecz na poniedziałek.

(a) że Król temu niewinien iż wszystko do exekucyi przyjść nie mogło, zachęca do miłości i zgody wzywa aby się postawie Królewskiej umówili i żeby wspólnie z Królem do naprawy Rzeczypospolitej rokoszanie się wzięli. Rokosz z temi posłami nie chciał traktować i żądał aby się Król sam stawił odprawiwszy ~~[illegible]~~ cudzoziemce i wojska bo wiedzieli iż traktując z temi posły nie stałoby się dosyć żądaniom

d. 14 Aug: Niedziela

d. 15. Aug. Krakowianie skarżyli się na łupienie kwarcianego wojska; ozwał
się na to Stadnicki: „Acz ten płac nie potrzebuje . . . . potomstwo swe."
Zebrzydowskiego posłowie przynieśli od niego list w którym mówi aby rokosz
żądał poprawy, a jak się Król nie poprawi to sobie tak postąpi jak Zbyszek

d. 16. Aug. przystąpili posłowie płoccy, mazowieccy, ruscy – wtém się stał tumult
że chłopiec za P. Krakowskim dał w gębę hajdukow; szlachta się obruszyła bronno
mówiąc: żeście to na nas uczynili lecz wprzód gardła dacie, jednak ten tu=
mult uśmierzono. – Broniewski radzi by się Król stawił dla usprawiedliwienia na
rokosz, aby Króla wezwano. – Z sendomirskiego proponowano aby obrać hetma=
na i bronno odprawić rokosz – Odrzekł na to Herburt z wojew. ruskiego
„Acz nas rozszarpano w intencyjach naszych, jednak ile nas jest mi=
„łośników cnotliwych ojczyzny naszej na zgodę województw wielkopols=
„kich i sendomirskiego przypadamy."

d. 17. Aug. Zgodzono się na to aby wezwać króla do stawienia się na środę
w pośrodek rokoszu.

d. 18. Aug. Zebrzydowski wymawiając się złym zdrowiem którym go tumult
onegdajszy nabawił przysłał list w którym obiecuje stać przy wolnoś=
ciach i Króla osobiście napomnieć się podejmuje. – Wielu nieżąda odmia=
ny Króla tylko poprawy, na to rzekł Stadnicki: „Mówi PP. słyszę
„z wielu głosów . . . żeby nie widział." Albowiem marszałek litewski
Dorohostajski mówił że jeśli co zawinił niech będę karan. Stadnicki upo=
minał się o kwartę i wprzódy jeszcze pisał do Starosty: Deputatów aby
kwarta na obronę Podola odesłana była. – Marszałek dał odpowiedź posłom
królewskim i prosił aby zahamowano kwarcianego żołnierza. P. Stadnicki
rzekł na koniec tego dnia: „W każdej rzeczy tępo sobie postępujem. Czemu
„się na konfederacyją nie podpisujemy: trzeba nam wiedzieć kto z nami
„aby była łaza rożnych; także znowu aby jechali do Panow senatorów,
„aby się na nię podpisali i pozwolili."

d. 19. Aug. Gdy się posłowie województwa podlaskiego powiatu drohickiego
wymawiali rzekł Stadnicki: „Idziecie, dacie się uwodzić, słuchacie
„bakałarzów." Wojewodzic podolski Sieniński wniósł aby Zebrzydowskiego
podobnie jak pod Lublinem został hetmanem rokoszu, aby ich Król przygoto=
wanych zastał. Zebrzydowski mówił że tak prędko hetmaństwa przyjąć nie może
tylko za obopólną naradą. Lubomirski pan wiśnicki radzi spisać exorbitancyje
a odmiany Króla zaniechać

d. 20 Aug. Niedziela

Odpowiedź [illegible] d. 21 Aug. Posłowie wróciwszy od hetmana polnego odpowiedzieli iż nie mogą/nie mogli stąpić
z wojskiem bo taka wola Króla, zreszta obawa wojsk nieprzyjacielskich w Rokoszu
i obawa postronnych nieprzyjaciół. P. Stadnicki: „Pewienem tego . . . . sprawiedliwoś

czynić." Marszałek radził aby po województwach podpisywano Konfederacyją. L. Stadnicki: „Słyszeliście od JchMci pp. posłów, którzy „powiedzieli że obiecał Król JMć ćwierć darować tym tam żoł: „nierzom; waszeć to pieniądze wasze daruje; ja radzę poślijcie do „Rawy do Kwarty." Wojewoda Krakowski radzi robić składkę na rokosz; na to Stadnicki: „Rzeczy potrzebne mówiemy a już wieczór; WMciom „to dobrze wiadomo, że dla posług Rzeczypospolitej pod Lublin i tu sta: „witem się z nakładów tylko swych ojczystych, skutku potrzeba, zasługi „w ojczyznie nie słów sita[m] rozsypał długo zbierając, nie żałmi: zda „mi się żeby każdy według możności dał gwoli ojczyznie miłej, na co „lub się zgodzicie, a to ja dawam tysiąc złotych w pośrodek WM, choć „sam już drugiego nie mam."

d. 22. Aug. Woźny obwoływał artykuły rokoszowe — niektórzy z kwarcianego wojska obiecują przystąpić do rokoszu — Pan krakowski przez Łaszcza obiecał być mediatorem rokoszan i króla i skarżył się o nieuszanowanie które Wołynianie Księciu JM. uczynili. P. Stadnicki: „Strony JchM. pp. „Wołyńców, na to tu ten zjazd, aby każdy swego prawa cieszył i nie: „bacze żeby JchMc co od nas miało potkać." — Marszałek upominał się o podpisy na konfederacyją: p. Karśnicki młody ozwał się że się obawia: my aby ta konfederacyja nie zamykała się ea parte religionis. L. Stadnicki: „Nato z mowię wiele słów dał sub finem tym się opo: „wiadam, że jako wy waszej całości mieć chcecie, tak my też swojej „sprawiedliwości strony wiary nie ustępujemy!" — Była legacia od X. Kardynała nominata gnieznieńskiego. Województwo podolskie skarżyło się na wojewodę ruskiego że większą od niego niewolę cierpią niż w Turczech na to aklamacyja: Zabijciego! niektóra szlachta przy mowie de nervo zaczęła składać pieniądze i łańcuchy z siebie złote w Arch. Sto

d. 23. Aug. Pojedyncze województwa uchwalają pobór na rokosz — Poseł królewski przybył. — Grabski starosta kruświcki z Łęczyckiego powstał na pobór proponowany od Zebrzydowskiego, Stadnickiego i Gorajskiego i zarzut wyrzucał Stadnickiemu że się rokosz nie zjechał na to aby [illegible] króla spychać i karać ale naprawić; za co go Stadnicki wyjeżdżoł. L. Stadnicki: „Sam od siebie mówić będę..... których tu niemasz." Deputaty spisują exorbitancyje w mieście.

d. 24 Aug. Reszta województw uchwala pobór — Poseł od króla Koryciński młody oświadczył że Król żałuje iż dla braku czasu niemógł się stawić w rokoszu i żąda aby rokoszanie dla wspólnej narady zebrali się do miejsca gdzie król w Wiślicy przebywa — Wojewoda krakowski mówi że o odmianie króla nie myśli tylko o naprawie; jednak

Przysłał też Król zarazem z przy: ważnemi listy komornika swego Dzikowskiego

uważa iż zaciąganie to wojska przez Króla przeciw rokoszowi dąży ad absolutum dominium i obawiając się wojny domowej radzi upomnieć się u Króla względem praktyk i absolutum dominium, resztę na sejm odłożyć. Stabrowski sprzeciwia się poselstwu Królewskiemu i radzi z rokoszan ustanowić residentów przy Królu.

d. 25. Aug. Żołnierze inflantscy skarżą się na Króla że żołdu nie dostają.
Marszałek czytał exorbitancyje rokoszowe: O mieszkaniu senatorów, O cudzoziemcach, O Jezuitach, O rozdawaniu i stosunku wakancyi, O sądziech zadwornych i sejmowych, O podskarbim i skarbie, O obronie, O angariach celnych i składziech, O ziemi O Moskwie, O szkody przez żołnierze kwarciane przez rokosz uczynione, O inflanckiej, O mennicy, O poborach, O lustracyi, O dekretach trybunalskich, O aktach komisarskich, O pieczęciach, O opactwach i incompatibilibus, O dziesięcinach Koronnych i litewskich, De foro et proscriptionibus, O annatach, O nabywaniu dóbr ziemskich, O wójtostwach sołtyskich, De composito judicio, De plebeis, O uspokojeniu rozróżnionych w wierze, O zamknieniu exekucyi, O zniesieniu pozwów zadwornych, O elekcyi urzędników, O szlachcie województwa podolskiego, O župach krakowskich, O soli bydgoskiej, O sądziech starościch, O deputatach stanu szlacheckiego, O tytułach cudzoziemskich, O warunku przeszłego zaciągu, O Kurateli pruskiej, O poenie contra absentes et contravenientes rokoszów, O ordynacyi Ks. O soli powiatu wyszogrodzkiego, O szlachectwie województwa krakowskiego, O korekturze jurium, O pozwiech zadwornych, O przywilejach mazowieckiego, O metryce lit., O lustracyi lit., O prowentach lit., O cle nowym podniesionym, O kwarcie z Litwy, O przysięgach, O elekcyach, O urzędnikach grodzkich lit., O poborze łanowym na zapłatę żołnierza inflantsk.

d. 26. Aug. Dla deszczu w kościele farnym koło. P. Stadnicki: „Koło dzisiejsze „niepogoda wielka rozchwiała, za większą jednak baczę i postrzegam, że „nam jakoś wątkują rzeczami; a tom ja rad temu, że mię nauczano „~~[illegible]~~ tego ci nam tańcować co wiedzieć nie uprzyprzykrzyli się komu „ta igraszka, atoli jeszcze milczę. Dano mi znać że tam przyjechał jakiś „Miaskowski abo (osłyszałem się) Laskowski, który województwo mazo„wieckie bardzo miesza, odwodzi do Wiślice, deputując WM z pośrodku „siebie pewne osoby do województwa, aby nam tego p. turbatora w pośro„dek koła stawili!"

d. 27. Aug. Niedziela.

d. 28 Aug. P. Bydgoski Grzymałtowski z p. starostą warszawskim posłowie Króla od Senatu i rycerstwa z pod Wiślicy przyjechali z instrukcyją w której Król i senatorowie zapraszają rokoszan do Wiślicy dla wspólnej narady do soboty. Oraczewski pisarz ziemski krakowski radzi aby część exorbitancyi do sejmu zostawić, te zaś jako najpilniejsze zaraz z Królem załatwić: O ubezpieczeniu praktyk, O absolutum dominium, O residencya senatorów przy boku Króla, De compescendo

Rokosz miał piękny zamiar naprawy króla, rzeczypospolitej, wywołał go jak wszystkie osobliwości zgubiła niezgoda. Dla tego wiele szlachty garnęło się do rokoszu, została przy Królu mała garstka co żyła z jego łaski. Za Zygmunta zaczęła się psuwać Polska i jej urządzenie to dało ogólną chęć naprawy gdy się dołączało niepomału przyczyniło niepolityczne panowanie króla i złość Zebrzydowskiego osobista powstał rokosz

ambitu, O kwarcie, O prowadzeniu sejmów, Interrogationibus i podpisami aby sejm był konkludowany, O kuratele, O komisiach, O podskarbich, O zgodzie z Tatary, O pozwiech zadwornych, O kontrybucyi, O cudzoziemcach, O custodes corporis, O Estonia, Klejnoty, przywilejach koronnych, O zbudowanie zamków aby miejsce było ukazane. Marszałek radzi postać deputaty do Króla z artykułami.

d. 29. Aug. Herburt: „mieliście WM niektórzy . . . . wdzięcznie przyjęli." Herburt czytał artykuły z których się pokazuje że złe rady są wszystkich błędów przyczyną (snać zlecono Herburtowi zwięźlejszą redakcyję exorbitancyi) P. Stadnicki: „Baranowski. Tylicki . . . . po sejmie nie pisali."

d. 30 Aug. Zebrzydowski w długiem wotum (jest podobne [innemi] u mnie) odpowiada na zarzut że się niektórzy więcej od niego spodziewali, obiecuje więcej odkryć gdy zgoda będzie w rokoszu, radzi się zgodzić i ważne tylko artykuły tyczące się absoluti Królowi postać a czasu bezużytecznie nie tracić bo on nie miał na celu rozruchów tylko naprawę i miłość ojczyzny; obiecał później odkryć praktyki jeśli tego będzie potrzeba – Marszałek radzi zakonkludować artykuły

d. 31. Aug. Wnosząc rokoszanie artykuł aby Król żadnych przy sobie nie miał cudzoziemców, mianowicie Urszuli Mejerin – Artykuły czytał Herburt, że szmano senatory pod Glinianami. P. Stadnicki: „Wiem dwu wojewod a jeden mój powinny, który przychodzi do Króla, rzekł jeden nie doślimy tedy tam poradę na rokosz dano mu „drugiemu nie dano odjachać w drodze go z listem go dogoniono i tam że „dano. A temu Przemyśl jako dano powiedzieli żem miał weń wjechać i komu „inszemu kazali podać bym się był nierodził niżelim na takie czasy w ojczyznie trafił, których ludzie [illegible] wszytkie swobody dla łakomstwa utracają."
P. Marszałek: Trzeba tyranidem praecludere nie trzeba łotrować nasyłać ani bogacać. P. Stadnicki: „Niemogł dać żadnych beneficyi i poćciwie żadano to „Królowi że targuje oną i za mnie dla tego posłuszeństwo wypowiedział, zaczym „póki się sprawi nie ma nas milites i nie jest mi panem, póki nam wszytkim będzie gwałtał prawo."

d. 1 Septembris. [F] P. Stadnicki: „Od początku panowania . . . . spodobać i nie wyśiał." F Leśniewski podczaszy lwowski dowodził że niepodobne ciężary wkładają na Króla i bronił go. Na głosy P. Wojewodzica podolskiego, Tarnowskiego i Gorajskiego ozwał się Stadnicki: „Do artykułu o Jezuitach: Skarga w Wiślicy na kazaniu wołał: Rycerstwo zacne! „Pobijcie te co pod Sendomirzem, zagubie ferro et flamma, tandem się zgodzili „na artykuły pluralitas praevaluit bo siedmnaście województw nań zgodzili, „Alterkacyi było dosyć." – Wojewoda Krakowski w mówie oświadczył iż nie ma na celu odmiany [illegible] Króla, tylko poprawę praw i radzi aby się tylko do artykułów absoluti domini i praktyk wzięto, resztę zaś na sejm odłożono, gdyż inaczej czas marnie upłynie.

d. 2. Sept. Lubomirski p. wojnicki przez posła swego uskarżał się na gwałt że mu Bobola arendarz żup królewski pozazdrościł szybu solnego który w majętności swej otworzył, i że Król nasyłał hajduki a lubo obiecał zamianę jednak dotąd Król nic nie zrobił. – Stadnicki: „Do artykułu o Inflanciech . . . . . Ecclesiae romanae." Gdy potem Broniewski i Morski zaczęli mówić de jure patronatus, odezwał się Stadnicki: „Jeśli nie chcecie „JMc P. Marszałka . . . . zasiec ją." Była dalej mowa o katolikach, ewangelikach, aryjanach, [illegible] grekach między rokoszowemi, lecz nic nie zadecydowali

d. 3 Sept. Niedziela.

__d. 4 Sept.__ Czytano artykuły i żądano kary na wymagających dziesięciny.
P. Stadnicki: „Już ja inszą robotę robię, proszę abyśmy nieśli pod tę
„niewolą tych księży, jeśli komu źle uczynicie forum. Annaty dóbr
„nie skupować, jałmużnę pieniędzmi dać." Były impugnacyje.
P. Stadnicki: „Chocia by nam wioski skupiono i szlachectwo nasze
„zgubiono. Opat jeden w Polszcze starostwo trzyma; chłopy poczy=
„nili starostami, kasztelanami." Decydują aby x. Powsinskiemu jako pleban=
skowi odebrano opactwo, aby część artykułów posłano królowi, drugą część
artykułów rokoszowych zostawiono na przyszły sejm, szlachcic cum plebeo
aby nie za dworem ale na trybunale apelacyją miewał w ~~[illegible]~~ P. Stadnicki:
„Refutuję nie rokoszowa to robota, acz bym też rozumiał bo to królewskie
„sądy bywały Trybunał przedtym, bo kiedy za dworem appelacyja wyni=
„dzie, to sprawiedliwości szlachcic do dziesięci lat nie dojdzie. A mieszcza=
„nin przecie ratione bonorum terrestrium na trybunał szlachcica pociąga,
„inaequalitas to mogą oni po staremu według przywilejów gaudere i
„sądzić się jure magdeburgensi appelacyją na Trybunał mieć. Przypo=
„mina zatym prywatę swoję: Loińskiego roku posłałem do Gdańska 102
„łasztów, zdrajca mieszczanin przedał mi moje własne żyto za morze,
„śpichrza sprawiedliwości mi zwłaczają. Proszę o list autoritate rokoszu
„a JMć p. marszałek niechaj się podpisze aby mi sprawiedliwość uczy=
„nili." – Zgoda na to; ordynacyją czytają pana krakowskiego. – Marszałek
wniósł aby się nowo kreowana szlachta stawiła na ~~[illegible]~~ sejmie aby robiono
kognicyją komu słusznie ma służyć prawo szlachectwa. P. Stadnicki: „Na
rokowaniu nie na . . . . że to oberwie."

__d. 5 Sept.__ Posłowie do pana krakowskiego, do P. Wojewody Bracławskiego wysłani refe=
rują że książę dla złego zdrowia stawić się nie może i gdy mu nie przysłali
artykułów na nie też pozwolić nie może. Czytano instrukcyję do Króla i mia=
nowano posły.

__d. 6. Sept.__ Ulanicki rotmistrz skarżył się że Król wziął jego wioskę na Ukrainie
obiecawszy co innego dać wzamianę, lecz nic nie dał. Toż samo skarżył się Mar=
szałek, że mu Król odjął 3 wsie pod Kokenhausem. P. Stadnicki: „Wszystkich
„to krzywda, bo dano przywilej na przywilej, pierwszy był P. Ułanic=
„kiego, niedba Król jeno wziąć."

__d. 7 Sept.__ Czytają instrukcyją posłom rokoszowym do Króla, Uniwersał po woje=
wództwach i artykuły o które wiódł spór Herburt z Broniewskim. Przy senatorach
czynił Stadnicki deklaracyją artykułu de obedientia królowi z tej miary że prawa
łamie, czując się szlachcicem polskim prawo mię to uczy którego się trzymam.

__d. 8 Sept.__ Posłano posły do Wiślicy (na tem kończy diariusz)

Respons JmP. Wojewody Krakowskiego Wielkopolakom. (Usprawiedliwia się że niewinnie te rozruchy jedni ambicyej, drudzy chciwości i obrazie przypisują, że niektórzy na jego radę zaniechania rokoszu pod Lublinem mówili otwarcie że to gwoli Samborowi czynił. Uniewinnia się więc z całej swej sprawy pod Janowcem.

Zebrzydowski pod Janowcem dość trudny był do przeproszenia Króla mówiąc że go nie: winien i niechciał z początku nawet przystać na to aby z konia zlazł przed Królem i nawet chorągwi wzbraniał się oddać mówiąc że nie jest zwyciężony. Wytyka też na to że go róznemi sposoby chciano zmusić do podpisu zgody

Wojskiem królewskim dowodził pod Janowcem dworskiemi roty wojewoda bracławski, kwarcianem starosta kamieniecki a piechotą Jakub Potocki

Uniwersał Jędrzejowski. Prokop Pękosławski i Mikołaj z Chełmice Litomiski pod Jędrzejowem 6 Aprilis 1607 ogłaszają że gdy pod Janowcem przemocą tylko ułagodzono Rokoszan aby się szlachta znowu na rokosz pod Jędrzejów zbierała.

Zebrzydowski, Radziwił, Stadnicki obiecali się stawić pod Jędrzejów; wreszcie podemknął się wojewoda ruski pod Jędrzejów mając 100 usarzów, 100 kozaków 200 piechoty, Łaszcz zaś usarzów 80 kozaków 40 piechoty 30; starosta bydgoski usarzów 60 piechoty 20, Rozrazewski usarzów 40, żądała szlachta tożsamo co pod Sandomierzem — D. 11 czerwca rokoszanie stanęli pod Warką, posłowie rokoszowi z sejmu król. przynoszą nowinę że się Król dziwi tym nowym rozruchom i wzywa rokoszan aby się sejmem kontentowali; d. 12 rokoszanie przybywają do Czerska, Zebrzydowski w mnogim towarzystwie otoczony wojskiem (w towarzystwie był też Radziwił, Łaszcz, Stadnicki, p. Chorąży lwowski (Herburt ?) i inni) wyjeżdża pod Liasczną gdzie też posłowie Króla przybyli arcybiskup, biskup krakowski, wojewodowie wileński, malborski, poznański i. t. p. oddając Zebrzydowskiemu na sejmie konkludowane artykuły i prosząc aby się niemi kontentował. Czytali rokoszanie artykuły lecz znalazłszy je niedostateczne a nawet gorsze od wszelkich w niedzielę wypowiadają posłuszeństwo Królowi. Wrzask z kozakami srolmi był tam między rokosznikami; obrano posłów do Króla z wypowiedzeniem posłuszeństwa, lecz nie posłano ich tylko o tym uniwersały ogłoszono, Łaszcz, Broniewski, Chorąży lwowski i Herburt Szczęsny jadą do pana Krakowskiego (kasztelana ?) prosząc aby należał do rokoszu jednak on żadnej stronie niechciał pomagać.

Wotum P. Wojewody Krakowskiego (Co do sejmu i co do poborów rokoszowych)

Mowa P. Wojewody Krakowskiego. Zebrzydowski odkrywa praktyki: że Król chciał opuścić Królestwo, doniósł to z Rewla 1589 pokojowiec Króla, że pieniądze i klejnoty zapieczętowane na okręta dał, Król przed nieboszczykiem hetmanem i innemi senatory prywatnie oświadczył myśl zrezygnować z korony polsk. i że już w Niepołomicach tajemnie z arcyksiężną rakuską znosił się o powtórne małżeństwo.

Mowa P. Stadnickiego pod Czerskiem „Już to dwa dni są.... że niektórzy chcą odjachać." } Kart 4½

Mowa Szczęsnego Herburta. „Koniec rzeczy ostatni..... bezpieczna i pożyteczna." }

Wotum tegoż. „Deputacyja była.... a opnesze rzeczy trzeba ich karać."

Protestancja Wielkopolakow. Rycerstwo poznańskiego i kaliskiego województwa w Poznaniu 23 Augusti 1607, oświadcza że niedadzą poboru na sejmie uchwalonego na wojnę inflantską, bo jest niepotrzebny.

2 K. Uniwersał królewski pod Iłżą 6 Lipca 1607 przeciw rokoszanom

Pisma pod Rokoszem bez mianowanych Autorów wychodziły:

1. Apologia abo Sprawota szlachcica polskiego na rokoszu pro 6 Augusti 1606 pod Sendomirzem będącego. (pisane pospoł przez Herburta po interesie Janowieckim rokoszan. Widać że przyczyna rokoszu u szlachty było niestosowne rozdawanie urzędów, złe szafowanie skarbu publicznego, nieporządne odprawowanie sądów królewskich, zabronienie nabożeństwa różnego, niepohamowanie duchownych, praktyki cudzoziemskie, W piśmie tym zbija usprawiedliwienie królewskie w Wiślicy, i usprawiedliwia artykuły rokoszan pod Sandomierzem, usprawiedliwia artykuły przeciw Jezuitom, przeciw mocy duchowieństwa katolickiego na rokoszu uchwalone, ~~[illegible]~~ kart 25½ rokoszowe
2. Apostrophe do L. Wojewody Krakowskiego (kart ½ wzywa go do pokoju aby nie burzył i wspomniał na przodki swe) anti-rokoszowe
3. Konsylium na tryumfie krakowskim przy wróceniu się Króla JMci z Janowca jemu dane. (radzi Krolowi mieć pieniądze i prędkość w radach) antirokoszowe k. 2.
4. Odpowiedź na pismo potwarzające ludzi cnotliwe pod tytułem Otóż tobie rokosz! wydane na ochydę rycerstwa na rokoszu będącego prawdziwa i krotka. (rokoszowe - broni Zebrzydowskiego że nie prywata nim powodowała kart 5½.
5. Definitio Rokoszu (rokoszowe k. ½)
6. Rozmowa Synów z matką (k. ½ rokoszowe wzywa do obrony ojczyzny.)
7. Rozmowa braci Wojciecha z Stanisławem (jest to ciąg dalszy Rozmowy synów z matką (rokoszowe k. 5½)
7. Genuina revificatio calamitatis polonae (rokoszowe mowi że król niesłusznie Pękosławskiego i Herburta więzi k. 5½)
8. Fundament z którego rokosz i wszytkie rozruchy w Koronie pols. urosły za Zygmunta III pol. i szwedzk. Króla. (anti rokoszowe.), pieczęć zmarły kanclerz gdy wakowało marszałkostwo po Zebrzydowskim i pieczęć mała po Tylickim chciał na te urzęda swe subjekta włożyć lecz król w brew jego chęci zrobił marszałkiem wielkim Zygmunta Myszkowskiego, uraziło go też że król arcybiskupstwo oddał Tarnowskiemu którego kanclerz nie cierpiał oraz że król starostwa brodnickiego nie dał jego synowi, zwołał swych poufnych do Zamościa i zaczął ich do rozruchu pobudzać, gdy król właśnie chciał wchodzić w powtórne małżeństwo zaczął Zamojski posądzać Króla o praktyki i w tę sprawę wtrącił Myszkowskiego jako pomagacza, o arcybiskupie Tarnowskim mówił że za to nim został iż obiecał Królewicza bez elekcyi koronować na królestwo, że król starostwa obraca w ekonomie, siebie bogacąc ludziom zasłużonym uszczerbek czyni, robiąc przytem wydatki niepotrzebne z ujmą obrony pogranicznej. Wyjawił te rzeczy Zamojski na sejmiku bełskim i artykuły w tej mierze z sejmiku bełskiego w inne sejmiki porozsyłał. F

F Zamojski w skutek swej chciwości z tego powodu pojechawszy na sejm był powodem do rozerwania jego i nocą z Warszawy wyjechał. Jednakże wkrótce umierając możno żałował i pokutował pisał list do Króla z przeproszeniem polecając jego opiece swego syna i rzeczy niektóre mu odkazał. Uczniowie Zamojskiego dla prywaty swej wyjechali z artykułami bełskiemi najprzód na sejmiku proszowskim a gdy na sejmie nic wskórać nie mogli ogłosili zjazd pod Stężycą

(kart 13)

9 Zniesienie Kalumniej z P. Wojewody krakowskiego i zaraz deklaracyja skryptów wszyckich i strony praktyki. (rokoszowe – Partyja królewska zarzucała Zebrzydowskiemu że z powodu prywaty rozpoczął rokosz zagniewany o odebranie domu na zamku krakowskim, że król synowi jego nie dał konsensu na Sniatyn, że przetoż chciał Zygmunta zrzucić z królestwa, na które życzył sobie posadzić Boczkaja i córkę swą miał już za niego wydać, podając tylko szlachcie same podejrzenia na króla i kryjąc się z dowodami aby mu tylko gębę zatkano. Broni go autor mówiąc że za to go wyzuli z kamienicy iż Arcyxiężna rakuska nienawistna jemu niechciała go cierpieć na zamku krakowskim, że Cesarz ~~[illegible]~~ chcąc Polskę zagrabić, chciał się pogodzić z Boczkajem przetoż Zygmunt III słał do Boczkaja kapitana hajdunkiego Kawata aby się pojednał z Boczkajem i dalszej wojny nie prowadził kart 18½ (autor pewnie Herbart)

10 Tragedia rokoszowa seu proces rokoszowy rozmawiający wierszem osoby: Ambitia (obrażona że król nie oddał mu buławy koronnej a zięciowi jego pieczęci mniejszej i konsensu synowi Zebrzydowskiego) 2) Rancor (urażony o pernawskie województwo Habrowski?) Perfidia (Stadnicki djabeł) Astutia, Superbia, Arrogantia, Concursus seu Multitudo, Praesumptio, Confusio (Herbart) Licentia seu Marszalcus (Radziwiłł) Latrocinium Stultitia, Veritas, Acclamatio, Metus, Furor, Epilogus (kart 8½ antirokoszowe wierszem wyśmiewa nowy rokoszowe.)

11. Emblemata izby Dobromilskiej (Herbarta drukowane w Pamiętniku Sandomirskim) rokoszowe. 4 wieże na jednej: Kościół prace i 16 autorów (Anonimus, Kadłubek, Długosz, Baszko, Miechowita, Wapowski, Bielski, Kromer, Herbart, Statut Kazimirów, Łaskiego, Zygmuntów Herbartów, Przywileje koronne, Metrica, Pacta) na drugiej Kościół cnoty: (sejmiki, sejmy, rokosze, zjazdy, legacyje, wojny, granice, pospolite ruszenie, przyjacielskie potrzeby, roki, jednania, konwokacyje, trybunały) na trzeciej Kościół sławy: (szlachcic cnotliwy mądry godny pobożny sprawiedliwy mężny rycerski sprawny predni miłośnik ojczyzny) Na czwartej: Kościół zazdrości (priwata niespokojny, buntownik, factiosus, rokoszanin) ~~Dalej~~ osoby które przeszły przez te kościoły od r. 700 do r. 1610 dalej osoby zbrojne idące do tych kościołów (Zebrzydowski, wojewoda rawski, Radziwiłł, Stadnicki, Piotr Gorajski, Herbort Szczęsny, Stanisław Branicki, Rozrażewski, Smogulecki, Morski, Taszycki, Zeliński, Kopyciński, Chocimirski, Zorembski, Kazimirski) Za nimi Herbortowa i Zebrzydowska) na boku inermes: (Cikowski

podkomorzy krakowski, Zorembski wojski krakowski, Herbort chorąży lwowski, Orzechowski pisarz krakowski, Chełmski, Zygmunt Rzeczycki:) dalej trzy słupy uwalnia przewiązane herby Herburta, cesarza Rudolfa, króla Francuskiego, Albrychta arcyxiążęcia, imiona 2 młodzian Moszyńskiego i Miaskowskiego (Dominus Dobromila, Wasil Gurski, Zebrzydowski, Zerona, Spinola, Eliasz Starszy,) Bolesław Chrobry, Kazimierz Sprawiedliwy, Kazimierz Wielki, Marcus Antonius, Carolus V, Venetia. kart 2.

<u>Pisma</u> które pod rokoszem bez mianowanych autorów wychodziły:

a) Tragedia rokoszu (w kształcie Ewangelii prozą po łacinie anti-rokoszowe 1½ kart.

b) Imago votorum senatus regni Poloniae (Są to zdania różnych autorów zastosowane do osób żyjących kart 4½) anti-rokoszowe

c) Ecloga cujus nomen Corydon (po łacinie wierszem anti-rokosz. k. 3.

Rękopis in fol. w skurę prasowaną w desenie oprawny niegdyś włas:
ność Kupczewicza jak świadczy u spodu dopis: „Ex libris Michaelis
„Kupczewicz S. R. Mtis Secr. 1630."

str. 1 karta 1 (początek): Oddawanie upominków JMci Pannie Dorocie
Orzelskiej pokojowej J K Mci od Stanisława Kryskiego w Warszawie
d. 14 Martii A. D. 1628 (i dalej inne przemowy weselne i pogrzebowe K. 1–27.)
K. 27 Limitacyja sejmu piotrkowskiego 1552, Artykuły sejmu Koronnego
1553
K. 29 Litterae imperatoris Turcarum ad regem Sigismundum d. 8 Martii 1550.
K. 29/2 Constitutiones omnium rerum mechanicarum per Andr. Comitem a Ten:
czyn palat. lublin. 1545.
K. 30/2 Konfederacyja w Andrzejowie w interregnum 1576 (Ob. Vol. leg. II p. 878)
K. 33/2 Scriptores galicarum furiarum (paszkwil na obiór Henryka 1576 słowa:
mi biblijnemi)
1. K. 35. Uniwersał rokoszowy z pod Sandomierza 1606 aby się nie rozjeżdża:
no i drugiej odpowiedzi Królewskiej na postane artykuły czekano.
(Nieznany Niemcewiczowi i mnie zaczyna się: My rady i rycerstwo Korony
polskiej . . . którzyśmy się o ojczyzny miłą całość. (koniec:) A na niewąt:
pliwą tych rzeczy pewność na ten uniwersał zlecieliśmy imieniem nas wszech
JMP. Marszałkowi koła naszego podpisać się i pieczęć swą przycisnąć – kart 2
biało pisanych.
2. K. 37.–42. Artykuły które JMciom pp. Posłom z koła generalnego rokoszowego
zjazdu do Króla JM zgodnie odnieść zlecieliśmy (na rokoszu pod Sando:
mierzem r. 1606 postane pod Wiślicę. Nieznany mnie – jest i w drugim
Mscr. karta 36/b toż samo lecz tu lepiej i więcej – zaczyna się: „Jeśmy
tego doszli ze wszystkich błędów . . . (Koniec:) a pogotowiu gdzieby in con:
trarium czynił że my z inszej miary o sobie i o Rzeczypospolitej radzić
będziem musieli." (Kart 5 biało pisanych K. 37–42)

K. 42 – 46 Deklaracia pisma jp. (Mik. Zebrzydowskiego) wojewody Krak. w
Stężycy między ludzie podanego (w Stężycy w Kwietniu 1606 p. [illegible])
„cokolwiek się dzieje złego w której Rzeczypospolitej . . . . . s którychleba swego z was
„żadnemu nie udzieli."
(przeciw Zebrzydowskiemu któremu zarzuca iż się Boboli płaszczył gdy mu
tenże województwo i Śniatyn wyjednał, a teraz na Bobolę jako intryganta
równie jak i na pobożnego Skargę powstaje Zebrzydowski. – Zbija pismo Zebrzy:
dowskiego i zarzuca mu prywatę. – przeciw rokoszowi

K. 46 – 49 Votum szlachcica polskiego A. 1606 „Rozjechawszy „się z wielkim żalem z tego rozerwanego sejmu ..... remedia na swoje urazy nie mogli."

(za rokoszem i dowodzi legalności takowego – anonime)

K. 49 – 50. Summa artykułów na zjeździe wiślickim uchwalonych (przez Króla) pod rokosz a. 1606: „Najprzód warunek wolnej elekcyjej K. J M. taki czyni ... na sejmie koniecznie być ma (pismo to w 3 exemplarzach król rozdał: Elekcyja ma być wolna, wszelkie starania względem sukcesyj korony mają być nieważne – Senatorowie przy boku Króla mieszkać będą i z nim się naradzać – Cudzoziemców nie będzie przy dworze oprócz kilku dla interesów szwedzkich i ci podlegać będą władzy marszałka koronn. – Estonij się król na rzecz Korony polskiej zrzeka – Zamki pograniczne budować będzie – Armatę morską Koronie daruje – Wolności wyznawania religij greckiej bez różnicy w urzędach – Dwóch beneficiów nikt nie będzie posiadał – Z heretykami zgoda dopokąd sejm nie roztrzygnie – Sprawy o dziesięciny suspendują się aż do kompozycyj – Postara się u papieża aby sprawy z duchownemi szły przez appellacyją świecką – Urzędy rozdawane będą osobom zasłużonym – Kontrowersie o rozdawanie wakancyj w Prusach aż do sejmu się zostawiają – Pozwy zadworne wydane przeciw prawu i ostatniej konstytucyj warszawskiej kassują się – Sprawy na sejmie według porządku szybko sądzone będą. – Dzierżawy rozdawane będą pod kondycyją utrzymywania ich w dobrym stanie i fortyfikacyj – Wojewodowie i starostowie sądy sumiennie i troskliwie pod karą sądzić mają – Sprawa o księstwa pruskie zostawia się do sejmu – Oprawa Królowej zmarłej się znosi – Pieczęci pokojowej pod nieważnością nie będzie się używało – Biskupstwa z opactwy jednemu dawane nie będą – Kaduki nie starostom lecz ludziom rycerskim rozdawane będą – Disciplina militaris się naprawi – Dla opatrzenia bezpieczeństwa od Tatar żydzi będą składać pogłowne. – Ordynacyja Inflant będzie na sejmie – Przeciw fałszywej monecie surowo ma się postępować – Przywilej Jungów kassuje się – Prawa dawne o ziemiach ruskich poprawią się. – Starania król dołoży aby rzeka Warta była spławną – Korrektura praw nastąpi.)

(ważne i nieznane)

(Skryptu tego król i exemplarz oddał do kancellaryj miejskiej podpisany przez siebie, drugi do rąk kardynała prymasa, trzeci do rąk podczaszego koronnego marszałka koła rycerskiego pod Wiślicą.

K. 50 – 52. Respons przez p. (Zebrzydowskiego) wojewodę krakowskiego panu marszałkowi koronnemu (Myszkowskiemu) posłany (1606) „Panie Zygmuncie Myszkowski z Przecieszowa. Napadłem trafunkiem .... tą sukienką niewdzięczności służyj którą znoś zdrów."

(Wyrzuca Myszkowskiemu zdradę niestałości że się z początku łączył z rokoszem potem się go wypierał, że niesłusznie zowie Zebrzydowskiego niewdzięcznikiem boć on od króla Stefana jeszcze za posługi wojenne dostał starostwo krakowskie, bolesławskie, dzierżawę [rycką] lipnickie i lanckorońskie a województwo lubelskie z hetmaństwem nadwornym król mu narzucił, marszałkowstwo, Śniatyn i województwo krakowskie król mu narzucił choć tego nie pragnął i sam o to król do niego pisał; że on chciał te urzęda złożyć lecz go ludzie od tego odwodzili.)

Ważny ten manifest w całości jest w dniejim ręko: pisie ff. 43-47 niesrównie kompletniej (tu tylko w treści) pisane te artykuły pod Wiślicą d. 14 Septembr. 1606.

Mscr. Bibl. Univ. Krak. fol. 81r. 107 pag. 889-894 (kart 3 z datą in Novembri 1606)

K. 52 Abrenuntiatio libelli contra coelibatum Stanisl. Brzechowski coram episcopo premishens. et decretum (druków.) 1547.

K. 53 Przemowa na pogrzebie [Piotra] Staszyńskiego studenta Akademii Krakowskiej zabitego od OO. Jezuitów 1626

K. 54. Instrukcyja na sejm walny warszawski pp. posłom od wojska stołecznego.. dana we Lwowie 25 Novemb. 1613.

K. 58 Instrukcyja od Króla JM przez pana przemyskiego dana pod Smoleńskiem 12 listop. 1610.

K. 59 Instrukcyja Króla JM na sejmiki powiatowe 1613 i inne pisma dotyczące sprawy z wojskiem 1613 - 1630.

K. 67 List od Murtazy-Baszy do wojewody sandom. hetmana polnego Kor.

K. 68 ~~67~~ 69 Transakcyja perejasławska przez St. Koniecpolskiego hetmana poln. Kor. wojew. sandom. z wojskiem zaporoskiem d. 8 Czerwca 1630. (w tej Komisyi ważne nadany Kozakom za starszego Tymosz Michałowicz)

K. 69 Przemowa marszałka poselskiego na sejmie r. 1631

K. 78 Epistola Vesiri turcici ad regem Poloniae et responsum 1617.

K. 81-82. Traktaty komisarzów polskich z hospodarem wołoskim (aby między innemi hospodar starostę Felińskiego i inne więźnie wypuścił. z hospod. Stefanem Tomaszewiczem r. 1612)

Rozmaitości

Oddawanie pieczęci i buławy Królowi po śmierci Żółkiewskiego przez Tomasza Zamojskiego 1620

Relacyja wojny wołoskiej (pod Cecorą i zgon Żółkiewskiego) kart 4.

Rozmaitości z lat 1620 - 1631.

II Część ~~Strona~~ odwrotna tegoż rękopisu.

K. 7 Litterae Sigismundi III Pol. reg. ad Mathiam II Hungariae et Bohemiae regem ratione adulterinae monetae... Varsaviae 25 Junii 1612. (Ponieważ nadesłane zostały Królowi zeznania Kaspra Rut z Kezmarku który robił fałszywą monetę polską, prosi Król aby tegoż Ruta przysłano do Polski dla konfrontacyi drugich obwinionych - A ponieważ oto w Pradze obwinieni baron Schleinic, szlachcic Szobloch i Carolus Roveretus wyznali iż się robienia monety fałszywej nauczyli od kogoś który z Polski przybył, prosi więc Król o donieśienie bliższe o tej osobie. Podobnież donosi iż w Warszawie przytrzymali służących jakiegoś pana za Szląska którzy wymieniali polską fałszywą monetę na talary i dukaty.

K. 11 - Korrespondencyje Zygmunta III r. 1612. 1611, 1614

K. 21 List cesarza tureckiego do Króla J. MCi (19 wietni) z Konstantynopola miesiąca Lutego: „Achmet Sołtan Ładyszach..... (Z powodu zdzierstwa ubogiego ludu przez niektórych bojarów wołoskich, niemogąc krzywd scierpieć, odebrał hospodarstwo Konstantemu (Mohile) i z bojarami kazał mu się stawić w Konstantynopolu i innego hospodara Stefana osadził; Lecz Konstanty z bojarami zbiegł do Kamieńca podolskiego i tam ludzi zbierał aby gwałtem hospodarstwo posiąść, więc cesarz turecki prosi o ich wydanie.

K. 22. List cesarza tureckiego (Achmeta) do Króla Zygmunta III przywiezio-
ny przez Otwinowskiego. W Konstantynopolu miesiąca marca „Achmet
Sułtan Padyszach.... (Ojciec sułtana Mechmet dał hospodarstwo Hiero-
nimowi a po nim synowi jego, Achmet zostawił na hospodarstwie tegoż syna;
lecz gdy wojewoda multański Raduła uciekł do Wołoch, posłał sułtan
Achmet Omer Baszę aby go hospodar Konstanty (Mohiła) Radułę wydał.
Konstanty zmówiwszy się z Radułą wyruszył przeciw Omerowi Baszy; z te-
go też powodu sułtan zrzucił go z hospodarstwa na które wsadził Stefana
(Tomaszewicza) a Konstantemu kazał zjechać do Konstantynopola do posług
swych na dworze. Lecz Konstanty zabrawszy haracz za dwa lata z bojarami
Urekiem, Batyką, Byczkiem, Niewiestią, Sikorą, Domazakim, ~~[illegible]~~
Ankulem, Weyestiarem, Bugurem uszedł do Chocimia i do Kamieńca, tam
lud (kozaki) zbiera i do Wołoch iść chce. Żąda więc sułtan na mocy dawnych trakta-
tów aby król polski tych zdrajców (Konstantego i Radułę) wydał i nie dopuszczał hospodarowi Stefanowi
szkodzić, obiecując iż on Tatarów od szkód powstrzyma.

K. 22 b. Responsum S. Reg. Maj. ad literas imperatoris Turcarum „Serenissi-
me princeps domine amice et vicine noster charissime. Vetusta ... (po łacinie)
~~[illegible]~~ Żali się król iż sułtan wbrew traktatów bez wiedzy Króla polskiego odeb-
rał hospodarstwo spokojnemu Konstantemu Mohile którego król polski sam
sułtanowi na hospodarstwo polecił; że nowy hospodar Stefan który się mieni
być potomkiem hospodarów multańskich wpadł do Polski i wiele już owemu Mo-
hile popełnił przeto nie dziwota że Mohiła na niego siły zbiera, jak to już
król przez posła i sekretarza swego Grzegorza Kochańskiego objaśnił. Zresztą
(hospodar) ów Stefan który jest przyczyną wszelkich zamieszek (nie jest synem hospodara
Tomszy jak się mieni bo Tomsza nie zostawił syna) naśladuje wiernie swego mnie-
manego ojca Tomszę który w Polsce ścięty został, i wpadając do Polski, przez co
pokój z Turkami musi być wzruszony. Niewiadomo też królowi aby Konstanty
wspierał Radułę zbiegłego, a jeżeli niósł pomoc Radule to tylko robił, aby odeprzeć
odegnać wojewodę siedmiogrodzkiego który Radułę robił podczas wojny
Króla polskiego z Moskwą; gdzieby teraz Raduła bawił, nie wiedzieć i nie ma go
w Koronie polskiej. Wstawia się więc król za Konstantym Mohiłą aby był przy-
wrócony i mówi że ma dobra ojczyste w Polsce. To odpowiedź na 2 listy cesarza tureckiego.

K. 23/1 Ad Supremum Vesirum Turcarum a S. R. M. (Toż samo pisze król o wypę-
dzonym Konstantym Mohile do Wezyra przez Andrzeja Gorskiego dworzanina
swego, i tłomaczy że dla najazdów hospodara Stefana musiał obwarować Chocimski zamek.)

K. 24/1 Ad Supremum Vesirum Turcarum a Laurentio Gembicki Regni Cancellario
(Odczytując powyższe listy królewskie mówi toż samo o Konstantynie Mohile i że
kupcom tureckim którzy żądają zapłacenia długów w Polsce sprawiedliwość się wymierzy.)

K. 27 - 29 Diarii primi in a. 1632 postquam intra Angliam ventum erat
(diariusz poselstwa polskiego do Londynu po łacinie od 5 Sept. 1632 do 2 Octobr. 1632) Kart 3.

(Rozmaitości inne po łacinie pisane)

Rękopism in fol. tak zwany Sylva rerum w czarnej skórze oprawny
kart 284 pisany w XVII wieku z dopisem: Ex libris M. Antonii Rusocki
Thesaurarii DD. Zathor. et Osviec.

K. 15: Rokosz pod Gliniany a. 1379 (druk w Narusz. T. VII.)

I K. 20/b. Confoederatio rokoszu pod Sandomierzem przez Stany Koronne jako i
W. X. Lit. d. 13 Sierpnia 1606.. „My wszyscy obywatele Koronni, W. X. Lit. tak
„i inszych panów którzyśmy się tu za uchwałą przeszłego zjazdu lubelskiego
„na ten rozkaz stawili (obowiązują się dla naprawy Rzeczypospolitej przy prawie
stać i przeciwko każdemu ktoby je chciał nastąpować jako nieprzyjaciel powstać a
między sobą pokój zachować) „pieczęci nasze wycisnęliśmy i rękami podpisali." (str. 1)

II K. 21 – 22 Artykuły na rokoszu pod Sandomierzem dobrowolne przez wszystkich
uchwalone d. 13 Augusti 1606 („Votum jeden drugiemu nie ma przerywać"
(dotyczy porządku w obradach rokoszowych) „sędziowie sprawiedliwości z nich
czynić powinni będą." (str. 2½)

III K. 25/b – 26 Uniwersał z pod Wiślicy 1606 w którym Zygmunt III wzywa
by się z nim łączono. „Zygmunt trzeci... wandalski Król dziedziczny. Po wszy:
tek czas panowania naszego życzyliśmy sobie..... i zdrowej rady od
p. Boga wszechmogącego." (bez daty str. 2½)

brak i poselstwa i odpowiedzi na nie

IV K. 26/b – 28/b Instrukcyja [illegible] pp. posłom z rokoszu od stanów rycerst:
wa Koronnego do J. K. Mci „Jako niezmierną żałość z tego teraźniejszego
„R. P. postanowienia.... wiedzieć że nobis et R. P. erimus prospectores." (str. 3¼)
(d. 8 Septembris 1606 – było to drugie poselstwo rokoszan z pod Sandomierza: w pierwszym
żądali aby się Król stawił na rokoszu. – w tym drugim poselstwie skarżą się na pro:
wadzenie żołnierza kwarcianego i przysyłają Królowi artykuły do poprawy praw
i zatrzymania wolności służące i obiecują posłuszeństwo gdy te artykuły przyjęte
będą)

(ob. Artykuły rokoszowskie może te same?)

V K. 28/b – 31 Respons K J M pp. posłom i od stanów koronnych i W. X. L. pod
Sandomierz zgromadzonych z Wiślicy d. 15 Septembris 1606 „Przez te czasy
„burzliwych a pretextem.... „nietrudnym by się WMciom J. K. Mć do spólnej
„zgody dostali." (rozstaje Król na instrukcyję poselstwa która nie tylko Króla ale [illegible]:
i [illegible] sąsiada [illegible] by urażała, karci suspicyje, napomina aby przystawszy
na artykuły przez Króla pod Wiślica spisane rozjechali się i czekali spokojnie
sejmu) str. 5.

ob. Artykuły Króla pod Wiślicą w drugim rękop. Ossol.

VI K. 31 – 32 Respons z rokoszu pod Sandomierzem posłom koła wiślickiego
R. 1606 „nierychłej odprawy JMciów p. posłów od WM nie tą..... ani poselstwa
żadnego znaczną z nas nie było. Janusz Radziwił marszałek zjazdu rokoszowego."
(str. 2½) mówi iż niesłusznie rokoszan czernią bo oni nie chcą odmiany pana –
nim przyszło to pismo i poselstwo na które teraz się odpowiada już były artykuły uło:
żone i do Króla wysłane i szlachta się rozjechała – przeto teraz na przysłane z
pod Wiślicy artykuły i na poselstwo owego wiślickiego rycerstwa odpowiedzieć nie można
tylko zebrania szlachty czekać – widać że Janusz Radziwił daje tę odpowiedź na i poselstwo)

VII p. 32 – 33/b – <u>Respons</u> z rokoszu przez JM Pany Radne i rycerstwo Koron=
ne i WX. Lit. pp postom od Króla JMci z Wiślice pod Sendomierz posłany
d. 13 Augusti 1606 „Poselstwa tego z którem WM od J. Król. M. przyjechali
„.... którzy tam są przy Królu JM przez WM opowiedamy. Janusz Radziwił
marszałek zjazdu rokoszowego imieniem wszystkiego koła ręką swą." (str. 3)
(Jest to odpowiedz na poselstwo króla przez Pietra Sylickiego biskupa Kujaw. i Stanisła=
wa Mińskiego podkancl. przysłane – ubolewa że król na poselstwo lubelskie aby się
stawił w kole rokoszowem, nie dał dostateczną odpowiedzi i nie stawił się, lecz wojsko
kwarciane sprowadził – oświadcza iż z temi posłami królewskiemi traktować nie
mogą bo ci posłowie nie mają plenipotencyj; żądają aby się król do poselstwa lubel=
skiego zastosował, wojsko kwarciane na Ukrainę odprawił dla obrony spieżnice,
a sam z senatorami stawił się w kole rokoszowem na co czekać będą do przyszłej ~~[illegible]~~
środy – Jest to odpowiedz na pierwsze poselstwo króla posłane
pod Sandomierz)

VIII p. 33/b – 34/b. <u>Respons</u> PP. Rokoszanom przez JMp. (Zebrzydowskiego) wojewo=
dę Krakowskiego z strony hetmaństwa dany. „Jakom się i przedtym deklarował...
„deklaruję że powiem i co więcej." (Wzbrania się przyjąć hetmaństwa, skłaniając się
nieudolnością i ubolewa nad tem że go udają jakoby chciał zrucić króla i coś
więcej nad to co w Lublinie mówił powiedzieć. – (List ten pisany podobno 18 Au=
gusta 1608) (str. 1½)

IX p. 34. <u>Z rokoszu list</u> do jmc p. (Żołkiewskiego) hetmana polnego posłany i czytany
13 Augusti 1606 „Jakośmy zawsze dotąd po WMci doznawali.... przyjęte będzie
„z tym służby nasze braterskie łasce WM zalecamy." (List ten pisany właści=
wie i posłany 12 Augusti 1606 – żądają aby wojsko kwarciane obrócił na Ukrainę
a nie na szlachtę pomny na obowiązki senatorskie i obywatelskie) (str. 1½)

X p. 35 – 36. <u>Odpis od JM p. (Żołkiewskiego) hetmana</u> polnego przez posły panom
rokoszanom pod Sendomierz d. 21 Augusti JWa Mci PP. i Bracia. JMc P. Mi=
„kołaj Latalski, Stanisław Zaręba, Mikołaj Jordan od WMc posłani d. 15 Aug.
„oddali mi list.... Boże niebezpieczeństwa nie przyszło. Z tym się służbami
„memi oddaję w łaskę WM PP. i Braci. Datum z Opatowa d. 19 Aug. 1606 WM MM
„Panów i Braci powolny Brat i Sługa Stanisław Żołkiewski castell. lwowski hetm.
„polny Koronny." (str. 2) (~~[illegible]~~ Pisze że przez podkomorzego bełskiego ofiarował pod
Lublinem pomoc swą ojczyźnie, i teraz ją obiecuje jeśli spokojnie radzić będą, skar=
ży się iż go niesłusznie oczernili jakoby na szlachtę sprowadził wojsko kwarciane, i tło=
maczy się że wola była króla sprowadzić tu wojsko kwarciane – co do ustnego żądania
aby się stawił w rokoszu, odpowiada też ustnie.

XI p. 36/b – 41/b. <u>Artykuły</u> na rokoszu pod Sandomierzem przez rycerstwo Koronne ze=
brane i do króla JM. pod Wiślicę na potwierdzenie posłane 1606 „Jzechmy do
tego ze wszystkich błędów...... Różności nabożeństwa w małżeństwie... być nie=
ma grecka religio" ~~[illegible]~~ (Końca brak w drugim rękopisie jest, wypadu oba porów=
nać (artykuły te posłano przy poselstwie do króla d. 8 Septembris 1606.)

XII p. 41/b – 42 <u>Poena</u> in absentes et contravenientes rokoszowi „Jz siła na tym należy
„pod ten czas spolnego.... dopomagać obiecujemy. ~~[illegible]~~ (Uchwała rokoszu
pod Sandomierzem 1606 aby ci co się nie stawili r. 1607 od Czerwca przez pół roku za karę
w Inflantach o swym koszcie wojskowo służyli pod karą na senatorów 1000 grzywien a na

szlachtę 100 grzywien – wolni jednak co legalnie niemożność stawienia się udowodnią. Osoby
któreby rokosz burzyły mają być za nieprzyjaciół poczytani kraju.) (ft. 1¼.)

XIII p. 42–42/b Przeszłego zaciągu warunek „Tym zaś wszytkim który przeszłego ….,
swą drogą dochodzone być mają" (ft. 1) (Jak się zdaje dalszy ciąg ustawy rokoszowej
pod Sandomierzem 1606 aby koszta zaciągu rokoszowego z pierwszego poboru zapłaco:
ne były i szkody wynagrodzone)

XIV p. 42/b. Upewnienie wykonania tych wszytkich rzeczy. „To wszytko cokolwiek
wyżej wspomniał iż częścią zaraz …. debita mamy być wolnemi." (Dalszy ciąg
uchwały rokoszowej pod Sandomierzem 1606 – Król ma wykonać wszelkie warunki
podane w Artykułach inaczej szlachta wolną będzie od przysięgi wierności (ft. ½)
(Te 3 uchwały zdają się być końcem Artykułów rokoszowych postanych dnia
8 Sept. 1606 Królowi do podpisu ob N.r XI)

XV p. 43–47 (ft 8½) Artykuły zjazdu Koła Wiślickiego przez J. K. M. potwier:
dzone „Zygmunt III.. dziedziczny Król. Wszem wobec i każdemu z osobna komu
„to wiedzieć należy teraz i na potomne czasy oznajmujemy, iż gdy ludzie stanu,
„szlacheckiego …. sami zawsze będą. A te artykuły teraz z podpisem ręki naszej
i pieczęcią naszą wydać rozkazaliśmy; jeden exemplarz do Kancellaryi naszej ninie:
szej drugi do rąk JW Bernata Maciejowskiego Kardynała i arcybiskupa gniezn. pod:
czaszego Koronnego i starosty naszego marszałka na ten czas Koła rycerskiego
Działo się na zjeździe generalnym pod Wiślicą d. 14 Sept. 1606 Panowania Królestw
naszych polskiego XVIII szwedzkiego XIII na własne K Jmi rozkazanie."
(ważny ten manifest jest w drugim rękopisie tylko w treści ft. 49–50 lubo nie tak kompletny
warto go porównać – jest treść wypisana.)

p. 50/b – 52. Rzecz i napominanie Jana hr. z Tarnowa Kaszt. Krak. do Króla Zyg:
munta Aug. 1554 (vel 1552) (mowa w której gani Zygmunta I iż w końcu na
siebie przez absolutne postępowanie naród obruszył, nieradzi tego czynić Zygmun:
towi Augustowi i prosi by mu Król jawnie powiedział co zawinił.)

p. 52–53. Kalimachowe rady Królowi Albrychtowi dane którémi chciał absolutum
dominium sive imperium w Polsce wprowadzić. (drukowane 33. artykułów)

p. 93–102. Relacyja wojny moskiewskiej którą do Króla Xże Radziwił wojew. wileń.
hetman W. X. Lit. czynił w Warszawie na sejmie mense Julio 1634.

p. 116 – 176 Poezyje polskie z XVII wieku; między temi lepsze: Hejnał (k. 142)
(Podobno Samuela Twardowskiego)
Żeglarz (k. 147)

p. 176/b – 195 Historya barzo piękna o Talesie Królewiczu lidyjskim i o
Peropedzie Królewnie Aragońskiej (wierszem) (między innemi piękny opis
walki Talesa z Hekinem)

p. 195/b – 200. Poezye polskie n. p. na śmierć Królowej 1644

p. 201 – List Chmieleckiego Stefana chorążego bracławskiego pułkownika o
zwycięztwie z Tatary pod Białącerkwią 1626 d. 9 Octobris (ft. 1)

p. 201/b O tejże wiktoryi list do jmcp. hetmana z Baru d. 20 Octob. 1626 [illegible] (ft. 1) (przez kogo innego)

+ p. 202/b – 205 Druga victoria nad Tatary otrzymana przez Stefana Chmieleckiego opisany
pod Burszłynem d. 1 Octobris 1629 (Dyaryusz ciekawy przez samego Chmieleckiego pisany
od 21 Sept. do 11 Octobr. – ważne)

p.205. Prośba wniesiona do J K Mci za potomstwem p. Chmieleckiego i za pana Mieleszkowym na sejmie Kor. przez marszałka izby poselskiej

p. 206 List xcia Zbarskiego do Jana Paca pisarza litew. i odpis Paca (humorystyczne)

p. 213 list x. Zbarskiego do biskupa krak. o hetmaństwie dwa Sapiehy 1628 "

p. 215. List Zborowskiego starosty horodelskiego do Lamparta Sierakowskiego 1621 i odpis (inne listy humorystyczne)

p. 219/b List Stanisława Lubomirskiego wojew. krak. do Króla dissvadendo wojnę turecką 1646 d. 22 Maji (str. 3)

p.254. Deklaracya abdykacyi państwa J K. Mci przez x. Podkanclerzego 1670

p. 255/b. Mowa Kr. Jana Kazimierza żegnając Rzeczpospolitą. 1668

p. 257. Mowa Jana Kazimierza przy abdykacyi i pożegnaniu

— Alarmo polskie albo pobudka kompozycyi marszałka nadwornego litewsk. (wierszem)

Mscrin 4º. Nº XLVII czyli Inv Nº 337 zaczynający się od str. 407
podobno Hieronima Moskorzewskiego.

Praktyka Rakuszanów anno 1592 str 607 – 610 Definitio rokoszu to jest za natura
jego p. 610 – 612. Script Pana Mikołaja Zebrzydowskiego Wojew. Krak. in vim testamenti
conditi posłany p. 623 – 636 (wykrywa powód rokoszu i niegodziwości Króla) – Votum Jana
Zamojskiego hetmana i Kancl. Kor. podczas gotowania się na wojnę Turecką 21 Marca
1590 w Warszawie p. 666 – 678 (ważna i piękna) – Querela totius aulae S. R. Mtis Sigis:
mundi Augusti per Gnosum Dnum Joannem Solikowski coram senatu in conventione
Varsovien recitata. Anno Dni 1573 (~~po polsk. str. 679~~) (przepisane) – Declara-
tia województwa Krakowskiego pod Sandomierzem w niedzielę przed Wniebowzięciem panny
maryej 1606. (za rokoszem się deklaruje) str. 926 – 927 — ~~Uniwersał~~ Mikoł. Zebrzydowskiego
i Janusza Radziwiła wydany ~~pod Sandomierzem~~ po bitwie Janowieckiej deklaruje się wojsko
rozpuścić, rozjechać się i rozpuścić rokosz. Pod Janowcem 8 Octobris 16.. str 927 – 928 –
Votum P. Wojewody Krakowskiego 19 Augusti 1606 pod Sendomierzem (dziękuje rokoszanom
za hetmaństwo radzi popis zrobić (uniewinnia się) str. 928 – 929 – Justificatie P. Zygmunta
Margrabię z Mirowa Myszkowskiego marszałka w. k. starosty Korczyńskiego, Gródeckiego,
Soleckiego Pod Janowcem 7 Decembris 1606. (oczyszcza się że niewinnie Zebrzydowski na niego
wydawał jakoby się łączył z rokoszem p. 929 – 931. Uniwersał Mikołaja Zebrzydowskiego
pod Janowcem 7 Octobris 1606 (ogłasza że Myszkowski gadał na Króla i chciał się łączyć z
rokoszem) p. 931-932 – Oświadczenie się rycerstwa ziemi bielskiej województwa podlaskiego 3 Octobris
1606 obiecuje wyrazić pod Sendomierz p. 932 – 933. – Respons przez JMC PP. Rady i rycerstwo
Koronne i wielkiego X. litew. na rokosz pod Sandomierz zgromadzone JMc. PP. Posłom ~~[illegible]~~
[illegible] X. J. dany 18 sierpnia 1606 (Janusza Radziwiła) radzi żeby się Król poprawił i aby się usprawied-
liwił i wojsko kwarciane rozpuścił p. 933 – 936. – List Zygmunta III na rokosz do rycerstwa
posłany przez Korycińskiego sekretarza w Wiślicy d. 22 sierpnia r. 1606 (obiecuje poprawić rząd
za dobrą naradą) p. 936 – 938 – List P. Krakowskiego (starszy, ?) do Króla (prosi aby Król zwieszenia wy-
pusit [illegible] p. 952 – 953. – List Króla do Pana Krakowskiego dat. Cracov.
mense Febr. 1607 (mówi że trudno przebaczyć ludziom którzy niepokoją, kupy i rozboje po Koronie
szerzyli i aby uważył krzywdę Króla więcej niż prywatę p. 953 – 955. – Konfederacyja
żołnierzów rokoszowych w Krasnym stawie (nie cała przeciw Królowi) p. 955 – 956.

19

– Nr – XLVII czyli Inw 42 in fol.

Dyaryusz woyny Tureckiey pod Chocimem r. 1621 in fol ~~xxx~~ stron 50
(mam ten sam rękopis) zaczyna się tak Teraznieyszy stat się oyczyznie naszey wiecznie pa:
miętnym i t. d.

Nr CCIX czyli Inw. 160 in fol.

Acta procancellariatus Jacobi Zadzik in Annis 1626, 1627, 1628 –
między innemi p. 325 374 Ukrainne Sprawy: Relatia o nieprzyjazni między
Dziambet Giereiem i Mechmet Giereiem i Sahin Giereiem Carami Perekops
kiemi i t. p.

~~Nr~~ CCXXV czyli Inw: 175 in fol.

Relatia moskiewskiej legatij P. Kijowskiego od 28 Junii 1647. K. 42 – 46.
Descriptio morbi et mortis serenissimi Vladislai IV Poloniae et Sueciae regis anno
1648 die 20 Maji vita functi a Georgio Schonhoff K. 95 – 98 – Mowa Pana
Kijowskiego posła do Cara Moskiewskiego w stolicy d. 27 Augusti odprawiona
K. 104 – 108 = List ~~xxx~~ senatorów Moskiewskich do Prymasa z Moskwy 13 Julii r. 7156
K. 170 – 172 = List senatorow mosk. do Ad. Kisiela z Moskwy. 13 Julii r. 7156 K. 172
– 174 = List Cara mosk. do Jana Kazimierza przez posła Młockiego z Moskwy 1649 =
K. 240 = Respons Bojarów dumnych mosk. dany ~~xxx~~ Dobiesławowi Cieklińskiemu
kasztelanowi Gzchowskiemu posłowi z Moskwy 20 Septembr. 1649 K. 270 – 273. Akta
kwerymonij posłow moskiewskich o pomyłki w tytułach: poselstwo moskiewskie w
Warszawie 1650 K. 296 – 303. = Listy posłow ~~moskiewskich~~ do Cara i odwiet Carski z
moskwy 27 Maji 1651. K. 375.

Pism. rokosz:

Articuli conventus particularis Prosoviensis

1) rada i rycerstwo wojew. Krak. na sejmik Proszowski 16 Lutego 1606.

Odpowiedź Zygmunta III posłom zjazdu lubelskiego (20 Czerwca w Krakowie 1606. dana 2)

wotum Zebrzydowskiego wojew. Krak. w Kole pod Sendomierzem 30 Augusti 1606. Piotr Strabowski

Respons posłów z Podwyliu dany

Protestacyja posłow przeciw odpowiedzi Król. w Sandomierzu 20 Septembris 1606. 4)

Punkta rokoszan podane przeciw Zygmuntowi III pod Sandomierzem 1606. 3)

Deklaracyja Zygm. III Assekuracyja na odkrycie praktyk dana na sejmie 28 Maja 1607 w Warszawie 9)

Amnestia rokoszanom na sejmie Warsz 1609 z Konstyt Koron. 15

Uniwersał rokoszowy przeciw Zygmuntowi III pod Jezierną d. 24 Czerwca 1607. 11)

Uniwersał Zygmunta III przeciw rokoszanom pod Radomiem 1607.

Respons od senatu Zebrzydowskiemu wojew. Krak. przez Jana Zamojsk. arcyb. lwowskiego. (brakuje na co) 10) ✓

mowa Wojew. Krak. do Krola (prosi o przebaczenie.) ✓ 13)

Respons Zygm. III przez Macieja Pstrokońskiego Zebrzydowskiemu 14)

Uniwersał Króla Zygmunta III do rokoszan aby się rozjeżdżali. W Warszawie 9 Czerwca 1608 +2 8)

Poselstwo do Króla z pod Lublina 15 Czerwca 1606 1)

Marcin Smogulecki starosta bydgoski
Janusz X. Radziwił podczaszy litewski
Piotr Gorajski
Jakub Sieniawski
Marcin Broniewski
Andrzej Męciński.

1023
1004
-- 19

1595
19
1614

Spisanie się pp. Senatorów w obozie pod Janowcem którzy przy królu JMci opanowali się stać wiernie przeciw Rokoszanom p. 216. do Podpisów Kart 3.

manifest Rokoszan pod Stężycą 1606. p. 221. Kart 3.

~~manifest Rokoszan w Sandomierza 20 Września 1606. p. 238 k. 2.~~

Uniwersał Króla w Wiślicy 23 Septembr. 1606 p. 240. k. 4½

Dyaryjusz expedycyej JKM. przeciwko nieprzyjacielowi moskiewskiemu który 14. 8tobris in anno 1632 Smoleńsk obległ i onego potem nie dobywał 25 Augusti roku 1633.

76

Spisanie sie pp. Senatorow w obozie pod Janowcem ktory przy Krolu Jmci oponowali sie stać wiernie przeciw Rokoszanom

manifest Rokoszan w sto. zycz 1606 Hieronim Zrzytecki i Filip Strzeboss posłowie zjazdu do Ksiag grodzkich w pisali

my Rady p. 238 w Sando mierzu 20 Wrzesnia 1606

III

Stężyca sobota przed S. Wojc 1606

22.IV.

2

77

Uniwersał

rokoszan ogłaszający zjazd główny pod Lublinem,

wydany w Stężycy d. 22 Kwietnia r. 1606.

My rada i rycerstwo koronne i W. X. Litewskiego, którzyśmy się za powodem uchwały sejmiku Proszowskiego, i za obwieszczeniem potym sejmu głównego Małopolskiego tu pod Stężycę zjachali, wszem wobec i każdemu z osobna komu to wiedzieć należy, oznajmujemy, iż nie insze cele były zjachania się tu naszego, tylko poparcie praw i wolności naszych, sposobienia naprawy exorbitancyjej nam przeciwnych, za rozciągnienie tej, na którą jeszcze na sejmikach miarę per pluralitatem brano contradictionibus non obstantibus konkluzyjej i zabieżeniu niebezpieczeństwom Rzeczypospolitej we wnątrz i z stron zachodzącym; także we wszystkich tego naszego zjazdu postępkach do tych samych tylko celów zmierzaliśmy, i przeto tak i przez jmciów pp. senatory, którzy szczęśliwie w pośrodku nas na początku tego naszego zjazdu byli się stawili, jako i przez pewne posty na tym sejmie przeszłym warszawskim nie zaniechaliśmy zaraz w tej mierze starania czynić, pragnąc tego i owszem oczekiwając, abyśmy inakszą z tego sejmu niż z przeszłych pociechę odniósłszy, z ukontentowaniem do domów się swoich rozjechać a zatym od szukania i zażywania ulteriorum extraordinariorum sic stantibus rebus necessariorum remediorum supersedować mogli byli. Lecz iż po expirowaniu czasu sejmowego mamy od różnych osób w pośrodku nas z Warszawy przyjeżdżających, a osobliwie od niektórych pp. posłów wiadomość wzięli, że choć według artykułów fidei suae powierzonych exorbitancyje prawu przeciwne jmciom ewidenter pokazowali i o naprawę ich usilnemi nie jeden raz powtarzanemi prośbami, perswazyjami, instancyjami i napominaniami swemi, także

wszelakie należne wedle możności czyniliśmy staranie, jednak
żadnego gruntownego ukontentowania, słowo tylko coś
a rzeczy nie odnieśli i owszem praw do tego czasu nie
wątpliwych w wątpliwość przywodzenia nasłuchali się, a co
dziwniejszego, co o zawieraniu sejmu non instantibus
protestationibus w instrukcyjach sejmowych było natrącono na
okazyi się prawie napatrzyli, gdy zwiodłszy prawie na samo
skończenie sejmu kupę nie małą, z różnych stron, a oso-
bliwie z Prus i Inflant ludzi służebnych, a narody onemi
najwięcej cudzoziemskimi Zamkowe sklepy ku postracho-
wi napełniwszy, na fundament onych praw i wolności na-
szych, że niema leges nie sine consensu communi omnium
stanowiono, jawnie pro potencyi natarto i nastąpiono, i nieoglądając
się na inszych kontradykcyje, owszem ich różnemi przedtém
niezwykłemi sposoby zagłuszając, konkluzyi samych podat-
ków dopominano i drukami szać a publikacyjami do effektu
one przywodzić umyślono. To wszystko jako w nas wielką a pra-
wie serdeczną żałość, a przytém bojaźń dalszego ciążenia po-
budziło, takież abyśmy byli dalszej o sobie rady, i też namo-
wy sposobu zabiegania tym szkodliwym rzeczom, stąd się
nierozjeżdżali, na nas wyciśnięto ale pogotowiu a osobliwie i to,
iż posłakowane odkryte nam są niektóre praktyki, za któ-
remi już i przedniejsza ona o obieraniu Króla w starych
prawach i artykułach Henrykowych utwierdzona wolność
nasza, a zatém i wszystka Rzeczpospolita barzo periclitatur, cze-
mu wszystkiemu iż niewierzemy, czemu by się inszém snadniej
i prędzej zabieżdz mogło, chyba kupą, do któréj się custo Króla przodkowi nadi

w ważniejszych rzeczach udawali, do której się już i zapamiętali na-
szej extra ordinarie nieraz, gdy kontrowersyje publiczne za-
chodziły a sędziego potrzebowały, po różnych krajach zwoływa-
liśmy się, a osobliwie gdy takowe de ambitu Regni i o
praktykach cudzoziemskich wiadomości postrzeżone były, jako i
one zjazdy przed sejmem inquisicyje tego potwierdzają; prze-
toż i teraz dla zabieżenia tym takim szkodliwym a bardzo nie-
bezpiecznym rzeczom sobie, i tym, którzy częścią praesentes deklaracyja-
mi swemi, częścią absentes przez listy ten teraźniejszy nasz
zjazd approbowali i zwą do podlegania uchwale jego chęć offiaro-
wali, inszy zjazd główny pod samym Lublinem na blis-
ko przyszły dzień czwarty miesiąca Czerwca składamy, na
który jmcie wszyscy Korony Polskiej i W. X. Litewskiego i
panu temu należących Obywatelów sollemniter wzywamy
a pilnie prosimy, aby jmcie wiedząc jako się już na ostatnią pra-
wie stratę Rzeczypospolitej i swobód naszych zaniosło, prace
i kosztu nie litowali, a na ten pomieniony czas i miejsce
frequentes stawić się raczyli, pewniśmy, iż wszyscy, którym
ojczyzna i wolność miła, i którzy uchwały okazowana i po-
spolitego ruszenia na przeszłym sejmie przez posły swe de-
siderowali, ponieważ i to między inszemi rzeczami potrzebnemi
jest zrażono, użaliwszy się samych siebie, na tym ostat-
nim już szańcu pokażą to (stawiwszy się wpośrodek nas
osobami swemi, jako tym na okazanie woli mieli sposobem
albo przynajmniej przez posły swe ile z odleglejszych krajów
odezwawszy) ze z onych przodków swych, którzy dla dobrego

ojczyzny, dla nabycia spokojny wolności, wszelakie trudy, prace i fatygi wdzięczne i słodkie bywaty, nie są wyradkami i tej ozdoby swoji, że są najwolniejszym na świecie narodem, ani jawnie ani tajemnie zatłumiając nikomu niedopuszcza. Osobliwie jednak jmć p.p. senatorach jako stróżach wolności i praw naszych sąśmy tej nadzieje, że niejedno ci jmć, którzy się tu wpośrodku nas byli stawili i prezentują, sądzić też i deklaracyję swą ten postępek nasz aprobować i dalej nam też chcę swą i pomoc wszelaką obiecać raczyli, ale i drudzy jmć tym większe teraz już niebezpieczeństwo Rzeczypospolitej widząc, to uczynić i to, coby się dotąd od jmciów opuściło, przynajmniej już teraz nagrodzić będą raczyli. Której takiej nadzieje od jmciów mając, i na to pisanie wasze zęcililiśmy pewnym z pośrodka siebie deputowanym osobom, aby je imieniem naszym podpisali i pieczęcią przycisnęli, dla nieomylnej istoty a dla przywiedzenia tego do wiadomości ludzkiej per oblatam do ksiąg sukcesernych Grodzkich Stężyckich to podać, i potem extrakty do inszych Korony Polskiej, Xięstwa Litewskiego i państwa ktemu należących Grodów rozesłać poruczyliśmy.

Działo i pisało się to pod Stężycą w sobotę przed Stym Wojciechem blisko Roku pańskiego Tysiącznego sześćsetnego szóstego.

Mikołaj Zebrzydowski Wojewoda i Generał Krakowski – Janusz Radziwiłł imieniem swym ręką swą podpisuję – Mikołaj u Krowicc, Rz Starosta Chełmski ręką własną – Jan Herbart z Fulsztyna Mar,

szatek Koła Rycerskiego pod Stężycą będącego. — Baltazar Porembski z Wielkiej-Poręmby Wojski ziemi Krakowskiej — Stanisław Morski z Morska ręką swoją — Melchior Michałowski notarius Cast. Crac. — Samuel Zbąski Wasili mp. — Marcin Trojanowski z Wojnarowski Starosta Stężycki — Seweryn Witkowski z Rustawic, tostawic posel Xięstwa zatorskiego — Andrzej Męzinski z Kurozwąk — Jan Olbrycht Męzinski z Kurozwąk mp. — Prokop Pękosławski z Pluszanski — Zygmunt Pałczowski Sędzia ziemski Zatorski. Piotr Strand z ziemi Zatorskiej Oswiecimski Pisarz mp. — Gaspar Dembinski z Dębicy podkomorzy Wilenski mp. — Jan Lutkowski — Cyryllus Brzastowski — Hieronim Korzyadowski — Jerzy Gilszykowski, starosta grabowiecki — Jan Wikielski stolnik Belski — Paweł Marchocki z Marsz starosta Cichowski — Andrzej Ossolinski — Hieronim Przyłęcki z Przyłęka — Hieronim Morski — Andrzej Przyłęcki — Mikołaj z Kwiłowic z Chełmnice Kwiłowski — Marcin Sksa z Cichowic — Jan Dujnarowicz — Jakob Siemienski, Stanisław Chorodzki — Andrzej Chrynski — Alexander Krzyczynski — Adam Janowski Zaparowic — Stefan Sarnecki — Jan Malczek — Jerzy Medenski Sta: Mieliski — Mikołaj Solikrzewski na urzędy tylko Marcelin z Mogił Wielecki — Jan Stano — Alexander Stano — Stanisław Wilczkowski — Wojciech Romanowski — Wacław Zamojski Paweł Garnawoliński — Ambroży Garnawoliński — Daniel Piaseckiki — Jan Andrzejewski — Komarzewski — Jan Piotr Oterski z Olesia — Stanisław Przemyski — Mikołaj Guro Patwa

Stolnik [li] Halicki – Adam Błędowski – Mikołaj Cetliński
Stanisław Kalinski młodszy – Mikołaj S[ianowski] – Wojciech
Parna[wiński] – Alexander Morski Andrzej Michałowski –
Andrzej G[otmowski] – Krzysztof Rawski – Stanisław [M]a
liński – Stefan Aczynga – Stanisław Go[mowski] – Sta
nisław Brzezowski – Olbrycht Roden – Jan Podkomorski
Stanisław W[ierz]bięta Porocz[ewski] Sędzia O[trzezowski] – Hie
ronim Sulgi[łowski] – Olbrecht Gałodziny – Samuel Ukrynin
ski – Jan Kochanowski – Wojciech Struś z [Białazowa]
Filip Stembor – Adam K[azimowski] – Łukasz Komorow
ski – Wojciech Stoł[owski] – Bartosz Pozonski – Mikołaj
Gruszka [Krupski] – Jan Glinski – Mikołaj Gliński – J. Magulski
Sebestyan Magierowski z Magierowic – Andrzej Brz[zowski]
Andrzej Morafryczki – Jan Kozanowski – Piotr Brzezow
ski – Jan Misk[owski] – Jan Mi[norowski] – Jan Zaklika – Wa
leryan L[ożyński] – Stanisław z Mrzomi[jowa] Germiejowski
Andrzej Kochanowski – Krzysztof Barthodziejski – Stani
sław Karaszyński – Krzysztof Mniemowski – Bartosz
Białob[rzeski] – Seweryn Rogowski – Jan Brzeski – Jere
miasz [Szczurow]ski Marcin Chrociechowski – Abraham Goraj
ski z Goraja – Marcin [Łuko]wski – Mikołaj Wierzbicki
Krzysztof Sieklucki – Jan Brzezowski – Bartosz Siekl[ucki] –
Mikołaj Lasocki – Prokop Bartoszowski – Jan Wolski –
B. Gniewosz – Jerzy Orynowicz – Stefan [Wolski] Jerzy [Kurcz]
kowski – Jan Bargien – Stanisław Chomentowski –

Poselstwo
[Lu]blin 15 Czerw. 1606

IV

sie
na
kie
fe
Mo
co
wa
wa
ri
Ku
pe
Pr
ko
M
za
m
m
na
sp
za
w
u
s
sk
by
i
a
w
w

Chr
for
szy
Jego
Jak
cno
Dan
lesta
tow
sta
wna
wol
lecz
naz
Zdro
ne
przy
pod
w g
Mei
zeni

IV

Posełstwo lubelskie

Instrukcyja

postom zjazdu rokoszowego do króla Zygmunta III

dana pod Lublinem d. 15 Czerwca r. 1606.

Ichmcie p.p. postowie naszy zaleciwszy uniżone służby nasze Jego Królewski Mci Panu naszemu Miłosciwemu i zdrowia dobrego, fortunnego panowania w całosci ojczyzny praw i swobód naszych powinszowawszy, i po oddaniu kredensu wte słowa do Jego królewskiej Mci ex scripto prozby naszę odnieść mają:

Miłosciwy a Najjasniejszy Królu Panie nasz. Mciwy!

Jaka bywała zawsze przeciwko Królom Panom naszym, wierność narodu naszego, jakiej jest Wasza Królewska Mć wiary, tyże cnoty tyże życzliwości cnota, ~~powolność~~, życzliwość tegoż wiernego i posłusznego poddaństwa naszego, tyże ku piastowaniu sławy swej wtém królestwie, ku ratowaniu wrzeczach dziedzicznego królestwa chęci i gotowości raczył doznawać nieżałowało się krwie, nieżałowało się dostatku, wyrozumiewało się skromnie tak długo zwielką cierpliwością wnajwiętkszych ~~doległawościach~~ około naprawy praw, zlecenia urazów wolności, oczekiwało się Miłosciwej łaski Waszej Królewskiej Mci lecz iż powolność nasza nic wskórała, ale czym dali tem bardziej pomnażała chorób Rzeczypospolitej, tak żeby prędko za nieopatrzeniem o zdrowia przyjść mogła, Sejmy które były ordinaria remedia wtruciznę się obróciły; przyszło się mieć do tych sposobów, które prawa, które przykłady tej Rzeczypospolitej pokazowały? gromadziwszy się tedy pod Lublin Ichmcie ~~Mci~~ p. Bracia, od którechesmy tu postani pilnie wglądając w osmnascie lat przeszłych Panowania Waszej królewskiej Mci niemogli nic upatrzyć inszego jedno znieważenie praw, znieważenie wolności, naruszenie zdrowia i całości Rzeczypospolitej znacznym

ku

(Schmit pag 181 – 191 w wyjątkach

ku ostatniey zgubie nachyleniem i nie taką jakąchmy sobie zasługiwali
chęć przeciw oyczyznie i narodowi naszemu czego tym nam zwiększą żało-
ścią zażywać przychodzi; ozym większe od nas do niewolenia wzajem
chęci większe, do pozyskania wdzięczności przyczyny pochodziły. Nieraz
dając się zawzdy dobrodziejstwy od inszych przedtém Panów po-
stronnych skłonność przeciwko nim nasza Rzeczpospolita nagradza-
ła, od Ludwika z Węgier nadaniem przedniejszych swobód i wolno-
ści od Jagieła z Litwy przyłączeniem wielkiego księstwa, od Stefana
Siedmigrodzkiego rekuperacyją Inflant choć nie z takim oświadczeniem
przychylności do panowania nam przychodziły, jako Wasza Krolew-
ska Mć którego panowania początki krwią swoją sowicie my ob-
lali, i potém nigdy gardł i majętności dla sławy i dostojeństwa
Waszej Krolewskiej Mci nieżałowały, ale jaką się to wszystko życzli-
wością przeciwko Rzeczypospolitej, jaką przeciwko narodowi nasze-
mu miłością oddawało, pod rozsądek samego Waszej Krolewskiej Mci pusz-
czamy, pomniemy bowiem pierwsze zarazem in pactis conventis stro-
ny Estonijej z nami obiecie przywrócenie i do Korony przez posły
na elekcyjej przyobiecawszy i ślubowawszy i zatą kondycyją do no-
minacyjej na panowanie przyszedłszy, ale niechcieć ozym potem
wiedzieć zdzierać się z tego na posły wysławszy ich cum plenis-
simis mandatis winę składać: ale i żeśmy byli sobie nie mniej
nad Estoniją umiłowali osobę Waszej Krolewskiej Mci, takęśmy
po sobie powolność pokazali, żeśmy przestali na tém, aby przynaj-
mniej po śmierci Ojca Waszej Krolewskiej Mci była nam ta prowin-
cyja przywrócona, umarł sławnej pamięci Krol Jan Ociec Waszej
Krolewskiej Mci, czekaliśmy przecie, Estonia nie nasza, trzeba powia-
dali pierwej do Szwecyjej dojachać Waszej Krolewskiej Mci na
Drogę dać, daliśmy, wyprawiliśmy, jakaż wdzięczność, jaki sku-
tek przyjąchawszy do Szwecyjej po pierwszym nam uczynionem obo-
wiązku nowy snadź inszy obowiązek z strony przywrócenia tej tam Prowin-

cyi

cyjej we Szwecyjej uczyniony nas przecie potym tak długo nadzieją i obietnica-
mi zróżnych miar zatrzymywano, aż już pozbywszy Szwecyjej i Estonijej
dopiero się dało i cedowało z tego czego już wgłku niebyło, nietylko pac-
tis tém sposobem niedosyć uczyniwszy ale i nieprzyjaciela nam nieo-
szacowana szkoda do miasta przez te wrota wprowadziwszy, patrząc
także i w insze artykuły pactorum, mało się ich znajdzie, ktorym by się
dosyć uczyniło; kiedy zamki zbudowane dla zasłony niedawno kwitną-
cej teraz zasłony Ukrainy, wczém jesli dosyć uczynienie czyli wymów-
ka niedosyć uczynienia, jeszcze jakoby cum quodam ludibrio nostro że
miejsca niemożono upatrzyć niewiedzieć co nam być ma załośniejszego
kiedy też classis w terazniejszych Inflanckich zaciągach, potrzebna
która usibus Regni et magni Ducatus Lituaniae miała adhiberi,
trudno się zatrudnieniem państwa dziedzicznego Waszej Krolewskiej
Mci wymawiać, bo ta kondicia bez względu na Szwecyją, była u-
czyniona jako się to przedtym już pokazowało, acz i wtych rzeczach któ-
re na krolestwo szwedzkie wzgląd miały zatrudnieniem tego tam
Państwa zasłaniać i wymawiać nie może, bo impossibilitas za tém
terazniejszym postanowieniem Szwecyjej która była legowana nie
była z rzeczy samej ale ex causa urosła z pogardzenia nieprzypu-
szczenia zdrowych rad i napominania wszystkiego Senatu zaczém
marnie to tam państwo straciwszy i w pactach eśmy zatrudnieni
i wielkiej niesławy nabawieni, tak, że nietylko żeby ztąd jaka
excusacyja ale raczej akusacyja większego nam jeszcze żalu przyczyna. Że
tedy za temi takiemi pakty condicionaliter było stanęło panowanie
Waszej Krolewskiej Mci non adimpletis condicionibus, że też już być
nullus, jako prawo obmowia, et ipso jure solutus contractus, łacno by
się pokazać mogło: ale dalej patrząc, prawa nasze część odłogiem
leżą, część per contemptum za nic niesam, część już in dubium revo-
cantur czy prawo czy nieprawo o niebawienie cudzoziemców, a przecie
jako ich veriusque sexus wiele na dworze Waszej Krolewskiej Mci widzie-
my ci są konfidentyści w tych rękach i przez nie idzie wszystko, on szedzia

mi

mi cnoty godności zasług naszych, przez nie promocyje, od nich con-
silia zawisły, legationes publicae które przed tem bywały mało nie
każdy sejm ustały, naszym nie, cudzoziemcom zawsze pewna płaca.
Kaduki, które się przedtem wszystkie na poratowanie lat ludzi
rycerskich jako i inszych zasłużonych obracali, teraz większe do
rąk Waszej Królewskiej Mci a mniejsze onym mało niewszystkie,
także insze obrywali, że niedziw, iż niektórzy wymknąwszy się ztąd
zamki sobie po kilkudziesiąt tysięcy w swych krajach pokupowali;
mają tu niektórzy i wsie, widziemy u drugich znacznie beneficia du-
chowne, są i ci co urzędy jakieś nowe inderogationem ordinariam
Jurisdictionem pro judicium prawa pospolitego otrzymali, a cóż
jeno rozerwanie possesyjej cudzoziemców i szczycenie ich z każdej
miary a naszych wyciskanie rebelliją w Inflanciech zrodziło, strata
tej tam prowincyjej i snać jako nas słuchy dochodzą przez tę przyczy-
nę znowu się na to zanosi. W prusiech też polaki, którzy tam zawsze
za Królów przeszłych bez braku bywali, nierozumiemy na co Starostwo zem-
kniono, ale nie dziw że polacy w polszcze ojczyźnie naszej, ponieważ pe-
regrynami kiedy cudzoziemcy niedziw że prawo o mieszkaniu se-
natorów, o nieumniejszaniu i niezatłumianiu urzędów do skutku nie
przychodzi, kiedy kto inszy nad powołanie swe rządzi, zkąd inąd
wszystkie ~~rządy~~ rady pochodzą, niedziw że urzędy wedle praw nie są w swej
powadze i władzy, kiedy wszystką powagę i władzę od cudzoziemców
mają, niedziw że podskarbi jako mała persona w komedyi o niczym
prawie nie wie niczym niewłada, kiedy inszy dochodem i rozchodem
skrzynką, wszystkiem zgoła władają, do skarbu i do korony jako
chcą i kiedy chcą otwarzają, klejnoty koronne biorą i zastawują i
niewiedzieć kiedy obracają, prawa obowiązki, otem zanic to wszyst-
ko samo tylko absolutum dominium przed oczy za cel przedtkla-
dają, niedziw że też o kloto wolności naszych, i najdroższego klejnotu
i

wolnej elekcyjej praktyki rózne i zachodziły juz tak często i teraz
zachodzą, przysiąwszy bowiem serce Waszej Krolewskiej Mci oczem
inszem przemyslawać więcej mają cudzoziemskie rady, jako zeby
u krolow panow naszych ten Depozyt panowania nam przywolno,
sciach naszych za wolnemi Elekcyjami z ręku nam jako wymknąw,
szy wniewolę nas podali, strach nas zdejmuje, przypominając sobie od,
jazd on do ~~Krola~~ Rewla Waszej Krolewskiej Mci z jakim nieuszanowa,
niem braciej naszy, ba i krwie ~~nasze~~ rozlaniem jakośmy collectis prze,
wy dobrze do najmniejszej rzeczy impossibus sarcines
mało wicosierdzieli, i in przodam nieprzyjaciołom z nieprzyszli, także
niemniej nam wpamięci jest pierwsze ożenienie za jakimi do niego
prawidkami o koronie przyszło było, wczem gdy się postrzegać i po,
czuwać poczęto, zachodziły rózne przegrozki rózne negaliwy nakoniec
zarzucanie rebelyjej tym co tego przestrzegali, ale ci potem na sejmie
in facie Reipublicae nieinaczej bydz pokazano, jest się cze,
go obawiać, żeby nie tos własnie co i pierwej działo się znowu, żeby
nie czas nas tegoz spowinowacenia siecią pokrywali. Niebyła do tego
skłonna myśl Waszej Krolewskiej Mci zachodziły w tej mierze, dasta,
teczne i publica przed senatem deklaracyje były in,
sze przyczyny do odrazenia od tego przedsięwzięcia contempti i re,
pulse, znaczne nieuszanowanie posłow wiadomość za przestrzezeniem
pewnem osadzaniu na się we Szwecyjej nieprzyjaciela swego Karolusa
rzeczy nie tylko saki dostojności stanowić ale i priwatnej kondycyjej
ludziom trudne do potykania. Lecz to wszystko za ladajakiemsi podobno
przysmakiem znienagła na stronę ustąpiło, także ludzie, coby to takiego
było oczy otworzyć musieli taki rozumieją ze dependencyja Karolusa od
Cesarza Jmci pokazowano i wręku bydz Cesarza Jmci utracenie Szwedz,
kiego państwa spokojnego dziedzicznego avolutum dominium mającego
i jako się obaczyć może z roznych miar Waszej Krolewskiej mości przed,
tem naszem pełnym zawsze prac i kłopotow dziwnie miłego, jeno zeby.

rozajem uczynność ułacnienia tam tego państwa uczynnością się lubeczna,
oddawała. Zatém zas pierwsze zamysły i postanowienie teraźniejsze ulubio,
ne nad prawo nasze bezzgodnego pozwolenia Senatu nad prawo Duchowne
gdyż ob causas non causas bone publica allegatas et impedimenta
non expressa manifesti w naszych krajach skandali et juramenti stro,
ny niespowinowacenia się sine consensu senatus który niebył wszystkich
i był condicionalis o ważności dyspensacyjej barzo uczeni a prawdę mi,
tujący kapłani powątpiewają, zatém też zarazem od stryjecznowszy tych
co stemi i mogli i zwykli byli przeszkadzać do przedsiewziętych rzeczy,
instrumentów sposobionych nastąpiło obieranie nowych fakcyjej stro,
jenie, na potencyje się niezwykłe zbieranie o szweckiej drodze, in eo tam
stało dziwne kto im patrzał w rzeczy głębi zamysławania a jako
z waryjacyjej to odstwarzania, to ukarana, odjazdu swego przez Waszą Królew,
ską Mć pierwej przed tém takowe rzeczy były przestrzezone, a potym z in,
szych miar toż i teraz się wszystko taczyło przed tak rocznym sejmem do
kąd był Arcybiskup przeszły nieumarł, który miał jako powiadają,
wszystko sprawić, i na to się gotował drogą do Szwecyjej w milczeniu
była jako prędko umarł dopiero podano między ludzie odjazd Waszej
Królewskiej Mći kiedy się wesele najbardziej gotowało, także i teraz
przed sejmem et in literis deliberatoriis o odjeździe nic aż przecie po,
tym tknęło go w instructiach na sejmiki a z sejmu pod Stężyce przyje,
chawszy jmci. Xiądz Biskup płocki imieniem Waszej Królewskiej Mci
upewniał żes Wasza Królewska Mć nic niebył na tenczas na tym, abyś
miał brać przed się odjechania do Szwecyjej, Lecz jako się prędko Stę,
życe wrócono i nieotakie potrzeności i zgromadzenie tego tam zjazdu
jako się obawiano zrozumiano, ale w kilku dniach potém publika w
senacie drogę szwedzką proponowano, Xiądzby to takie waryjacyje, coby
takiego w tej mierze było wielkie u ludzi podziwienie czyniło, niechby
to jako przedtém u Raderow Jonaszow Sczeninskich, ale były oso,
by daleko sposobniejsze był potym i Kardynał Dilerstca, a nieznaje
mie po co na co w Chrzanowie, więc i to cadebat in considerationem

co

co i ludzi sposabiania i okrętow obstalowywanie konsensu sejmowego na odjazd nieotrzymawszy, na co wszystkich rzeczy z Krakowa wywiezienie, a i inszych przytem siła coniectur i podobienstw, ale nie mogło być nic zacnieyszego nic dowodnieyszego jako gdy się tak często o Króla Jego Mći dopytowano i do zniesienia uszpiecyey jeśli by w rzeczy samej nie niebyło okaziy od dawnego czasu dawano zmykanie się z tego i umyślnym milczeniem zacieranie, baczy się to już dawno z rożnych miar że nieprzylgnęła do mieszkania z nami stateczna chęc Waszej Królewskiej Mci, byleś jeno Wasza Królewska Mć mógł przyiść do swego, takie około siebie we wszystkio sposabianie, takie o potrzebach o niebezpieczeństwach Rzeczypospolitej żałioby przez złąd przeszło obmysławanie takie jeśli kiedy, tedy za panowania Waszej Królewskiej Mći otwarzały się dostawy do dobrego tej Koronie okazyje garneli się podnas Tatarowie, tak, że niebyłko się szkód od nich uchronić, ale ku sławie narodu naszego i ku postrachowi nieprzyjaciołom Koronnym małą rzeczą zatrzymać się ich i zażyć mogło. Prowincyje prawie same wręcz wpadły, opuszczało i odrzucało się to wszystko, przygarnienie znowu do Korony Wołoch, więcey w niej   niż wdzięczności odnosiło, stracenie Multan bynajmniej nie obeszło, stracenie Inflant, prowadzenie cudzoziemców choć o to przestrogi bywały po większej części przyczyna się dała, przypatrując się też i inszym rzeczom, Wakancyjej szafowania nie na ugruntowanie ludźmi godnemi Rzeczypospolitej którymi by się mocniła i kwitnęła, nie nagrodą ludziom zasłużonym na posłudze Rzeczypospolitej podupadłem, ale na pozyczanie jako który potrzeba i wspieranie fakcyjej na przyciągnienie do podchlebstwa i seruilia obsequia. jedne się też na handel obracają, i przedanie, drugie na zachamowanie w nadziej obrywki wolnych głosow, więc dla defidencyjej dla emulacyjej między ludźmi zatrzymawane bywają, a choć się prawo około tego, choć się przysięga tak często pokazowała, choć się sejmy o ten pien od prawa zatorony obalały, na to się przecię dotąd niedbało dalej niż rok strzeż Boże takiego przypadku bez pierwszego stroża i opiekuna

i

Rzeczpospolita zostawała. Niedawnych czasow Katolicy Ewangelicy. Grecy mieszkaliśmy wzgodzie w pokoju bez braku ani siebie ani spraw Rzeczypospolitey tak dalece nieturbowaliśmy się, a teraz jako ustawicz nie około tego kłotnie, jakie choroby in declinatione juz sami przez się będący in tempestiwis komedyi mieszkając, nas tylko rozjątrzenie strony im dali tym bardziey przykrzących się ludziom diferenty między stanem duchownym i swieckim, żeby się kiedy na jakie szkody wywrzod nie zebrali wople powinności wprawach opisaney żadney ani obmyślawa nia w oddawaniu ludziom sprawiedliwości dziwne respekty, dziwne zwłoki, dziwne trudności, zaczym takową gorę, jaką widziemy wsze. lakie zuchwalstwo i licentia wyniosła jaka ledwie kiedy bywała ztąd jakoby zwierzchności, jakoby gospodarza w tem domu Rzeczy. pospolitey niebyło Passim et nefas atrocia scelera multiplicanti moneta falszywa zwiełką haniebną szkodą dziwnie zagęszczona pacta sani exectis privata autoritate wzruszone każdy et libitu co chce to czyni nieoglądając się na to jakie by ztąd zatrudnienie Rze. czypospolitey adversa fortuna intercedente urość mogło krzywdy choć się ktorym ab exterio dzieją ratunku żadnego niemasz doma tez choć tak wiele otem praw choć ludzie na to tak bardzo utyskiwa, od poz wow zadwornich wolni być niemogą w obmyślawaniu o sprawach i po. trzebach o niebezpieczeństwach Rzeczypospolitey niebaczy się abys Wasza Krolewska mć miała powinność swą rozumieć miąd jedno podpisać list kiedy go podadzą. Aze tak przedtem bywało, boleli panowie zawsze na. się zbolejącą Rzeczopospolitą daliby byli i wylali serce nietylko kope rożnice między swem własnym a Rzeczpospolitey nieczynili oney szkodę oney potrzebę za swą własną rozumieli. A jako sami powinności tey zwiełką pieczą przestrzegali, tak ją wprawiech sukcessorom Sacrosanc te podali z ktorej teraz zgoła wnajwiększych potrzebach bywnajna. glejszych niebezpieczeństwach zdzieranie się widziemy, a nie dziwno kiedy sami ci co tego dymy jakies ludziom przed oczy puszczają w takiey jasności prawa one wątpliwość przywodzą pomagają ztąd tak częste pericula, ztąd tak znaczne vulnera Reipublicae że na

zagęszczenie

zagaszenie iskier ratuje się kroplę wody by z nich największy ogień miał być
jakiśmy widzieli w Inflanciech i teraz w krajach ruskich, że się początki
następujących niebezpieczeństw nieopatrzyli, i oddaniem zwyczajnych w
czas upominków niezawciągnęli, Ekonomiję się przecie ustawicznie rodzą
kompetitorowie na wielkiej, a drugie rewizorski szacunek przychodzą-
cy pensyje przy kontraktach wyciągane, a zatem też poddani przez
nie nieznośnemi powinnościami uciążani, a dobra Rzeczypospolitej ni-
szczone bywają, niemało też ich informacyje w których niewiemy na co in
promissyją biorą zagarnywa. Arendy się ceł i żup podnaszają, na płacz
nasmiewierk ludzki na zgaszenie miast, zniszczenie handlów, ku szkodzie
stanu Szlacheckiego, bo on tego wszystkiego przypłaca. A przecie na potrze-
bę Rzeczypospolitej by o jeden dzień miała zginąć. Chaleria by jednego
na potrzebę swą nieodniosła, wszystko się na nasze potorowanie patrzy.
A iż co sejm onie się starać sprzykrzyło, już na przeszłym sejmie, o u-
stawicznym którego by się i bez sejmu zaciągało podatku zamysł zacho-
dził. Et quidem non obstantibus protestationibus. Lecz acz do uchwały
ustawicznego nieprzyszło jednak chcąc go na ten rok mieć koniecznie Uni-
wersału do grodów oferowano protestacyjej in contrarium przyjmować
niechcieć do Akt, które wedle prawa nemini sunt de neganda byłoby
tu jeszcze co więcej o kuratelle w prusiech zaprzedany o expensach
niepotrzebnych i nieporządnych mówić, mogłoby się siła inszych rzeczy na-
gany godnych przypomnieć, ale nie zda się na ten czas bardziej istam ca-
merinam commouere potem szerzy i dokładniej poda się Waszej Kro-
lewskiej Mci i przełożyć. Atoli z tego samego co się i na przeszłym sej-
mie Waszej Krolewskiej Mci od posłów ziemskich inculcowało, i z tego co
się przypomniało teraz snadnie Wasza Krolewska Mć miarkować możesz, że
nie bez przyczyny te takie wrzawy, te takie mieszaniny w Rzeczypospolitej
nastąpiły, gdyż sejmiki i sejmy uprzywilejowane sprawie nic niemogły
da zierdzania się extra ordinem przyszło niebez przyczyny i ten zjazd Lu-
belski był złe: któremu życzyliby jmcie aby przez złożenie sejmików
pod tenże prawie czas wstręd niebył czyniony, ale aby się raczej Wasza Kro-
lewska Mość na nim wszystkiem w obecz tych szerokich państw obywatelom

w przedsięwzięciu swóm odkryć i gruntowną jaką kaucyą Rzeczpospolita ubezpieczyć byt raczył. Lecz iż nietylko tey kaucyjej nieodnieśli, ale tes jeszcze w rozumienie zdrożne względem tego zjazdu, sami poddani niemogą jedno z żałością tego zażywać, a zwłaszcza że słuszność takowych zjazdów nietylko z prawa przyrodzonego, nietylko z zwyczajów, przykładow, dawnych i świeżych, ale i z prawa pisanego więc i z potrzeby samej baczą. A jako każdemu tak i Waszej Królewskiej Mci dostatecznie pokazać mogą, więc i to widzą jmciów wybor nie że wyswiadczeniu przez tyle lat wielkiej cierpliwości w rozlicznych angariach swych i urazach prawa, po tak dłu gim ufolgowaniu swoim, a niedosyć uczynieniu; jednak przez Waszą Kro lewską Mć wtém co im jest in pactis obiecano otworzona jest jmciom droga do używania na to głębszych w prawie i juramencie Waszej Kro lewskiej Mci opisanych lekarstw, zwłaszcza gdyż prośby postulata i admonitie przeszłe gruntowne ukontentowania dotąd sprawić mogły. Za czem prawa in abusum a warunki i związki przy chodzą, i tak absolutum Dominium się srobuje, ale niechcąc wtej mie rze do przypisowania sobie skwapliwości jakiej przyczyny dawać, a to jeszcze po tak wielu, po tak pilnych i gorących prośbach swych, u dali się znowu instancyją do Waszej Krolewskiej mci ktorą przez nas czynią i do uszu Waszej Krolewskiej Mci donosząc, proszą, żądają i obsedrują obtestują i ex vi pactorum napominają aby Wasza Królew ska Mć odkryte sobie mając na przeszłem sejmie, i teraz te sprawy i postępki które się jmciom nie podobały i niepodobają raczył tan de serio się skłonić, czém by jmcie ukontentowani i w wolnościach ubespieczeni być mogli. Potrzebują tego jmcie aby na wszystkie sigillalia ex orbi tandiarum et postulatorum i na sejmie i teraz proponowane punkta dostateczną satysfakcyą od Waszej Krolewskiej Mci mieli potrzebują tego aby wiedzieli; baczyzli Wasza Krolewska Mć i przyznawa to, czego in simili statu ocrum antecessorowie Wa szej Krolewskiej Mci przyznawać niewstydali <u>ze eratum est</u>. Czy więc Wasza Krolewska Mć non ex erore alio studiose na prawa i wolności

ich następować umyślił, ktemu iż milczenie Waszej Krolewskiej Mci przecie na obiekta strony praktyki tali cum externis vonne ambitus Regni, ja-ko zdomowymi ad absolutum dominium radami swemi prowadzącemi con-fessioni aequi potere videtur. Potrzebują tego jmćie aby Wasza Krolewska Mość dali nie silentio ale samą rzeczą dostatecznie sprawić się raczył, którę co mówiąc i w całości praw a wolności swoich i w naprawie gruntownej wszystkich a wszystkich exorbitancyj ubezpieczeniu i odprawie wszelakich warowań być chcą, i przeto tej satysfakcyjej wszystkiemu in particula-ri dotykającej a onych słusznie ukontentować mogący przez nas re kwirują i dla tego żeby ją w rzeczy samej odnieść i te choroby Rzeczy pospolitej szkodliwe uleczone wiedzieć mogli złożyli zjazd główny to jest Rokosz pod Sendomirzem na dzień szósty sierpnia roku niniejszym blis ko przyszły. Na który to czas i miejsce aby się Wasza Krolewska Mć osobą swą pańską w pośrodek jmćiow stawiwszy tam tę po-żądaną satysfakcyją na wszystko co się na sejmie i teraz przypom niało, i dali za powodem prawa pospolitego przypomnieć będzie mogło Rzeczypospolitej dać i nas cale i gruntownie w swobodach naszych ubezpieczyć i żeby recidiva wzruszenia ich nie przypadła spólnie znimi opatrzyć raczył pilnie prosząc ztem upewnieniem że im Wasza Krolewska Mc in ca passu chętliwszego do ukontento wania jmćiów i oswiadczenia powinnej miłości ku Rzeczypospolitej unaszą, tym też Wasza Krolewska Mc i chęć i miłość ku sobie gorętszą uznać będziesz raczył; o tem też jmćie nie wątpią że Wasza Krolew-ska Mc na ten Rokosz cudzoziemców zaciągać i brać z sobą nie będziesz raczył, gdyż i to Waszej Krolewskiej mci tym więcej ufności i benevolentia u narodu naszego przymnożyć może. A iż przy takim akcie potrzebna będzie jmćiom Panom senatorom przytomność z wielu miar mają jmćie nadzieję, że ich Wasza Krolewska mc do tego wieść nie zaniechasz, aby się też od tego Rokoszu nie absentowali,

ale osobliwie oto Waszą Królewską Mć prosiemy aby Wasza Królewska Mć in tenim niż czas tego zjazdu przyjdzie, nic takie- go coby rozumienie o tak z cudzoziemcami równe am- bitus Regni jako i z domowemi równe absoluti dominii potwier- dzać miało przed się niebrać wojski i assystencyjej niezwyczaj nych sposobiania zaniechać a to raczy na pilnym baczeniu mieć i wykonywać raczytes, coby inakszy niż dotąd poczuwa- nie się w powinności Waszej Królewskiej Mci oświadczało, gdyż wedle tego nietylko na tém blisko przyszłym Rokoszu, ale nie czekając onego gdzieby co przeciwnego zachodziło, o całości Ojczy- zny i swobod obmyślać by jmciom przyszło. – Nietracąc jmcie nadziej że Wasza Królewska Mć tę finalem adnotikionem i otych punktach przypomnionych radość jmciom znależnym uważeniu przyjąć, jako ztemi, którzy za kondycyjjami nad sobą panowa- nia Waszej Królewskiej Mci powierzyli obejść się raczyd. A na to takie poselstwo respons od Waszej Królewskiej Mci że pociesny a nieodwłoczny z miłościwej łaski Waszej Królewskiej Mci odnie- siemy, pewni jesteśmy, jakoż oto Waszą Królewską Mć pilnie prosiemy. –

Na którą to taką instrukcyją naszą dla pewności pewném z pośrodku siebie deputowanym osobom pospołu z jmci panem Marszałkiem Koła na tenczas naszego podpisać się i pieczęci przy- cisnąć zlecilisimy. Pisało się na zjeździe głównym pod Lublinem piętnastego dnia Czerwca Roku pańskiego Tysiącznego sześćsetnego szóstego. –

15 183

B: 3 Respons Krola JMci die 30 Junij 1606

V 89

30 Czerwca

II

3

Lubieński 69
Niemcew II p. 66

Respons K. J. M. Panom Posłom z Ziazdu Lubelskiego do K. J. M. posłanem dany w Krakowie Trigesima Junij Anno Domini 1606

Życzeł by beł sie K. J. M. Pan nasz miłosciwy aby podług praw zwyczaiow y porządkow tei Rptei w ktorych ią na tho Państwo za wolnym wybraniem stanow koronnych y W. X. Litewskiego wstampiwszy zastał sprawy wszytkie sie odprawowały według ktorych przez wszytek czas Panowania swego sam sie obchodzić y sprawować nałezeł baczac iako tho iest wecz wkazdy Rptei szkodliwa do nowych iakich y niezwyczaiowych srodkow sie uciekać za czym nie bez zadnei tku przychodziło mu na to patrzyć gdy pod ten czas brattia w miaro pominawszy sejm prawem pospolitym uprzywileiowany osobny ziazd sobie lec obmyslawamiu spraw Rptei złozeli beli zaciągamie przy tym bez przyczyny suspicie iakies na K. J. M. niezamiechiwał tego lecz wszelakich uzywać sposobow y prawie oicowskim afectem do tego sie przyczyniając iakoby mogł beł zaraz na poczatku poruszone animusze ludzkie uspoicz iakoby we wszystkim chec swą całą y uprzeimą do wypełnienia tego czego po K. J. M. potrzebowano oswiadczeł sluchał mile y łaskawie przyimował Radości niektorych woiewodztw ktore mu przez posły na seimie blisko przeszłym warszawskim proponowane były znał sie o nich tak z Pany Senatormi iako tesz y z Pany Posłami declaruiac sie y wtym stany wszytkie assecuruiac za prawo we wszystkim chciał bydz Rptei naostatek niechciał pominać zadnego sposobu wktorymby beł mogł serca ludzkie uspokoić A chcąc postulatom wiernych poddanych swych dogodzić wkładał tho wszytko na Ich Mci Pany Senatory aby z tym

pospolu z stany Posłami ziemskiemi bez bytności J. K. M. sami z sobą
zniosszy się radzili y taki sposob naleźli ktoremby wszytkie stany kon-
tentować się mogli y była iuż nadzieia dobra że te rzeczy wszytkie na to
ie czas R. Pltam trudnią ale nieszczęśliwe iakieś czasy ktorym
to K. J. M. przypisować raczy zaiwat y nam tego aby pod Szwy
z naszym spokoiu panowaniu J. K. M. oiczyzna do ~~to~~ takowych
zaciągow nieprzychodziła bo gdy iusz droga do uspokoienia rzeczy
na on czas podanych uprzątniona była poczęto wnosić iakieś no
we zkłoremi ani na Seimie ani pod Stężycą niechcąc się
otworzyć dla nich ziazd pod Lublinem złożono gdzie iednak nic
nowego niepokazawszy do te przyszło że bracia w. m. od ktorych
iesteście w. m. do K. J. M. posłami inszy ziazd Rokoszem nazwany pod
Sendomierz sobie złożyli na ktorym żądaią aby J. K. M. dostatecz-
nam satisfactią dał y sam stany Senatori stawić się raczeł na to
wszytko radby K. J. M. dał w. m. dostateczny respons gdybyście w. m.
tak skoro od prawy swei nieupominali się a czasu tak wiele J.
K. M. pozwolił żeby większy niż na ten czas liczbie Koła Senator-
skiego wszytkie okoliczności poselstwa w. m. dobrze y gruntow-
nie uważywszy mogł dostatecznie z ukontentowaniem braci w. m.
od ktorych iesteście posłami postulatom w. m. dosyć czynić ro-
zumieć to iednak J. K. M. raczy o braci w. m. iż uradziwszy w tei
Rptei ktora za ieden fundament wolności swei to ma że nic K. M.
w sprawach iei postąpić niemoże bez dołożenia się panow Rad-
tak koronnych iako y W. X. Litewskiego y będąc dobrze tego
świadomi przyimą to za wdzięczne co y w tych rzeczach ktore
ie przez w. m. imieniem ich szeroce sąm przełożone referować
się raczy J. K. M. na pany Senatory niemogąc bez nich iako
tych ktorych J. K. M. Rpta za przytomnym rade w sprawach
potocznych podała nic stanowić gdyż y oni bracią są w. m.
starszy tejże oiczyzny synowie wszytkie swoie pociechy

wespolek z wasmosciami Vcei mathki swei maiące za czym niemogą
ieno rowno z wasmosciami dobra iei szczęscia y o iei calosci ozatrzy:
maniu praw y wolnosci zarowno z wasmosciami sie zastawiać
więc ze tesz oni na ten czas albo ktokolwiek iako to poselstwo w.m. poka
zuie Sam wezwani niemogac J. K. M. nie absolute im roskazowac
wezwac ich do siebie raczel aby dobrze przed tym zjazdem stawi:
li sie tu do J. K. M. zeby za spolna, radąm ich wszym o co w.m.
zadacie rzeczam samam tak dogodzic sie mogło iako bysćie
w.m. y z braciąm w.m. contenci zostali wszym iz Pan Bog tak
tak dobry intentij J. K. M. blogosławi y sam droge do te[go] pokaze
ma J. K. M. nadzieie w milosierdziu iego swietym za czym tesz da Pan
Bog w.m. caly Vfnosci y milosci swyklei przeciwko J. K. M. Panu swe
mu tym sie wieccei Vtwierdzicie. A na ten czas J. K. M. z osoby
swei Vpewnia y Vbespiecza w.m. ze wszym co kolwiek związek z tym
zaconym krolestwem nasze J. K. M. wlozel z serca milem y oicowskim affec:
tem stawić sie bedzie raczel Vpewnia y wtym ze iako o odmianie
tego Panstwa ani o zadnych Praktykach nigdy niezamyslał tak y
teras nad te insze milsze oiczyzny niemaiac w niei mieszkac za ca:
losc y dostoinosc iei przy prawie y wolnosciach w.m. wszytko
co ma mielego zdrowie nawet swoie polozyc chce Zada tesz pilnie
w.m. J. K. M. Abyscie w.m. takowa J. K. M. declaracia do bra
ci swei odniosszy wiesc ich do tego niezaniedbywali aby obeirzawszy
szy sie na mila oiczyznę swą okolicznemi niebespieczenstwy ob:
toczona to brac przed sie chcieli iakoby spokoinie bes woisk y lu
dzi postronnych o ktorych czesta wiadomosc dochodzi zdrowie
y bespieczenstwo iei spolna na wszystkich pociecham cale zatrzy
mac sie mogło a przy tym oponiedzcie w.m. braci swei laske
J. K. M. z winczowaniem zdrowia y przymnożenia wszelakich
pociech spokoiu y zgody po dlugoszczesliwym Panowaniu J. K. M.

Z właśnie Je[go] K. M. roskazanie

30 Aug

Przemowa ktorą miał Kaplan daiąc slub Nowożeńcom w tym Dzien S. Szczepana.

Lapides torrentis illi dulces fuerunt.

Naiprawdziwsza lub Małżonskiemu sercu naimnie przyiaźnieisza do wierzenia Apostolska Senten
tia iest. Tribulationem carnis huiusmodi habebunt, utrapienie ciała takowi mieć będą. Zielenie na to tem
penit pioro swoie Hieronim S. Lib. I. contra Jovinianum: Si Nubentibus etiam in carne tribulatio est, in qua
solum videbantur habere delicias, quid ergo erit reliquum propter quod nubant: cum et in spiritu et in ani
ma et in ipsa carne tribulatio sit. Jeżeli iedni sobie do zgonu fortuną zaslubuiącym tribulatia dokucza
ciała w ktorym oßliwe swoie mieli miewać kiedy, i czegoż dalej spodziewać się maią, gdy głowę ich y my
śli i duszę y serce zaleie potok frasunku. Zwyczaynie przez ręce Kapłanskie do approbaciey Sakramen
talnei przystępuiącym piekna y głosna, kto iei nie słyszał w gościnnych uszach za[illegible] się ze cukrem przy
prawna poczyna harmonia; ale nie służy na cztery ta ani na miesiące, do kiedy z swoimi maią się
rozznawać posagami, do skoku tego melancholicznym przyspiewa finalem. Ubostwo Małżonkow trapi
niedufała wiara koxuie, frasunki katuią, starania smucą, kłopot y głowy tłumiące przypadki, [illegible]
[illegible] myśli, choroby, tesknice serca, nudności, niespania, płacze, lamenty, przestrachy, są znaczną przy
czyną do węzasu przerwania; porywcza naostatku a nieuchronna smierć niespodzianie z rąk chowy
też naimilszego i naikochanszego iedynego Przyiaciela, y z oczu łzami oblanych do computu generalney
swoiey znikomości bierze. Będzie drugi Małżonek Orfeuszem albo Stefanem, coż kiedy bardziei do swoy
nawygodzie aniżeli Auditorem szczęsliwszy, oprocz kamieni, to iest nieużytych iakichsik zawistnych
nic dalej do siebie nie ciągnie. Będzie nie iedna niewinna Oblubienica iako Syrena iaka Niebieska
coż kiedy na takiego czasem napadnie Ulissesa, ktory malo perfidiae suae alligatus, ktory za[illegible]
kamienie ciskać. A takich podobnych przecznego pożycia scopulach temu tylko słusznie laurowy
szować podatkiem, ten się przed swiatem zwygraną może popisać, potrzeby komu nie samych wypasz
canarach Hipocreny nigdy tak do serca słodkim nie wpływały kanałem, iako iakie twarde y opracu
starania swoiego opoki, do własnego przypadłyby smaku. Lapides torrentis illi dulces fuerunt. Zawsze do
brego przy innych słonca wyprzężonego promieniach daie się na widok zroba Przyiaciela; wßelakże wyn
czas wydatnieisza gdy pod chmurą szczęścia wcięlkiei ocmie zostaiący swoiego nie traci koloru. Zawsze nie
ßczęśliwy nocnemi pompami scena zacnieisza pod poprzysiężoną do zgonu ostatniego przyiaźnią międzyy roz
cznemi rozterkami cnota. Taka na wolą Boską obietnica z rezolucyą tak do szczęsci iako do nieszczęscia w
Oblubienicach powinna być, iako religiosissima i choć w Pogańskim Filipie rosła. Pauper fiam inter plu
res, ero cum fiam ibi me nam putabo quo mittar; alligabor, quid enim nunc solutus sum? ad hoc me natura
grave corporis mei pondus adstrinxit. moriar. hoc dicis desinam aegrotare, desinam alligari posse, desinam mori posse.
Będziemy ubogimi, wszędzie między ludźmi mieszkać będziemy: pojdziemy na wygnanie, to będziemy rozumieć
że my się tam rodzili, kiedy nasz potem powiązą nas, coż albosmy i teraz wolni, do tego nas natura ciężkie ciała
nasze ciężarem przywiązała: pomrzemy po iedno drugiemu przestaniesz chorować, przestaniesz więźniem być
przestaniesz móc umrzeć. Pięknie i ow nie raz zgryzione y spryknone piołuny za na słodsze sobie smako
wał chleby, ktory mowił: Duc me Parens celsique Dominator poli, quocunque placuit, nulla parendi mora
adsum impiger. Nie inßy mogąc zatem tylko ten poczynacie stan w ktorym iednostaina wola, nierozerwana zgoda,
miłość zobopolna, wzaiemne postanowienie sama nawet smierć żywotem bywa, frasunek pociechą, utrapienie
albo iakie misforium nawiedzonemi Zeniem, owoż gdy wßytkie pożycie iednostainym na wolę Boską stosem.
Kiedy tu sobie polną formą przychadzą, wiedziesz że zaraz śmiechy wespoł ze łzami smutnemi, bo iako na
dzień pod żegniem złożone rzeczy przeciwne, za iednostaynej pomyślnego szczęścia waßego procede
obiecuięcie. Wspominaią kroniki Apostolskie o dzisieyßym primiceriuß purpurowego płaszcza: Videbant
faciem eius tanquam faciem Angeli, że widziano twarz iego iako twarz anielską, życzę ia tuż wam aby z[illegible] szczęśliwi
nie tylko anielskiej postawy ale et sortem, ktorym życie przez smierć nierychła snem niech będzie. Tak pozne
wieki pozniejßym niech podadzą że iedną myśl waßę nigdy kamienie nieszczęscia nie dotknęły, ktora z dzi
sieyßym swiętym Antesignanem suo ipso obdormivit in Dno. pod niemi w BOGU być zasnęła.

Odpowiedź
Krola Zygmunta III postom rokoszan z zjazdu lubelskiego
dana w Krakowie d. 30 Czerwca r. 1606

Życzył by był Jego Królewska Mość Pan nasz miłościwy, aby podług prawa zwyczajów i porządków tej Rzeczypospolitej, w których ją na to pań stwo za wolnym wybraniem stanów koronnych i W. X. Litewskiego wstąpiwszy zastał sprawy wszystkie się odprawowały, według których przez wszystek czas panowania swego sam się obchodzić i sprawować raczył bacząc jako to jest rzecz w każdej Rzeczypospolitej szkodliwa do nowych jakich i niezwyczajnych środków się uciekać, zaczem nie bez żalu przychodziło mu na to patrzeć, gdy pod ten czas bracia ich mciów pominowszy sejm prawem pospolitym uprzywilejowany osobny zjazd sobie ku obmyślawaniu spraw Rzeczypospolitej złożyli byli, zaciągając przytem bez przyczyny suspicyje jakieś na Jego Królewską Mć, niezaniechiwał Jego Królewska Mć wszelakich używać sposobów, i prawie ojcowskim affektem do tego się przyczyniając, jakoby mógł był zaraz na początku poruszone animusze ludzkie ukoić, jakoby we wszystkim chęc swą całą i uprzejmą do wypełnienia tego, czego po Jego Królewskiej Mci potrzebowano, oświadczał, słuchał, mile i łaskawie przyjmował, radośnie których województw które mu przez posły na sejmie blisko przeszłem warszawskim proponowane były, znosił się o nich tak z pany senatorami jako też i z pany posłami deklarując się i w tem stanie wszystkie assekurując, że praw we wszystkiem chciał być Rzeczypospolitej na ostatek, niechciał pominąć żadnego sposobu, w którémby był mógł serca ludzkie uspokoić. A chcąc postulatom wiernych poddanych swych dogodzić wkładał to wszystko na ichmcie pany senatory aby z tím pospołu z pany posłami ziemskiemi bez bytności Jego Królewskiej Mci sami z sobą zniósłszy się radzili, i taki sposób znaleźli, którymby wszystkie stany ukontentować się mogli; i była już nadzieja

ja

ja dobra, że te rzeczy wszystkie, które teraz Rzeczpospolitą trudnią, ale nieszczęśliwe jakiejś czasy którym to Jego Królewska Mć przypisować raczy i nam tego aby pod kwitnącym wpokoju panowaniu Jego Królewskiej Mći ojczyzna do takowych zaciągów nie przychodziła, bo gdy już droga do uspokojenia rzeczy na on czas podanych uprzątniona była, poczęto wnosić jakieś nowe, z których mi ~~mi~~ ani na sejmie ani pod Stężycą niechcąc się otworzyć dla nich zjazd pod Lublinem złożono, gdzie jednak nic nowego nie pokazawszy do tego przyszło, że bracia ~~jmće~~ od których jesteście ~~jmćie~~ do Jego Królewskiej Mći posłami inszy zjazd Rokoszem nazwany pod Sendomirzem sobie złożyli na którym żądając, aby Jego Królewska Mć dostateczną satysfakcyją dać i tam z pany senatory stawić się raczył, na co wszystko radby Jego Królewska Mć dał jmciom dostateczny respons: gdybyście jmcie tak skoro odprawy się nieupominali się, a czasu tak wiele Jego Królewskiej Mći pozwolili, żeby więtszy niż na ten czas koła senatorskiego wszystkie okoliczności poselstwa jmciów dobrze i gruntownie uważywszy mógł dostatecznie ukontentowaniem braci jmciów od których jesteście posłani postulatom jmciów dosyć czynić, rozumieć to jednak Jego Królewska Mć raczy o braci jmciów iż uradziwszy w tej Rzeczypospolitej która za jeden fundament wolności swej to ma że nic Jego Królewska Mć w sprawach jej postąpić niemoże bez dozwolenia się panom tak koronnych jako i W. X. Litewskiego, i będąc dobrze tego świadomi przyjmą to za wdzięczne, co i w tych rzeczach, które przez jmciów imieniem ich szeroce są przedłożone referować się raczej Jego Królewska Mć pany senatory niemogąc bez nich jako tych, których Jego Królewska Mć Rzeczpospolita za przytomną radę w sprawach potocznych podała nic stanowić, gdyż i oni bracią są jmciów starszy tyż zebyśmy synowie ~~wsz~~ wszystkie swoje pociechy wewspólnie z jmciami

w tej matki swej mające, za czém niemogą jeno równie z jmciami dobra jej życzyć, i o jej całości, o zatrzymaniu praw, i wolności za,równo z jmciami się zastawiać, więc że też oni na ten zjazd albo Rokosz. jako to poselstwo nam pokazuje są wezwani, niemogąc Jego Królewska Mć nic absolute im rozkazać, wezwać ich do siebie raczył, aby dobrze przed tém zjazdem stawili się tu do Jego Królewskiej Mci, żeby za wspólną radą ich, w tém oco jmcio żądacie rzeczą sama tak dogodzić się mogło, jakobyście jmce i zbraciami jmciow kontenci zostali. Wczém iż pan Bóg taki dobrej intencyi Jego Krolewskiej Mci błogosławić i sam drogę do tego pokaże ma, Jego Królewska Mć nadzieję w miłosierdziu świętém, zaczém też da pan Bóg jmciom całą ufność i miłość zwykłą przeciwko Jego Królewskiej Mci panu swemu, tém się więcej utwierdzicie. A na ten czas Jego Królewska Mć z osoby swej upewnia i ubezpiecza jmciów, że w tém cokolwiek związek ztém zacnem królestwem na Jego Królewską Mć włożył zserca miłym i ojcowskiem affektem stawić się będzie raczył; upewnia i wtém, że jako o odmianie tego państwa, ani o żadnych praktykach nigdy niezamyślał, tak i teraz nad te inszej milszej ojczyzny niemając w niej mieszkać, za całość i dostojności jej przy prawie i wolnościach jmciów, wszystko co ma miłego, zdrowie nawet swoje położyć chce. Żąda też spólnie jmciów Jego Królewska Mć abyście jmciów takową Jego Królewskiej Mci deklaracyją do braci swej odniósłszy wieść ich do tego niezaniechywali, aby obejrzawszy się na miłą ojczyznę swą okolicznemi niebezpieczeństwy otoczoną to brać przed się chcieli, jakoby w pokoju nie bez wojski i ludzi postronnych o których częsta wiadomość dochodzi, zdrowie i bezpieczeństwo jej wspólną na wszystkich pociechą całe zatrzymać się mogła, a przytem opowiedzcie jmciów braci swej łaskę Jego Królewskiej Mci zwinszowaniem zdrowia i przymnożenia wszelakich pociech pokoju i zgody po długo szczęśliwym panowaniu Jego Królewskiej mci. —

VI :XI 7: 7: 187 93

7: 20 zlotis

Niemc II 88 nie zna

IV

My Rady y Stanu Rycerskiego ktorzysmy od Kola
ziazdu Rokoszowego dla continuowania spraw Rptey
na tym Rokoszu namowionych takze y dawania znacz
o Responsie J. K. Mci na poselstwo od nasz dane de
putowani y tu na tym mieysczu sam zostawieni
Wszem Ich Mosciom Koronnym y W. X. L. obywatelom
oznaimuiemy isz dnia wczoraiszego od J. K. Mci Ich
Mosc Panowie Poslowie naszy wrocyli sie z Responsem
nam wszytkym nietylko bardzo zalosznym nietylko ocze
kiwaniu naszemu ale y pierwszym responsom y De
claratiom J. K. M. przeciwnem bo miasto tego wszy
meszmy od J. K. M. otuche mieli ze cobykolwiek
nie iedno do naprawy ale y pomnozenia swobod na
szych od nasz podano bylo ze to od J. K. M. wszytko
otrzymac mielismy teraz zgola nicz ani nawet dire
ctum responsum na zaden artikul nie odniesliśmy
owszem wszystkym prawie przygana iakoby niesłu
sznie nieuwaznie nawet y niezgodnie od nasz
podane bydz mialy iest uczyniona Zatym turbo
wanie Rptey iest nam przypissane y pany tako
wym sluzacze na nasz z przegroszkami sam po
ciagnione zochrona za sie iustificowaniem tych
ktorym o rady zle ad absolutum Dominium sluza
cze w kole naszym wyna byla dana A to sz iest
essentia Responsie J. K. M. przeciw zdaniu
przednich Senatorow danego ktora one rady
ad absolutum Dominium sluzacze (ktore teras
iako mowie w rady Rptey simplici tylko negatiua
tam znosza) iusz prawie skutecznie wyraza gdy
przytym nasz ampla resolutia taka aby tu na nasz
woiskiem natrzecz a ten Rokosz krwia nassa ob
lacz y conatus nasze pro Reipublicae bono przedsie

wcale rozerwać tak żeby nam do dalszych con-
sultatiey y poparcia Praw y wolnosci naszych
przyść nie mogło Do ktorych Consultatiey iż w Re-
sponsie naszym na Poselstwo Koła tam tego wsk-
cskiego danym odezwalismy się to oni gwalto-
wnym na nas nastąpieniem posrzedniey rozer-
wać chcą, ieslimi do konca cnota zacnego Ri-
cerstwa w tym iakiego nie uczyni wstręta kto-
rzy iako mamy wiadomosc pochwaliają się
w tym co oyczyznie co wolnosciom Slacheckim
swoim powinni tak się declarowali że raczey nam
y Rzeczypospolitey dopomoc chcą, niżli na nas
broni swe podnosić mieli iż tedy iuż Prawie
o resztę idzie a inszego nad ten ratunku nie ma-
my oycżyznie na ten czas nie widziemi WM na-
szych Mosciwych Panow Slaskawey bracey pro-
simy abyscie WM iako na gwalt sta gotowo-
sci iaka, ozdzie popisać się y zona Rzptey
offiarowac się WM raczyli bieżeć a nas po-
sielić czy co stam pobliszy zaraz a co odległey
szy na dzien 12 octobra tu pod Sendomirz żeby
scie przybyc WM raczyli gdzie y temu Respon-
sow JE KM w tey to ktorey iescze niektorzy pra-
gna o traktatach postronnych informatiey przy-
patrzywszy się do zawarcia zaspolna za P. Bog
zgoda Rokoszu tego przystąpić nam przydzie
A my tym czasem na tey straży będąc gwalto-
wi Praw y wolnosci naszych odpor dawać y
onem zdrowiem swym zastawiać się nie zanie-
chamy Wczym gdybiscie nas WM prędkym przy-
byciem osobami swemi takzey ratunkiem pie-

niebnym do zatrzymania y przyczynienia ludzy slu
zebnych posiłkow zaniechali z rąk WW. MM. Pan Bog
krowie naszey a posteritas krain y wolnosci utra
conych pewnie by patrzyli ale y sami ostrzada
wszy miłych swobod iugum servitutis perpetuae
na karkach swych nosząc dni swoie w niewol
nym zalu prowadzic y konczyc by sie musieli
Jednak my ostateczney WW. MM. przeciw Rptey
wiarze y przeciwko nam braciey swey wdzięcz
ny miłosci żadnego nie maiąc wątpienia
pewniśmy że nam w tey ciężko nieostatniey
toniey Rptey y nasz braciy swey odbiezec nie
bendziecie raczyli Maiąc z własczą w do
brym uważeniu wszystkie postempki zjazdow
przeszłych y tego Rokoszu że nic inszego iedno
co do warunku y bespieczenstwa Rptey y ca
łosci krain y swobod naszych należy w sobie
nie maią. A z drugiey strony iakiey Candor
iako w tey ich przeciw nam postempek łacno uwa
zyc z Bo gdismy tę suspicią ktora nasz niesłu
sznie wciągnęła podawali o zamyslie odmiany
z siebie rzeczą sama znieśli oswiadczaiąc
to że naprawey szamey Rptey takiey iednak
ktoraby nie pro forma bez skutku ale rzetelna
była potrzebuiemy oni swoiemy nasz artyku
łami zardzichły, robotę naszę iemi nam przerzepe
re y odradzic chcą zaraz z inszey miary na
nasz nacierac y wszystkie postempki nasze
potempiac aby tak zaciężę pro voluntate re

ymen wcale do stawało niedaniechali
Zaczym WM pamiętaiąc sna ten miasek con
federatiey przykładem przodkow naszych mię
dzy namy vczynioney na ktory imiona swe do
bowiaskiem więcey poczciwosci y sumnienia
podpisami rąk swoych dadzieschie WM
zaczyli że mu niczym go nieodstempuiąc
sluthiem y rzeczą samą on wypełnicz y do
syc mu vczynicz bendziecie WM chcieli
Dan w Sendomierzu dnia 20 Wrzesnia 1606 20 Wrz 1606
Mikolai Zebrzidowsky Woiewoda y Gene
rał Crac Piotr Sztaborowsky Castellan Perna
wsky ręka swą Janusz Radziwel Marszałek
ziazdu Rokoszowego ręka swą Mikolay Sche
miecze Lubomirsky Samuel Jasiczky Deputat
Woiewodz Crac Jan Szuligosszowsky z Szulige
szowa Deputat Woiewodz Sendomir Mpp.
Woyciech Sosniczky z Woie: Wilenskiego ręką
swą Jan Herbort z Fulstina Chorąży Lwowsky
z Ruskiego Stanislaw Stadniczky Starosta Zi
dalsky Deputat Woie: Ruskiego ręką swą Jan
Ziemaczky z Woie: Lubelskiego Deputat ręką
swą Hieronim Mielusky Deputat z Woie:
Belskiego Fredor Suszansky z Woiewodz: Kiiowskiego
Actum in Castro feria tertia ante fe
stum Sancti Michaelis Archangeli
proxima Anno Domini 1606

LXX

+
Zygmunt III.

Protestacyja

Rady rokoszan przeciwko odpowiedzi królewskiej ogłoszona pod Sandomierzem d. 20 Września r. 1606.

My Rady i stanu rycerskiego ktorzyśmy od koła zjazdu rokoszowego dla kontinuowania spraw Rzeczypospolitej na tym rokoszu namowionych, tak że i dawania znać o responsie Jego Krolewskiej Mci na poselstwo od nas dane deputowani, i tu na tym miejscu są zostawieni.

Wszem jnciom koronnym i W. X. Litewskiego obywatelom oznajmujemy, iż dnia wczorajszego od Jego Krolewskiej Mci jncie p.p. posłowie naszi wrocili się z responsem nam wszystkim nietylko bardzo żałosnym, nietylko oczekiwaniu naszemu ale i pierwszym responsom i deklaratiam Jego Krolewskiej Mci przeciwnem bo miasto tego, wczemeśmy od Jego Krolewskiej Mci otuchę miały, że cobykolwiek nie jedno do naprawy, ale i pomnożenia swobód naszych od nas podano było, że to od Jego Krolewskiej Mci wszystko otrzymać mieliśmy, teraz zgoła nie, ani nawet directum responsum, na żaden artykuł nie odnieśliśmy, owszem wszystkim prawie przyganą jakoby niesłusznie nieuważnie nawet i niebożnie od nas podane być miały, jest uczyniona, zatym turbowanie Rzeczypospolitej jest nam przypisane takowym słuzą, że na nas z przegrozkami są pociągnione z ochroną za się justifikowaniem tych ktorym o rady złe ad absolutum Dominium służą, iże w kole naszym wina była dana. A toż jest essencyja responsu Jego Krolewskiej Mci

przeciw

Schmit str. 347 (treść)

zdaniu przednich senatorów danego, którą one ra„
dy ad absolutum dominium ściągące, (które teraz
jako niste z rady Rzeczypospolitej simplici syl„
ko negativatam znoszą) coż prawie skutecznie
wyraża, gdy przytem nastąpiła resolutia taka, a.
by tu na nas z wojskiem natrzeć, a ten rokosz
krwią naszą oblać i conatus nasze pro Reipubli„
ca bono przedsięwzięte rozerwać tak żeby nam
do dalszych konsultacijej i poparcia praw i wol
ności naszych przyjdź niemogło. Do których
Konsultacijej iż w responsie naszym na posel.
stwo koła tamtego wiślickiego danym, oderwa.
liśmy się, to oni gwałtownym na nas nastą
pieniem poprzedzić i rozerwać chcą, jeżlimy
do końca cnotą zacnego rycerstwa wtém ja„
kiego nieuczyni wstrętu, którzy jako mamy wia
domość poczuwając się wtym, co ojczyznie
co wolnościom szlacheckim swoim powinni,
tak się deklarowali, że raczej nam i Rzeczy
pospolitej dopomodz chcą, a niżli na nas
broni swej podnosić mieli iż tedy już pra
wie o reszte idzie, a inszego nadten ratunku
niemamy ojczyznie na tenczas niewidziemy jmciów
naszych miłościwych panow takiawej braciej
prosiemy abyście jmcie jako na gwałt złą
gotowością z jaką owdzie popisach się i z oną
Rzeczypospolitej ofiarować się jmcie raczyli
bieżeć a nas posilić, ci co są pobliży zaraz, a
co odleglejsi na dzien 12 Octobra tu pod sendomirz

zebyście przybyć jmcie raczyli, gdzie i temu respon
sow Jego Krolewskiej mci wtej to której jeszcze
niektórzy pragną o praktykach postronnych in
formacyjej przypatrzywszy się do zawarcia z wspol
ną da P. Bóg zgodą rokoszu tego przystąpić nam
przyjdzie; A my tymczasem, na tej straży bę-
dąc gwałtowi praw, i wolności naszych odpór
dawać i onem zdrowiem swem zastawiać się
niezaniechamy. Wczem gdybyście nas jmcie
prędkiem przybyciem osobami swemi, także i
ratunkiem pieniężnym do zatrzymania i przy
czynienia ludzi służebnych posilić zaniechali,
z rąk jmciow p Bóg krwi naszej a posteritas
praw i wolności straconych pewnieby patrzyli, ale
i sami ostradawszy miłych swobod ucquem servi
tutis perpetuæ na karkach swych nosząc, ani
swoje w niewolnym żalu prowadzić i kończyć
byście musieli. Jednak my o statecznej jmcie
przeciw Rzeczypospolitej wierze, i przeciw nam
braciej swej wzajemnej miłości żadnego nie
mając wątpienia, pewnismy, że nam wtej, le-
dwo nie ostatecznej toni Rzeczypospolitej i nas
braci swej odbieżeć niebędziecie raczyli. Ma-
jąc zwłaszcza w dobrym uważeniu wszystkie po
stępki z jazdow przeszłych i tego rokoszu ze-
nie zinszego jedno co do warunku i bespieczeń-
stwa Rzeczypospolitej i całości praw i swobod
naszych.

naszych należy w sobie niemają. A z drugiej strony jakiej Candor jaliowej ich przeciw nas po stępeli łacno uważać, bo gdyśmy te suspicyję która nas niesłusznie w ochydę podawali, o zamyśle odmiany z siebie rzeczą samą znie śli, oświadczając to, że naprawy samej Rzeczypospolitej takiej jednali któraby nie pro forma bez skutku ale rzetelna była po trzebujemy, oni swojemi nas artykułami zar cistą robotę nasze
i od razu chcą zaraz z inszej miary na nas nacierać i wszystkie postępki nasze psotę, psiać aby tali zacięte pro voluntate se weale zostawało niezaniechali

Zaczym jmcie pamiętając na ten związek konfederackiej przykładem przodków naszych między nami uczynionej, na której imiona swe z obowiązkiem wiary poczciwości i sumienia podpisani rąk swoich daćeście jmcie raczyli, że wniczym go nieodstępując skutkiem i rzeczą samą on wypełnić, i do syć mu uczynić będziecie jmcie chcieli.

Dań w Sendomierzu dnia 20 września 1606.
Mikołaj Zebrzydowski Wojewoda i Generał Krakowski. — Piotr Grabowski Kasztelan Poznański ręką swą. — Janusz Radziwił Mar szałek

szateli z jazdu rotiowszego ręką swą — Mikołaj Sekielnicze Lubomirski — Samuel Jasinski Deputat województwa Krakowskiego — Jan Szulegostowski z Sulegostowa deputat województwa sendomirskiego mp. — Wojciech Sosnicki z województwa wileńskiego ręką swą — Jan Herburt z Felsztyna chorąży lwowski z ruskiego — Stanisław Stadnicki starosta zygalski deputat województwa ruskiego ręką swą. — Jan Ziemacki z województwa lubelskiego deputat ręką swą — Hieronim Mieluski deputat z województwa bełzkiego — Fredor Szufranski z województwa kijowskiego. —

Actum in Castro tertia ante festum sancti Michaelis Archangeli proxima anno Domini 1606.

8 collat brak 8: Vniversal Krola JM 23 Septembris 1606 Wislicki danego niepotrzeb. 99

VII

8: 23 7bris

Zygmunt III z Bozey łaski Krol Polski Wielkie Xiąże Litewskie
Ruskie Pruskie Mazowieckie Inflanckie etc. y Szwedzki Got:
ski Wandalski Dziedziczny Krol

Nemo II 76

Wszem wobec y każdemu zosobna wszelakiego stanu y powołania obywa:
telom tey Rzeczypltei obojga Narodu ludziom uprzeymie y wiernie nam miłym
y wiadomym o naszym. Nie zaniechalismy to wszystkie czasy iako iero spo
koyny stan tei Rzeczypltei mieszać sie poczał z powinnosci naszei krolewski
wszelakich sposobow do tego zażywać iakoby sie beli ludziom spokoinym przy
swobodach y wolnosciach swych prawem pospolitym sie kontentuiący ot:
worzyli oczy na te zamiłoty pod ktorych pretextem niepotrzebne strachy na
ludzie puszczono, coś nowego w tei Rzeczypltei mieszyć [illegible] nego wprowa:
dzić a za tym na dostoienstwo y na panowanie nasze następowano zawsze
głosno wszym po kilka kroć tak przes instructie nasze na seimiki y przes
Uniwersały iako też na seimie blisko przeszłym pilnie czynilismy starania
Nie tak dla tego abysmy w wykonaniu powinnosci naszey wyimowac sie chcieli
ale o to naywięcey usiluiąc aby a miłosc wiernych y miłych poddanych na:
szych w [illegible] R.P. w porządnym pokoiu y w radzie pod szczęsliwym pano:
waniem naszym kwitnąć y zatrzymać sie mogła. Lecz bez żalu tego wspom:
nieć nie możemy, z iaką nie wdzięcznoscią ta szczera y oycowska powolnosc
nasza od tych wzgardzona beła ktorzy powodem maiąc inszy cel iakis przed
sięwzięty tamże zaraz z seimu do ziazdu Sędomirskiego sie obeszli a tam stąd
do Lublina na czekanie czesci swego na bracią zawołali gdzie iuż woiski
tak ludzi ziemskich iako y ludzi [illegible] sie obadziwszy a niczego co
obiecowano nie poczekawszy, iako na władzą naszą y na wolnosc pospo
litą naszą powstano iako niektorym arma wręczano y dla zatrzymania y
rozsielania woisk securitates iakies pochwycono iako nie tego coby iero do
zatrwożenia wszystkiei rzeczy pospolitey y do poparcia przeciwnych po
koiowi pospolitemu zamysłow należało y nie zapomniano robotniczemy,
temu wszem iest iawno szczerymi y wiernosciom waszym. Czego
popieraiąc poselstwem nas tam stąd takim obesłano w ktorym abychmy
sie na ziazd ich Generalny ktory Rokoszem nazwawszy pod Sędomierz
privata autoritate zwiescz sobie składali osobą naszą stawili zatwier:
dzaiąc wypowiedzeniem posłuszenstwa tak iako sie tamże w Lublinie
złym naprzemy, obywało niecito po nas koniecznie chciano tamże
y obywatele tey zacnej korony trwogami y przegrażkami pan iakichsi
zaciągnieno chcąc pod cieniem naprawy praw y wolnosciach swego

przedsiewzięcia dokazać, przy którym zaparcie stoiąc ani z posły na-
szemi przedniemi senatory którzy chcieliby na początek tego tam zjazdu
z ofiarowaniem dogodzenia przez nas słuszną żądości ich posyłali do
żadnych tractatow przystąpić: ani starania P. senatorow którzy
się tam w pośrodek ich stawili do uspokoienia oyczyzny, nale-
żących przyimować chciano. Nieprzyiaciela nie z nich powolność
naszą którą smy im pomknieniem się tu do Wiślice dla snadniey-
szego się z niemi znoszenia oświadczeli nietrzyięte staranie którey
my z pany senatory, y z ludźmi stanu rycerskiego przy nas będących przez
posły listy [illegible] nie miała miejsca satisfactia nasza, któreśmy
ta na żądanie stanow tak duchownych iako y świeckich na wszystkie
puncta przedniejsze w których Rzeczpta naszej declaratiey potrzebowa-
ła uczynili pogardzono tym wszystkim a zaczął rzeczy na ich
sobie samie zbrojny do konwentu iakichsi constitutiey postąpiono któ-
rymi miasto obietnicy naprawy wszystek prawie fundament tey
Rzeczypospolitej samey z gruntu poruszono nie będąc y jednym całym
tey Rzeczypospolitej stanem owięc y mniejszyscy się u tamtey gromadzie
na wszystko iako nas dochodzi zgadzaiąc na równych sobie wolnoś-
ciach bracią imo zwierzchność naszą, imo senat imo większą częś-
rycerskiego stanu [illegible] takie zaciągaią którymi Bogu naprzód
samemu który opatrznością tą Rzeczpta stała y kwitnęła zawsze bez
prawie czynią y do pomnożenia chwały iego świętej drogę zagradza-
ią którymi władzą naszą królewską (której zatrzymaniem powaga
praw y urzędow wszystkich a zatym y salus publica dependet) nie
tylko ściskaią ale y przywodzeniem do powtorzenia przysięgi y sta-
wienia [illegible] ubliżaią y do krzywdy tak w tych tako y w obojgu
narodow podawaią którymi y stanu duchownego zawsze w tey Rzeczypospolitej
przedniego prawa y przywileie od przodkow naszych w nas potwierdzi-
żone [illegible] Nie wspomina się tu dla krótkości iako tym stanowie-
niem swoim na bracią starszą senatory koronne y wielkiego księstwa
litewskiego obligi nowe a przytym wzgardy niebywałe zaciągaią
iako na bracią młodszą stan rycerski ciężary rozmaite zwalaią iako
zawieszeniem wszystkich iurisdictij y sądow zwykłego tribu-
sprawiedliwości chamuią iako nowe subselia y nowe urzędy sta-
nowią iako wszytkie prawie zwierzchności zwalaią y sobie uzurpuią

iako na koniec podwierzeniem prawo Przywileiow Decretow tak Sei-
mowych iako Trybunalskich fundamentu prawa pospolitego gruntu
wzruszaią. Z ktorym postanowieniem swoim gdy do nas posły swe
wyprawili lubo baczyliśmy, w nim wiele rzeczy takich ktorych ani
sumnienie nasze ani całość oiczyzny ani prawa ~~stanow~~ ey y porzą-
dnei Rzeczypltey dopuszczaią. Dla uspokoienia iednak społny
oiczyzny y ukontentowania ich chcieliśmy, nad to cośmy iuż
byli tu stanom pierwey pozwolili rzeczy niektore słusznością
y prawem się zgadzaiące z Artykułow od nich nam podanych
przyiąć y aprobowac Ale posłowie ich będący cum limitata potes-
tate do nas posłani z tym nam się declarowali że się w żadne tracta-
ty wdawać y w namnieyszym punkcie podania swego odstąpić nie
mogli a zatym tego tylko koniecznie się domagali abyśmy we wszystkim
na żądaniu ich przestali y takie bez prawa ktorych tam nachy-
mieli zupełnie potwierdzili z tym się declaruiąc Gdybyśmy tego
nieuczynili że iuż inszey miary o sobie y o Rzeczypltey usurpata
sibi noua quadam libertate et authoritate radzic chcemy, iakoż
przez te Uniwersały ktore stamtąd iako mamy wiadomość po ko-
ronie wysyłaią tę intencią swoię iawnie iuż do skutku przywo-
dzić poczynaią bo usurpowawszy sobie Jura Maiestatis wła-
dzą Hetmańską imo Urzędniki Koronne priuatim osobom iako
by iuż w Interregnum zlecaią Pobor do poparcia swoich zamysłow
na wszystkę Koronę zaciągaią. Sądy wszystkie y sprawiedliwość
hamuią y na pospolite ruszenie ktore prawo y naszey władzy
krolewski niepowierzywszy samemu tylko Seimowi y to z pewne-
mi okolicznościami w moc dało nie tylko ku zniszczeniu wszystki
korony ale też ku zwatleniu przednich wolnosci slacheckich stano-
wią y nakazuią więc co też iuż nas doszło miasto nasze okupowawszy
strzelbą y okoparaszymi y wszelaką municią fortificuią y woy-
ska nowe zposabia z tym wszystkim lubo na rozmaite przy-
czyny, dawali y teraz dawaią abyśmy o zatrzymaniu spokoynego
panowania y Dostoieństwa naszego zaszdy miary radzieli

My iednak maiąc sobie za napierwszą obronę niewinność na-
szę a statecznąy y nigdy panom swym nieomylną wiarę zacnych
narodow tei Rzeczypltei y o tym zawsze zdrowia y dostoieństwa
naszego powierzaiąc wezwalichmy do siebie Senatu naszego ktorych
liczba niemała ludzi zacnych wiarą y cnotą oycow swych dobrze
zasłużonych pospołu z wielką gromadą ludzi Rycerskiego stanu
do nas sie stawieli przybyli też do nas obywatele woiewodztw
Ruskich y Podolskich ktorzy nieoglądaiąc się na niebespieczeń-
stwo domowe dla zatrzymania praw y swobod swych do nas iako
do głowy swei dla podparcia dostoienstwa naszego posłyszawszy
o tych ludoboienskich woiskach nietylko sami sie stawieli ale żoł-
nierza zewarzanego y iako na obronę kraiow tamecznych
tak y na każdą inszą naszą Rptei potrzebę przywiedli sobą zaciąg-
neli z ktoremi wszystkiemi takiei frequentiei Rl rad koronnych y ta-
kiei liczbie Rycerskich ludzi z oboiga narodu mie y taka wie o teraź-
nieiszym zatrwożeniu Rptei znosząc sie staralismy sie o to wszelakim
sposobem iakobysmy rozroznione animusze ludzi tamecznych do zgody
y pokoiu przywiedli ofiaruiąc sie słusznym a prawu pierwszemu nie prze-
ciwnym sądom ich obroną dostoienstwa naszego we wszystkim do-
syć czyniąc A za tym ich prosząc y upominaiąc aby za nie chawszy prze-
ciwbiectia swego satisfactią ~~słuszną~~ naszą na ten czas sie contento-
wali a insze rzeczy iezliby ktorych niedostawało do seimu blisko przysz-
łego odłożyli zeby woiska rozpusciwszy sami w domach swych spokoi-
nie sie zachowali y do dalszych mieszanin Rzeczypltey przyczyny nieda-
wali Ale niemoglismy czym sprawić oycowskie napominanie nasze
nieważna została autoritas Senatus nie przyiemne braterskie ludzi
stanu Rycerskiego żadnym sposobem nie dali sie odwieść od przedsię-
wzięcia swego ktore obyczaiem wyżei mianowanym do skutku przy-
wieść usiłuią Co my iako Wielmożnosciom y wiernosciom waszym
przełożywszy y taką naszę do dobrego Rptei y do uspokoienia ~~iei~~ iei
chęć y szczerość oświadczamy a ich zawziętość na rozsadek y baczne
uważanie Wielmożności y wierności waszych puściwszy zleciemy piemy

101

o vprzeimosciach y wie
dźina nam wiarę przy
kow swych z tymi kto
body oiczyste tak n
zgube, z ktorem swymi
mi was ktoraz tor
przyczyny do Krol
maiętnosci wasze
ra chy[ey] spokoinego Pan
dak swych wsp
ze garnąc się n
mosci y wiernosci
społmy przez pok
narodu Polskiego K
za radamy Nac
ku na bespieczen
y obserwone; Na
mię nasze w powin
ście w prawiech swoich
turbowali, zebyby iesz
waszych nie dostawalo
bym ~~K~~ [Rzeczypospolitej] od wszystkie
li y zeimem czas naznac
Uprzeimosci y wiernosci wa
y powtore pilnie a pilnie za
rogu y wszystkie mu swiatu
ktorzi w przed sie wziecim swoim
zatrudnieniu społmy oiczyzny y
zamysly swoie przewodzic ~~[illegible]~~ [illegible]
panowania naszego zastawiac sie, y ta
pokoiu Rzeczypospolitego y tym ktorzyby im t
ich a osobliwie z strony poborow y posp
niem pomagac chcieli, postampic iako

przy Bogu Panu y pra
wiśliwej [illegible] trzymiemy, zacią
gutej mierze na Cnocie
którey samy iako veras
stale sie powierdzamy,
na zwoich thwa
~~[illegible]~~ krolu am szczęśliwym przykładu
Regia majestate nostra
mieć Salva P. Mc
~~[illegible]~~ vigente nie
~~[illegible]~~ su y porządku wszys:
~~[illegible]~~ Panow Rad y
~~[illegible]~~ dziemy, y od
~~[illegible]~~ do których po
dzieni bywali nasz.
c wszelakim urzędom
~~[illegible]~~ Tribunalow
~~[illegible]~~ ogladaiac sie
~~[illegible]~~ y sprawiedliwości
~~[illegible]~~ y zwyczayne sądy
na mieyscach naznaczo
y przeciwnosciom y wiernoś.
~~[illegible]~~ zwiezło P. Senatorowie ba
~~[illegible]~~ z miłości oiczyzny y
przed sie aby przes włoze
~~[illegible]~~ Janusza Xiazecia Ostrozskiego
~~[illegible]~~ mego ~~[illegible]~~ swieckiego Senatora
~~[illegible]~~ rnia pewnych Deputatow na ta
. Artikulow nam postawnych przy
t zadne podobne sposobu do Urzędu
słusznym od tego y dla snadnieiszego zie sie
~~[illegible]~~ sou nim pomykamy, Co do nia

=

rnosciach waszych, że przypomniawszy sobie
wiodłszy nam na pamięć przykłady onych przod„
rzy na spokojne panowanie nasze, na prawa i swo„
astąpili, i miłą ojczyznę na ostatnią prawie
e napędzają, wiążąc się „skarzania które„
ywają, rozmaicie ciężą i mieszają, i też nie z
zwiedzenia z obu stron gromad im dalej tym więcej
i dobra Rzeczypospolitej pustoszą, słuchać niebędziecie, ale
awania i dostojeństwa naszego przy prawach i swobo„
ierać i do nas jako do głowy swej jeżeli potrzeba oka„
zieraniechacie, a co niezłatko z powinności swej uprzej„
waszych napominamy ale i przez miłość ojczyzny r
oj W tym tak utrapionu i pożądany, przez wiarę
„ panom swoim nigdy nieodmienną miłe i ojcowskie
ie uprzejmości i wierności wasze dostateczne warun„
nie i upewnienie Rzeczypospolitej, przez nas tu powtorzo
e dyplomata na słuszne i nieodwłoczne uiszcze„
nosciach naszych na się przyjętych; macie popra
h tych rzeczy które teraźniejszy statum Rzeczypospolitej
ze czego w żadosciach uprzejmosci i wiernosci
niebędziemy do tego trudnemi, co by było z do„
ich zgodnie namówiono, czemu też gwoli=
żony poprzedzić chcemy. Wczém abyście
sze na ten czas się ukontentować chcieli
damy, tego dokładając i z tém się Panu
powiadając że jeżliby się ludzie niespokojni
„hamować niechcieli, ale dalej kia za
nowania naszego i nas i was samych
wali, że przyszłoby nam o całość
k sobie przeciwko turbatorom
go radą i pomocą uchwały
olitego ruszenia wykonywa„
nas prawo pospolite jako

=

=

dawno związki i kaptury które się —
wie wiarą (: do której i ten teraźniejszy pod-
ga się :) Nic wtém nie wątpiąc że się — —
i wierze narodu tego żadnego nie zawiedziemy t
tak i dalej nie szukając cudzoziemskiej pomocy
a iżby się obywatele wszyscy Państw naszych
ty i postanowienia nieoglądali które ani z swoj
ani zprawa żadnej legitimitatem w sobie nie mają
Regnante et omnium Ordinis Reipublicae autoritate
niemogą, przeto one jako bez przystojnego consen
kich Rzeczypospolitej poczynione nieważne być za żądaniem
stanu rycerskiego na tenczas przy nas będącego znaj
nich poddane nasze, także i podpisów wszystkich
większej części rozmaitemi fortelami przywie
wyzwalamy napominając przytém i rozkazując — —
i Sędziom tak Grodzkim jako i ziemskim, nawet i —
Koronnych i Wielkiego Xięstwa Litewskiego, aby nie
na niczyje zakazowania i ustawy w sądzeniu
czynienia powinność swoję wykonywali
według czasu w prawie pospolitym opisane a
nych odprawowali, to też nakoniec u
ściom naszym oznajmujemy że gdy teraz
cząc na jaki hak rzeczy im przychodzą
tych tu praci swych wzięli to
nie się w to Jaśnie wielmożnego
Kasztelana Krakowskiego jako przed
one do środków i do wysadze
kłady i umoderowanie ich
wieść mogli, my niechcąc
nia Rzeczypospolitej opuścić niby
mi znoszenia tu się ztąd
domowi wszystkich którym to należy przywodząc rozkazujemy wszystkim starszym naszym
i Urzędom i ich grodzkim, aby ten Uniwersał nasz zaraz publikować na miejscach wszyst-
kich tej tam strony, Ktoremi ludzie spokojne do rozruchu pobudzają aby publikować
i przyjmować nieważyli się, dla tarki naszej i dla uspokojenia się Rzeczypospolitej
do tego aby Pan Bóg tam rady i ratunku dodawać i zgodę a miłość obopólną w sercach
Synów tej ojczyzny zachować raczył prosić Jmć PP. Senatorów miłości nieprzestawajmy
Dan w Wiślicy dnia 23 Września Roku Pańskiego 1606.

VIII 7 103

Uniwersał Zygmunta III ~~wydany~~ do Stanów Rzeczypospolitej przeciw rokoszanom wydany w Wiślicy d. 23 września 1606.

collat

Zygmunt III z Bożej Łaski Król Polski, Wielkie Xiążę Litewskie Ruskie, Pruskie, Mazowieckie, Inflantskie, y Szwedzki, Gocki, Wandalski dziedziczny Król.

Wszem wobec i każdemu z osobna wszelakiego stanu i powołania obywatelom tej Rzeczypospolitej oboyga narodów ludziom, uprzejmie i wiernie nam miłym i poddanym naszym. Nie zamieszkaliśmy po te wszystkie czasy, jako jeno spokojny stan tej Rzeczypospolitej mieszać się począł, z powinności naszej królewskiej wszelakich sposobów do tego zażywać, jakoby się było ludziom spokojnym przy swobodach i wolnościach swych prawem pospolitém się kontentującym otworzyło oczy na te zamiary, pod których pretekstem niepotrzebne strachy na ludzie puszczony, coś nowego i w tej Rzeczypospolitej niesłychanego wprowadzić, a zatém na dostojeństwo i panowanie nasze nastąpić zamyślono. Wszém po kilka kroć tak przez instrukcyje nasze na sejmie i przez Uniwersały, jako też i na sejmie blisko przeszłym pilne czyniliśmy starania, nietak dla tego abyśmy w niewykonaniu powinności naszej winnym się być czuli, ale oto najwięcej usiłując, aby animusze wiernych i miłych poddanych naszych ukontentowawszy, Rzeczpospolita w porządnym pokoju i rządzie pod szczęśliwém panowaniem naszém kwitnąć i zatrzymać się mogła. Lecz bez żalu tego wspomnieć niemożemy, iż jako niewdzięcznością ta szczera i ojcowska powolność nasza od tych wzgardzona była, którzy podobno mając inszy cel jakiś przedsięwzięty, tamże zaraz z sejmu do zjazdu stężyckiego się odezwali, a z tamtąd do Lublina, na pokazanie czegoś nowego, na braciją zawołali, gdzie już wyszli tak cudzoziemskiemi jako też ludzi lużejszych się obsadziwszy, a nic z tego co obiecano nie pokazawszy, jako na władzę naszą i na wolność pospolitą następowano

Schmit str. 349 w treści

jako niektorym arma wręce dano, y dla zatrzymania a posilenia wojsk securitates jakieś poczyniono; jako niczego, co by jedno do za-trząśnienia wszystkiej Rzeczypospolitej i do poparcia przeciw-nych pokojowi pospolitemu zapędów należało, niepomierzono, rozumiemy że nie jest tajno Uprzejmościom i Wiernościom Waszym; czego popierając poselstwem nas z tamtąd takiem obestano, w którym, abyśmy się na zjazd ich generalny, który rokoszem nazwawszy pod Sandomirzem privata autoritate znowu sobie składali, osobą naszą stawili; zatwierdzając wypowiedzeniem posłuszeństwa, (tak jako się tamże w Lublinie z tem nas pierwej ozwano) mieć to ponas koniecznie chciano; tamże i obywatele tej zacnej Korony trwogami i przegroźkami poen jakiemi zaciągniono, chcąc pod cieniem naprawy praw i wolności swego przedsięwzięcia dosadzić, przy którym uparcie stojąc, ani z posły naszymi, przednimi senatory, któryśmy na początek tego tam zjazdu z ofiarowaniem dogodzenia przez nas słuszną zadosyć ich posyłali, do żadnych traktatów przystąpić, ani starania panów senatorów, którzy się tam wpośrodek ich stawili do uspokojenia ojczyzny należących, przyjmować chciano. Niesprawiła nic u nich powolność nasza, którąśmy im pomknieniem się tu do Wisłicy dla snadniejszego się z niemi znoszenia oświadczyli; nieprzyjęte staranie, któreśmy z pany senatory, i z ludźmi stanu Rycerskiego przy nas będącymi przez posły i listy czynili. Niemiała miejsca satysfakcyja nasza, którąśmy tu na żądanie stanów tak duchownych jako i świeckich na wszystkie punkta przedniejsze, w których Rzeczpospolita naglej deklaracyi potrzebowała, uczynili: pogardzono tem wszystkim, a pędząc rzeczy na cel sobie zamierzony, do znowania jakichsi konstytucyj postąpiono, któremi miasto obiecanej naprawy, wszystek prawie fundament tej Rzeczypospolitej zacnej z gruntu poruszono;

bo nie będąc i jednym całym w tej Rzeczypospolitej stanem, więc i nie wszyscy się w tamtej gromadzie na wszystko, jako nas dochodzi, zgadzają, na równych sobie w wolnościach braci, mimo zwierzchność naszą, mimo senat, mimo większą część rycerskiego stanu, stanowienia takie zaciągają, któremi Bogu naprzód samemu (którego opatrznością ta Rzeczpospolita stała i kwitnęła zawsze) bezprawie czyniąc, do pomnożenia chwały jego świętej drogę zagradzają, którémi władzę naszą królewską (z której zatrzymania powaga praw i urzędów wszystkich a zatém i salus publica dependet) nietylko ściskają, ale i przywodzeniem do powtórzenia przysięgi i stawienia rękojemstw zniżają, i do ochydy tak u swych jako i u obcych narodów podawają, którémi i stanu Duchownego zawsze w tej Rzeczypospolitej przedniego prawa i przywileje od przodków naszych w nas poprzysiężone wzruszają. Nie wspomina się tu dla krótkości, jako tém stanowieniem swojém na braci starszą senatory koronne i Wielkiego Księstwa Litewskiego obligi nowe, a przytém i sądy niezwyczajne zaciągają, jako na braci młodszą stan Rycerski ciężary rozmaite walą, jako zawieszeniem wszystkich Jurisdictii i sądów zwykłego trybu sprawiedliwości hamują, jako nowe subsellia i nowe urzędy stanowią, jako wszystkie prawie zwierzchność wątłą i sobie uzurpują, jako nakoniec podniesieniem praw, przywilejów i dekretów tak sejmowych jako i trybunalskich fundament prawa pospolitego z gruntu wzruszają, z którém postanowieniem swojém gdy do nas posły swe wyprawili, lubo baczyliśmy w niem wiele rzeczy takich, których ani sumnienie nasze, ani całość ojczyzny, ani prawa stare i porządki tej Rzeczypospolitej dopuszczają: dla uspokojenia jednak wspólnej ojczyzny i ukontentowania ich, chcieliśmy nad to, cośmy już byli tu stanom pierwej

pozwolili

pozwolili, rzeczy niektóre z słusznością i prawem się zgadzające, z artykułów od nich nam podanych przyjąć i aprobować. Ale posłowie ich będąc już limitata potestate do nas posłani, z tym nam się deklarowali, że się w żadne traktaty wdawać, i w najmniejszym punkcie podania swego odstąpić niemogli; a zatym tego tylko koniecznie się domagali, abyśmy we wszystkiem na zdaniu ich przestali i takie bezprawia, których tam naczynili, zupełnie potwierdzili, z tym się deklarując: Gdybyśmy tego nieuczynili, że już z inszej miary o sobie i o Rzeczypospolitej (usurpata sibi nova quadam libertate et authoritate) radzić chcemy; jakoż przez te uniwersały, które z tamtąd, jako mamy wiadomość po Koronie wysyłają, tę intencyję swoją jawnie już do skutku przywodzić poczynają: bo usurpowawszy sobie jura Majestatis, władzę hetmańską mimo urzędniki koronne, prywatnym osobom, jakoby już w interregnum, zlecają, pobór do poparcia swoich zamysłów na wszystkę Koronę zaciągają, sądy wszystkie i sprawiedliwość hamują, i na pospolite ruszenie, które prawo i naszej władzy Królewskiej niepowierzywszy, samemu tylko sejmowi i to z pewnemi okolicznościami w moc dało, nietylko ku zniszczeniu wszystkiej Korony, ale też ku zgwałceniu przedniej wolności szlacheckiej stanowią i nakazują; więc co też już nas doszło, miasto nasze okupowawszy, strzelbą i chłopami i wszelką municyją fortyfikują i wojska nowe sposobią; czém wszystkiem, lubo nam rozmaite przyczyny dawali i teraz dawają, abyśmy o zatrzymaniu spokojnego panowania i postojeństwa naszego z każdej miary radzili: My jednak mając sobie za najpewniejszą obronę, niewinność naszę a stateczną nigdy panom swym nieomylną wiarę zacnych na

rodów-

rodow tej Rzeczypospolitej, i onym samym zdrowia i dostojeństwa na-
szego powierzając, wezwaliśmy do siebie senatu naszego, których
liczba niemała ludzi zacnych wiarą i cnotą, ojczyźnie dobrze zasłu-
żonych pospołu z wielką gromadą ludzi rycerskiego stanu do nas
się stawili. Przybyli też do nas obywatele województw ruskich
i podolskich, którzy nieoglądając się na niebezpieczeństwo domowe,
dla zatrzymania praw i swobód swych, do nas jako do głowy
swej dla podparcia dostojeństwa naszego, posłyszawszy o tych
cudzoziemskich wojskach, nietylko sami się stawili, ale żołnierza
kwarcianego, jako na obronę krajów ławeczynych, tak i na
każdą inszą nagłą Rzeczypospolitej potrzebę przyjętego z sobą
zaciągnęli; z którymi wszystkimi, w takiej frekwencyi Rzeczypos-
politej rad koronnych, w takiej liczbie rycerskich ludzi z oboj-
ga narodów mile i łaskawie o teraźniejszym zatrwożeniu
Rzeczypospolitej znosząc się, staraliśmy się o to wszelakim
sposobem, jakobyśmy rozróżnione animusze ludzi ławeczynych
do zgody i pokoju przywiedli, ofiarując się słusznym a prawu
pospolitemu nieprzeciwnym żądzom ich, z ochroną dostojeństwa na-
szego, we wszystkim dosyć uczynić; a zatem ich prosząc i u-
pominając, aby zaniechawszy przedsięwzięcia swego, satysfak-
cyją naszą na ten czas się kontentowali, a insze rzeczy jeśli-
by których niedostawało, do sejmu blisko przyszłego odłoży-
li, żeby wojska rozpuściwszy, sami w domach swych spo-
kojnie się zachowali, i do dalszych mieszanin Rzeczypos-
politej przyczyny niedawali. Ale niemogło nic w nich sprawić
ojcowskie napomnienie nasze; nieważna została autoritas sena-
tus, nieprzyjemne bratorskie ludzi stanu Rycerskiego: żadnym
sposobem niedali się odwieść od przedsięwzięcia swego, które oby.

obyczajem wyrzejmianowanym do skutku przywieść usiłują;
że my tak Uprzejmościom i Wiernościom Waszym przełożywszy,
łaskę naszą do dobrego Rzeczypospolitej i do uspokojenia jej chęć
i uprzejme usiłowanie a ich zawziętość na rozsądne baczne
uważenie Uprzejmości i Wierności Waszej puściwszy, niewątpie
my o Uprzejmościach i Wiernościach Waszych, że przypomniawszy sobie
oddaną nam wiarę, przywiodłszy nam na pamięć przykłady onych
przodków swych, tymi, którzy na spokojne panowanie nasze, na
prawa i swobody ojczyste tak nastąpili, i miłą ojczyznę na o-
statnią prawie zgubę sporem swym napędzają, wiążąc się, ani
rozkazania ich, którymi was teraz pozywają, rozmaicie dzielą i miesza-
ją, i tak daniem przyczyny do zwiedzenia z obu stron gromad im dalej
tym więcej majętności waszej i dobra Rzeczypospolitej pusto-
szą, słuchać nie będziecie, ale raczej spokojnego panowania i
dostojeństwa naszego przy prawach i swobodach swych wspie-
rać, i do nas jako do głowy swej jeżeli potrzeba ofiarę, gor-
nąc się niezaniechacie; a co nie tylko z powinności swej
Uprzejmości i Wierności waszych napominamy, ale i przez mi-
łość ojczyzny spólnej pokój w tém tak utrapieniu pożądany,
przez wiarę narodu Polskiego ku panom swoim nigdy nie
odmienną, miłe i ojcowskie, żądamy. Macie Uprzejmości
i Wierności Wasze Dostateczne warunki na ubezpieczenie
i upewnienie Rzeczypospolitej, przez nas tu powtórzone i
obostrzone; Macie dyplomata na skuteczne i nieodwłoczne
uiszczenie nasze w powinnościach naszych na się przyjętych;
macie poprawę w prawiech swojich. tych rzeczy które teraz-
niejszy statum Rzeczypospolitej turbowali: Jeżeliby jeszcze czego

rządu

w żadosciach Uprzejmosci i Wiernosci Waszych niedostawało, nie bedziemy od tego trudnymi, co by było z dobrem Rzeczypospolitej od wszystkich zgodnie namowiono, czemu też gwoli i sejmom czas naznaczony wprzedzie chcemy. : wszem abyscie Uprzejmosci i Wiernosci wasze na tenczas się ukontentować chcieli, i powtore pilnie a pilnie żądamy, tego dokładając, i z tem się panu Bogu i wszystkiemu swiatu opowiadając, że jesliby się ludzie niespokojni w przedsięwzięciu swojem hamować niechcieli, ale dalej ku zatrudnieniu spolnej ojczyzny i panowania naszego, i nas i was samych, zamysły swoie przewodzie usiłowali; że przystoley nam o całość Rzeczypospolitej i panowania naszego zastawiać się, i tak sobie przeciwko turbatorom pokoju pospolitego, i tym ktorzy by im tego radą i pomocą uchwały ich, a osobliwie strony poborow i pospolitego ruszenia wykonywaniem pomagać chcieli, postąpić jako ~~nas~~ prawo pospolite, jako dawne zwiazki i kapitury, które się przy Bogu Panu i prawie wiążą. (✗ do których, i ten teraźniejszy pod Wiślicą uczyniony zaciąga się :) uczynić, o ~~xx~~ czem (nic nie wątpiąc, że się w tej mierze na cnocie i wierze narodu tego za czego nie zawiedziemy, której sami jako teraz tak i dalej, nie szukając cudzoziemskiej pomocy, całe się powierzamy, a iżby się obywatele wszyscy Państw naszych na żadne ich uchwały i postanowienia nie oglądali, które ani zwyczaju ani przykładu ani z prawa żadnej legitimitatem w sobie niemają i mieć salva Regia Majestate Nostra regnante et omnium ordinum Reipublicae autoritate vigente, niemogą; przeto one jako bez przystojnego Konsensu i porządku wszystkiex Rzeczypospolitey poczyniono, nieważne być za żądaniem Panow, Rad, i stanu Rycerskiego, na ten,

oraz przy nas będącego znajdujemy, i od nich poddane nasze, także
i podpisów wszelakich, do których po większej części rozmaitemi
fortelami przywiedzeni bywali, wyzwalamy, napominając przytem
i roskazując wszelakim urzędom i Sędziom tak grodzkim jako
i ziemskim nawet i Trybunałom Koronnym i Wielkiego Xięstwa
Litewskiego, aby nieoglądając się na mięzyje zakazowania i ustawy
w sądzeniu i sprawiedliwości czynieniu, powinności swojej wykony-
wali, i zwyczajne sądy według czasu w prawie pospolitym opisa-
nego na miejscach naznaczonych odprawowali. Też nakoniec
Uprzejmościom i Wiernościom Waszym oznajmujemy: że gdy teraz świe-
żo panowie Senatorowie, bacząc na jaki hak rzeczy ich przychodzą, z mi-
łości ojczyzny i tych tu braci swych, wzięli to przed się, aby
przez włożenie się w to jaśnie wielmożnego Janusza Xiążęcia Ostrog-
skiego Kasztelana Krakowskiego jako przedniego świeckiego senatora
one do środków i wysadzenia pewnych ~~obiegatów~~ deputatów na traktaty i
umoderowanie ich artykułów nam podanych przywieść mogli,
my niechcąc żadnego podobnego sposobu do uleczenia Rzeczypo-
spolitej opuścić, niebyliśmy od tego, i dla snadniejszego się
z nimi znoszenia, tu się zsząd ku nim pomykamy. — Co do wia-
domości wszystkich, którym to należy, przywodząc, roskazujemy wszyst-
kim starostom naszym i urzędom ich grodzkim, aby ten Uniwersał nasz
zaraz publikować na miejscach zwykłych tej tam strony, którémi
ludzie spokojne do rozruchów pobudzają, aby publikować i przyjmo-
wać niewarzyli się, dla Łaski naszej, i dla uspokojenia Rzeczy-
pospolitej; do czego, aby pan Bóg sam rady i ratunku dodawać
i zgodę a miłość obopólną w sercach synów tej ojczyzny zamie-
nić raczył, prosić Jego świętej miłości nieprzestawajmy.

Dan w Wiślicy dnia 23 Września roku pańskiego 1606, pa-
nowania Królestw naszych polskiego 19, szwedzkiego 13.

My rady duchowne i świeckie i rycerstwo obojga narodów, któ-rzyśmy się w tém zatrudnieniu ojczyzny naszej przez ogłoszenie pewnych niebezpieczeństw, od praktyk tak domowych jako i cudzoziemskich u-razę praw i swobód naszych ojczystych do Jego Królewskiej Mci pana naszego miłościwego jako do głowy swej skupili, oznajmujemy wszystkim wobec, i każdemu z osobna komu to wiedzieć należy. obywatelom tej Rzeczypospolitej teraz i na potem będącym, że zgar-nowszy się do Jego Królewskiej mości Pana naszego miłościwego do Wiślicy, tam zaraz pilnie czynilişmy staranie, jakoby prawa i swo-body nasze wcale zachowane były i Rzeczpospolita ojczyzny naszej pod szczęśliwym panowaniem Jego Królewskiej Mci w pokoju kwitną-ca została, a dostojeństwo i panowanie Jego Królewskiej Mci ochronione, i przystojnie uszanowane było, w którym to pieczołowaniu naszym Jego Królewska mć ~~tak się nią stawił~~ że cokolwiek zgod-nie od nas to postanowiono i Jego Królewskiej mci podano było z miłościwej łaski swej wdzięcznie przyjąwszy, tak jako i na sejmie przeszłym gotów był, by byli ci, co zjazdu Stężyckiego zmówieli consultaty sejmowych nierozerwali zupełnie nas i ojczyznę tak stro-ny praktyk cudzoziemskich, absoluti dominij prowadzenia, jako też z strony urazy praw i wolności naszych ubezpieczyć i assekurować raczył, niemniejsze też było Jego Królewskiej mości znami pospołu staranie jakobyśmy byli mogli rozroźnioną Bracię naszą, którzy z jazdu lubelskiego na rokosz byli zawołali i pod Sendomirz się zja-chali, do zgody i miłości wspólnej przywieść mogli, niepodobało się nam to, w tym tu zgromadzeniu sposobem niezwyczajnym mimo pra-wo pospolite i zwierzchność Jego Królewskiej Mci od pewnych był

kto-

Schmit str 392 w treści

kio osób złożonych.
Że na zagłuszenie wolnych głosów szlacheckich, wojskami ludzi cudzoziemskich po większej części się obsadzono, że na dostojeństwo jego Królewskiej Mci ostrze następowano ze zwypowiedzeniem posłuszeństwa często się ozywano, że na nas też wiele nowych praw, i ciężarów zaciągano, zaczym przez listy i posełstwem tak Jego Królewskiej Mci jako i my prosić i napominać pmciów niezaniechaliśmy aby ukontentowawszy się satysfakcyją, którą my od pmciów wszystkiej odnieśli, i przy niej zaraz assekuracyją dalszego pomnożenia wolności i praw, na którychby spólna wszystkich stanów zgoda zaszła, więcej już siebie i nas i ojczyzny trudnić zaniechali, a sejmu w domach swych spokojnie czekali, na którym i to co się pod Wiślicą postanowiło in volumen legum wprowadzić się ma, i to przyczynić, coby zgodnie od wszystkich podano było, do czego acz długo pmcie przystąpić niechcieli, za włożeniem się jednak wlo Jaśnie Wielmożnego Jegomości pana Krakowskiego na deputaty pozwolili i pośrodku siebie widzieć chcieli. Zaczym Jego Królewska Mć z dobrotliwej natury swej gwoli spokojniejszym traktatem z Wiślicy ruszyć się raczył, aby niczego nieopuścił, czym by się szczery afekt Jego Królewskiej Mci do uspokojenia Królestwa tego przed ludźmi potwierdził, a iż pmcie na miejscu swém tych traktatów niedoczekawszy dalej się z wojskiem pomknęli, niebrza było Jego Królewskiej Mci jede securitati publicæ providendi którą przysięga na Jego Królewską Mć wymagała, niebrza i nią przy Jego Królewskiej mocy, którzy cobyśmy szkodliwego ojczyźnie baczyli avertere dspnere powinniśmy, tylko

iść za niemi i koniec tak strasznej uczynić mieszaninie, po
przedziwszy ich ostatniem napomnieniem, aby już więcej pomyka
niem wojski korony nieprzestoszyli do domów się rozjeżdżali, a
dalszej przyczyny do ostrzego na się natarcia niedawali, na co
lub oni w responsie swym przy pierwszym zawzięciu zaparciu
się opowiedzieli, zdarzyli jedno p Bóg stróż niewinności ludz,
kiej conservator szczerości ześmy się tu pod Janowcem z pnieciami
skupili gdzie wojska swego część przez Wisłę przeprawiwszy na
brzegu z większą częścią w sprawie czekali gdzie acz łacno by
był wyrok Boży pokarał zamysłów ludzkich i przedsięwzięcia
ich nagrodą, ale Clementia Jego Królewskiej mości która
przez czas wszystek szczęśliwego panowania swego temu
panuje królestwu i do tego ta consideratia, schylić się do
spokojnej rozprawy radziła, aby się poddanych Jego Królew
skiej Mci a Braci naszych krew nie lała, tak tedy dobro
tliwością Jego Królewskiej Mci ochroniemy wzgodę przy
szedłszy i Braterskie się z nami zniosłszy wspólne traktaty i uspo
kojenia Ojczyzny między sobą odprawując, dopytawaliśmy u jmci
pana wojewody Krakowskiego imieniem Jego Królewskiej Mci i
senatu aby nam to deklarował i objaśnił zkąd by i jako
pewnej wiadomości o praktykach doszedł co by do doskonałego
absoluto dominij świadectwa i pewności dosięgał, więc i to
jeżeliby zktorym zkoła senatorskiego, albo jakiegokolwiek
stanu wiedział, ktoryby złą radą Pana in absolutum domi
nium prowadził, na co taką dał sprawę, że wydania pism
moich ta intencyja była, aby był senat uznał i na zjeździe

Strzyckim którego m ja authorem niebył będący i na sejmie
zgromadzeni, jeżli są w tych pismach rzeczy takie, za które
by się ~~się~~ wszystkiej Rzeczypospolitej ująć potrzeba, jako mnie
się zdało, że to sumienie i przysięgę moje zachodziło, które mi
kazało pri tad nocivum sentire albo scire me contingit ~~contigerit~~
odkryć, i gdziby mi to od senatu było poganiano łacno bym
był judicio ich ustąpił, kontentując się zgodną deklaracyją
czego iż nieuczyniono, dała mi się dalsza droga tego pokazo
wania, że gdy się jmci p. wojewodzie krakowskiemu tylko
pokazało, że pisma te niebyły nigdy do senatu podane, i
nic pewności niemają, tylko szczere suspicyje, a opinie i conie
ktury takie, które niętylko na dostojeństwo, pobożność wiarę
pomazańca Bożego, ale i na prywatną osobę niebyły by suf-
ficientes do dowodztw conjektury takie i mowy niektórych
osob pro fulcimento [pism] pism swoich podał jako szczerej deklara
cia od jmci samego podana świadczy, że tu nakoniec pyta
ny mowy swoje skonczył że nadto co w pierwszych pismach
swoich podał w Strzycy i Lublinie a teraz w Senacie odkry
wał [nic] więcej niewie, ani o żadnych praktykach doskonal-
szej wiadomości, tak na Królewskiej Jegomości, jako i na
którego kolwiek Senatu niema, wejrzawszy my tedy na konie
ctury te przed nami specifikowane jednego fundamentu
i pewności znaleźć żeśmy wnich niemogli. Co i każdy ktto tyl-
ko je bez afektu uważy, będzie chciał snadnie z pisma ~~tego~~ [jmci]
p. wojewody krakowskiego podanego obaczyć, i osądzie może
zaczym już chcący być doskonale od tych trwóg wolny życząc

ojczyznie

ojczyznie przy prawach i swobodach dawnych pod panowaniem
Jego Królewskiej Mci porządanego pokoju, niechcąc siebie i jmciów
pp. Braci swej miłej i Rzeczypospolitej w niepotrzebne a nie
bezpieczne trudności zaciągać, zgodnie z miłości braterskiej, ta
kieśmy to zawarli, że kontentując się już wszyscy satysfakcy-
ją i poprawą praw którą w Wiślicy Jego Królewska Mć uczynić
raczył, a wziąwszy upewnienia że podania Braci naszej pod Sen
domierzem zgromadzonych, któreby niepodnosili starych praw i przywile-
jów a były od wszystkich stanów zgodnie podane i namówione.
Jego Królewska Mość na przyszłym sejmie chce aprobować, zkąd roz
jachaliśmy się p[illegible] Bogu za to osobliwie dziękując, że takowe burze
na które się było zaniosło uspokoić, a nas i ojczyznę naszę w
tak niebezpiecznym razie z łaski swej ratować i rozdwojone a-
nimusze do zgody i miłości przywieść raczył; co do wiadomości
jmciów naszych miłościwych i łaskawych pp. Braci przywodząc,
prosiemy, żądamy, braterskie napominamy abyście się więcej już
mieszać nie dali, ale będąc od tych trwóg, które nas wszystkich
do takowych zjazdów i mieszań przywiodły ubezpieczeni, abyście
w domach swych spokojnie przyszłego sejmu czekali, rozumiejąc
to o nas braci swej że porodziwszy się równo z Jmciami, w tej oj-
czyznie spólnej, a równo się w wolnościach i prawach kochając,
szczerze i uprzejmie na każdym placu staraliśmy się o to, i starać chce-
my aby najmniejszego uszczerbku nieodnosili, gotowi będąc, nietyl-
ko dostatki nasze, ale i zdrowie i krew nasze gdyby tego potrzeba
była ~~na~~ obrono swobod ojczystych, odważyć, bacząc i to, że jakośmy
się o ubezpieczenie Rzeczypospolitej pilnie i życzliwie starali, tak
też stojąc mocno przy dawnych zwyczajach, nowych praw stanowić
mimo wszystkich zgodne dozwolenie niedopuściliśmy, w czem abyście
się za przykładem naszym zachowawszy, i jeśliby ~~kto~~ na panowanie

i na dosto

na dostojeństwo Jego Krolewskiej Mci pana tak dobrotliwego i po
bożnego prawem się pospolitym niekontentując, gwałtem następowali
i zwodzeniem gromad niezwyczajnych pokoj wnętrzny rwać zaczynali
przeciwko każdemu takowemu, przy Panu i prawach naszych tak
jakośmy to wszyscy, ktorzyśmy przy Jego Krolewskiej Mci na ten
czas byli sobie przyrzekli, mocno się zastawiali, pilnie i pow
tóre prosiemy, ktore spraw teraźniejszych oznajmienie nasze
aby do wiadomości wszystkich przywiedzione, i to nasze widzi
P. Bóg ze szczyre o sprawach Rzeczypospolitej obmyśliwanie do
potomnych czasow. podane były; uczyniliśmy imieniow kaszte
lanow Jana Rożkowskiego Szczęsnego Kryskiego Referendarza
Koronnego — Mikołaja Daniela obożnego Jego Krolewskiej Mci
p.p. kolegow i braci naszych, aby imieniem naszym do Akt Kan
celaryi większej Jego Krolewskiej Mci podane i do przedniejszych
grodow w wiedzione było; ktore tez dla większej pewności nie
ktorzy jmie panowie kolegowie i bracia nasi, za zgodnym nas wszyst
kich poruczeniem ręką swemi podpisali i pieczęciami warowa
li. —

Działo się w obozie Jego Krolewskiej Mci pod Janowcem
dnia 7go miesiąca pazdziernika roku pańskiego 1606.

Podpisy Jmci p.p. Senatorow i Rycerstwa

Hieronim Gostomski wojewoda poznański
Alexander Chodkiewicz wojewoda Trocki
Adam Czarnkowski wojewoda Łęczycki
Zbigniew Ossoliński wojewoda Podlaski
Mathias Pstrokowski Episcopus Prem: R. P. vice Cancellarius, wo
jewoda ziem ruskich, wojewoda lubelski
Zbigniew z Brzezia Lanckoroński podkomorzy Sendomirski
Adam Stadnicki z Żmigroda Kasztelan Kaliski starosta przemyski
Adam Sobieski Kasztelan Wysogrodzki

Jan Romiszowski Kasztelan Rospierski
Stanisław Warszycki Kasztelan Warszawski
Zygmunt Myszkowski Marszałek wielki Koronny
Krzysztof Xiąże Zbarazkie
Łukasz Opaliński starosta Łęcki
Stanisław Żołkiewski Hetman wielki Koronny
Maciej Kasztelan Derpski
Andrzej hrabia z Skrzynna
Mężer Kasztelan Derpski
Jan Roskowski Kasztelan Rospierski
Stanisław Bikow Kasztelan Łęczycki
S. Kryski Referendarz Koronny
Janusz Xiąże Zbaraskie starosta pruski
Stanisław Stadnicki ze Żmigroda Kasztelan przemyski
Hrabia z Tarnowa
Jan Krasiński, Andrzej wolski podsędek podolski
Jan Bykowski starosta sieradzki
Samuel Chełmski, Stanisław Strykowski
Krzysztof Kochanowski Chorąży Mikołaj Giżycki
Jan Wysocki
Adryan Zalenniński poseł na tenczas do jmciów z województwa podolskiego
Jan Dunikowski
Chrysztof Rykorski z Rysin Krzysztof Rysiński
Mikołaj Giżycki
Stefan z potoka Potocki
Wojciech Gajewski
Jan Swosowski
Stanisław Strykowski
M Łączkoroński poseł na tenczas województwa Podolskiego
Sebastyjan Sobieski
Euchachius Wołonicz Referendarz i Notarius W X Litewskiego

Zbigniew Podkanclerzy Sendomirski
Rafał Konopacki
Krzysztof Wysocki z Budziszowic
I innych wielu panow te podpisy ktorzy się przy Krolewskiey Jego mosci podpisali, stać wiernie i bronić majestatu i dostojnosci Krola Jmci. —

#1606, 7.X

9: II j ~~Na Sejm~~ Poslane pod Lyssowiczam 193

111

18) Puncta Rokoszan ktore podali Przeczywho Krolio wy JM Zigmuntowi trzeciemu z bozi laski Kroliowi Pol skiemu j Szwedskiemu W X Litewskie pod Sendomierzem

9 III Wroku 1606: przesz dwie lecie Rokos trwal trzeciego roku dapiero sie skonczil Anno Doi 1608

1. Naprzod dlaczego wyslawszy Posly na Electiam cum plena suffi cienti potestate iako Pacta swiadcza, y przez nie za slubowaniem przywrocenia Estoniei do nominacij na Panstwo przisiedszy, postanowie nia sie poslow swoich contra Juramentum zaprzano y tylko tym czasem na wiecny smiech y chanbe Rzeczypospolity ludificowano:

2. Dla cego iesli nie zawsze przinamniei po smiercij Krolia JM Szwed skiego testo Estoniei nieprzywrocono wedlie prisiegi uczynionej;

3. Dlja cego iechawszy do Szweciei uciawszy odnas dobrze nadroge, tu niewdzie cznosciam nagrodzono ze snadz insza przisiege strom niewrocenia nam Estoniei uczyniono:

4: Dla cego nasz potim tak dlugo slowij y obietnicami karmiono asz nam dopiero to dano: (ludibrium wlasne): czego iusz niemiano y nieprzyjaciela cesarze przesz te wrota do Inflant wprowadzono skakam iako wiemi szkoda y zguba Rzeczipospolitej:

5: Dlaczego iakoby terazniejszego zaciagu Inflanckiego Rzeczi potrzebowaly impensa Szwedzka classis omnibus rebus instructa wedlie pact y prisiegi non adhibetur gdysz zatim Contractus et Juramentum Violatur:

6: Dla czego na zasloney Ukrainij Zolnierza zadnego przes lat 18: niepo stanowiono gdysz tesz to wpactiech poprzisiezono:

7. Dla czego dziala skrakowa asz do Inflant wywozono poniewas wedlie pact necessitatibus Regni Polon et Magni Duc Litwa Winflanciech exigentibus skad inad miały byc suis proprijs sumptibus opatrzone:

8. Dla czego za uporem za nieprzipusceniem zdrowym rad Senatorskij Szweci am y Pact dotykaiaz sie Szweciei zatrudniono y Wielkiej nieslawij Korone nabawily:

9. Dla czego nietilko radij Senatorskie wtej Expediciei Szwedskiej po mieniono ale choc sie nasza uczinnosciam y poborami odprawowalo taka prze cie, czy niechecz czy nieufnosc narodowij naszemu okazono ze tylko Ne gry a Niemcze albo Szkoty y iednego Narodu naszego zolnierz tej tam sluzbij niezaciagniono ani uzyto:

10: Dla czego niepomniejmy poniewasz Conditionalne iest Panowanie y Con dicialem obedientiam debemus de non adimpletis Conditionibus nij

tesz

teß wedle warunku w prawie diserte wyrażonego o tym na koronatiey ipso facto ab omni fide et obedientia debita iako prawo obmawia liberi sumus:·

11: Dla czego patrząc mało nie wszystkie inne prawa y powinności które odłogiem leżą, które per potentiam opprimuntur, które per temeritatem in dubium vocantur:·

12. Dla czego Custodia Corporis non ex indigenis Regni et Mag. Ducat. Lituaniae iako prawo y przysięga wkazuie:·

13. Dla czego tak wielki stan wielkim kosztem Cudzoziemcom utriusque sexus łamienie, gdyż iż to ponieważ inaczey przysięgono musi za sobą, który wszystki sięgnie zaciągnąć:·

14. Dla czego Cudzoziemcy powiększey części udadza oni samy khudarni Cnoty y godności, mecthieves ambitus ważniejse niż wszelaka godność y da sługi po Klinich, drudzy po Pragach, po Grekach promociey nabywali y nie dziw teß że więcey Cudzoziemskim Radom, któremi urośli, aniż Rzeczypospolitey dogadzaią:·

15. Dla czego nietylko priwatne ale y publica Consilia od Cudzoziemców bawi się a snadź od niektórych białogłowek iuż ani posłów, ani posełsew nie słychać napisam z Pragi do Graca, z Gracu do naszego Francmeru aby wszystko factum et consumatum esset, O opłakana nasza Oyczyzno, dokąd nią Praga, abo Grac opiekać się będzie:·

16: Dla czego chociaż przybitności PP Senatorów niedokładaiąc się ich tam extra Regnum quam intra Regnum odprawuią:·

17. Dla czego in suei vocatiey ludzie a duchownich powinności do tych się udadzą y Consilia Politica przymieszywaią politice widzi Evangelium tractuiąc y zgoła ni ociym insym więcey nie prawią niż bardziey iako Absolutum dominium cakraią presentem Reipubl. statum legibus temperat burzyiąc y naganiaiąc przeciwko wszystkim dobrym obywatelom iakoby to herzy iudzkiej karono:·

18: Dla czego Kazimierz Trzeci poiąwszy także Rakuszankę y z nią dwa kroć sto tysięcy złotych wziąwszy nieustiniet przecię oprawy iedno nakiel ku tysięcy złotych y to w kupach a mena starostwach Teras niewziąwszy nic posagi Osiemdziesiąt tysięcy których niewzięto, tak wiele y tak dna stych dobr Rzeczy Pospolitey reformatia zagarniono:·

19. Dla czego choć się thego Rzeczpospolita upominała o titulum Sedis Regni Poloniae przypisanej nieskarono y w Zamku y Starostwa reformatiei podległe Gwarowskie na trojcami dano czy to iuż possesią włoconie biora, czy komu na potym Rzeczypospolitey pretextus iurium iakie wariuią:·

20: Dla czego za przodkow naszych między insemi mało nie przedniey sa bela na Rokoszu pode Lwowem educatia Augustowa teraz

chodź

choć też widziemi takąsz inter greges mulierū educatią, milczeć za szczęście mamy bo tym niektorych vraziśi:

21. Dla czego Vacantij Distributiua tak iakoby miała bydź podług słuszno ści swym tribiem niezdźie zatkym zaśnie chęć do służby Rzeczypospo litej zaśnie wszistka industria ktora beła skoro wszej miarij niedawno za Stephana kwitnąć poczęła wszistko się narodzeniu nasz na posłuchowa nie faccij napraczikowanie około Poborow napochlebcze y na Anczilato res obraca:.

22. Dla czego choc tak wielkie stroni tego instantij biwało choc się tym Sejmi vrazij choc takie prawo iest takie przisięgi, Vacantię przecię zatrzymawaia, y wedle prawa nierozdawaią, tako insych rzeczij tak y w tym nic to prawo, nic to choc się za tym krziwoprzisięstwa zaciągaią:

23. Dlaczego Rzeczpospolita bes Primasa bes pierwszego stroża y opiekuna tak długo (szczęść Boże) iakiego przipadku została:.

24. Dlaczego W duchowieństwach incompatibilia przi duchowieństwach di gnitarstwa przeciwko prawu przeciwko przisięgam zmieoszacowana w kościele Bożym skoda, tacza:

25. Dlaczego nakoniec mnichom iesz prawa łamiać y trzimać ych niechcąm:.

26. Dlaczego żadne nasze by naysłuszniejsze petita miejsca na Sejmach nie maią, sami się tełko Pobory praktykuią, gwoli się tym samim składaią tym się Sejmi kiedi ich na nasz wicerpnąć niemogą, targaią:.

27. Dlaczego też Sejmi ktore beły Vnicum remedium w wradach Rzeczij pospolitej w truciznę się w prachtiki facție obrocieły w opresią wolnych głosow y swobod szlacheckich:.

28. Dlaczego Natim Sejmie niekazono mowidź o Poborze tilko dotego o pobo rze gruntownym to iest wiecznim rok od roku trwaiącym nakoniecz o światczwiedź na nasz iesze zatożić zego non obstantibus protestibus stanowić y zawrzec chciano:.

29. Dlaczego choc Sejm niestanął choc wielie ych niepozwaliało na pobor (ktori ma bydź de omnium Consensu) a przecię ani protestatię do Ksiąg przymowacz chciano y perpotentiam confuse et in vite Vniuersali spisanij y po grodach actikowanij wiciągać podatki bez nasz na nas chciano:.

30. Dlaczego za Zigmunta starego niebeły iedno dwa pobory, za Augusta ieno szteri, Za Stephana choc także niedaliśmi iedno szteri przecię, od prawieliśmi woinę Gdanską, Vkrainę uspokoiły, Inflanti odiskały sławij wielkiej znabiciem, Teras daliśmi iuż dwanaście poborow, A gdzie się pomnie zguba szwecie, Vtraciwszi Inflantij, Vkraina indesolatiom

przyszła y

przyszla y skadej inszey miary omieszkawszy przyszly::

31. Dlaczego mamy prawem obwarowana y poprzysiężona obronę, a nietelko że nigdy nieprzyczyniaią sie namnieysza rzecza do obrony ale publice prawa otym in dubium reuocantur:

32. Dlaczego następuiącym niebespieczenstwom wczas sie niezabiega, zwlaszcza do takich zapałow, takiemi widziemy y skod Rzeczpospolita przychodzi, mała rzeczą mogło sie Inflanckie niebespieczenstwo opatrzyć kiedyby było prawo prawem przysięga przysięga, choc iako kolwiek Rzeczpospolita przeciwko gdzyby była następpieła z multan burda niebaczeliśmy aby sie miało w tym w tak nagley potrzebie przyłożyć y pewnie kiedyby była niewrodzona miłość privatnych ludzy przeciwko Oyczyznie na znaczny szwank przyszeby była mogła. Teraz niedawno prawie pod ten czas wszyscy pokilkakroć sto tysięcy od Brandeburskich za kuratelę Pruską dwunastu tysięcy żałowano, ktore rzemiby sie tak wielkiey szkodzie y wzięcia do pułtoru kroć sta tysięcy ludzi dusz krzescianskich w niewola zabieżec mogło, niechże tedy Pan Bog sprawiedliwie sądzi między Rzecza pospolita::

33. Dlaczego nie tak iako prawo uczy ale iako chcą y kiedy chcą pieniądze y ludzie Quarciane obracaią::

34. Dlaczego na obronę niemasz namnieysza Rzeczypospolitey potrzebę niemasz, na rzeczy marne, niepotrzebne, iest abunde kupuią sie kamieki a tracą sie pieniądze:

35. Dlaczego ta wszystka praca to wszystko staranie iakoby cła, y supy, podniesc, Economiey przyczyniaiąc reformatiamy dobra Rzeczypospolitey iako naywięcey skupować wszystkie emolumenta nawet iako y kaduky iusz trochę, wszystkie do siebie przygarniaiąc, a przecie zasłużeni ludzie pociechi niemaią y Rzeczpospolita żadnego poratowania na pobory telko nasze w naimnieyszych rzeczach patrzą::

36. Dlaczego tesz upominki Tatarskie ktore zawsze skarbu odprawowano na nasz iusz y na pobory zwalaią::

37. Dlaczego przez zatrzymanie y nierzeczne odesłanie upominkow Tatarom do tak znaczney y nieoszacowaney szkody Ukraina przyszła::

38. Dlaczego kule prochy y furmany wedle prawa wedle przysięgi miano było wszystko skarbu privato sumptu odprawować, a nietelko że sie naymnieysza rzeczą dotego nieprzyczyniaią, Ale insze potrzeby naposły nawet na stołowe::

39: Dlaczego Alokans Wrzodze zniesiono gdzie summa zato wzięta:

40: Dlaczego wstafunek poboru statecznie sie kiedy wey zrec niema gdysz kwity zquarty y poborow besz wiadomosci Senatu y Posłow podskarbiemu dawane bywaią::

41: Dlaczego piw czopowego, Cwartych groszow, fordonow, bes Seimu privata Autoritate bez nasz na nas wydane bywaią provogacie

42. Dlaczego nawsze tak wiele Pamięt tak wiele ludzi Rycerskych nie potrzebnie zniesc uszono a napodoki pod taki gwalt pod taką potrzebę niemi

sono. Dlaczego

43. Dlaczego wyciągnąwszy od miast Pruskich za pretextem niebespieczeństwa Ukrainnego y obrony przeciw Tatarom wielkie sumy pieniędzy nazbierane, iey iednak niedano ale ie przy sobie zatrzymano:.

44. Dlaczego przez niezmierne podwyższenie Ceł, przez nowe y niezmierne narzędy[?] Odzierstwa desertuią sie Jarmarki, niszczeią Miasteczka uciaz ... ludzie szlacheccy wszystka Rzeczpospolita prawie ad prostratum przychodzy:.

45. Dlaczego choc tak wiele o tym praw, a przecie odzwierzaty[?] pokoy zadwornemy ludzie Wolni byc niemogą, y Listy Glejtowe Plebej Contr Nobiles wydaią:.

46. Dlaczego pokoy zgoda między katoliki y Ewangeliki iako przedtym by walo niedotrzymawa sie y lekarstwy niepotrzebnie y niewedle czasu wiedziony, iątrzą sie bardzy nizły[?] lecza uczeczy[?]

47. Dlaczego de Compendiis interstatus / differentiis ktore sie im daliey tym bardziey agregantur starania niewydziemy zeby kiedy szkodliwego sumptu Rzeczypospolitey nieurodziey etiam ratione decimarum

48. Dlaczego sie kiedy indziey niena obronę Armaty obracaią iniciscim sie w tym iakoszy powinny Rzeczposp. Quas nos neque daturos esse neque offere nulla ratione promissuros tagże Sacri y Swiętopietrze:.

49. Dlaczego gdy zaprzeszłych krolow ktory nasz y Rzeczpospolita mielowały Kazimierzow, Alexandrow, Zygmuntow tak snadniey do Correctum praw kiedy potrzeba ukazowała przychodziło Teras choc ustanowienie zebrzemy do tego przecie przysc niemożemy:.

50. Dlaczego cum tanto periculo Reipubli iusz daliey nisz dwie liedzie posla do turek niewysłano, tagże przez tak długi czasz bez żadnego pewnego obwarowania od tego tam nieprzyiaciela Rzeczposp zostawa:.

51. Dlaczego nazruczenie federum cum exteris sine consensu priuata au toritate bywane y Rzeczposp (przez Boże Aduerse casum) na szwank prawie puszczano:.

52. Dlaczego occassii znaczne doktorych iezlisz kiedy tedy terazniejszemy czaszy ocasie wielkie otwieraty sie wszystko gwoli Rakastanom uprosztono y drogę ktorych zagrodzono

53. Dlaczego sprawiedliwosczia zadworna ad odium ad gratiam wrze czach częstokroc euidentissimis stawia, iako o tym wiele między ludź my slychacz:.

54. Dlaczego niemniey na seymiech około tey swiętey sprawiedliwosczy dzy wne respecti odmiany Regesterow deliberatie, nakoniec Dat ueni am Coruis Vexat Censura Columbas, nawet y odmiany decretow y de pactatie wielkie bywaią:.

55. Dlaczego nigdy podowno więtszey licencyey nigdy więtszey zbrodniey krwie rozlania, nigdy więtszey opresyey, ubogich ludzy, nigdy więcej mencarzow y falszywey monety niebeło prawie iakoby interregnum

iakie

yakie iakoby Pana y gospodarza w tym domu Rzeczypospolitey niebyło,
nawet y sama Mennica Krolewska tak bardzo zła że ludziom wszystkim
zeras takie narok szkodę czyni iakoby Tatarski szemie przeszedł:
56: Dlaczego się prawo niemniey popsuło się, żone o mieszkaniu Senatorow przy boku
Panskym do skutku nieprzywodzą:
57. Dlaczego na Senatory niemasz na Zasławoy Dwor niemasz a na Cudzoziemce
iest zawsze, Cudzoziemcom iest zawsze placa pewna a naszy lapy liżą, Cu
dzoziemcom hadukj, inszym wszy, maią drudzy Beneficia Duchowne Swiecne
przeciwko prawu przeciwko przysiędze:
58: Dlaczego dawnych Vrzędow nieodawaią, y nowe z woli swoiey wprowadza
ią in preiudicium Wolnosci naszych et ordinariarum Jurisdicionum
gdyż prawo Vczy a prawo popsuły się żone starych nieumnieiszac, a nowych
nieprzyimiać:
59: Dlaczego iako zawsze do tąd bywała zaprzysięgłych Krolow Polskich
od zażywania dobr Rzeczypospolitey wprzeszłych Spolity zrażaią, chiba
podobno dla ofiaradczenia tym więcej niechęci y niewdzięczności prze
ciwko Narodowi naszemu y Miastom portowym Dominia Maris
Reipub Odeymowac dopuszczaią y depactatre wolne towarow naszych
y łamac prawa koronne dopuszczono:
60: Dlaczego Despect Krolowy przez prowadzenie Cudzoziemcow y swo
woy utraiły beli niedawno Inflanty przecię to się terasz dzieie, tak
że też owocu tych Panow wystrzegac się trzeba straceniu tey tam
prowinciey, iako iusz poczatki się dnowu tego pokazuią, y prze
trągi wielkie ludzie czynią:
61: Dlaczego iako od Cudzoziemcow naprzedniesza rada tak y w tych rę
ku skarb, skrzynka, wszystkie dostatki Panskie, oni wszystkiem
władnią:
62. Dlaczego iako chcą y kiedy chcą do skarba besz pozwolenia klu
czow Senatorskich otwieraią, korony biorą; klinoty, zastawiaią y
niewiedziec gdzie podziewaią:
63: Dlaczego tak długo podskarbiego Nadwornego niebyło a drugi tylko
pro forma nic w ręku niemaiąc niczym niewlada:
64: Dlaczego niebyło do tąd klinotu większego w polsce iako szlachcicem
się urodzić, terasz na nasze szlachectwo iakoby cos więcey Cudzo
ziemskie Tytuły nam iakies wnoszą. Priuilegia na to z Kancellaryei
przeciwko prawu boiszne; (co extra Regnum się vprasaią prze
iudicowac nam niemogą): wydaią, y tak poczciwy aequalitatem
ktorą się szczycemy in libera Reipub targaią:
65. Dlaczego gdy Grabia pasierba swego Granowskiego zabiat within
Krol zagretto niemogli tego scierpieć y bieże przodkowie naszy
y oni potomkowie:

ni potomkowie degeneres Coś iesche mniejszego hoŷoss dziesz
j szkier przez bądźiemy:.

66: Dlaczego iusz odedworu wdomy szlacheckie terminos tactos szlam
Citacie j mandaty Zadworne awietelko iusz zanicje, ale y infa
mie niezbożne y uwiesczane wszak wychodzą do tąd:.

67: Dla czego tak dwor Zmalon, Vlissow, ogołocon zewielie Senatorow
iest ktorży więcej ludzi szlacheckich zaria, a przecie j ta wrocha
szwierkiego j bez zapłaty:.

68: Dlaczego tak zeszła około nas j wolności naszych Niedobiemskie
prachtyzy iakie traktaty bez przed drogą Rewelską j iako
nasz odbieżec j in przedam podac chciano Zarahiemi potym swoij
koronij chandoruj, iako sie na Seymie Zinquisitiei pokazało
pierwsze Odeniemie stanęło, ale j teraz kuthemu Celowij
to drugie siostry wodzonej odeniemie wigadzano zebi nasz prze
ciez tymże sidłem iako kobziek wikład we wszystkie okolicznosciy
patrząc gravissimis probationibus ludkie wielki vkatmiej j
przestrzegają:.

69: Dlaczego nad pierwsze przedsięwzięcie declaratiei Senatus Con
sulta nowe to teraźniejsze postanowienie vliubione zatym zdob
waniem sie napotentie j factie, pogardzenie zainych ofiaro
wania ku poratowaniu Inflant dziwne Venatie to odmiany do
otwarzania sie zodiakiem do Szweciej podługich Z Archixięciem
Z Cardinałem Cysterseynem namowach wkitanowie vdeij swych
skrakowa wiwiekiemie:.

70: Dlaczego ponieważ prawo takie iest niebez wielkich przyczyn
od przodkow naszych vczinionem i niemniej nad insze prawa po
przysięgione zatym gdy ze y nom dosć sie niectym tacno każdy
zrozumiec może co sie tym popełnia a przecie, pierwsze Mał
żeństwo beło nad Consens Senatus j to takze Srodzonej siostry
przeciwko Bogu, przeciwko ludziom, gniew ciężki Boży na nas
wciągające tak że iako do tąd bywało y do końca niesz in
szego sie iedno morow, a Poborow spodziewac możemy:.

71: Dlaczego odłożywszy sprawę Curatele Pruskiej na Rzeczpo
spolitą iako iey też przynależącą bez Seimu bez potwo
rzenia Stanow zapisedano, bez żadnego pożytku Rzeczypospolitej
choć krol Stephan to co dało wzięt wszystko to beł na woj
nę Moskiewską obrocieł:.

72: Dlaczego tak wiele vratow praw, j wolności naszych tak
wiele Contemptow, Przysiąg, Obowiązkow, zniosszy przez
lat ośmnaście

Lat osmnascie wielka cierpliwoscią gdyś Conniuencią im
dalei tym bardziey swiewolią zachodzącą Tandem aliquando
poczuć się gradzić osobie mężney :

73: Slachetego słuchać wiernemy wypisanie Bożym S. Mathiasza w takim
zaciągu napominaiącego Omnis qui habet Zelum legis exeat post
me Confortamini et Viriliter agite in lege qui in ipsa Glori
osi eritis et sine ipsa, wszyscy byli niewolnikami do czegoby pewnie
przyszło gdyby taiakoż [illegible] nieustatecznoscią nasza lada iako
na ostatnie lekarstwo Rzeczypospolitej wynisc miało tej sami rożny zbawio
ny się strasznieyszemi by bely niż Tyrany, gdzieby się wszystkich obrocić
miało, pożegnac się z Prawy, Pożegnac się z wolnosciąa, y iuż sobie
nic inszego ieno extremam Seruitutem obiecowac nie potrzeba :.

Zwłaszcza że puncta na Seymie Warszawskim od J. K. Mci były posłane
Ktore żaden Respons bo Seym roserwano

16 X: Spisanie się P.P. Senatorow Rzplitey die 7 Julii 1606
w obozie pod Janowcem (iest to iuż wyżej napisanie):

~~Sandomier 1606~~ Zgravamina posłów powiatowych proszowskich podane na sejm

Lustracja rokoszan podsandomierskich

~~Ł~~ II

1606, 7.X.

1. Naprzód ~~wszystko~~ dlaczego wysławszy posły na elekcyją, cum plena sufficienti potestate, jako Pacta świadczą, i przez nie, za ślubowaniem przywrócenia Estoniej do nominaciej na Państwo przy, szedszy, postanowienia się posłów swych contra juramentum za, przaną i tylko tymczasem na wieczny śmiech i hańbę Rzeczypo spolitej ludifikowaną?

2. Dla czego jeśli nie zaraz przynajmniej po śmierci króla JMci szwedzkiego też to Estoniej przywróconą wedle przysięgi uczynionej?

3. Dla czego jechawszy do Szwecyjej, wziowszy od nas dobrze na drogę, tu niewdzięcznością nagrodzona, że snadź insza przysię, gę strony niewrócenia nam Estoniej uczyniono?

4. Dla czego nas potém tak długo słowy i obietnicami karmiono, aż nam dopiero to dano /: ludibrium własne:/: czego już nie mia, no, i nieprzyjaciela jeszcze przez te wrota do Inflant wprowadzo, ną, złaką jako wiemy szkodą i zgubą Rzeczypospolitej?

5. Dlaczego jakoby teraźniejszego zaciągu inflantckiego rze, czy potrzebowały im pensa profania classis omnibus rebus instructa wedle Pact i poprzysięgi non adhibetur, gdyż zatém contractus et juramentum violato?

6. Dlaczego na zastonę Ukrainy zamku żadnego przez lat 18. nie postanowiono, gdyż też to w Pacticch poprzysiężono?

7. Dlaczego działa z Krakowa aż do Inflant wywożono, ponieważ wedle Pact necessitatibus Regni Poloniae et Magni Ducatus Li,

Schmit str. 98 trari

twania w Inflanciech exigentibus z kąd inąd miały być sui propriis sumptibus opatrzone?

8. Dla czego za uporem, za nieprzypuszczeniem zdrowym rad straciwszy Szwecyją i Pact dotykając się Szwecyjej zatrudniono i wielkiej niesławy Koronę nabawiły?

9. Dla czego nietylko rady senatorskie w tej ekspedycyjej Szweckiej pominiono, ale choć się naszą uczynnością i poborami odprawowało, tako przecie czy niechęć czy nieufność narodowi naszemu ukazano, że tylko Węgry a Niemce albo Szoty i jednego narodu naszego żołdem tej tam służby niezaciągniono ani użyto?

10. Dla czego niepomniemy ponieważ kondycyonalne jest panowanie i conditionalem obedientiam debemus, że non ad impletis conditionibus my też wedle warunku w prawie diserte uczynionego o tém na koronacyjej ipso facto ab omni fide, et obedientia debita jako prawo obmawia, liberi sumus.?

11. Dla czego patrząc mało nie na wszystkie inne prawa i powinności część odłogiem leżą, część per potentiam oprimuntum, część per temeritatem in dubium vocantur?

12. Dlaczego custodia corporis non ex indigenis Regni et Magni Ducatus Litvaniae jako prawo i przysięga ukazuje?

13. Dla czego tak wiele z tak wielkim kosztem cudzoziemcom utriusque sexus bawienie, gdyż i to ponieważ inaczej przysiężono musi za sobą krzywoprzysięstwo zaciągać.

14. Dla czego cudzoziemcy po większej części rządzą, oni sami kluczami cnoty i godności mulieres ambitus ważniejsze niż wszelaka godność i zasługi po Rzymiech, drudzy po Pragach, po Grekach, promocyjej nabywali; i niedziw też, że więcej cudzoziemskim radom, którémi urośli, a niż Rzeczypospolitej dogadzają?

15. Dla czego nietylko prywatne ale i publica consilia od cudzo„ziemców zawisły, a snadź od niektórych białogłowek; już ani posłów ani poselstw niesłychać: napiszą z Pragi do Gratza, z Gratzu do naszego frauzimeru aby wszystko factum et consumatum esset. O! opłakana nasza Ojczyzna, dokąd nią Praga albo Gratz opiekać się będzie?

16 Dla czego choć przy bytności p.p. senatorów niedokładając się ich tam extra Regnum quam intra Regnum odprawują?

17. Dla czego inszej wokacyjej ludzie a duchownych powinności do tych się rządów i consilia politica przymieszywają, polityke nize„li ewangelię traktując i zgoła ni oczém inszém więcej nieprawią nic bardziej jako absolutum dominium cukrują, presentem Rei publica statum legibus temperant wzruszając i naganiając przeciwko wszystkiem dobrym obyczajom, jakoby to kędy indziej karano.

18. Dlaczego Kazimierz trzeci pojąwszy także Rakuszankę i znią 200.000 złotych wziąwszy, nie uczynił przecie zoprawy jedno na kilku tysięcy złotych i to w żupach a nie na starostwach; te„raz niewziąwszy nic gwoli czterdziestom tysięcy, których niewzię„to, tak wiele i tak znacznych dobr Rzeczypospolitej reformacyją zagarniono?

19. Dla czego choć się tego Rzeczpospolita upominała o titulom sedis Regni Polonia przypisanej niekarano i w ząmki i staro„stwa reformacyjej podległe intromissyje nad zwyczaj dano? Czy to już posessyją w Koronie biorą, czy kopę na potém Rzeczy„pospolitey pretextus jurium jakie warują?

20. Dla czego za przodków naszych między inszemi mało nie„przedniejsza była na rokoszu pode Lwowem edukacyja Augustowa teraz choć też widzimy takąż inter greges mulierum edukacyą milczeć zaczęcie mamy, bo tem niektórych urazili.

21 Dla czego wakancyi distributiva tak jakoby miała być, po,
dług słuszności swém trybem nie idzie, zatém gaśnie chęć do
służby Rzeczy-pospolitej, gaśnie wszystka industria która była
z każdej miary niedawno za Stefana kwitnące poczęta, wszystko
się na rozerwanie nas, na poryskowanie fakcyi, na praktykowa,
nie około poborów, na podchlebce, i na ancilatores obraca.

22. Dla czego choć tak wielkie strony tego instancyje bywały
choć się tém sejmy rwały, choć takie prawo jest, takie przysię,
gi, wakancyje, przecie zatrzymawają i wedle prawa nierozdawają?
Jako insze rzeczy tak i wtém nic to prawo, nic to choć za tém
krzywoprzysięstwa zaciągają?

20. Dlaczego Rzeczpospolita bez prymasa, bez pierwszego
stróża i opiekuna tak długo /: strzeż Boże! ‡ jakiego przypad
ku :/ została?

24. Dla czego w duchowieństwach inconpatibilia przy duchowień
stwach dignitarstwa przeciwko prawu, przeciwko przysięgom, z nie
oszacowaną właściciele bożym szkodą, łączą?

25. Dlaczego nakoniec mnichom już prawa łamią i trzymać
ich niechcą?

26. Dlaczego żadne nasze bynasturniejsze petita miejsca na
sejmach niemają, same się tylko poboru praktykują, gwoli
się tém samém składają, tém się sejmy kiedy ich na nas wy
czerpnąć niemogą, targają?

27 Dla czegoż też sejmy, które były unicum remedium
w urazach Rzeczypospolitey w trucizne się w praktyki fakcyje
obrócili, opressią wolnej głosow i swobód slacheckich?

28. Dla czego na tém sejmie niekazano mówić o poborze tyl,
ko do tego o poborze gruntownym to jest wiecznem, rok odro,
ku trwającym, nakoniec oświadczając na nas jeszcze załosé, że go
non obstantibus proeeribus stanowić i zawrzeć chciano.

29. Dla czego choć sejm niestanął, choć wiele ich niepozwalało na pobór /: który ma być de omnium consensu :/ a przecie ani protestacyje do ksiąg przyjmować chciano, i per potentiam confuse et invite universały spisawszy i pro grodach akty chowawszy wyciągać podatki bez nas, na nas chciano?

30. Dla czego za Zygmunta starego niebyły jedno dwa pobory za Augusta jeno cztery, za Stefana choć także niedaliśmy jeno ~~jedno~~ cztery przecie odprawiliśmy wojnę gdańską, Ukrainę uspokoili, Jnflanty odzyskali, z sławy wielkiej znabyciem: teraz daliśmy już dwanaście poborów, a że się pominie zguba szwecyjej utraciwszy Jnflanty, Ukraina in desolationem przyszła, i z każdej inszej miary o niesławęśmy przyszli.

31. Dla czego mamy prawem obwarowano i poprzysiężoną obronę a nietylko że nieprzyczyniają się na mniejszą rzecz, do obrony, ale publica prawa otem in dubium revocantur?

32. Dla czego następującym niebezpieczeństwom w czas się niezabiega, zaczem do takich zapałów jakiśmy widzieli, i szkód Rzeczpospolita przychodzi; małą rzeczą mogło się inflanckie niebezpieczeństwo opatrzyć, kiedy by było prowo prawem, przysięga przysięgą, choć jako kolwiek Rzeczpospolita przeciwko gdyby była nastąpiła z Multanburza, niebaczyliśmy, aby się miało w czym wtali naglej potrzebie przyłożyć, i pewnie, gdyby była nie wrodzona miłość prywatnych ludzi, przeciwko ojczyźnie, na znaczny szwank przyjść by była mogła; teraz niedawno, prawie pod tenczas wziąwszy po kilka kroć sto tysięcy od Brandeburczyków za kuratele pruską, dwunastu tysięcy żałowano, któremi by się tak wielkiej szkodzie, i wzięcia do półtora kroć sta tysięcy ludzi dusz chrześciańskich w niewolą, zapobieżeć mogło; niechże kiedy Pan Bóg sprawiedliwie sądzi między Rzeczapospolitą.

33 Dla czego nietak jako prawo uczy, ale jako chcą i kiedy chcą pieniądze i ludzie kwarciane obracają?

34. Dla czego na obronę niemasz, na namniejszą Rzeczypospolitey

potrzebą niemasz; na rzeczy marne, niepotrzebną, jest abunde: kupują się kamyczki, a tracą się pieniądze.

35. Dla czego ta wszystkia praca, to wszystkio starania, jakoby cła i żupy podnieść ekonomiiej przyczyniając, reformacyjami dobra Rzeczypospolitej jako najwięcej skupować, wszystkie emolumenta nawet jako i kaduki już troche większe do siebie przygarniając a przecie zasłużeni ludzie pociechy niemają, i Rzeczpospolita żad-nego poratowania na pobory tylko nasze w najmniejszych rzeczach patrzą.

36. Dlaczego też i upominki tatarskie, które zawsze z skarbu od prawowano, na nas już i na pobory zwalają?

37. Dla czego przez zatrzymane i niewczesne odesłanie upominków Tatarom do tak znacznej i nieoszacowanej szkody Ukraina przyszła?

38. Dlaczego kule, prochy, i furmany, wedle prawa, wedle przysięgi miano było wszystko z skarbu privato sumptu odprawować; a nie tylko że się najmniejszą rzeczą do tego nieprzyczyniają, ale insze potrzeby, na posły, nawet na stołowe.

39. Dlaczego blockhaus w Rydze zniesiono, gdzie summa za to wzięta?

40. Dla czego w szrafunek poboru, stateczni-eli się kiedy wej rzeć niema, gdyż kwity z kwarty i poborów bez wiadomości senatu i posłów podskarbiemu dawane bywają. -

41. Dla czego piwo, czopowego, czwartych groszów, fordonów, bez sejmu privata autoritate, bez nas na nas wydane bywają prorogacyje. -

42. Dla czego na wesele tak wiele paniąt, tak wiele ludzi rycerskich, niepotrzebnie z miejsc ruszono, a na Podole pod taki gwałt, pod taką potrzebę niemożono?

43 Dla czego wyciągnowszy od miast pruskich za pretextem niebezpieczeństwa ukrainego i obrony przeciw Tatarom wielką summę pieniędzy na obronę jej, jednak niedano, ale je przysobie zatrzymano?

44. Dlaczego przez niezmierne podniesienie ceł, przez nowe i niezmierne nowych zdzierstwa desartują się jarmarki, niszczeją miasteczka, uciążeni ludzie szlacheccy, wszystka Rzeczpospolita prawie adzprostra sum przychodzi?

45. Dla czego choć tak wiele o tém praw, a przecię od turbacyjej porwy za dwornemi ludzie wolni być niemogą, i listy glejtowe plebeji contra nobles wydają?

46. Dlaczego pokój, zgoda między katoliki i ewangeliki jako przedtém bywało niezatrzymała się, i lekarstwy niepotrzebnie i nie wedle czasu wiedziemy, jątrzą się bardziej nizli leczą rzeczy?

47. Dla czego de componendis inter status Differentiis, które się im dalej tém bardziej aggregantur, starania niewidziemy, żeby kiedy szkódliwego sumptu Rzeczypospolitej nieurodziły etiam ratione de cimarum.

48 Dla czego się kiedy indziej nie na obronę armaty obracają, i nie jesteśmy się w tém, jakośmy powinni Rzeczypospolitej, cas nos neque da turos esse, neque offere nulla ratione promissuros, także sacri i święto piętrze.

49. Dla czego gdy za przeszłych królów, którzy nas i Rzeczpospolitą miłowali, Kazimierzów, Aleksandrów, Zygmuntów, tak snadnej do korektury praw kiedy potrzeba ukazowała przychodziło: teraz choć ustawicznie żebrzemy, do tego przeciej przyjść niemożemy?

50. Dla czego cum tando periculo Reipublicae już dalej niż dwie lecie posła do Turek nie wysłało, także przez tak długi czas bez żadnego pewnego obwarowania od tego tam nieprzyjaciela Rzeczpospolita została?

51 Dla czego na zrucenie federum cum exteris sine consensu privata autoritate bywano i Rzeczpospolitą /: strzeż Boże adversum casum! :/ na szwank prawie puszczano?

52. Dla czego okazyje znaczne do których jeśliż kiedy tedy teraźniejszemi czasy okazyje wielkie otwierały się, wszystko gwoli Rakuszanom

upuszczono, i drogę do nich zagrodzono?

53. Dla czego sprawiedliwością zadworną ad odium, ad gratiam, w rzeczach częstokroć evidentissimis szafują, jako o tém wiele między ludźmi słychać?

54. Dla czego niemniej na sejmiech około tej świętej sprawiedliwości dziwne respekty, odmiana regestrów, deliberalije, nakoniec dat veniam corbis vexat censura columbas, nawet i odmiany dekretow, i depaktacyje wielkie bywają?

55. Dla czego nigdy podobno większej licencyjej nigdy większej zbrodniej, krwie rozlania, nigdy większej opressyjej ubogich ludzi, nigdy więcej mincarzow i fałszywej monety niebyło, prawie jakoby interregnum jakie, jakoby pana i gospodarza wtém domu Rzeczypospolitej niebyło, nawet i sama mennica królewska, tak bardzo zła że ludziom wszystkiem nieraz taką narok szkodę czyni, jakoby Tatarzyn ziemię przeszedł?

56. Dla czego się prawa, niemniej poprzysiężone: o mieszkaniu senatorow przy boku Pańskiem do skutku nieprzywodzą?

57. Dla czego na senatory niemasz, na zasłużony Dwór niemasz, a na cudzoziemce jest zawsze; cudzoziemcom jest zawsze płaca pewna, a nasze łapy liżą; cudzoziemcom kaduki, inszém wsie, mają drudzy beneficyja duchowne znaczne przeciwko prawou, przeciwko przysiędze?

58. Dla czego dawnych urzędow nierozdawają; nowe gwoli skarbowi wprowadzają, in praejudicium wolności naszej ex ordinariarum jurisdictionem gdyż prawo uczy, a prawo poprzysiężone starych nieumniejszać a nowych nieprzyczyniać?

59. Dla czego jako zawsze dotąd bywało za przeszłych królów polskich, od zażywania dóbr Rzeczypospolitej Prusiech Polaki zrażają, chyba podobno dla oświadczenia tém więcej niechęci, i niewdzięczności przeciw narodowi naszemu, i miastom portowym dominia maris Reipublicae odejmować dopuszczają, i depaktacyje różne towarów naszych i łamać prawa koronne dopuszczono?

60. Dla czego na despekt królowi przez wprowadzenie cudzoziemców i

fawory

fawory utracili byli niedawno Inflanty, przecie to się teraz dzieje tak że ten owocu tych faworów wystrzegać się trzeba, stracenia tej tam prowincyjej, jako już początki się znów tego pokazują, i przestrogi wielkie ludzie czynią?

119

61 Dla czego jako od cudzoziemców naprzedniejsza rada, tak i w tych ręku skarb, skrzynka, wszystkie dostatki Pańskie, oni wszystkiem władną?

62. Dla czego jako chcą i kiedy chcą do skarbu bez pozwolenia kluczów senatorskich otwierają, koronę biorą, klejnoty zastawiają, i nie wiedzieć gdzie podziewają?

63. Dla czego tak długo podskarbiego nadwornego niebyło, a drugi tylko pro forma nic w ręku niemając, niczem niewłada?

64. Dla czego niebyło dotąd klejnotu większego w polszcze jako szlachcicem się urodzić; teraz na naszę szlachectwo jakoby coś więcej cudzoziemskie tytułu nam jakieś wnoszą, privilegia na to z kancelaryjej przeciwko prawu bo inszę /: co extra regnum się upraszają pro judikować nam niemogą :/ wydają, i tak porzęsci equalitatem którą się szczycimy, in libera Respublica targają?

65 Dla czego gdy grabią pasierbo swego Granowskiego chciał uczynić król Jagieło niemogli tego scierpieć i znieść przodkowie naszy i my potomkowie de generes coś jeszcze mniejszego kogoś znieść i scierpieć będziemy?

66. Dla czego już ode Dworu domy szlacheckie terminos tactos etiam citatje i mandaty zadworne a nie tylko już banicyje ale i infamije nieznoszone i niesłychane rzeczy wychodzą dotąd?

67 Dla czego tak Dwór z małan ogołocon że wiele senatorów jest którzy wiele ludzi szlacheckich bawią, a przecie i ta trocha i bez skwierku i bez zapłaty?

68. Dla czego tak często kota nas i wolności naszej cudzoziemskie praktyki jakie traktaty były przed drogą rewelsią, i jaką nas

odbierzeć

i in praedam podać chciano, z jakiemi potem strony korony hańbami jako się na sejmie z inkwizycyjej pokazało, pierwsze ożenienie stanęło, a że i teraz ku temu celowi, to drugie z siostrą rodzoną ożenienie, wygodzono, żeby nas przecie tymże sidłem jakokolwiek wikłać we wszystkie okoliczności, patrzając grabissimis probationibus ludzie wielcy okazują i przestrzegają.

69. Dlaczego nad pierwsze przedsięwzięcie deklaracyjej Senatus consulta nowe to teraźniejsze postanowienie ulubione zatym zdobywaniem się na potencyję i fakcyję, pogardzenie zacnych ofiarowania ku poratowaniu Inflant, dziwne wenacyje to odmiany do otwarzania się z odjazdem do Szwecyjej po długich z Arcyksiężną z kardynałem, dyj, terstynem namowach w Krzanowie rzeczy swych z Krakowa wywiezienie?

70. Dlaczego ponieważ prawo takie jest niebez wielkich przyczyn od przodków naszych uczynione, i niemniej nad insze prawa poprzysiężone, za czym gdy żeś nam dość się nie czyni łacno każdy zrozumieć może, co się tem popełnia, a przecież pierwsze małżeństwo było nad konsens senatu, i to takie z rodzoną siostrą, przeciwko Bogu, przeciwko ludziom, gniewu tylko Bożego na nas ściągając, tak że jako dotąd by wało, i do końca nic inszego się jedno morów, i poborów spodziewać możemy.

71. Dlaczego odłożywszy sprawę kurateli pruskiej na Rzeczpospolitą jako jej też przynależącą bez sejmu bez pozwolenia stanów zaprzedano bez żadnego pożytku Rzeczypospolitej. Król Stefan to co za to wziął, wszystko to był na wojnę moskiewską obrócił.

72. Dla czego tak wiele urazów praw, i wolności naszej, tak wiele kontemptów przysiąg obowiązków znosząc przez lat 18. z wielką cierpliwością gdyż konniwencyją im dalej tym bardziej w niewolą zachodziemy, tandem aliquando poczuć się i radzić o sobie musiemy.

73. Dlaczego słuchać niemamy w piśmie świętem S. Matheusza w takim zaciągu napominającego: omnis qui habet zellum legis exeat post me confortamini et viriliter agit in lege qui in ipsa gloriosi

gloriosi civilis, et sine ipsa mamy bydź niewolnikami, doczego by pewnie przyszło, gdzieby za jako /: strzeż Boże! :/ niestateczność nasza ladajaka na ostatnie lekarstwo Rzeczypospolitej wynisdź miało, tej samej rózgi obawiamy się straszniej ssemi by były niż tyrany, gdzieby się w śmiech obrócić miało, pożegnać się z prawem, pożegnać się z wolnością, i już sobie nic inego jeno extremam servitudem obiecować niepotrzeba.-

Artykuły uchwalone na zjeździe rokoszowym pod Sandomierzem
przesłane Królowi 1606 pod Wiślicę (w treści) (posłane d. 8 Septembr. 1606 do podpisu Królowi)

1. Aby Król cudzoziemców od siebie oddalił i na dworze nie trzymał.
2. Urzędów, godności i opatrzeń duchownych i świeckich aby Król samowol-
nie nie rozdawał, ludziom Krajowi zasłużonym tylko za naradą Senatorów wyznaczonych przy boku Króla
zostających – aby Król przywilej dany Jungom zaraz zniósł.
3. Aby Arcyksiężna stara i Arcyksiążęta rakuscy nie bawili w Koronie
4. Aby się źli doradzcy Króla mianowicie z senatu stawili przed Komisyą i
oczyścili z zarzutów [illegible]
5. Aby Król odkrył tych którzy mu radzili do absolutum dominium. Aby od roko-
szu wyznaczeni Komisarze przy Królu mieszkali
6. Aby Król za granicę inaczej nie pisywał listów tylko za wiadomością Komisarzy.
7. Starostwa i [illegible] dzierżawy na ekonomie Królewskie obrócone aby Król godnym
osobom rozdał w dożywocie
8. Żołnierza kwarcianego aby Król na Ukrainę wysłał i szkody przez niego pod
Wiślicą poczynione wynagrodził.
9. Aby Król z swej szkatuły starał się wykupić więźniów, których przez niedbalstwo
Króla w obronie granicznej Tatarzy zajęli.
10. Aby zamki pograniczne dał naprawić i działa z Korony do Inflant za-
brane kazał nazad sprowadzić; aby wystawił w 5 latach pięć zamków w paktach
obiecanych, i aby okazowania po województwach porządnie się odbywały.
11. Aby Król margrabi brandeburskiemu oświadczył iż nie ma prawa sukcessyi:
nego tylko lenne, i aby mu wzięte od niego pieniądze (dla przekupienia) zwrócił
12. Ponieważ Król privata authoritate wbrew traktatom wprowadzał Dymitra do
Rossyi i przeto tego nieszczęścia był przyczyną, ma się starać o uwolnienie więź-
niów polskich z niewoli moskiewskiej.
13. Kwartą aby Król według własnego upodobania nie rozrządzał; Klejnoty
koronne aby były pod dozorem podskarbiów – i aby osoby z rokoszu deputowane tako-
we zrewidowały; aby wypłat i upominków Tatarom nie zatrzymywano; aby
pensyje neapolitańskie do Rawy odsyłane były.
14. Aby Król jezuity z dworu wydalił (bo ci wdawają się w sprawy publiczne, na
kazaniach Króla do absolutum dominium wiodą i ludzi do tumultów i buntów
pobudzają) i świeckie duchowne [illegible] za kaznodzieje i spowiedniki przyjął, aby zakonu
jezuitów nie protegował i obcych tegoż zakonu w przeciągu 12 tygodni z
Królestwa wydalił, i te tylko klasztory jezuitom zostawił: Poznań, Kalisz, Wilno,
Lublin, Brunsberg, Pułtusk, Jarosław i Nieśwież, innych miejsc aby nie mieli i
dobr nie nabywali.
15. Aby dobra w Inflanciech cudzoziemcom i zdrajcom Inflantczykom nadane Król
odebrał i ludziom polskim i litewskim nadał, aby tę tylko ordynacyję ziemi inflants-
kiej potwierdzał, jaką sejm uchwali.
16. Tytuły cudzoziemskie aby były zniesione i zaprowadzona równość szlachecka.
17. Aby religia żadnej różnicy nie robiła w urzędach i ich rozdawnictwie
18. Opactwo tynieckie aby Król natychmiast oddał X. Wojciechowi Baranowskiemu
jako canonice obranemu opatowi i legitime

Biskupi aby opactw nie posiadali; aby opactwa różnym osobom były udzielane;
któreby dziatki szlacheckie chowali wedle konstytucyj 1580 i 1588.
Aby dekretów trybunalskich sądy zadworne i sejmowe nie znosiły
Aby król na pismach do Prus, Litwy i Korony nie używał szwedzkiej pieczęci.
Legat ojca świętego aby w Polsce stale nie mieszkał, bo to przeciw godności
prymasa; tylko sprawiwszy legacyją aby odjeżdżał.
Sądy sejmowe aby były odprawowane podług regestrów w porządku spraw zapisanych
toż samo i sądy zadworne, aby sprawy szły według numeru zapisanego porządkiem.
Aby wszelkie edykta zabraniające wolności nabożeństwa chrześcijańskiego były
nieważne i aby ci co niepokoją zbory, cerkwie, cmentarze, szpitale, szkoły,
surowo karani byli i to bez apellacyj. Różność nabożeństwa nikomu do na=
bywania lub urzędów przeszkodą być nie ma. Podobnież i małżeństwa podług
wszelkiego obrządku mają być wolne (tyle w rękop. w skutku opraw. czoma)
Unija kościoła greckiego aby zniesiona i unieważniona była, i wszelkie
banicyje i exkomuniki na nieunitów aby nieważne były.
Dobra zabrane kościołom greckim aby powrócone były, a bractwa cerkiewne
aby podlegały patriarsze konstantynopolitańskiemu.
Aby przywilejów na przywileje nie wydawano, toż samo i pozwów zadwornych.
Annat z królestwa aby za granicę nie wywożono, lecz w kraju takowe oddawano.
Sprawa o dziesięciny z dóbr szlacheckich ma być zawieszona aż do kompozy=
cyi stanu duchownego z świeckim.
Strony duchowne aby miały forum swoje przed sądem ziemskim lub grodzkim.
Aby jałmużny i zapisy kościołom i klasztorom tylko w gotowiźnie robiono.
Duchowni aby starostw nie trzymali
Sprawy duchowne na trybunałach mają być sądzone przez 4 deputatów du=
chownych a 8 świeckich; przy sprawach świeckich duchowni deputaci zasia=
dać nie mogą.
Beneficia kościołów katedralnych aby plebejuszom nie były dawane
W rozdawaniu wakancyj, aby król zwłoki nie czynił.
Aby król nie pokazywał swej niechęci wszelkim motorom rokoszu, i aby nikt
dla wolnej mowy zemsty nie doznawał.
Koszta wszelkie zjazdu i zaciągu mają być z kwarty zapłacone
Szkody w dobrach królewskich przez rokosz poczynione mają być darowane,
tylko opat pokrzywnicki ma za zniszczenie przez rokosz dostać wynagrodze=
nia 8000 zł.
Aby się król na te kondycyje wszystkie podpisał że je dotrzyma.

Warszawa 28 Maja 1607

Zygmunt trzeci z bożej łaski król polski, wielkie książe litewskie ruskie, pruskie, mazowieckie, żmudzkie, mazowieckie, inflantskie, a szwedzki, gotski, wandalski, dziedziczny król i t. d. ~~Wszem obec~~ Wszem w obec i każdemu z osobna jakiego kolwiek stanu po wołania ludziom, obywatelom tej Rzeczypospolitej uprzejmie i wiernie nam miłej łaskę naszę królewską.

Uprzejmie i wiernie nam mili! Ludzkie umysły i po woje„ wództwach wszystkich w państwach naszych to najbardziej wzru. szyło, i do mieszania i kupienia się przywiodło, wniesienie prak. tyk strony podane na królestwo mimowolną elekcyą Pana i za złą radą absoluti dominij metus, co omnino z serc serc i umysłów ludzkich chcąc wyjąć i rzeczą samą ludzie pod panowanie nasze spokoj nie uspokoić, et istis suspicionibus et metu liberare Rempublicam, uchwalamy stosując się wtem do intencyjej wszystkich obywatelów w domach pozostałych i artykułów sejmikowych, aby ci wszyscy, kto, rzy o praktykach takowych, któreby wolną elekcyją podnosić miały wiadomość mieli, także i ci którzy złe rady, jakoby absoluti dominii przyczyną były winują, nakém sejmie koniecznie się jakiegokolwiek stanu i powołania i dostojeństwa pacate w takiej liczbie, jaka jest konstytucyją szczęśliwej koronacyjej naszej r. 1588. opisano stawili i te rzeczy odkryć aby na dalej do środy po ss. Trójcy blisko pierwszej przyszłej tu na sejmie byli powinni, a te osoby które takowe delacyje i probacyje czynić będą jakiejkolwiek woka cyjej będące, fide nostra regia et authoritate comiciali w przyjeździe i odjeździe i w wolnym popieraniu asekurujemy, i bezpie czeństwo zdrowia ich warujemy; termin takowym sprawom delato

rum

Schmit str 466-468

i osobom obwinionym, laudo communi środę, czwartek, piątek, sobotę, po świątkach i zatem poniedziałek, wtórek, środę, po ss. Trojcy bli,
ko przyszłyj naznaczamy, do których spraw i sądów kiedy przypadną, po świątkach, z senatu i z posłów, którzy by ani delatorami, a.
ni obwinionemi byli, obrać i naznaczyć będziem powinni, jako in causa nostra et Reipublica wedle konstytucyjej koronacyjej
naszej i potem osoby winne wedle dekretów tych sędziów ka.
rać będziemy, A jeźliby delator tallowy w dowodziech ustał,
i pokazało się, iż niewinnie do sądu kogo wyzwał, tedy poene ta
lionis samze in instanti według prawa ma być karany. A jeźli
by żaden do pierwszej środy po ss. Trojcy inclusive na ten sejm
prezentować się nie chciał, i to postanowienie nasze wzgar,
dził, i dalej Rzeczpospolitą turbował, i ludzie kupił, na temże
sejmie zaraz do tego przystąpiemy, jakoby Rzeczpospolita kone
cznie od takowych mieszanin uchwałą sejmową uspokojona zosta
ła. A ten edykt sejmową zgodą wszystkich stanów zawarty
et in vim constitutionis promulgowany, ręką naszą podpisaw
szy pieczęciami koronną i wx litewskiego zapieczętować, i po
grodziech bliższych rozesłać, i aby do wiadomości wszystkich
przyść mógł, na miescach zwykłych obwołać, i między ludzie
rozesłać, starostom i urzędnikom wszelakiem do tego należą
cym roskazaliśmy i teraźniejszym listem naszym roskazujemy
pod winami przeciwko niedbałym starostom w prawie pospoli,
tym opisanemi; a do tych, którzy na tenczas na rożnych miej,
scach są zgromadzeni, powagą sejmową tenże edykt authentice
posłaliśmy.

Dan w Warszawie na sejmie walnym koronnym dnia 28go
maja 1607. panowania naszego królestwa polskiego 20 a
szwedzkiego 14.

Universał rokoszowy

przeciw Zygmuntowi III królowi polskiemu r. 1607.

My Rady i rycerstwo koronne i W. X. litewskiego na rokoszu
zgromadzone wszem w obec i każdemu z osobna komu to wiedzieć na
leży obywatelom korony polskiej i W. X. litewskiego którego kol-
wiek stanu i powołania teraz i na potem będących, oznajmujemy, jaw-
no rzecz p. Bogu wszechmogącemu i wszystkiemu światu nie tajno
z jaką chęcią, miłością i ochotnym krwie przelaniem ciny naród nasz
polski obrał sobie był za króla Zygmunta królewicza szwedzkiego
pomijając wszystkie pożytki które wielkie od przedniejszych w
chrześciaństwie domów okazowane były, a samę tylko nadzieję
przed oczy kładąc że zacna krew macierzyńska domu Jagielo-
wskiego miała nam doświadczone obyczaje domu tego przywieść,
i wzajemną chęć przeciwko narodowi polskiemu wzbudzić; jed-
nak na samym wstępku był zadany zaraz pierwszy niesmak pa-
nowania z którego insze postępki łacno miarkować się mogły.
gdy i tego co było in pactis conventis na elekcyjej przyrzobie
cano, uniknioną i zaprzano, i potem na rady jako najszkodliwsze
przypadając, obierając sobie za najdufalsze poradniki ludzie albo
cudzoziemskie ku wzgardzie narodowi naszemu, albo nieumiejętne, al-
bo złośliwe praktyki o odbieżeniu nasz i podanie korony w obce ręce.
zakładano, jako się o tém przyznawania, prowincyje jedne potracono,
drugie zaprzedano, drugie w pogańskie spustoszenie puszczono, fede-
ra z sąsiady wzruszono, podawające się do pomnożenia dobrego i sławy
Rzeczypospolitej okazyje często odrzucano, stany rozmaitemi fakcyjami
mieszano i rozrywano, cłami, ekonomijami, złą mennicą, ustawicznemi

podatkami, i na prywatne tylko pożytki, wszystkich rzeczy niezmiernym
wyciąganiem państwo koronne wyniszczono, tak szafunkiem sądowej
sprawiedliwości, jako i umikaniem powinnych wedle zasługi, cnoty, na
grod, ludzi z rożnych miar uciskano, prawo wszystkie znieważono, wol
ności częścią przez subtelności, częścio per potentiam nachylana i
do takiego nakoniec jako widzim z każdej miary żałosnego i opłaka
nego stanu Rzeczpospolitą przywiedziono, co z jaką cierpliwością i,
zwykłą narodowi naszemu Panow swych ochroną od nas przyjmowana
było, świadczą przez dziewiętnaście już lat, żądze, prośby i starania na
się, świadczą na tak rocznym sejmie i znowu z jazdu lubelskiego
uczynionego wedle prawa admonicyje, świadczą pod Sendomierzem
wszystkie nasze rokoszowe postępki, gdzie jako z naszej strony całości
tylko praw pilnowano, o gwałcie żadnym w największej potrzebie nie
zamyślano, tak z drugiej jako prędko śmy się do województw naszych
rozjechali, po wielkich obietnicach miasto dosyć uczynienia ludzie słu-
~~ł~~żebne z granic zwiadłszy, kwarty z Rawy zabrawszy, na braty
nasze od nas na wolność na stróży wolności zastawiono, i gwałtowni
pod Janow~~skiem~~cem z wojskiem natarło. Rzuciła się tedy Rzecz~~pospolita~~po
~~spolita~~ znowu za takiemi krzywdami swemi, do zjazdów rożnych
w Koronie i zaciągnąwszy na siłu miejscach sądy o poratowaniu
wolności swych radziła; jednak iż o poprawie i dosyć uczynieniu
za dojściem jej na tem sejmie nadzieję czyniono, spokojnie i cierpli-
wie skutku śmy tych obietnic oczekiwali. Lecz miasto uczynienia
doczekaliśmy się większej i żałośniejszej oppressyjej, gdyż za sposo
bioną potęgą in armis sejm odprawując nietylko że ani rokoszo
wym ani wiślickim artykułom dosyć nieuczyniono, ale jeszcze jaw
niej na fundamenta wolności naszej nastąpiono postępnym i nie
wczasnym stanowieniem, gwałtownym zawieraniem władzy koła posel
skiego niedbając na protestacyą i znosząc wolnym głosem i porówna
niu się tak senatorskiemu jako i szlacheckiemu nie słychanemi rzecza

mi-

dotąd drogę zagradzając ostatnią rokoszową ucieczkę do poratowania wolności na potem, zawierając i wiele innych szkodliwych i wolności za chodzących rzeczy wyciągając, które my bacząc ostatecznie wszystko w prawie nadzieję niepotrzebny szwank wolności upatrując w takim ostatnim gwałcie, do ostatniej tez obrony swobod naszych prawa: de non praestanda obedientia uciec się musieli, i Zygmuntowi Trzeciemu Panu dotąd naszemu będąc po tak wielkie napomnienia od niej wedle prawa i wolności naszej wolni, posłuszeństwa śmy wypowiedzieli, jakoż i teraz tym teraźniejszym pismem wypowiadamy i o dalszych wolnościach swych za pomocą bożą radzić chcemy. A tak wszystkich przy nim będących Senatorów, dworzan i rycerstwa żądamy i napominamy aby do nas dla obmyślania o dobrem Rzeczypospolitej nieomieszkanie przybywali, tak że urzędniki wszelakie Koronne, i W. X. Litewskiego jakiejkolwiek powinności na sobie mające aby żadnej powinności jako Panu, któremu już posłuszeństwo jest wypowiedziane, dalej nie oddawali, i onemu posłuszni nie byli; a osobliwie starostowie, dzierżawcy, ekonomowie, żupnicy, celnicy, miasta i wszyscy insi którzy kolwiek zamki i dochody Rzeczypospolitej w ręku swych mają, aby nic już dalej jemu z tych prowentów nie oddawali, rationem strony tego czasu swego, reddituri. Sądy też wszystkie trybunalskie, ziemskie, grodzkie, podkomorskie, i insze ustać mają; a jeśliby kto to żądanie napominanie i postanowienie nasze lekce sobie poważywszy jemu się w czem przeciwiał, tedy takiego wszystkich za pomocniki tyraństwa i za nieprzyjaciela ojczyzny rozumieć będziemy, i przeciw nim poeny w kapturach wyrażone rozciągane być mają. Pewniśmy o każdem który się czuje być cnotliwie urodzonym szlachcicem, że nam tego dopomoże, i jako najprędzej do nas wspólnie z nami o oddanie nienaruszonym potomkom wolności krom ulegania starania czynić będzie; w co będziem chcieli rzetelnie

wejrzeć seby wedle tego, jako spolna ciągniemy, także tez wspólnie wolności swych zarywaliśmy, i z nich się ciesyli; na co dla lepszej wiary i pewności rękami się swemi podpisujemy i pieczęci swe przyciskamy.

Działo się w kole rokoszowym pod Jeziorną dzień ś. Jana Chrzciciela, roku pańskiego 1607.

Uniwersał

Zygmunt trzeci z bożej łaski król polski, W. X. Litewskie, ruskie, pruskie, żmudzkie mazowieckie, inflantskie, a szwedzki gotski, wandalski dziedziczny król i t. d.

Wszem w obec i każdemu z osobna, obywatelom korony polskiej i Wielkiego księstwa Litewskiego i wszystkich prowincyj do nich przyległych uprzejmie i wiernie nam miłym łaskę naszą królewską!

Uprzejmie i wiernie nam mili! Naznaczeni byli z sejmu przeszłego zgodnie bez żadnej protestacyi zawartego, pewni tak z senatu jako też i z koła poselskiego deputować, którym moc jest dana, aby pospołu z nami i z pany senatory przy nas będącemi, jako o tych którzy od zgody powszechniej się odstrychneli, tak też gdyby przy uporze swym zawziętym stali, o dalszym przeciwko nim postępku radzić, i od mieszanin Rzeczpospolitą wyzwolić mogli, co do skutku przywodząc ci Deputaci, za powodem naszym zaraz po sejmie, stali do tej tam strony opowiadając im i to to słowy od wszystkich stanów sobie poruczone staranie i nasze też do ukontentowania słusznemi środkami animuszów ich powolność którą oni pogardziwszy dowodząc dawno umyślanego zawzięcia swego, nieczekając skończenia czasu do traktatu sejmów naznaczonego, posłuszeństwo na zgromadzeniu swem wypowiedzieli, i przez uniwersały ~~przez~~ po państwach naszych rozesłali, publikowali, ludzie do siebie kupili, do wydania poborów przymuszali, sami się ufortyfikowawszy, i praktyki które jawnie pismem i traktatami pokażują się, i na sejmie blisko przyszłym, albo tam gdzie będzie potrzeba, autentycznemi i dowodnemi dokumenty którycheśmy teraz świeżo z listów ich dościgli, pokaże się dalej, z Panem cudzoziemskim a wprowadzonego przez gwałt na państwo czyniąc i elekcyą namówiwszy kondycyje znowu obranym sobie królem postanowili, z wojskiem i armatą z pod Warszawy się ruszyli, tem sposobem, aby Kraków miasto stołeczne nasze, a przytem insygnija regni opanowali, co się potem dostatecznie

odkryie

odkryie. Zacym tez nam inaczey nieprzysto jednozgodnie od Deputatow wta,
dzą seymową naznaczonych namowiony i uradzony przeciwko wiary i poddanstwa
nam niedotrzymującym postępek do prawa pospolitego, a mianowicie do
konstytucyjej tak na szczęsliwej koronacyjej naszej contra per duelles ja
ko i potem na warszawskiej ad ~~cum~~ hunc casum reasumowanych słowo
wane zawartszy, za niemi się ku Krakowa ruszyć naprzeciwko gwałto
wi takiemu panowania naszemu prawa pospolitego i wolnosci siła,
chcąc iej z odważeniem zdrowia naszego bronić w czem gdy się tamta
strona postrzegła, naprzod pod Warką w szyku stanowszy przeprawy
drogi nam bronili ku Krakowu, gdzie gdysmy z wrodzoney dobrotliwo,
sci naszey znosić się z niemi gotowi byli, lubo słowem rycerskim i da
niem ręki hetmanowi naszemu wedwu niedzielach stanąc, i deputaty od.
traktatow mile od oboru naszego /: gdzie tez i deputaci nasi stanąć byli
gotowi :/ zestać obiecali, na co samo czekając dzień cały pod Warką stra,
wiliśmy, jednak potem nam słowa niedotrzymawszy tegoż dnia nocą tez
ku Radomiowi siedmiu milach obóz swoj zaciągnąwszy, pod Jedlinskiem
miasteczkiem na przeprawie zasadzki na nas uczynili, czego my uchodząc
i na nie nacierać niechcąc inszą drogą na Przytyk iść woysko ich pomi
jając, umyslilismy, gdzie gdysmy się oborem położyli, dano nam znać
ze oni od Radomia w tę stronę gdzieśmy stali w bok powrociwszy się
drogę nam zajachali, jako ~~ta~~ tejże nocy pod obóz nasz z kilkuset koni
podjechali, rycerstwo przy nas będące przez listy do buntów przywo
dzić chcieli, i wszystkich okazyy do opprymowania nas upatrowali;
nawet i posłanca Wgo Stanisława Zołkiewskiego hetmana naszego
polnego Koronnego, który z listem do traktatu tej tam strony wzywa.
jącej był posłany więzieniu contra jura gentium zatrzymali, w czem
już bacząc wielkie niebezpieczenstwo nasze i nieodmienną ich przeciwko
nam zawziętosc, poddawszy pod rozsądek boga najwyższego niewinnosć
naszą ku nim dnia wczorajszego gdy nas na samej drodze prawie w uszy
kowanym woysku ruszylismy się, gdzie wszystku tak uporne przeciwko
nam zastalismy zasadzone, że pierwsze harce przeciwko nam wyiść
dli, ludzi zacnych przy nas będących jednych pomordowali drugich
na zdrowiu poszkodzili, na ostatek w pocżcie na nas natarlszy, bitwę
z nami zwiedli, a to pokazał sędzia sprawiedliwy słusznosc naszą, zniszył

ich

ich wyniosłą pychę, dał nam bez niewielkiej krwie rozlania zwycięstwo
z łaski swej świętej, które tak moderując, żeby w tych kilku pierwszych
zapałach stanęło zahamowaliśmy ludzie nasze od dalszego poparcia,
nieskwapiając się na krew ludzi niewinnych niewiadomie zawiedzio-
nych od tych które złe praktyki chytrym płaszczem wolności pokrywu-
szy na takowy szanc ojczyznę przywieść, i zamieszawszy Rzeczpospolitą
wolność elekcyjej i zatém swobody i prawa ojczyste pod swą moc pod-
bić usiłowali, którzy i teraz uporu swego nieodstępujące znowu do kupy
się zbierają przedsięwzięcia swego dowodzić chcąc co tak Uprzejmością
i wiernością waszą przełożywszy, i takowy ich postępek ~~naszą~~ ter
ustynie ich uporu pochadzący zaciągu powolność pod uważenie, Uprzej-
mości i Wiernościóm waszym dawszy, żądamy napominamy i roz-
kazujemy abyście do nich się nie kupili, i pomocy ani posiłku onym
żadnych niedawali, rzeczą samą już tego doznawszy że ci to są, którzy
pokój Rzeczypospolitej wzruszają, wojnę w spokojnej ojczyźnie wzruszą-
ją, na prawa i wolności szlacheckie następują, z wojski się po kraju
nie pomykając do zniszczenia wszystkich do mordów i gwałtów
przyczyny dają, wszystkie dostatki, ozdoby majętności, żony nawet
i dzieci Uprzejmości i Wierności waszej na ostatnią zgubę na rozer-
wanie przez nie tej jedności, którą się całość każdej Rzeczypospoli-
tej zatrzymawa, naradzają: na Koronie, dostojeństwo, panowanie
nasze następują — o nasadzeniu na królestwo Pana inszego jako się to
z listów ich wyżej ~~[illegible]~~ mianowanych pokazuje, praktyki czynią,
jako sami wiarę nam złamali, tak radzimy wszystkich do tako-
wego zmiennictwa przywiedli, i na ten zacny naród cnotą i stałecz-
nością ku Panom swém wiarą stawnym zmazę wieczną zaciągnęli.
Jesteśmy tego pewni że i cnota narodu polskiego, zwykłej przod-
ków swych stanie kluby ani się też odmiennym da uwieść wia-
trom i Uprzejmości, Wierności wasze po przezwyciężonej nam dotrzy-
mując wiary, przy prawach i wolnościach swych, przy panowaniu
naszém, które zawolnem nas od Uprzejmości Wierności waszych obra-
niem, ten u którego Królestwa są w ręku do sprawowania oddał, przy
zdrowiu i dostojeństwie naszém, zostawać się potężnie niezaniechające

Oco, jako pilnie Uprzejmości Wierności waszych żądamy, tak też i
wtém upewniamy, że jeśliby jeszcze stany czego do pomnożenia praw
i wolności potrzebowały, tedy jakośmy z powinności i chęci naszéj
ku pomnożeniu swobód i wolności Uprzejmości i Wierności waszych
na blisko przyszłym sejmie (: da pan Bóg :) gotowiśmy uczynić. —
A jeśliby się też kto takowy znalazł, któryby tumulty i gniewy
znowu wszczynać, wojska zwodzić, ludzie pod jakimkolwiek prete-
xtem do kupy zwoływać, sądy i sprawiedliwości hamować, prakty-
ki z cudzoziemcy czynić, i Rzecz pospolitą mieszać się ważył, prze-
ciwko takowemu jako ~~w~~spólnego ojczyzny pokoju pospolitego
nieprzyjacielowi winy w prawie opisane postępować z nimi będzie-
my surowie, karząc takowych na gardle, i na dobrach ich. Na
co dla pewności ręką swą się podpisujemy, i pieczęć naszę
Królewską przycisnąć rozkazaliśmy.

Dan pod Radomicem w Obozie Anno Domini 1607

Uniwersał Królewski pod Iłżą dany przeciw Rokoszanom

Iłża 6 lipc. 1607

Zygmunt III z łaski bożej król polski, wielkie xiążę litewskie, ruskie, pruskie, mazowieckie, żmudzkie, inflantskie i szwedzki, gocki, wandalski dziedziczny król.

Wszem w obec i każdemu z osobna obywatelom koronnym i wielkiego xięstwa litewskiego uprzejmie i wiernie nam miłym. Nie jest tajno uprzejmościom i wiernościom waszym jaka była w tém żałosnem zamieszaniu ku Rzeczypospolitéj po wszystek czas cierpliwość i powolność nasza; jako skromnie znosiliśmy znieważenia dostojeństwa naszego, jako poniekąd przekładaliśmy jawne o zdrowiu i odmianie panowania naszego nie których przemyślawania i chytre co się z listów ich dostatecznie i autentice pokaże do wprowadzenia na to Królestwo imo wolną elekcyją inszego Pana praktyki, które jako do skutku przywodzili, jako ludzie cnotliwe pretextem wolności na nas pobudzali i do zjazdów prywatnych co innego pokrycie knując zwoływali i rzecz sama świadczy i tak wiele pism, deklaracyjej, responsów i uniwersałów naszych pokazują. Przywłaszczali kilka prywatnych osób so-

Smit str 535 wspomina tylko

bie regalia nasze składaniem zjazdów, zwodzeniem wojsk, hetmanów stanowieniem, poborów nakazywaniem, uniwersałów rozsyłaniem i w wszytkich rządach Rzeczypospolitej spaśnem zawiadowaniem, rozerwali sejm tak roczny stężyckim zjazdem w Lublinie potym w uszykowanych stanąwszy pułkach jakie tam o zdrowiu i bezpieczeństwie naszém przemyślawanie w świeżej to jest wszytkich pamięci. Więc zaś pod Sendomierzem pretextem naprawy wolności i pokazowania jakichsi urazów i nowych praktyk ludzi w swobodach się swych kochających zawżdy i ofiarowaniem naszém, któreśmy przez zacne senatory do nich czynili i naszą do ukontentowania animuszów i uspokojenia Rzeczypospolitej chęcią pogardziwszy, gdy onego polskiego i litewskiego narodu rycerskiego stanu ludzi obietnicami ich zawiedzionych do złamania nam wiary i wypowiedzenia bez żadnej słusznej przyczyny posłuszeństwa przywieść nie mogli, długo już na rzeczy potrzymawszy po ich rozjachaniu uczyniwszy się wszytkiego zjazdu deputatami napisane według zdania swego artykuły do nas napisali i posłali z takowém ostrem rozkazaniem, że jeślibyśmy tego im nie uczynili co chcą o sobie z innej miary radzić chcieli, których jednak zwykłą cierpliwością naszą znosząc i tylko żeby się z swej gromady spokojnie rozjechali onych napominając: gdyśmy nic powolnością naszą sprawić nie mogli, przyszło się nam ku nim

przybliżyć i lubo gdyśmy się pod Janowcem z nimi zjachali
w uszykowaném przeciwko nam stanęli wojsku, niepragnąc
jednak rozlania krwie, wszytko to co nas od nich niesłusz=
nie obchodziło mimo się puściliśmy i do sejmowego uznania
zostawili, chcąc i onych dobrotliwością naszą zwyciężyć i
powierzone nam od Boga państwo zwykłemi uspokoić środ=
ki. Mogli byli pewnie już na on czas tém się kontentować
i obiecanego przez nas spokojnie czekać sejmu ale mając
już dawno w zamysłach swych przedsięwziętą w Rzeczypos=
politéj odmianę i do tego celu zmierzając i na mały czas
uspokoić się nie chcieli z tąd że one zaraz po rozjechaniu
się różne o rozprawie tameczném udawania z tąd skrypta
rozmaite do ludzi znowu ich do zamieszania pobudzające
podane, z tąd już za złożeniem i publikowaniem sejmu na
rozerwanie sejmików powiatowych zjazd koła i na rozer=
wanie którym sejmem pogardziwszy zjazd znowu pod Jędrze=
jowem na skończenie rokoszu naznaczony, gdzie nic nie
sprawiwszy tylko ludzi po większéj części swowolnych
pod chorągwie zebrawszy, z nimi wiele gwałtów, mordów,
usielstw, więzienia ludzi szlachetnych w ciągnieniu poczy=
niwszy ku Warszawie się tym umysłem stawili, aby gwał=
tem na sejm nastąpiwszy, ten uspo~~je~~kojenia i ratowa=
nia Rzeczypospolitéj ostatni sposób znieśli, czego gdy

dowiedz dla ostrożności naszéj i powszechnéj wszytkich stanów
zgody nie mogli, niechcąc żadnych które im były tak od panów
senatorów i z koła senatorskiego po kilkakroć podawane
słusznych przyjmować środków w tydzień po zgodném sej=
mu zawarciu kilkadziesiąt się osób spisawszy poprzysię=
żone od wszytkich stanów wypowiedzieli nam posłuszeństwo.
Jaki potym był ich postępek, jakie na ubieżenie ~~[illegible]~~
stołecznego miasta naszego Krakowa przemysły, jakie na
zdrowie nasze zasadzki rzecz to sama pokazała, gdy nam
umyślnie drogę zajechawszy bitwę dali i niezbożnie na
nas Króla Pana swego rękę podnieśli i do takowego, któ=
regośmy się zawsze strzegli krwie rozlania uporem i na=
tarciem swém na nas rzeczy przywiedli i teraz znowu się
do gromady zbierają i nowe w téj Rzeczypospolitéj mie=
szaniny i sedycyje czyniąc się nieprzyjaciołmi ojczyzny,
porozumiewając się z obcymi Pany wzniecają takowymi swe=
mi postępkami autorowie i pryncypałowie tak szkod=
liwe w Rzeczypospolitéj sedycyje czyniąc za nieważném
na prawa i wolności szlacheckie nastąpieniem, poprzy=
siężonéj nam wiary niedotrzymawając odsądzając się praw
i wolności szlacheckich i ozdób ojczystych, którycheśmy
przeszedłszy wszytkie cierpliwości nasze stopnie za zdaniem
PP. Rad przy nas będących przychylając się do pierwszéj de=

klaracyej od P.P. Senatorów i Deputatów z koła poselskiego z sejmu blisko przysztego naznaczonych w tej mierze zgodnie uczynionej tamquam hostes patriae et perduelles być deklarujemy i winom w prawie pospolitém w kapturach dawnych a mianowicie w konstytucyjach szczęśliwej koronacyej naszej contra rebelles i drugiej warszawskiej przeciwko praktykom uczynionych na sejmie przeszłym ad hunc actum reassumowanych na nie extendujemy, urzędów, dygnitarstw, starostw i dzierżaw wszytkich, które szczodrobliwości naszej i przodków naszych mają odsądzamy i dobra ich dziedziczne do konfiskowania i one same do dalszego przeciwko nim prawnego postępku na sejm blisko przyszły odsyłamy, któremu dekretowi naszemu ci mianowicie podlegać mają, którzy tak szkodliwych w Rzeczypospolitej mieszanin autorami i powodami byli i ludzie spokojne chytremi praktykami do takowych przywiedli zaciągów i inszy wszyscy, którzy przy uporze swym stojąc nas za Pana znać i posłuszeństwa powinnego nam oddawać niechcieli, dalszą rebellią przeciwko nam wcisnąć, pokój pospolity rwać i ludzie spokojne mieszać i do gromad zwodzić nie poprzestali; także i ci którzyby z jakiej kolwiek miary takim pomoc i posyłki i do siebie je przyjmowali

zostawując jednak wszytkim tym otwartą do łaski naszéj drogę, którzy by wypowiedziane nam posłuszeństwo przysięgą znowu nam oddaną przyznali i spokojnie się do żadnych fakcyej nieprzywięzując zachowali. Rozkazujemy tedy starostom naszym i ich namiestnikom, i wszytkim sądowym urzędom, aby ten nasz uniwersał in viam decreti uczyniony prawny i w prawie pospolitym opisany nieodwłocznie przeciwko wyżéj opisanym osobom exekwowali, sądy potoczne odprawowali i sprawiedliwość ludziom ukrzywdzonym czynili; co uczynicie Uprzejmości Wasze z powinności urzędów samych i dla łaski naszéj.

Dan z obozu naszego pod Iłżą dnia 6 lipca roku 1607, Królowania Państw naszych polskiego 20 szwedzkiego 14. Przy bytności i za zdaniem PP. Senatorów na ten czas przy nas będących, wielebnego, jaśnie wielmożnych i urodzonych: X. Macieja Pstrokońskiego biskupa przemyskiego, kanclerza koronnego, Hieronima Gostomskiego z Leżenice wojewody poznańskiego sendomirskiego naszego starosty, Alexandra Chodkiewicza trockiego, Alexandra Koniecpolskiego sieradzkiego starosty naszego Tarnowskiego, Karola Chodkiewicza hrabi na Sklowie, Myszy i Bychowie starosty żmudzkiego i wielkiego xięstwa litewskiego hetmana starosty naszego derptskiego, Adama Sędziwoja z Czarnkowa wojewody

Łęczyckiego generała Wielkiej Polski, Stanisława Gulskiego wojewody ruskiego starosty naszego barskiego, Jakuba Pretfica z Gawron podolskiego starosty naszego, Stanisława Żołkiewskiego lwowskiego, rohatyńskiego, kałuskiego, kamionackiego starosty, hetmana naszego polnego koronnego, Jana Roskowskiego przemęckiego, Jana Romisowskiego, Adama Kosobudzkiego wysogrodzkiego, Stanisława Warszyckiego warszawskiego, kobryńskiego osieckiego naszego starosty kasztelanów, Zygmunta Myszkowskiego margrabie z Mirowa marszałka wielkiego koronnego nowomiejskiego grodeckiego naszego starosty, Piotra Wiesiołowskiego marszałka nadwornego Wielkiego Xięstwa Litewskiego.

Sigismundus Rex.

Kraków [illegible] 1608

Zygmunt trzeci z bożej łaski król polski W. X. Litewskie ruskie pruskie, mazowieckie, żmudzkie inflanckie, i szwedzki gotski, wandalski dziedziczny król.

Wszem w obec i każdemu z osobna stanu rycerskiego, koronnym i Wielkiego xięstwa litewskiego obywatelom uprzejmie nam miłym, łaskę naszą królewską.

Uprzejmie i wiernie nam mili! Jesteśmy tego pewni że wszystkie sposoby które nam w przeszłym tej Rzeczypospolitej zatrudnieniu, dla zatrzymania ~~wolności~~ całości praw i wolności pospolitych, dla uspokojenia i utacnienia tej ojczyzny przedsiębrać przychodziło, każdego bacznego rozsądkiem nie inaksze się znajdą, jeno szczerej uprzejmej przeciwko tej Rzeczypospolitej, której rząd pan Bóg przez wolne stanów nas na to królestwo obranie w ręce nasze oddał, miłości i chęci pochodzący, co jakośmy i na tak dwuletnim sejmie, i potem pod Wiślicą i przez te wszystkie zamieszania Rzeczypospolitej żałosne czasy, i na sejmie blisko przeszłym pokazowali, tak i potem gdy gwałt sam to na nas wycisnął, że nam ostrze środki przedsiębrać przyszło, nieskwapialiśmy się na srogość prawa pospolitego, stanowaliśmy narodu tego zacnego różnym mniemaniem uwiedzionego, łaskawość i dobrotliwość naszą jaośmy pokazali i uniwersałami oświadczyli cierpliwie czekając i ojcowskim afektem do zgody wszystkich wzywając, a to i ten czas po pierwszych uniwersałe naszych któreśmy tak z pod warszawy zaraz z sejmu i po sejmie, jako i z pod Brańska i Iłżę wydali, i po takich deklaracyjach przez któreśmy oświadczając przychylność naszę wszystkiem którzy się byli w tym zaciągu zawiedli, drogę do łaski naszej, gdyby jej szukać chcieli; zostawili; bacząc że nieco między ludźmi tego domowego zapału jeszcze zostawało i różne defidencyje zachodziły, a chcąc już gruntownie do-

Schmit str 590–593 ([illegible] końca [illegible])

pożądanego ojczyźnie uspokojenia przystąpić a przytem z różnych miar
od postronnych na Rzeczpospolitą, tak dla mieszanin Węgierskich, i
świeżych teraz w Rakusach i Czechach rozruchów, jako i dla Moskiewskich
prze swawolnych ludzi naszych tam przejście, zaciągów niebezpieczeń
stwom zachodzącym zabieżeć, i najazdom nieprzyjacielskim podanej zie
mi inflanckiej jaką kolwiek obronę w takiej ścisłości dostatków
obmyślić, więc i to domowe swowoleństwo, które tak daleko górę
wzięło, że i zwykły sprawiedliwości tryb wydołać mu niemoże, po
hamować i poskromić, zaciągi wielkie i Rzeczypospolitej szkodliwe
ludzi prywatnych porównać: przyzwaliśmy kunam pp. Senatorów
naszych, duchownych i świeckich, z którymi o tém się znacznej ich
liczbie wznaszając, i za ich zdaniem i zgodną radą idąc, ten się
naprzód wstęp do uspokojenia Rzeczypospolitej uczynił, że gdy się
tu do nas stawił Wielmożny Mikołaj Zebrzydowski Wojewoda
Krakowski, i przez środki które mu od p.p. Senatorów poda
ne były, posłuszeństwo nam wypowiedziane przyznawszy i prze
szłych swych zaciągów odstąpiwszy, wiarę swą nam oświadczył.
i łaski naszej szukał, niemając nic milszego i pożądańszego
nad całość Rzeczypospolitej, nad miłość i zgodę ~~w~~spólną, chcieliś
my to uczynili i ~~[illegible]~~ gwoli dobremu spólnej ojczyzny i pokojowi od
wszystkich pożądanemu wszystkie obrazy nasze zaraz i uprzejmie na stro
nie śmy odłożyli; co jako responsem naszym tu zaraz imieniem naszém
danym oświadczaliśmy, tak też teraźniejszą deklaracyją naszą to oświad
czamy i do wiadomości wszystkich przywodziemy, będąc tego pewni,
że i drudzy po tak wielkich kłótniach, które na nas i Rzeczpospo
litą za spólne grzechy pan Bóg był przepuścić raczył, którzy się
byli w tém Rzeczypospolitej rozróżnieniu zaciągnęli, przykładem
jego siebie i Rzeczpospolitą będą chcieli zaspokoić, ani takowym
wszystkim, którzy jakim kolwiek sposobem za zamniemaniem swém
przeciwko prawom i zwyczajom tej Rzeczypospolitej się byli umieścili.
przyrzekając gwoli dobremu Rzeczypospolitej na stronę obrazę naszą,
drogę do łaski naszej, gdy jej powinną powolnością do nas się stawią

szy.

szy, przyrzeczeniem nam posłuszeństwa i oświadczeniem stateczney wiary słuchać bę-
dą, otwarzamy, na co teraznieyszą deklaracyą naszę dajemy, upewniając wszyst-
kich wobec i każdego z osobna, że nic w sercu naszym niezostawuiemy, całe i
szczerze gotowiśmy ich przyjąć i każdego według jego powołania przy pra-
wiech i wolnościach i oświadczaniu na potém łaski naszey, według tego jako
kto na nie zasługować będzie zachować. Napominamy tedy wobec przez wia-
rę nam oddaną, przez miłość którą wspólney oyczyznie powinni, aby przy-
stając wdzięczności to łaski naszey ofiarowanie przyjąwszy, a dalszych po-
przestawszy zaciągów, spokojnie się zachowali, oyczyznę rozruchem swym
niekłudnili, postronnym nieprzyjaciołom niesforem i niezgodę naszą domową
upatruiącym i ztąd pogodę sobie na nas obiecuiącym, pociechy niedawali, a
prawem pospolitym się kontentuiąc z tem co by jeszcze do naprawy praw
i wolności potrzebnego być rozumieli, sejmu walnego spokojnie oczekiwa-
li, i więcey się mieszać niedali, a my w tem wszystkim upewniamy, że co
by do wprawienia w ryzę praw oyczystych, zgodnie wszystkich stanów zezwo-
lenie na sejmie potrzebnego być rozumiało chętnymy się do wszystkiego sta-
wimy.

Jeśliby też więc kto taki nalazł, któryby pod tym przeszłego zaciągu albo
jakim inszém pretextem Rzeczpospolitą mieszać chciał, i takowey naszey
deklaracyey wdzięczen nie był, a kupieniem ludzi, chorągwi rozciąganiem,
najazdy domowemi i podnoszeniem wnętrzney wojny pokój pospolity zruszał, i
my niechcąc już więcey deesse Reipublicae i zabiegając dalszym niebezpie-
czeństwom uspokojenie domowe według powinności naszey obmyślając i wa-
rując starostom naszym sądowym i urzędnikom wojennym, tak koronnym
jak i wielkiego księstwa litewskiego rozkazujemy, aby tak jako prawo pospo-
lite uczy, jako potrzeba sama ukaże, przeciwko tym pokoju domowego
turbatorom postępowali, et poenas legum na niech extendowali, przeciw-
ko którym wszystkie związki i prawa, jako contra querras exercitantes
tym uniwersałem naszym ponawiamy i aby do exekucyey były przywie-
dzione mieć chcemy, a przeciwko tym którzy by pismy i buntowaniem pry-
watnym Rzeczpospolitą mieszali, prawem czynić rozkażemy. co do wiadomo-
ści wszystkich wobec i każdego z osobna przywodząc, napominamy i roz-
każemy starostom naszym, i ich namiestnikom, aby tę deklaracyą naszę
zwyczajnym trybem do akt swych wpisawszy onę publikować rozkazali, i
inaczey nieczyniąc dla łaski naszey; a dla większey wiary i pewności tych
wszystkich rzeczy ten list pieczęcią koronną zapieczętować rozkazaliśmy.—

Dan w Krakowie dnia 9° miesiąca czerwca roku pańskiego 1608. panowania Królestw naszych polskiego 21. a szwedzkiego 15 roku.

Przy bytności i za zgodnym zdaniem pp. Senatorów na ten czas na konwokacyją do nas zgromadzonych wielebnych, wielmożnych i uro, dzonych. Jana Zamojskiego Arcybiskupa lwowskiego, Piotra Tylic kiego krakowskiego, Wojciecha Baranowskiego kujawskiego, nominata gnieźnieńskiego, Marcina Szyszkowskiego łuckiego, Macieja Pstro końskiego przemyskiego nominata kujawskiego kanclerza koronnego, Wawrzynca Gębickiego chełmskiego biskupów; Mikołaja Zebrzy dowskiego Wojewody i Generała krakowskiego, śniatyńskiego, Hije ronima Gostomskiego z Leżenic poznańskiego sandomirskiego Alexandra Koniecpolskiego sieradzkiego sarnowieckiego i brzeźnic kiego, Adama Sędziwoja Czarnkowskiego łęczyckiego generała wielkopolskiego pyzdyrskiego i wołpińskiego, Stanisława Żoł kiewskiego kijowskiego hetmana polnego koronnego rochatyńskie go kamienieckiego i kałuskiego, Stanisława Krasinskiego płoc kiego błońskiego, Zbigniewa Ossolińskiego podlaskiego stanisław skiego i dobrzyńskiego Wojewodów; Stanisława hrabie z Tarnowa Sędomierskiego buskiego i stopnickiego, Adama Stadnickiego z Żmi groda halickiego przemyskiego kolskiego i stryjskiego, Sebastyana Lubo mirskiego wojnickiego dobczyckiego, Andrzeja Przyjemskiego gnieznieńskie go kowalskiego i kopanińskiego, Stanisława Bykowskiego łęczyckiego Michała Konarskiego chełmińskiego, Andrzeja hrabie z Tenczyna wiślickiego horodeńskiego, Jana Branickiego z Ruszcza gieckiego nie połomskiego krzeczowskiego, Piotra Firleja z Dąbrowicy zawichoj skiego, Jakóba Gawrońskiego rawskiego wieluńskiego, Mikołaja Li gęzy z Bobrku Czechowskiego bieckiego Baltazara Stanisławskiego sanockiego szydłowskiego, Wacława Kiełczowskiego bichowskiego, wscho wskiego, Wojciecha Kryskiego z Drobnina sierpskiego Kasztelanów Lwa Sapiehy Kanclerza Wielkiego Księstwa Litewskiego Mohilowskie go Parnawskiego, Jana Firleja z Dąbrowicy podskarbiego koron nego lubelskiego Starostów naszych.–